

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 86)

1615 Sayılı Gümrük Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Gümrük Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında 564 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/464, 1/248)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/196-342/2895

5.7.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığımıza sunulan ve İçtüzüğü'nün 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarını yenilenmesi Bakanlar Kurulunca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

1/302 1615 Sayılı Gümrük Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-889/1715

25.4.1996

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 28.3.1996 tarihinde kararlaştırılan "1615 Sayılı Gümrük Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Komisyonlarda ve Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesini arz ederim.

Mesut Yılmaz

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere, Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu Arasında Bir Ortaklık Yaratan An-kara Anlaşması 12 Eylül 1963 tarihinde imzalanmış, 4.2.1964 tarih ve 397 sayılı Kanunla onaylan-ması uygun bulunmuş ve 22.10.1964 tarih ve 6/3820 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanarak 1 Aralık 1964 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu anlaşmanın 2 nci maddesinin 2 ve 3 üncü fıkralarında; anlaşmanın amaçlarına ulaşmak için 3, 4 ve 5 inci maddeler uyarınca zaman içerisinde bir Gümrük Birliği kurulacağı ve ortaklığın, hazırlık dönemi, geçiş dönemi ve son dönem adı verilen safhadan sonra sağlanacağı belirtilmektedir.

Anlaşmanın 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrası; Tarafların geçiş dönemi içerisinde karşılıklı ve dengeli yükümlülüklere dayalı olarak, aşamalı bir şekilde gümrük birliği kuracakları ve ortaklığın iyi işlemesi, bunun gerektirdiği ortak tedbirlerin geliştirilmesi için ekonomik politikalarını uyumlaştıracaklarını hükme bağlamıştır.

Yukarıda sözü edilen geçiş döneminin gerçekleşme şartları, usulleri, sıra ve süreleri ile ilgili hükümlerini tespit etmek üzere 23 Kasım 1970 tarihinde Brüksel'de imzalanmış bulunan Katma Protokol ise, 22.7.1971 tarih ve 1448 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunmuş ve 21.12.1972 tarih ve 7/5476 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanarak 1 Ocak 1973 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Protokolün 10 ve 11 inci maddeleri ile geçiş döneminin, Protokolün yürürlüğe giriş tarihinden itibaren 22 yıl sürmesi öngörülmüştür. Buna göre, Toplulukta serbest dolaşım halinde olan ve Protokol kapsamında bulunan ürünlerin Türkiye'ye ithalinde alınan gümrük vergilerinin belli bir süre içinde sıfırlanması; bazı ürünlerin 12 yıl, bazı ürünlerin ise 22 yıl içinde gümrük vergilerinin sıfırlanması hedeflenmiştir. Topluluk ise, Türk sanayi ürünlerinin ithalatından geçiş döneminin başladığı tarihten itibaren gümrük vergisi almamaktadır. Bahse konu geçiş dönemi 31.12.1995 tarihinde tamamlanmıştır.

Katma Protokolün 6 ncı maddesi; geçiş dönemi içerisinde tarafların gümrük konusundaki kanun, yönetmelik ve idari tasarruflarını, birbirine yakınlaştıracaklarını hükme bağlamıştır.

Son olarak, Avrupa Birliği -Türkiye Ortaklık Konseyi tarafından 6.3.1995 tarihinde kabul edilen, Taraflar arasında sağlanacak gümrük birliğinin esaslarını içeren Kararın 26 ncı maddesinde aşağıdaki husus hükme bağlanmıştır:

"Bu Kararın yürürlüğe giriş tarihinde, Türkiye, Topluluk Gümrük Kodunu oluşturan (EEC) 2913/92 sayılı ve 12 Ekim 1992 tarihli Konsey Yönetmeliği ile onun uygulama hükümlerini belirleyen (EEC) 2454/93 sayılı ve 2 Temmuz 1993 tarihli Komisyon Yönetmeliğini temel alan aşağıdaki konulara ait hükümleri benimseyecektir:

- a) Eşyanın menşei
- b) Eşyanın gümrük kıymeti
- c) Gümrük Birliği Bölgesine gelen eşyanın gümrüğe sunulması
- d) Gümrük beyanı
- e) Serbest dolaşıma giriş
- f) Askıya alma düzenlemeleri ve ekonomik etkili gümrük işlemleri
- g) Eşyanın dolaşımı
- h) Gümrük yükümlülüğü
- i) Başvuru hakkı

Bu bakımdan, kısaca Topluluk Gümrük Kodu diye adlandırılan Konsey Yönetmeliğinin ana müesseselerinin millî mevzuatımıza yansıtılması zorunluluğu doğmuştur. Esasen, temel müesseseleri uluslararası gümrük sözleşmelerine dayanılarak hazırlanan Topluluk Gümrük Kodunun getirdiği düzenlemelerin büyük bir kısmı, halen Türk Gümrük Kanununda yer almakta ve yıllardır uygulanmaktadır. Diğer taraftan, Türk Gümrük Kanununda bulunmamakla birlikte, Topluluk Gümrük

Kodunda bulunan bazı hususlar ekonomik faaliyetlerin olumlu yönde gelişimini sağlayan ve bürokratik işlemleri azaltan düzenlemeler olarak değerlendirilmektedir.

Bu Kanun Tasarısı, Topluluk Gümrük Kodunda yer alan ve 6.3.1995 tarihi 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı gereğince gümrük mevzuatına yansıtılması gereken hükümlerin 1615 sayılı Gümrük Kanununa dahil edilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Bu Madde Kanun metni içinde kullanılan deyimlerin farklı şekilde yorumlanmaması amacıyla düzenlenmiştir.

Madde 2. — Gümrük birliği sonrasında izlenecek dış ticaret politikaları gereği, bazı eşyanın ihracatından da vergi alınması gündeme gelebilecektir. 1615 sayılı Gümrük Kanununun ithalata ilişkin vergi ödeme mükellefiyetini düzenleyen 3 üncü maddesine bu yönde hüküm ilave etmek amacıyla, birinci fıkrada değişiklik yapılmıştır.

Madde 3. — Bilindiği gibi gümrük birliğinin temel koşullarından biri üye ülkelerin kendi aralarındaki ticaretten ithalat veya ihracat vergileri almamalarının yanısıra üçüncü ülkelere karşı bir ortak gümrük tarifesi uygulamalarıdır.

Bu bakımdan, 1615 sayılı Gümrük Kanununun gümrük tarifesine ilişkin hükümler içeren 4 üncü maddesi, Ortak Gümrük Kodunun tarife ile ilgili hükümleri doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir.

Maddenin ilk fıkrasında, gümrük vergilerinin vergi ödeme mükellefiyetinin başladığı tarihte eşyanın bulunduğu hal ve mahiyeti esas alınarak yürürlükte bulunan gümrük tarifesine göre hesaplanacağı hüküm altına alınmıştır. Fıkranın devamında, eşya ticaretine ilişkin özel hükümlerle belirlenmiş diğer önlemlerin eşyanın tarife pozisyonuna göre uygulanacağı belirtilmiştir. Bu durumda, bir eşyanın ithalatına veya ihracatına bir önlem getirilmek isteniyorsa, eşyanın ticarî markası veya ticarî isminin değil, Kombine Eşya Nomenklatüründe yer alan pozisyon numarası ve gümrük literatürü ile belirlenmiş ismi gözönünde bulundurulacaktır.

Maddenin ikinci fıkrasında gümrük tarifesinin kapsamı belirlenmiştir. Buna göre, gümrük tarifesinin yürürlükte bulunan Türk Gümrük Tarife Cetvelini; tamamen veya kısmen Türk Gümrük Tarife Cetveline dayanan veya bu cetvele alt açılımlar ekleyen ve eşya ticaretine ilişkin tarife önlemlerinin uygulanması için tespit edilen cetvelleri; gümrük tarifesinde yer alan gümrük vergi oranlarını; tarım politikası veya tarım ürünleri ile ilgili özel düzenlemelere ilişkin tarımsal mali yükleri; Türkiye'nin bazı ülkeler veya ülke grupları ile yaptığı tercihli tarife anlaşmalarında yer alan tercihli tarife uygulamalarını; Türkiye tarafından tek taraflı olarak bazı ülkeler, ülke grupları veya toprak parçaları için tanınan tercihli tarife uygulamalarını; bazı eşyaya koşullu olarak uygulanacak gümrük vergileri muafiyeti veya indirimini ile ilgili uygulamaları kapsadığı belirtilmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, ikinci fıkranın (d), (e) ve (f) bentlerinde belirtilen tarife uygulamalarının belirli bir ithalat hacmi ile sınırlandırılması halinde, tarife kotalarının sözkonusu olduğu durumlarda tespit edilen ithalat hacmi sınıma ulaştığında; tarife tavanlarının sözkonusu olduğu durumlarda da Bakanlar Kurulu Kararı ile sona ereceği belirtilmekte ve "eşyanın tarife pozisyonu" kavramına açıklık getirilmektedir. Buna göre, sözkonusu deyimden, yürürlükteki hükümlere uygun olarak bir eşyanın girmesi gereken Türk Gümrük Tarife Cetvelinin veya ikinci fıkranın (b) bendinde öngörülen diğer bir alt pozisyonu ile tamamen veya kısmen Türk Gümrük Tarife Cetveline dayanan veya bu cetvele alt açılımlar ekleyen ve özel alanlara ait eşya ticaretine ilişkin tarife önlemlerinin uygulanması amacıyla Bakanlar Kurulu Kararı ile oluşturulan bir diğer cetvelin alt pozisyonunun saptanması anlaşılacaktır.

Dördüncü fıkrada ise mahiyeti nedeniyle veya nihâf kullanım amacına bağlı olarak, tarife kotaları kapsamında olsa dahi, bazı eşyanın gümrük vergilerinden indirimine veya şartlı muafiyete tabi tutulacağı hallerin Bakanlar Kurulunca belirleneceği hükme bağlanmıştır.

Madde 4. —Türkiye'nin Avrupa Birliği ile sağlayacağı gümrük birliğinin bir sonucu olarak, trafik sapmalarının önlenmesi bakımından, aynı muafiyet ve istisna hükümlerinin her iki tarafın mevzuatında benzer şekilde yer alması gerekmektedir. Avrupa Birliğinin Ortak Gümrük Kodunda, bu maddenin benzeri bir hüküm yer almakta; muafiyet ve istisnaya ilişkin ayrıntılı düzenlemeler ise ayrı yönetmeliklerle yürürlüğe konulmuş bulunmaktadır. Böylece, ekonomik ihtiyaçların gerektirdiği şekilde muafiyet düzenlemeleri yapmak ve bu düzenlemeleri süratle yürürlüğe koymak mümkün olabilmektedir. Bu bakımdan, Avrupa Birliğinde değişen muafiyet ve istisna hükümlerinin, kısa bir süre içinde Türk Gümrük Mevzuatına yansıtılması için, 1615 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde yapılan değişiklik ile bu konuda düzenleme yapma yetkisi Bakanlar Kuruluna bırakılmıştır.

Maddenin devamında Cumhurbaşkanlığının zat ve ikametgâhı için gelen eşya ile millî güvenliğin sağlanması konusunda görevli kuruluşların ithal edecekleri eşyanın gümrük vergilerinden muaf olduğu belirtilmiştir.

Madde 5. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 14 üncü maddesinde yapılan değişiklik ile gümrük hattı ve gümrük bölgesi yeniden tanımlanmıştır. Buna göre gümrük hattı Türkiye siyasi sınırlarıdır. Türkiye gümrük bölgesi ise Türkiye Cumhuriyeti topraklarını kapsar. Türkiye kara suları, iç suları ve hava sahası gümrük bölgesine dahildir.

Madde 6. — 1615 sayılı Kanunun 3577 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanunla yürürlükten kaldırılan "Damping" başlıklı 21 inci maddesi, "Fikrî ve sınaî mülkiyet haklarının korunması" başlığı altında yeniden düzenlenerek, bu konudaki yasal boşluk giderilmiştir.

Madde hükmüne göre, fikrî ve sınaî mülkiyet haklarının korunması mevzuatı gereğince, marka, coğrafi işaret, endüstriyel tasarım, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamına giren haklar ile ilgili olarak hak sahibinin haklarına tecavüz eder mahiyetteki eşyanın gümrük işlemleri, hak sahibinin talebi üzerine veya sözkonusu eşyanın sahte markalı ya da telif hakkına tabi taklit mal tarifine uyduguna ilişkin açık deliller olması halinde re'sen gümrük idareleri tarafından geçici olarak durdurulacaktır. Bu durumda, gümrük idareleri, olayın özelliğine göre ithalatçının veya kamunun hakkını güvenceye almak ve suiistimalleri önlemek amacıyla, başvuru sahibinden teminat isteyebilecektir. Başvurunun kabul edildiği tarihte şikâyet konusu eşya serbest dolaşıma girmiş ise, başvurunun gümrük idaresince kabul edilmesi, sözkonusu eşyanın gereğince muayene edilmeden ithaline izin verildiği gerekçesiyle hak sahibine tazminat hakkı doğurmayacaktır. Böylece, tazminat talebi ile karşı karşıya kalmacağı endişesi ile tüm ithal eşyasının gümrüklerde gereksiz yere nuayeneye tabi tutulması önlenmiş olmaktadır. Durdurma kararının hak sahibine tebliğinden itibaren on gün içinde esas hakkında yetkili mahkemede dava açılmaz veya mahkemeden tedbir niteliğinde karar alınmazsa, eşya hakkında beyan sahibinin talepte bulunduğu gümrük rejimi hükümlerine göre işlem yapılacaktır. Maddenin devamında, sözkonusu eşyanın nasıl imha edileceği belirtilmekte ve yolcu eşyası ile posta kolileriyle gönderilen ticarî mahiyette olmayan eşyanın bu madde hükümlerine tabi tutulmayacağı belirtilmektedir.

Madde 7. — Gümrük Kanununun 23 üncü maddesinin 2 nci fıkrasına göre, yerli mamul ve mahsullerimizde kullanılmak üzere ve bunların yabancı menşeli olduğunu gösterecek veya sandırarak, üzerleri yabancı dille basılı veya yazılı her türlü boş zarf, şerit, etiket, damga ve benzeri eşyanın (ihracatta kullanılacak olanlar hariç) Türkiye'ye ithali yasaktır. Ancak, Türk sanayisinde mey-

dana gelen gelişmelerin bir sonucu olarak, Türk firmaları ile yabancı firmalar arasında işbirliği olanakları artmakta; bu firmalar arasında lisans, royalti veya patent anlaşmaları imzalanmaktadır. Söz konusu anlaşmalar kapsamında yurt dışından gönderilen etiket veya damgaların sahteliği ileri sürülemeyeceğinden, bu kapsamda gönderilen eşyanın yurda sokulabilmesi amacıyla, 23 üncü maddeye 7 nci maddede yer alan ibare eklenmiştir.

Madde 8.—Çağdaş devlet anlayışında, ekonominin kendi kurallarına göre işlemesi ve devletin mümkün olduğu kadar ekonomiye müdahale etmemesi ilkesi benimsenmiştir. Bu yaklaşım, devletlerin sahip oldukları ekonomik kuruluşları özelleştirmeleri ve bunların verimlilik ilkesine göre ekonomiye entegre olmaları yönünde gelişmektedir. Dünyada bir hayli yaygın olan özelleştirme politikası ülkemiz tarafından da benimsenmiş ve uygulamaya konulmuştur.

Diğer taraftan, tekelci piyasa ekonomilerinden serbest piyasa ekonomilerine doğru hızlı bir geçiş yaşanmakta ve tekelliliği önlemeyi amaçlayan anti-tekelleştirme ve anti-tröst yasaları bütün gelişmiş sanayi ülkeleri tarafından benimsenmektedir.

1615 sayılı Gümrük Kanununun 51 inci maddesinde, yabancı memleketlerden getirilen eşyanın orada sundurma ve antrepoculuk hizmetleri kanunen tekeline verilmiş bir işletme var ise o işletmelerin sorumluluğu altındaki yerlere konulacağı belirtilmekte idi. Maddenin yeni düzenlenmiş halinde, serbest dolaşımında olmayan eşyanın geçici depolama yerlerine veya gümrükçe uygun görülecek yerlere konulacağı belirtilmiş; geçici depolama yerlerinin şekil ve niteliklerini belirlemeye, buraların açılması ve işletilmesi konusunda izin vermeye ve gerektiğinde buralara konulacak eşya için teminat istemeye müsteharlığın yetkili olduğu ifade edilmiş; böylece, tekelleştirme yaklaşımının sonuna ulaşan sundurma işletme tekeline sahip kuruluşların bu statülerine son verilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, geçici depo işletmecilerinin en çok 3 gün içinde geçici depoya alınan eşyanın manifesto veya manifesto yerine geçen belgelerdeki bilgilere uygun olarak düzenleyecekleri Geçici Depo Giriş Listesini ilgili gümrüğe verecekleri belirtilmekte; yolcu beraberinde getirilen eşya ile gümrüğe sunulmaksızın bir gümrük rejimine tabi tutulacak eşya veya hacimleri, ağırlıkları ve cinsleri itibarıyla geçici depolama yerlerine konulmaksızın geldiği taşıt üstünde işleme tabi tutulacak eşya hakkında düzenlemeler yapmaya Müsteharlığın yetkili olduğu ifade edilmektedir.

Keza, 2 nci maddenin üçüncü fıkrasında geçici depolanan eşya ile ilgili bir işlem veya kullanım tayin edilmesi için bağlayıcı süreler belirlenmiştir. Buna göre, eşyanın geçici depolama yerlerine konuluş tarihinden itibaren iki ay içinde gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım tayin edilmesi ve gümrük işlemlerinin tamamlanması gerekli görülmüştür. Koşulların gerektirmesi halinde bu süreler uzatılabilecek veya kısaltılabilecektir. Paragrafın devamında yolcu beraberinde getirilip gümrüğe sunulan eşyanın gümrük ambarlarına konulmasından sonra buralarda 3 ay süreyle muhafaza edilebileceği; bu süre içinde eşyaya gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım tayin edilmemesi halinde ve eşyanın herhangi bir adli veya idari takibata konu olmaması halinde tasfiye olacağı belirtilmiştir.

Madde 9.—Bu maddede yapılan düzenleme ile 1615 sayılı Kanunda Giriş Rejimi olarak yer alan ayırım bir önceki maddenin başına alınarak ayırım başlığı “Serbest Dolaşıma Giriş Rejimi” olarak değiştirilmiş ve ayırma 53 üncü madde yerine 52 nci maddeden başlanılmıştır.

Bir eşyanın serbest dolaşıma girebilmesi için ticaret politikası önlemlerinin uygulanması, eşyanın ithali için öngörülen diğer işlemlerin tamamlanması ve kanunen ödenmesi gereken vergilerin tahakkuk ve tahsil veya muafiyet hükümlerinin uygulanması ile mümkün bulunduğu hususu, madde metninde yer almaktadır.

Kanunda eşyanın beyan edildiği gümrük rejimine ilişkin tüm hükümlerin uygulanmasında esas alınacak tarihin, beyannamenin gümrük idarelerince tescil edildiği tarih olduğu esasa bağlanmıştır. Bunun bir istisnası olarak, gümrük vergilerinin serbest dolaşıma giriş beyanının kabul tarihinden sonra, fakat eşyaya ilişkin gümrük vergilerinin ödenmesinden önce indirilmesi halinde, beyan sahibinin lehine olan oranın uygulanmasına bu madde ile imkân tanınmaktadır. Ancak, beyan sahibinin kendi iradesi ile gecikmesinden dolayı gümrük işlemlerinin tamamlanmaması halinde bu hüküm uygulanmayacaktır.

Bazı durumlarda bir konişmento içeriği eşya yüzlerce gümrük tarife pozisyonuna girmekte; ancak, eşyanın değer olarak toplam miktarları önemsiz olabilmektedir. Yurt dışından numune olarak gönderilen oto yedek parçaları bu konuda örnek olarak gösterilebilir. Bu durumda, çok küçük değerde olan tarife pozisyonu farklı her eşyanın ayrı ayrı beyan edilmesi, zaman ve belge israfına neden olabilmektedir. Bu gibi hallerde beyan sahibinin istemi üzerine, eşyanın tamamına en yüksek gümrük vergi oranı uygulanan gümrük tarife pozisyonu üzerinden beyanda bulunulması ve vergilerin bu oran üzerinden hesaplanması imkânı da bu madde ile sağlanmaktadır.

Madde 10.—Bazı ürünlerin nihai tüketiciler tarafından kullanılması özendirilebilmekte ve bu amaçla sözkonusu ürünlerin ithalleri halinde indirimli veya sıfır vergi oranının uygulanması tercih edilebilmektedir. Bu şekilde serbest dolaşıma giren eşya üzerindeki gümrük denetimi devam etmektedir. İndirimli veya sıfır vergi uygulaması için konulmuş koşulların sona ermesi; eşyanın ihraç veya imha edilmesi veya eşyanın belirlenen amaçlar dışında kullanılması durumunda vergilerinin ödendiği hallerde, gümrük denetiminin sona ereceği hususu, madde metninde yer almıştır.

Madde 11. — Maddede, süresi içinde işlemleri bitirilemeyen eşya ile ilgili olarak yapılacak işlemler belirtilmiştir. Buna göre, kabul edilmiş beyanname kapsamı eşyanın muayenesine başlanamamış olması veya devam edilememesi; ilgili rejime tabi tutulması için verilmesi gereken belgelerin verilmemiş olması; ödenmesi veya teminat altına alınması gereken vergilerin ödenmemesi veya teminatın verilmemesi hallerinde, 51 inci maddede belirtilen süreler sonunda eşya muayene edilerek tasfiye hükümlerine tabi tutulacaktır. Antrepolarda bekleme süreleri sınırsız olarak belirlenmiş olmakla birlikte, buralarda bulunan eşya ile ilgili olarak serbest dolaşıma giriş rejimi için beyanname verilmesi halinde, gümrük işlemlerinin beyanname tescil tarihinden itibaren 30 gün içinde tamamlanmaması halinde de eşya tasfiye edilecektir.

Madde 12.—Uluslararası ticaretin yaygınlaşması ve dünya ticaret hacminin artması için GATT nezdinde harcanan çabalar sonucunda, uluslararası transit taşımacılığına ilişkin bürokratik işlemler azaltılmış ve basitleştirilmiştir. Bununla beraber, işlemler basitleştirilirken transiter ülkelerin bu taşımacılıktan zarar görmemesi için gerekli garantileri sağlama hakları saklı tutulmuştur. Bu Kanunda transit taşımacılığına ilişkin olarak yer alan düzenlemelerde de yukarıda değinilen ilkelere bağlı kalmıştır.

Yeniden düzenlenen 90 inci maddede transit rejimine tabi tutulabilecek taşımaların neler olduğu belirtilmektedir. Buna göre; Türkiye Gümrük Bölgesi içinde yabancı bir ülkeden yabancı bir ülkeye, yabancı bir ülkeden Türkiye'ye veya Türkiye'den yabancı bir ülkeye, Türkiye'deki bir iç gümrükten diğer bir iç gümrüğe yapılan taşımalar transit rejimi hükümlerine tabi tutulacaktır. Transit olarak geçen yolcu, taşıt ve serbest dolaşıma girmemiş eşyalar, transit taşımalar dolayısıyla yapılan denetlemelerin gerektirdiği masraflar ile verilen hizmetlerin karşılığı ücretler hariç gümrük vergilerine tabi olmayacaktır. Boru hatı ile yapılan taşımalar ile yabancı bir ülkeden deniz, hava demiryolu veya karayolu ile bir Türk limanına çıkarılan serbest dolaşıma girmemiş eşyanın, o limanda gümrük vergileri ödenmeksizin veya muaflik işlemleri yapılmaksızın denizden yabancı veya bir Türk limanına gönderilmesi de transit sayılacaktır.

Madde 13.— 1615 sayılı Kanunun 95 inci maddesi yeniden düzenlenerek, madde metninde dahilde işleme rejiminin tanımına ve rejimde geçen deyimlere yer verilmiştir. Ekonomik etkili gümrük rejimlerinden olan dahilde işleme rejimi ile gümrük mevzuatına yeni düzenlemeler getirilmiştir. Bu rejim kapsamında gümrük bölgesine getirilen ve işlendikten sonra tekrar ihraç edilecek eşyadan, gümrük vergileri aranmayacak ve sözkonusu eşya ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmayacaktır. Aynı şekilde, bir işleme faaliyeti sonucunda karşılık ürün olarak ihraç edildiği takdirde, kendilerine uygulanan gümrük vergilerinin geri verilmesi veya kaldırılması suretiyle serbest dolaşıma giren eşya, dahilde bir veya daha fazla işleme tabi tutulabilecektir.

Maddenin devamında, rejimde geçen “işleme faaliyetleri”, “işlem görmüş ürün”, “verimlilik oranı” ve “eşdeğer eşya” deyimlerinin tanımları yer almıştır.

Maddede, işlem görmüş ürünlerin eşdeğer eşyadan elde edilmesi veya ithal eşyasının ithalinden önce eşdeğer eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünlerin Türkiye gümrük bölgesi dışına ihracı mümkün kılınmaktadır. Örneğin, dahilde işleme rejimi çerçevesinde renkli televizyon yapımında kullanılan entegre devrelerin gümrük vergilerine tabi tutulmaksızın ithali ve montaj tamamlandıktan sonra ihracı mümkündür. Ancak, ulaşım güçlükleri ve sipariş sürelerinin kısalığı gibi nedenlerle, daha önceden serbest dolaşıma girmiş veya Türkiye’de üretilmiş entegre devrelerin kullanımı ile üretilen renkli televizyonların ihracından sonra, bu televizyonların imalinde kullanılan miktarda entegre devrenin üçüncü ülkelerden gümrük vergileri ödenmeksizin ithali, dahilde işleme rejimi kapsamında mümkün olabilecektir.

Bu şekilde bir dahilde işleme faaliyetinde kullanılacak eşdeğer eşyanın ithal eşyası ile aynı kalitede olması ve aynı nitelikleri taşıması gerektiği belirtilen maddede, eşdeğer eşyanın ihracat vergilerine tabi olduğu hallerde ve yukarıda belirtilen şekilde bir dahilde işleme faaliyeti sırasında, ithal eşyasının süresi içinde ithal edilmemesine karşılık olarak, izin hak sahibinden ihracat vergileri kadar teminat alınması da hükme bağlanmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında dahilde işleme izni verilecek haller belirlenmiştir. Buna göre, dahilde işleme izni talebinde bulunan kişilerin Türkiye gümrük bölgesinde yerleşik olması; ithal eşyasının işlem görmüş ürünler içinde bulunduğu veya eşdeğer eşya için belirlenen koşullara uyulduğunun saptanabilmesi; Türkiye gümrük bölgesindeki üreticilerin temel ekonomik çıkarlarının olumsuz etkilenmemesi koşuluyla söz konusu izin verilebilecektir. Ancak, ticarî nitelikte olmayan dahilde işleme amaçlı ithalat için Türkiye gümrük bölgesi dışında yerleşik kişilere de izin verilmesi mümkün olabilecektir. Dahilde işleme rejimine tabi eşya gümrük beyan edilecek veya muayeneye tabi tutulacaktır. İşlem görmüş ürünlerin ihracı veya gümrükçe onaylanmış başka bir işleme tabi tutulması için gerekli süreler belirlenecek; bu süre dahilde işleme rejimine ilişkin beyannamenin tescil edildiği tarihten itibaren işlemeye başlayacak; ithal eşyasının ithalinden önce eşdeğer eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünlerin Türkiye gümrük bölgesi dışına ihracı halinde, serbest dolaşımda olmayan eşyanın rejim beyanı için gereken süre Müsteşarlıkça belirlenecek; bu süre, ilgili eşdeğer eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünler için çıkış beyannamesinin tescil tarihinden itibaren işlemeye başlayacaktır. Verimlilik oranı ile bu oranın belirlenme yöntemi, işleme faaliyetinin gerçekleştiği veya gerçekleşeceği koşullar da göz önünde bulundurularak belirlenecektir.

Keza, aynı maddede eşyanın yeniden ithalinde vergi mükellefiyeti doğduğu takdirde, söz konusu vergilerin hangi esaslar çerçevesinde hesaplanacağı da hükme bağlanmış; dahilde işleme rejiminde vergi mükellefiyetinin doğuşu ve geri ödeme sisteminin esasları belirlenmiştir. Buna göre, işlem görmüş ürünlerin serbest dolaşıma girmeleri durumunda gümrük vergileri, işleme faaliyeti sonucunda elde edilen diğer ürünlerin ihraç edilen kısmı ile orantılı olarak hesaplanacaktır. Dahilde

işleme rejimine tabi eşya için vergi mükellefiyeti doğması halinde Kanunun 3 üncü maddesi hükümlerce işlem yapılacaktır. Aynı ithal eşyası için özel amaca yönelik nihai kullanım nedeniyle indirimli veya sıfır gümrük vergisi oranının uygulanmasının gerektiği hallerde, bu uygulamadan işlem görmüş ürünler de yararlandırılacaktır.

Tüm eşyaya geri ödeme sistemi uygulanabilmekle birlikte, serbest dolaşıma giriş beyanının kabulü sırasında ithalat miktar kısıtlamalarına tabi olan, tercihi bir tarife veya bir şartlı muafiyet önlendirminden kotalar dahilinde yararlanabilen veya tarım politikası gereği tarım ürünlerinin işlenmesi sonucunda elde edilen bazı eşyaya uygulanan özel düzenlemeler çerçevesinde, tarımsal malî yüklerle veya ithalattan alınan başka ek malî yüklerle tabi olan eşya, geri ödeme sisteminden yararlanamayacaktır. Keza, geri ödeme sistemi uygulama izni ancak, ithal eşyasının serbest dolaşıma giriş beyanının kabulü sırasında, işlem görmüş ürünlerin herhangi bir ihracat iadesinden yararlanmadığı veya tarımsal malî yükler ve diğer malî yüklerle tabi bulunmadığı ve işlem görmüş ürünlerin herhangi bir ihracat iadesinden yararlanmadığı hallerde verilecektir. İzin hak sahibi, geri ödeme sistemi çerçevesinde serbest dolaşıma giren ithal eşyasından elde edilmiş işlem görmüş ürünlerin ihraç edildiğini veya daha sonra yeniden ihraç edilmek üzere transit, antrepo, geçici ithalat ve dahilde işleme rejimi suretiyle bir şartlı muafiyet düzenlemesine tabi tutulduğunu veya serbest bölgeye konulduğunu kanıtlaması ve rejime ilişkin tüm koşullara uyması kaydıyla gümrük vergilerinin geri verilmesini veya kaldırılmasını isteyebilecektir. Geri ödeme başvurusunun yapılması için gereken süre Müsteşarlıkça belirlenecektir.

Madde 14. — 1615 sayılı Kanunun 100 üncü maddesinin (1) nolu bendi değiştirilerek, antrepo tanımına yeni bir boyut getirilmiştir. Böylece, gümrük vergilerine ve ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmamış ve serbest dolaşıma girmemiş eşya ile serbest dolaşımda bulunmakla birlikte yalnızca dahilde işleme ve gümrük kontrolü altında işleme rejimlerine ilişkin uygulamalara tabi tutulacak eşya ve Türkiye gümrük bölgesine girmesi veya transit geçirilmesi yasak olmayan eşyanın konulduğu yerler antrepo sayılacaktır.

Madde 15. — Gümrük Kanununun 101 inci maddesi değiştirilerek, genel ve özel antrepo kavramlarına açıklık getirilmiştir. Buna göre, genel antrepolar herkes tarafından kullanılabilen, özel antrepolar ise münhasıran antrepo işleticisine ait eşyanın konulması için kurulan gümrük antrepolarıdır. Serbest dolaşımda olmayan eşyanın sergilendiği fuar ve sergiler de özel antrepodur. Parlayıcı ve patlayıcı veya bir arada buldukları eşya için tehlikeli olan veya korunmaları özel tertip ve yapılara gerek gösteren Müsteşarlıkça belirlenmiş eşya, ancak bu niteliklerine uygun genel veya özel antrepolara konulabilecektir. Öte yandan, genel antrepolar içinde özel kabinler açılmasına, yıkama, temizleme, elleçleme işlemleri yapılmasına Müsteşarlıkça izin verilebilecektir. Genel antrepolar içinde özel kabinler kurulması halinde, bu kabinlerin anahtarları kullanıcılarda bulunacağından, buraların kullanımından kaynaklanan sorumluluk kullanıcıya ait olacaktır.

Madde 16. — 102 nci maddenin yeniden düzenlenmesiyle, gümrük idareleri antrepo işletilebilecektir. Ancak, başkalarının antrepo işletmesi, işletici kuruluşun kamu veya özel kuruluşlardan olup olmadığına bakılmaksızın, Gümrük Müsteşarlığının izniyle mümkün olabilecektir. Müsteşarlıkça ancak Türkiye'de yerleşik kişilere işletme izni verilebilecek ve verilen izinde antrepo işletilmesine ilişkin koşullar gösterilecektir. Antrepo işleticisinin hak ve yükümlülükleri Müsteşarlığın izni ile başka bir kişiye devredilebilecektir.

Madde 17. — Yeniden düzenlenen 103 üncü maddede, ekonomik yönden ihtiyaç duyulması ve gümrük denetiminin olumsuz etkilenmemesi koşuluyla, serbest dolaşımda olmayan eşyanın antrepolarda dahilde işleme rejimi veya gümrük kontrolü altında işleme rejimi çerçevesinde ve gerekti-

ğinde serbest dolaşımında bulunan eşya ile de karıştırılarak işçiliğe tabi tutulmasına, Müsteşarlıkça izin verilebileceği ifade edilmektedir.

Madde 18.—Gümrük antrepo rejimi ile getirilen diğer bir yenilik eşyanın buralarda kalma süresi ile ilgilidir. Buna göre, eşyanın antrepo rejimi altında kalma süresi sınırlandırılmamıştır. Ancak maddede, istisnaî hallerde, gümrük idarelerine eşyaya gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım tayin edilmesi için bir süre saptayabilmeleri imkân tanınmıştır. Keza, ihracata bağlı önlemlerden yararlanabilecek tarım ürünleri için özel süreler saptayabilmesi konusunda, bu madde ile Müsteşarlığa yetki verilmiştir.

Genel antrepo sayılan posta idaresinin sorumluluğu altındaki mahallerde bulunan eşyanın bekleme süresi bağlı bulunduğu milletlerarası anlaşma hükümlerine tabi olacak; yolcu beraberli sayılan eşya ise antrepolarda ve gümrük denetimi altındaki yerlerde üç ay süreyle muhafaza edilecektir.

Madde 19.—Gümrük Kanununun 118 inci maddesinden önceki alt başlığı "Gümrük kontrolü altında işleme rejimi" şeklinde değiştirilmiş ve 118 inci madde "Tanım, izin, beyan ve rejimin işleyişi" başlığı altında yeniden düzenlenmiştir.

Halen yürürlükte bulunan Gümrük Kanununda yer almayan bu yeni rejim sayesinde, bazı eşyanın gümrük vergilerine veya dış ticaret önlemlerine tabi olmaksızın yurda girişine izin verilecek ve bu eşyanın girdi olarak kullanıldığı işleme faaliyeti sonucunda elde edilen ürünler, tabi oldukları gümrük vergileri ödenerek serbest dolaşıma girebilecektir. Gümrük kontrolü altında işleme rejiminin uygulanabileceği durumlar, Müsteşarlıkça ilgili kuruluşların görüşleri alınarak bir liste halinde belirlenecektir. Maddenin ilk paragrafında, gümrük kontrolü altında işleme rejiminin tanımı yapılarak, bu şekilde elde edilen ürünlerin, işlenmiş ürün olarak adlandırılacağı kaydedilmektedir.

Maddenin devamında, gümrük kontrolü altında işleme izninin verileceği haller belirtilmiştir. Buna göre, işleme işini yapan veya yaptıran kişinin talebi üzerine izin, sadece Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik kişilere ve işlenmiş ürünler içinde ithal eşyasının teşhisinin mümkün olduğu, işlenmiş ürünün rejime tabi tutulduğu sıradaki niteliğine dönüştürülmesinin ekonomik olarak mümkün olmadığı, rejimin uygulanmasının eşyaya uygulanabilir menş ve miktar kısıtlaması kurallarının etkilerini saptırmayacağı ve benzer eşyanın üreticilerinin temel ekonomik çıkarlarının olumsuz etkilenmeyecek şekilde bir işletme faaliyeti yaratılacağı hallerde verilebilecektir. Gümrük kontrolü altında işleme rejimi çerçevesinde süre belirlenmesinde ve verimlilik oranının saptanmasında, dahil işleme rejiminde belirtilen hükümler göz önünde bulundurulacaktır.

Bu rejim kapsamında ithal edilecek eşyanın vergi ödeme mükellefiyetinin başlayacağı tarihin de belirlenmesi önem arz etmektedir. Değişmemiş eşyanın veya izinde öngörülen işlemin ara aşamalarının herhangi birinde bulunan eşyanın vergi ödeme mükellefiyetinin başlangıcının ithal eşyasının beyannamesinin tescil tarihi olduğu belirtilmiştir.

Gümrük kontrolü altında işleme rejimine tabi tutulan ithal eşyası, tercihli bir tarife uygulamayından yararlanabilecek bir eşya olabilmektedir. Bu durumda, işlenmiş ürünlerin tabi olduğu ithalat vergileri, söz konusu tercihli tarife çerçevesinde belirlenen vergi oranına göre hesaplanacaktır. Ayrıca, söz konusu eşya için tarife kotası veya tarife tavanları uygulanıyor ise işlenmiş ürünlerin imalatında kullanılan ithal eşyası miktar kota ve tarife tavanları hesabına katılacak; böylece, gümrük kontrolü altında işleme rejiminin getirdiği kolaylıklardan yararlanarak, miktar kotalarının ve tarife tavanlarının delinmesi yönündeki girişimler önlenmiş olacaktır. Maddenin devamında bu hususlar düzenlenmiştir.

Madde 20. — 1615 sayılı Kanunun 119 uncu maddesinden önce gelmek üzere “Geçici ithalat rejimi” alt başlığı konularak, 119 uncu madde “Tanım, izin, beyan ve rejimin işleyişi” başlığı altında yeniden düzenlenmiştir.

Kullanılmaları nedeniyle olağan yıpranma dışında herhangi bir değişikliğe uğramaksızın tekrar ihraç edilecek serbest dolaşımda olmayan eşyanın gümrük vergilerinden tamamen veya kısmen muaf olarak ve ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmaksızın, Türkiye gümrük bölgesi içinde kullanılmasi, geçici ithalat rejimi kapsamında mümkün olacaktır.

Geçici ithalat rejimi, bu değişiklikten önceki haliyle Gümrük Kanununda Geçici Muaflık Rejimi adı altında yer almakta idi. Rejimin yeni uygulamasında ilkinden farklı olarak kısmi muafiyet uygulaması getirilmektedir. Bu şekilde, geçici ithalat rejiminden yararlanarak eşya ithal edilmesi halinde belli miktarda vergi ödeneceğinden, rejimden yararlanmanın maliyeti artacak ve hakkın kötüye kullanılması önlenecektir.

Geçici ithalat izni eşyayı kullanan veya kullandıran kişinin talebi üzerine gümrük idarelerince verilecek; ithal edilecek eşyanın ayniyetinin tespit edilebilir olması gerekecektir. Aksi takdirde eşyanın bu rejimden yararlanarak ithaline izin verilmeyecektir. Eşyanın geçici ithalat rejimi altında kalma süresi en çok 24 ay olarak belirlenecektir. Maddenin devamında, gümrük vergilerinden tam muafiyet suretiyle geçici ithalat rejiminin uygulanabileceği durumlar ile özel koşulların belirlenmesi konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmektedir.

Gümrük vergilerinden kısmi muafiyet suretiyle geçici ithalat rejimine tabi tutulan eşyadan alınacak gümrük vergileri tutarı eşyanın geçici ithalat rejimine tabi tutulduğu tarihte serbest dolaşıma girmiş olması halinde alınacak vergiler tutarının, kısmi muafiyet suretiyle geçici ithalat rejimine tabi tutulduğu her ay veya ayın küsürleri için %3’ü olarak tespit edilecektir. Ancak, ithalat vergileri tutarı, uygulanacak faizler hariç olmak üzere, söz konusu eşyanın geçici ithalat rejimine tabi tutulduğu tarihte serbest dolaşıma girmesi halinde alınacak vergileri aşamayacaktır. Rejimden kaynaklanan hak ve yükümlülüklerin devri, muafiyet düzenlemelerinde yer alan sürelerin her bir hak sahibine ayrı ayrı uygulanmasına imkan tanımayacaktır; Devir işleminin aynı ay içinde yapılması halinde, ilk hak sahibi söz konusu ayın tamamı için tahakkuk eden ithalat vergilerini ödeyecektir.

Madde 21. — 1615 sayılı Kanunun 120 nci maddesinden önce gelmek üzere “Altıncı Bölüm” üst başlığı ve “Hariçte işleme rejimi” alt başlığı konularak, 120 nci madde “Hariçte işleme rejimini işleyişi” başlığı altında yeniden düzenlenmiştir.

Getirilen düzenlemeyle, ekonomik ve teknolojik koşullar göz önünde bulundurularak rasyonel üretim yapılması amacıyla, serbest dolaşımdaki eşyanın Türkiye gümrük bölgesi dışına çıkarılarak, buralarda işleme ve üretim faaliyetlerinde kullanılmasına; bu sayede elde olunan işlenmiş veya yarı işlenmiş ürünlerin gümrük vergilerinden tam veya kısmi muafiyet sağlanmak suretiyle serbest dolaşıma sokulmasına imkân tanınmış; ayrıca, “geçici ihracat eşyası”, “işleme faaliyetleri”, “işlem görmüş ürün” ve “verimlilik oranı” deyimlerine bu madde ile açıklık getirilmiştir. Maddenin devamında, ihracı, gümrük vergilerinin geri verilmesine veya kaldırılmasına yol açan, ihracından önce nihai kullanımı için gümrük vergilerinden muaf olarak serbest dolaşıma giren ve bu muafiyetle ilgili koşulları devam eden veya ihracı, ihracat vergi iadesini gerektiren serbest dolaşımdaki eşyaya hariçte işleme rejimi hükümleri uygulanmayacaktır. Hariçte işleme rejimine tabi tutulacak eşya gümrüğe beyan olunacak; izin Türkiye gümrük bölgesinde yerleşik kişilere verilecektir. Hariçte işleme rejimine ilişkin koşullar veya mükellefiyetlerden birine uyulmadığı takdirde, gümrük vergilerinden tam veya kısmi muafiyet uygulaması yapılmayacaktır. Gümrük vergileri, işlem görmüş ürünlere ait gümrük vergileri tutarından, geçici ihracat eşyasına en son işleme faaliyetine tabi tutuldu-

ğu ülkeden aynı tarihte ithal edildiğinde uygulanacak olan gümrük vergilerinin düşülmesi suretiyle hesaplanacaktır.

Maddenin devamında, hariçte işleme rejimi kapsamında yeniden ithal edilen eşyaya uygulanacak ithalat vergilerinin hesaplanmasına ilişkin hükümler yer almaktadır. Hariçte işleme rejimine tabi tutulacak eşya serbest dolaşımında bulunan eşya olduğundan, bunun işlendikten sonra yeniden ithali sırasında nihai ürün değeri üzerinden değil, Türkiye gümrük bölgesi dışında yaratılan katma değer göz önünde bulundurularak ithalat vergilerine tabi tutulması gerekmektedir. Maddede, bu hususlar açıklığa kavuşturulmuştur. Buna göre, gümrük vergilerinden tam veya kısmi muafiyet suretiyle serbest dolaşıma giren işlem görmüş ürünlere ait gümrük vergileri tutarından, aynı tarihte geçici ihracat eşyasına en son işleme faaliyetinde bulunduğu ülkeden Türkiye gümrük bölgesine ithal edilmesi halinde uygulanacak olan gümrük vergilerinin düşülmesi suretiyle hesaplanacağı; düşümlü yapılacak tutarın, eşyanın serbest dolaşıma girişi sırasında hesaplanan gerçek gümrük vergileri tutarı olacağı; geçici ihracat eşyasının, nihai kullanım amacıyla serbest dolaşıma girişi sırasında indirimli veya sıfır vergi oranından yararlanabildiği hallerde, bu eşyaya en son işleme faaliyetinin gerçekleştiği ülkede de nihai kullanıma uygun işlem görmesi koşuluyla indirimli veya sıfır vergi uygulanacağı; eşyanın tercihli bir tarife uygulamasından yararlanması ve bunun rejim kapsamındaki eşya içinde geçerli olması halinde, düşümlü yapılacak tutarın hesaplanmasında dikkate alınacak vergi oranının, tercihli tarifinin uygulanabilmesi için gerekli koşullara uygun geçici ihracat eşyasına uygulanması gereken oran olduğu, yönünde hükümler yer almaktadır.

Uluslararası ticarete yoğun rekabet koşulları geçerli olduğundan, firmalar ürettikleri malların talebini arttırmak amacıyla, sattıkları mal için servis güvencesi veya belirli bir süre içerisinde bozulmaya karşı değiştirme veya tamir garantisi vermektedirler. Bu suretle, Türkiye gümrük bölgesi dışına tamir amacıyla gönderilen eşyanın böyle bir garanti nedeniyle tamirinin bedelsiz olarak yapıldığının gümrük idarelerine kanıtlanması halinde, bunun ithalat vergilerinden tam muafiyet suretiyle serbest dolaşıma sokulmasına da bu madde ile imkân tanınmıştır. Ancak, eşyanın tamir amacıyla geçici ihraç edilmesi ve bu tamiratin bir garanti nedeniyle sözleşmeye bağlı olarak veya imalat hatası veya kanunî bir yükümlülüğe dayanılarak bedelsiz yapılmasının söz konusu olmadığı ve karşılığında bir tamir bedeli ödendiği durumlarda, eşyaya ithalat vergilerinden kısmi muafiyet uygulanması ve sadece yapılan tamir masraflarının vergilendirme kapsamında tutulması ile mümkün olabilecektir.

Hariçte işleme rejiminde ikame ürün olarak adlandırılan ithal eşyasının işlem görmüş bir ürün ile değiştirilmesi, standart değişim sistemi kapsamında mümkün olacak; tarım politikasına veya tarım ürünlerinin işlenmesi sonucu elde edilen ve özel düzenlemelere tabi eşya dışında kalan eşyanın tamiri için gümrük idareleri standart değişim sisteminin uygulanmasına izin vereceklerdir. Gümrük vergileri tutarını karşılayan bir teminat verildiği hallerde ikame ürünlerin geçici ihracat eşyasının ihracından önce ithal edilmelerine izin verilecektir. İkame ürünlerin tamirata konu olan geçici ihracat eşyası ile aynı tarife sınıflandırılmasına girmesi ve aynı ticarî, teknik niteliklere ve özelliklere sahip olması gerekecektir. Geçici ihraç eşyasının ihracattan önce kullanılmış olması halinde, ikame ürünlerin de kullanılmış olmaları ve yeni olmamaları gerekecektir.

Maddenin devamında, önceden ithalat durumunda, geçici ihraç eşyasının, ikame ürünlerinin serbest dolaşıma girişi beyannamesinin tescil tarihinden itibaren iki aylık süre içinde ihraç edilmesi hükmüne bağlanmış; böylece her iki eşyanın da uzun süre Türkiye gümrük bölgesi içinde kullanılması kısıtlanmak istenmiştir. Ancak, istisnai hallerde bu sürenin gümrük idareleri tarafından uzatılabilmesine imkân tanınmıştır.

Madde 22.—Gümrük Kanununun 131 inci maddesinden önce gelen alt başlığı “Yeniden ihracat ve geri gelen eşya” olarak düzenlenmiş ve 131 inci maddesi “Yeniden ihracat” başlığı altında yeniden düzenlenmiştir.

Maddede, serbest dolaşımda olmayan eşyanın Türkiye gümrük bölgesinden yeniden ihracının mümkün olduğu; ticaret politikası önlemleri dahil olmak üzere, eşyanın ihracı için öngörülen işlemlerin gerektiğinde yeniden ihracata konu olan eşyaya da uygulanacağı hükme bağlanmıştır. Bu durumdaki eşyaya uygulanacak özel haller Müsteşarlıkça belirlenebilecektir. Bu işlemler önceden gümrük idaresine bilgi verilmesiyle yapılabilecektir. Ancak, ticaret politikası önlemleri dahil olmak üzere eşyanın ihracı veya yeniden ihracına ilişkin işlemlerin veya önlemlerin gerektirdiği hallerde, Gümrük Müsteşarlığı, eşyanın yeniden ihracını yasaklayabilecektir.

Madde 23.—1615 sayılı Kanunun 132 nci maddesi yeniden düzenlenmiştir. Buna göre, ihracını müteakip üç yıllık bir süre içerisinde geri getirilerek yeniden ithal edilen eşya gümrük vergilerine tabi tutulmayacak; söz konusu eşyanın Türkiye gümrük bölgesinden ihraç edilmeden önce, özel amaçlı nihai kullanımı nedeniyle indirilmiş veya sıfır vergiden yararlanarak serbest dolaşıma sokulduğu takdirde muafiyet tanınabilecektir. Hariçte işleme rejimi çerçevesinde Türkiye gümrük bölgesinden ihraç edilen eşya ile ihracı bir dış ticaret önlemine konu olan eşyaya gümrük vergilerinden muafiyet hakkı tanınmayacak; böylece bu rejimden yararlanarak dış ticaret önleminin etkisinin azaltılmasına imkân verilmeyecektir.

Bu madde hükümleri, dahilde işleme rejiminin uygulanmasından sonra ihraç edilen ve daha sonra geri gelen işlem görmüş ürünlere de uygulanacak; aynı hüküm yeniden ihraç edilen işlem görmüş ürünler için de geçerli olacak; bu gibi hallerde, eşyanın en son ihraç tarihinin, serbest dolaşıma giriş tarihi olarak kabul edilecek ve kanunen alınması gereken gümrük vergileri tutarı, dahilde işleme rejimi hükümlerine göre belirlenecektir.

Madde 24.—140 nci madde yeniden düzenlenerek, hangi eşyanın tasfiye edileceği kanun maddeleri zikredilerek sayılmıştır. Buna göre, geçici depolama yerlerinde veya gümrükçe uygun görülen yerlerde bulunup da süresi içinde gümrük işlemlerine başlanamayan veya beyannameleri tescil edilmekle birlikte süreleri içinde işlemleri tamamlanamayan eşya tasfiye edilecektir. Ayrıca, tahlilden arta kalan numuneler, antropolarda yapılan yoklamalarda fazla çıkan eşya, yolcu eşyası da kanunî süreleri içinde bir işlem veya kullanıma tabi tutulmadıkları takdirde tasfiyeye tabi tutulacaktır. Keza, gümrüğe terk edilen veya 1918 sayılı Kanun hükümlerine göre tasfiye edilebilecek duruma gelen veya süresi içinde işlemleri bitirilmeyen transit eşyası hakkında da tasfiye rejimi hükümleri uygulanacaktır.

Madde 25.—1615 sayılı Kanunun 149 uncu maddesi “Dahilde işleme, gümrük kontrolü altında işleme ve geçici ithalat hükümlerinin ihlali” başlığı altında yeniden düzenlenmiştir. Buna göre, Kanunun 95, 118 ve 119 uncu maddelerinde öngörülen rejimlerin amacına aykırı hareket edenlerden, amaca aykırı davranışlarından dolayı bir vergi mükellefiyeti doğduğunda, eşyaya isabet eden gümrük vergileri bu maddeler hükmüncü alınmakla beraber, beyan sahip veya temsilcileri hakkında ayrıca 156 nci madde hükmü uygulanacaktır. Bu şekilde, söz konusu rejimlerin uygulanmasında karşılaşılabilecek ihlallerin önlenmesi için cezaî yaptırım öngörülmüştür.

Madde 26.—Bu madde ile Gümrük Kanununa yeni bir madde eklenmiş ve tasfiyelik hale gelen eşyanın satışına ilişkin kararın alındığı tarihe kadar beyan sahibinin gümrük idaresine müracaat ederek, söz konusu eşyayı serbest dolaşıma tabi tutmak istemesi halinde, eşyanın CIF değerinin yüzde üçü oranında para cezası alınmasına imkân tanınmıştır. Böylece, eşyanın geçici depolama yerlerinde keyfi olarak bekletilmesinin önüne geçilmek istenilmiştir.

Madde 27.—Gümrük Kanununun 156 ncı maddesi “Usulsüzlükler,” başlığı altında yeniden düzenlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrasında, bu Kanunda ayrı bir ceza tayin edilmiş haller saklı kalmak üzere, bu Kanuna uygun olarak veya bu Kanunla tanınmış yetkilere dayanılarak çıkarılan tüzük ve yönetmeliklere veya ilan edilen emirlere ya da yapılan tebliğlere aykırı hareket edenlere 5 000 000 TL. para cezası uygulanması öngörülmüştür. Bu şekilde kanunda açıkça cezası bulunmayan usulsüzlükler ve riayetsizliklerin ceza uygulanamaz durumdan çıkarılması amaçlanmıştır.

Maddenin, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında diğer usulsüzlüklere ilişkin cezalar yer almış; usulsüzlüğün ağırlığı göz önünde bulundurularak belirlenen cezalar birinci fıkrada belirtilen meblağ baz alınarak katlanmış; cezalar takdire yer vermeyecek şekilde tek bir meblağ olarak belirlenmiştir. Fıkralar itibariyle uygulanacak cezalar, birinci fıkrada öngörülen miktarın 2, 4, 6 ve 8 katının alınması şeklinde belirlenmiştir.

Madde 28.—Gümrük Kanununun 161 inci maddesine (5) nolu bent eklenerek, Kanunun 146 ncı maddesine göre alınan para cezalarının diğer bentlerde belirtilen personel dışında Müsteşarlık merkez ve taşra teşkilatlarının ihtiyaçlarına sarfedilmek üzere dağıtımı öngörülmüş; böylece bu kaynaktan merkez ve taşra teşkilatının bütçe kalemlerinde ödeneği olmayan acil ihtiyaçlarının karşılanması amaçlanmıştır.

Madde 29.— Kanunun 165 inci maddesine bir fıkra eklenmiş ve gümrüklerde yapılan fazla çalışma karşılığında alınan ücretlerden, merkeze gönderilen meblağın bir kısmının, Müsteşarlığın merkez ve taşra teşkilatında hizmetlerin daha etkin şekilde görülmesini sağlayacak olanakların yaratılmasında kullanılması öngörülmüştür.

Madde 30.— Dış ticaret işlemleri giderek daha karmaşık bir hale gelmiş; tarife önlemleri dışında, tarife dışı önlemler ve teknik engeller yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Bu bakımdan, gümrüklerde iş takip edecek temsilcilerin de niteliklerinin artırılması amaçlanmıştır; gümrük müşaviri olabilecek kişilerin lisans düzeyinde yüksekokul mezunu olmaları koşulu 167 nci maddenin birinci fıkrasının (3) nolu bendine kaydedilerek, bu konuda hüküm istihsal edilmiştir.

Madde 31.—Gümrük Müşavir Yardımcılarının da müşavirler gibi yüksekokul mezunu olmaları öngörülmüş ve 168 inci maddenin ikinci fıkrasında bu yönde düzenleme yapılmıştır.

Madde 32.—Kanunun faizlere ilişkin 176 ncı maddesi yeniden düzenlenerek, haksız yere ihtilaf yaratan ve bu şekilde idarî yargı mercilerine başvurarak amme alacağını bir çeşit finansman kaynağı olarak kullananların bu davranışlarına son vermeleri için, yargı kararlarının gümrük idaresi lehine kesinleşmesi durumunda, ihtilaf yaratılarak yargı mercilerine müracaat edilen tarih ile amme alacağının kesinleştiği tarih arasında geçen süre için de AATUHK hükümlerine göre gecikme zammı oranında gecikme faizi alınması öngörülmüştür. Maddenin diğer fıkralarında esaslı bir değişiklik yapılmamıştır.

Madde 33.—Bu Kanunun öngördüğü düzenlemeler nedeniyle 1615 sayılı Kanunun bazı maddelerinin veya ibarelerinin yürürlükten kaldırılması zorunluluğu doğmuştur. Diğer taraftan, bu Kanunla 1615 sayılı Gümrük Kanununun bazı maddeleri değiştirilirken, bir kısım atıfların ve deyimlerin de değiştirilmesi gereği ortaya çıkmıştır. Madde bu amaçla düzenlenmiştir.

Madde 34.—1615 sayılı Kanuna eklenen geçici 9 uncu madde ile geçiş dönemi hükümlerine yer verilmiştir. Kazanılmış hakların korunması amacıyla, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Gümrük Müsteşarlığının merkez ve taşra teşkilatında çalışanlar ile istifa ve emeklilik suretiyle ayrılanlar için 167 ve 168 inci madde hükümlerinin uygulanmasında tahsil şartı aranmayacağı belirtilmiştir.

tir. Maddenin devamında, Kanunun değişmeden önceki hükümlerine göre yürütülen işlemlerin nasıl sonuçlandırılacağı ve gümrük komisyoncuları ile yardımcıların karnelerinin nasıl değiştirileceği hükme bağlanmıştır. Buna göre 1.1.1996 tarihinden önce bekleme yerlerine konulan veya başlamış işlemleri henüz sonuçlandırılmamış olan eşya hakkında süreler ve işlemler yönünden mükellef lehine olan hükümler uygulanacaktır. Diğer taraftan, 1.1.1996 tarihinden başlamak üzere gümrük komisyoncusu ve gümrük komisyoncu yardımcısı karneleri gümrük müşaviri ve gümrük müşavir yardımcısı karneleri ile değiştirilecektir.

Madde 35. — Yürürlük maddesidir.

Madde 36. — Yürütme maddesidir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-11319/3601

26.7.1995

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

"Gümrük Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" bugünkü Resmî Gazetede yayımlanmış ve Anayasamızın 91 inci maddesi uyarınca bir suretli ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Tansu Çiller
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere, Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu Arasında Bir Ortaklık Yaratın Anlaşması 12 Eylül 1963 tarihinde imzalanmış, 4.2.1964 tarih ve 397 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunmuş ve 22.10.1964 tarih ve 6/3820 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanarak 1 Aralık 1964 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu anlaşmanın 2 nci maddesinin 2 ve 3 üncü fıkralarında; anlaşmanın amaçlarına ulaşmak için 3,4 ve 5 inci maddeler uyarınca zaman içerisinde bir Gümrük Birliği kurulacağı ve ortaklığın, hazırlık dönemi, geçiş dönemi ve son dönem adı verilen safhadan sonra sağlanacağı belirtilmektedir.

Anlaşmanın 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrası; Tarafların geçiş dönemi içerisinde karşılıklı ve dengeli yükümlülüklerle dayalı olarak, aşamalı bir şekilde Gümrük Birliği kuracakları ve ortaklığın iyi işlenmesi, bunun gerektirdiği ortak tedbirlerin geliştirilmesi için ekonomik politikalarını uyumlaştıracaklarını hükme bağlamıştır.

Yukarıda sözü edilen geçiş döneminin gerçekleşme şartları, usulleri, sıra ve süreleri ile ilgili hükümlerini tespit etmek üzere 23 Kasım 1970 tarihinde Brüksel'de imzalanmış bulunan Katma Protokol ise, 22.7.1971 tarih ve 1448 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunmuş ve 21.12.1972 tarih ve 7/5476 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanarak 1 Ocak 1973 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Protokolün 10 ve 11 inci maddeleri ile geçiş döneminin, Protokolün yürürlüğe giriş tarihinden itibaren 22 yıl sürmesi öngörülmüştür. Buna göre, Toplulukta serbest dolaşım halinde olan ve Protokol kapsamında bulunan ürünlerin Türkiye'ye ithalinde alınan gümrük vergilerinin belli bir süre içinde sıfırlanması, bazı ürünlerin 12 yıl, bazı ürünlerin ise 22 yıl içinde gümrük vergilerinin sıfırlanması hedeflenmiştir. Topluluk ise, Türk sanayi ürünlerinin ithalatından geçiş dö-

neminin başladığı tarihten itibaren gümrük vergisi almamaktadır. Bahse konu geçiş dönemi 1995 yılının sonunda tamamlanacaktır.

Katma Protokolün 6 ncı maddesi; geçiş dönemi içerisinde Tarafların gümrük konusundaki kanun, yönetmelik ve idari tasarruflarını, birbirine yakınlaştıracaklarını hükme bağlamıştır. Son olarak, Avrupa Birliği - Türkiye Ortaklık Konseyi tarafından 6.3.1995 tarihinde kabul edilen, Taraflar arasında sağlanacak Gümrük Birliğinin esaslarını içeren Kararın 26 ncı maddesinde aşağıdaki husus hükme bağlanmıştır.

“Bu Kararın yürürlüğe giriş tarihinde, Türkiye, Topluluk Gümrük Kodunu oluşturan (EEC) 2913/92 sayılı ve 12 Ekim 1992 tarihli Konsey Yönetmeliği ile onun uygulama hükümlerini belirleyen (EEC) 2454/93 sayılı ve 2 Temmuz 1993 tarihli Komisyon Yönetmeliğini temel alan aşağıdaki konulara ait hükümleri benimseyecektir :

- a) Eşyanın menşei
- b) Eşyanın gümrük kıymeti
- c) Gümrük Birliği Bölgesine gelen eşyanın gümrüğe sunulması
- d) Gümrük beyanı
- e) Serbest dolaşıma giriş
- f) Askıya alma düzenlemeleri ve ekonomik etkili gümrük işlemleri
- g) Eşyanın dolaşımı
- h) Gümrük yükümlülüğü
- i) Başvuru hakkı.

Bu bakımdan, kısaca Topluluk Gümrük Kodu diye adlandırılan Konsey Yönetmeliğinin ana müesseselerinin millî mevzuatımıza yansıtılması zorunluluğu doğmuştur. Esasen, temel müesseseleri uluslararası gümrük sözleşmelerine dayanılarak hazırlanan Topluluk Gümrük Kodunun getirdiği düzenlemelerin büyük bir kısmı, halen Türk Gümrük Kanununda yer almakta ve yıllardır uygulanmaktadır. Diğer taraftan, Türk Gümrük Kanununda bulunmamakla birlikte, Topluluk Gümrük Kodunda bulunan bazı hususlar ekonomik faaliyetlerin olumlu yönde gelişimini sağlayan ve bürokratik işlemleri azaltan düzenlemeler olarak değerlendirilmektedir.

Bu Kanun Hükmünde Kararname Tasarısı, Topluluk Gümrük Kodunda yer alan ve 6.3.1995 tarihli 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı gereğince gümrük mevzuatına yansıtılması zorunlu olan hükümlerin 1615 sayılı Gümrük Kanununa dahil edilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – Bu madde Kanun Hükmünde Kararname metni içinde kullanılan deyimlerin farklı şekilde yorumlanmaması amacıyla düzenlenmiştir.

Madde 2. – Bu maddede, kişilerin gümrük mevzuatı ile öngörülen tasarrufları ve işlemleri gerçekleştirmek üzere kimleri temsilci tayin edecekleri, doğrudan temsil ile dolaylı temsil müesseseleri düzenlenmiştir.

Madde 3. – 1615 sayılı Gümrük Kanununun 14 üncü maddesinde gümrük hattı ve gümrük bölgesinin tanımları yer almaktadır. Maddede, gümrük bölgesinin, denizlerde, kara ve iç suları ile sahilden içeri, karalarda ise gümrük hattından içeri doğru 30 kilometre derinliğinde alanı kapsadığı belirtilmektedir. Topluluk Gümrük Kodunda ise Topluluk Gümrük Bölgesinin üye ülkelerin tüm topraklarından oluştuğu şeklindeki hükmüne paralel olarak, Türk Gümrük mevzuatının uygulanması bakımından, sınırdan içeri 30 kilometrelik alanın içinde kalan Türkiye topraklarının da Türkiye Gümrük Bölgesi içinde mütalaa edilmesini sağlamak amacıyla bu madde düzenlenmiştir.

Madde 4. — Bu Maddede sahte markalı eşya ile ilgili olarak yapılacak işlemler belirlenmiştir.

Avrupa Birliğinin 1 Aralık 1986 tarihli 3842/86 (EEC) sayılı Konsey Tüzüğü ile sahte malların serbest dolaşımını engelleyici önlemler hüküm altına alınmıştır. Avrupa Birliği ile Türkiye Ortaklık Konseyinin 6 Mart 1995 tarihinde kabul ettiği Gümrük Birliğinin Uygulama Usullerini Belirleyen Kararın 26 ncı maddesinin 2 nci fıkrasının (a) bendinde de bu hususlara değinilmiş ve sözkonusu Konsey Tüzüğüntin hükümleri paralelinde Türk gümrük mevzuatında düzenleme yapılması öngörülmüştür.

Madde hükümüne göre, bir eşyaya ilişkin tescilli bir markanın aynısını izinsiz olarak taşıyan veya tescilli markadan gerekli unsurları itibariyle ayırdedilemeyen ve ilgili mevzuata göre marka sahibinin haklarına tecavüz eden sahte eşyanın Türkiye gümrük bölgesine sokulması ve bu bölgeden çıkarılması yasaklanmaktadır. Bu tür eşyanın gümrük işlemleri durdurularak, ilgili kuruluşların kararına göre işlem yapılacaktır.

Madde 5. — Avrupa Birliğine üye ülkelerde, gümrük işlemleri mümkün olduğunca basitleştirilmiş; belge sayıları düşürülmüş ve gümrüklerde bilgisayar kullanımı yaygınlaşmıştır. Bu çerçevede, 1615 sayılı Gümrük Kanununda değişiklik yapılması amaçlanmış; manifestoların şeklini düzenleyen maddeye bir fıkra eklenerek, eşyanın tanımlanması için gerekli ayrıntıları içeren ve uluslararası kabul gören bir ticarî veya resmî belgenin de manifesto olarak kabul edilebileceği ifade edilmiştir. Bu durumda, gümrük idaresine orijinal manifesto, konişmento, yük senedi, TIR karnesi gibi belgelerin ibrazı halinde, taşıyıcıdan veya onun adına hareket eden kişiden ayrıca manifesto istenmeyecektir. Keza, bilgisayar veri işleme tekniği ile hazırlanan manifestoların da kabulü yönünde düzenleme yapma konusunda Gümrük Müsteşarlığına yetki verilmiştir.

Madde 6. — Gümrük idarelerinin önemli bir kısmı demiryolu dahil kara, deniz ve hava yoluyla yapılan eşya ve yolcu taşımalarında yararlanılan istasyonlarda, deniz ve hava limanlarında veya posta idarelerinde faaliyet göstermektedir. Bu nedenle, sözkonusu yerleri işleten kuruluşların gümrük idarelerinin denetim ve kontrollerini gerçekleştirmelerini sağlayacak her türlü düzeni tesis etmeleri ve sorumlulukları altındaki yerlerde gümrük idarelerinin çalışmalarını için elverişli bütöleri sağlamaları gerekmektedir. 1615 sayılı Gümrük Kanununun 50 nci maddesi bu amaçla düzenlenmiştir.

Ancak, bu madde hükmü bazı işletmecî kuruluşlar tarafından yanlış yorumlanmakta olup, sundurma ve antrepoyla birlikte yolcu salonları da işleten bazı kuruluşlar, gümrük idarelerine sadece yolcu salonu hizmetleri ile ilgili teftiş edilmiş öda tahsis etmeleri gerektiğini ifade etmektedirler. Madde, bu konuya açıklık getirmek amacıyla düzenlenmiştir.

Madde 7. — Çağdaş devlet anlayışında, ekonominin kendi kurallarına göre işlemesi ve devletin mümkün olduğu kadar ekonomiye müdahale etmemesi ilkesi benimsenmiştir. Bu yaklaşım, devletlerin sahip oldukları ekonomik kuruluşları özelleştirmeleri ve bunların verimlilik ilkesine göre ekonomiye entegre olmaları yönünde gelişmektedir. Dünyada bir hayli yaygın olan özelleştirme politikası ülkemiz tarafından da benimsenmiş ve uygulamaya konulmuştur.

Diğer taraftan, tekelci piyasa ekonomilerinden serbest piyasa ekonomilerine doğru hızlı bir geçiş yaşanmakta ve tekelciliği önlemeyi amaçlayan anti-tekel ve anti-tröst yasaları bütün gelişmiş sanayi ülkeleri tarafından benimsenmektedir. 1615 sayılı Gümrük Kanununun 51 inci maddesinde, yabancı memleketlerden getirilen eşyanın orada sundurma ve antrepoculuk hizmetleri kanunen tekeline verilmiş bir işletme var ise o işletmelerin sorumluluğu altındaki yerlere konulacağı belirtilmektedir. Bu madde ile eşya sahiplerinin münhasıran kendilerine ait eşyayı koymak için sundurma açmalarına Müsteşarlıkça izin verilmesi imkân dahiline girmiş; böylece, ekonomik faaliyetlerin gelişmesinin tekelci yaklaşımlar nedeniyle önlenmesi, engellenmek istenmiştir.

Madde 8. – Uluslararası ticaretin gelişmesini engelleyen en önemli unsurlardan biri de uluslararası taşımacılık yapan araçların yükleme ve boşaltma limanlarında altyapı yetersizlikleri ve bürokratik işlemler nedeniyle uzun süre bekletilmeleridir. Bu durum, taşıma maliyetlerini olumsuz yönde etkilemektedir. Topluluk Gümrük Kodunda, taşıma araçlarının yükleme ve boşaltma limanlarını daha etkin kullanabilmeleri amacıyla, eşyanın buralarda bekletilme süreleri sınırlandırılmış; buna karşın, antrepo bekleme süreleri sınırsız kılınmıştır.

Bu madde ile 1615 sayılı Kanunun 52 nci maddesine bir fıkra eklenmiş ve maddede yer alan sundurma bekleme sürelerinin kısaltılması veya uzatılması yönünde düzenleme yapma konusunda, Gümrük Müsteşarlığına yetki verilmiştir.

Madde 9. – 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı, “serbest dolaşıma giriş” kavramının Türk gümrük mevzuatına girmesini gerekli kılmaktadır. Keza, Topluluk Gümrük Kodunda yer aldığı gibi, “ticaret politikası önlemlerinin uygulanması” şeklindeki ifadelerin Gümrük Kanununa yerleştirilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Maddede, Türkiye Gümrük Bölgesine gelen eşyanın serbest dolaşıma girişinin, ticaret politikası önlemlerinin uygulanması ve bu ayırmda yer alan eşyanın ithali için öngörülen diğer işlemlerin tamamlanması ile mümkün olduğu belirtilmektedir.

Madde 10. – “Türk Gümrük İdaresinin Modernizasyonu Projesi” kapsamında, gümrük işlemlerinin bilgisayar aracılığı ile yapılması için Gümrük Kanununda hükümler ilave edilmesi gerekmektedir. Madde, bilgisayar veri işleme tekniği yoluyla da beyanname verilmesine imkân tanınması amacıyla düzenlenmiştir.

Madde 11. – 1615 sayılı Gümrük Kanununda yazılı beyan, sözlü beyan ve özel beyan olarak üç çeşit gümrük beyanı öngörülmüştür. Topluluk Gümrük Kodunda bu beyan hallerinin yanısıra “bir tasarruf yoluyla beyan” diye adlandırılacak başka bir beyan çeşidi yer almaktadır. 56 ncı maddeye yapılan ilave ile bu beyan şekli mevzuatımıza yansıtılmak istenilmiştir.

Buna göre, gümrük hatından geçen veya eşya geçiren kişilerin gümrüğe tabi eşyası olup olmadığını ifade ettikleri, kuralları önceden Müsteşarlıkça belirlenmiş tasarruflar beyan sayılacaktır. Sözgelimi, hava alanlarında bulunan gümrük geçişlerinin yeşil veya kırmızı işaretlerle ayrılması halinde, yeşil geçişten giren yolcular gümrük vergilerine tabi eşyalarının olmadığını, kırmızı geçişten giren yolcular ise gümrük vergilerine tabi eşyaları bulunduğunu beyan etmiş kabul edileceklerdir.

Madde 12. – Bu maddede basitleştirilmiş usule göre yapılacak yazılı beyana ilişkin hükümler yer almaktadır. Tüm gümrük işlemleri aynı önemde ve boyutta değildir. Bazı işlemlerin (sözgelimi, yolcu beraberinde getirilen eşyaya ilişkin işlemler) ticarî ithalat veya ihracat konusu olan eşyaya ilişkin işlemlere göre daha basit olması, hem bürokrasiyi azaltacak, hem de bu konuda doğabilecek yakınmaları ortadan kaldıracaktır. Öte yandan, sürekli ve aynı eşyayı ithal eden güvenilir kuruluşların gümrükten süratle eşya çekebilmeleri ve bu eşyayı en kısa sürede ekonomiye kazandırabilmeleri için, bunlara ait gümrük işlemlerinin diğerlerinden farklı yapılmasını gerekli kılmaktadır.

Bu amaçla, basitleştirilmiş usulün uygulanacağı durumlarda, gümrük idareleri beyanname yerine başka bir ticarî veya idarî belgenin gümrüğe verilmesine ve buna beyanı kanıtlayıcı belge olarak istenilen tüm belgelerin eklenmemesine; eşyanın ilgili rejime geçişinin beyanname verilmeksizin kayıt yoluyla yapılmasına izin verebileceklerdir. Ancak, beyan, basitleştirilmiş usulle yapılmış olsa dahi hukukî sonuçları itibarıyla beyan sahibini bağlayacaktır.

Madde 13. – Giriş beyannamelerinin tescil işlemlerinin bilgisayar kaydıyla da yapılabilmesi için 1615 sayılı Kanunun 57 nci maddesine fıkra eklenmiştir.

Madde 14. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 62 nci maddesi, giriş beyannamesi tescil edilen eşyanın sadece mahreç iadecisine veya başka bir gümrüğe götürülmesine imkân tanımaktadır. Topluluk Gümrük Kodu hükümlerine göre, bu durumdaki eşyanın diğer gümrük rejimlerine de tabi tutulması mümkün bulunmaktadır.

Bu madde ile Gümrük Kanununun 62 nci maddesine bir fıkra eklenmiş ve bu şekildeki eşyanın diğer gümrük rejimlerine tabi tutulması talebinin de kabul edileceği belirtilmiştir.

Madde 15. — Gümrük Kanununda yer alan beyannamenin iptaline ilişkin düzenlemeler ile Topluluk Gümrük Kodunda bulunan hükümler farklılıklar göstermektedir. Bu bakımdan, 1615 sayılı Kanuna mükerrer 62 nci madde eklenmesi zorunluluğu doğmuştur. Buna göre, gümrük idareleri, beyan sahibinin talebi üzerine ve eşyanın beyanname konusu gümrük rejimine yanlışlıkla beyan edildiğine veya beyan edildiği rejime tabi tutulmasının özel nedenlerle artık mümkün olmadığına ilişkin kanıtlayıcı belgeleri ibraz etmesi halinde, tescil edilmiş beyannameyi iptal edecektir. Maddenin devamında bu hükmün istisnaları yer almaktadır.

Madde 16. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 64 üncü maddesi mükelleflerin tarife konusunda Gümrükler Genel Müdürlüğünden bilgi istemelerine imkân tanımakla beraber, verilen tarife bilgisi idareyi bağlamamaktadır. Bu nedenle, Topluluk Gümrük Kodunda yer alan bağlayıcı tarife bilgisine ilişkin maddenin mükerrer 64 üncü madde olarak Kanuna eklenmesi uygun görülmüştür.

Bu madde kişilerin yazılı talepleri üzerine Gümrük Müsteşarlığı tarafından bağlayıcı tarife bilgisi verilmesini öngörmektedir. Bağlayıcı tarife bilgisinin bağlayıcılığı, geçerlik süresi, geçerliliğini kaybetme koşulları ve bunun istisnaları madde metninde yer almıştır.

Madde 17. — Genel olarak gümrük uygulamalarında menşe kuralları büyük bir önem arz etmektedir. Tercihli veya tercihsiz tarifelerin uygulanmasında, kotalar ve diğer tarife dışı önlemlerin izlenmesinde, eşyanın menşenin belirlenmesi gerekmektedir. Özellikle günümüzün ileri teknolojik ürünlerinin çok sayıda girdi kullanılarak üretildiği ve bu girdilerin farklı ülkeler menşeli oldukları görülmektedir. Bu gibi durumlarda, sözü edilen ürünlerin menşenin belirlenmesi basit veya tek girdili ürünlere göre daha zor olmaktadır.

Menşe saptırması yaparak, Türkiye tarafından belirli ülkelerin eşyasına uygulanan hükümleri aşmak amacı ile üretilen eşyanın o ülkeler menşeli sayılmayacağı hususu, 1615 sayılı Kanunun 67 nci maddesine ilave edilen bu fıkra ile hükme bağlanmıştır.

Madde 18. — Gümrük Kanununun 67 nci maddesi menşe kurallarını belirtmekle birlikte, tercihli tercihsiz menşe ayrımı yapmamıştır. Oysa günümüzde, tercihli tarife uygulamalarının izlenmesinden çok tarife dışı önlemlere ilişkin uygulamaları izlemek amacıyla menşe kuralları belirlenmektedir.

Bu nedenle, 67 nci maddeden sonra bir mükerrer madde düzenlenerek, Topluluk Gümrük Kodunda yer alan, eşyanın tercihli ve tercihli olmayan menşenin nasıl belirleneceğine ilişkin hükümler yer verilmiştir.

Madde 19. — Avrupa Birliğine üye ülkelerde uygulanan “Eşyanın Tesliminden Sonra Beyanın Kontrolü Yöntemi” mevzuatımızda yer almamaktadır. Madde, 1615 sayılı Gümrük Kanununa bu yönde hüküm ilave edilmesi amacıyla düzenlenmiştir.

Eşyanın tesliminden sonra beyanname üzerinde değişiklik yapılmaması esastır. Bununla birlikte, eşyanın tesliminden sonra ilgili gümrük rejimine ilişkin hükümlerin yanlış veya eksik uygulandığının gümrük idarelerince saptanması veya beyan sahibinin istemde bulunması halinde gümrük

idarelerinin, cezaî hükümler saklı kalmak üzere, beyanı yeni bulgulara göre düzeltilmesine bu madde ile imkân tanınmıştır. Bu aşamada gümrük idareleri ticarî belge ve verileri kontrol edebilecekleri gibi eşyayı da yeniden muayene edebileceklerdir.

Madde 20. – Gümrük Kanununun 69 uncu maddesine göre, giriş işlemine konu teşkil eden eşyanın muayenesi, beyan sahiplerinin veya temsilcilerinin veya gümrük komisyoncusunun huzuru ile yapılır. Bu kişilerin huzuru olmadan yapılacak muayene halleri ise istisnaî durumlar olarak sayılmıştır.

Avrupa Birliğine üye ülkelerdeki uygulamada ise, eşya muayenesinin ilgili memur tarafından ve beyan sahibinin huzuru olmaksızın yapılması esas olup, istisnaî durumlarda bu kişilerin huzurunda muayene yapılması ilkesi kabul edilmiştir.

Böylece, gümrük idaresinin res' en muayene yapacağı hallerin belirlenmesi konusunda Müsteşarlığa yetki verilerek, Topluluk gümrük mevzuatına uyum sağlanmıştır.

Madde 21. – 1615 sayılı Kanuna eklenen bu fıkra ile mükelleflerin bankalarda gümrük idaresi adına açılan hesaba da gümrük vergilerini yatırabilmelerine imkân tanınmıştır. Böylece, mükellefler gümrük idaresine nakit para taşıma külfetinden kurtulacak ve işlemlerini daha hızlı bitirebileceklerdir.

Madde 22. – 1615 sayılı Gümrük Kanunu transit rejimini tanımlıyorsa da Topluluk Gümrük Kodunda yer alan tanımdaki bütün unsurları içermemektedir. Bu maddede, uluslararası kabul görmüş bir transit tanımı yapılmıştır.

Madde 23. – Boru hattı ile yapılan taşımalar konusunda Gümrük Kanununda hüküm bulunmamaktadır. Madde bu boşluğu gidermeye yönelik olarak düzenlenmiş olup, boru hattı ile yapılan taşımaların milletlerarası transit hükümlerine tabi olduğu belirtilmiştir.

Madde 24. – 1615 sayılı Gümrük Kanununun 94 üncü maddesinde transit halinde iken telef olan eşya hakkında yapılacak işlemler belirtilmiştir. Ancak, trafik kazasına uğrayan TIR kamyonlarının taşıdığı eşyanın hangi oranda zayı olduğu, gümrük mevzuatı konusunda bilgi sahibi olmayı gerektirmektedir. Bu bakımdan, trafik polisleri tarafından düzenlenen kaza raporlarının en yakın gümrük idaresine intikalinden sonra, gümrük yetkilileri tarafından eşyanın durumunun tespiti amacıyla, 94 üncü maddeye bu fıkra eklenmiştir.

Madde 25. – 7 nci maddenin gerekçesinde de belirtildiği gibi, sundurma ve antrepo işletme tekelinin ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır. 101 inci madde hükümlerine göre gerçek ve tüzel kişilerin antrepo açıp işletmesine, ancak antrepo işletme tekeli olan kuruluşların o yerlerde antrepo işletmediği hallerde izin verilebilmektedir.

101 inci maddeye eklenen bu fıkra ile ekonomik gereklilik ve dış ticaret politikaları gözönünde bulundurularak, antrepo tekelini elinde tutan işletmeler dışında kişilere de genel antrepo açma ve işletme izni verilebilecektir.

Madde 26. – 101 inci maddede belirtildiği gibi genel antrepolar içinde özel kabinler açılmasına izin verilebilmektedir. Bu şekilde kabinlere ayrılmış antrepolarda kabinlerin anahtarları kullanıcıya verilecek ve kullanıcı buralara koyduğu eşyanın miktar ve vergileri yönünden gümrük idaresine karşı sorumlu olacaktır. Kabinlerin kullanımından doğan sorumluluğun antrepo işleticisine değil, kullanıcıya ait olduğunu belirtmek amacıyla, 109 uncu maddeye bu fıkra eklenmiştir.

Madde 27. – Bu madde ile gümrük idarelerinin denetimi altındaki eşyanın mümkün olduğunca sahiplerine kullandırılması amaçlanmıştır. İthal edilmek amacıyla Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyadan azamî faydayı sağlayacak kuruluşun, bunu ithal etmek ve kendi üretim biriminde

kullanmak isteyen kuruluş olacağı kuşkusuzdur. Bu bakımdan, tasfiye işlemleri daha elastiki hale getirilmiş; hak sahiplerinin tasfiye aşamasına kadar gümrük vergilerini, para cezalarını, ambarlama ve elleçleme giderlerini ödeyerek sözkonusu eşyayı kesin ithal edebilmesine olanak sağlanmıştır.

Madde 28. — Gümrük Kanununun “Belgelerin Bastırılması ve Dağıtılması” başlıklı 178 inci maddesine bir fıkra eklenerek, bu belgelerin bilgisayar ortamında hazırlanması ve gümrük işlemlerinde kullanılması yönünde düzenleme yapılabilmesi bakımından, Gümrük Müsteşarlığına yetki verilmiştir.

Madde 29. — Topluluk Gümrük Kodunda yer almakla beraber, 1615 sayılı Gümrük Kanununda yer almayan ve millî mevzuatımıza yansıtılması uygun görülen 14 maddenin Kanuna eklenmesi amacıyla bu madde düzenlenmiştir.

Ek Madde 2. — Gümrük idarelerinin gümrük mevzuatının uygulanmasına ilişkin bir karar vermesini isteyen kişilerin izleyeceği yol ile idarelerde yürütülecek karar alma sürecine ilişkin hükümler bu maddede yer almıştır.

Ek Madde 3. — Gümrük idareleri tarafından verilen ve ilgilinin lehine olan kararların eksik veya yanlış bilgilere dayanılarak verilmiş olması halinde yapılacak işlemler bu maddede belirtilmiştir.

Ek Madde 4. — İlgilinin lehine olan ve ek 3 üncü maddede belirtilen haller dışında bir kararın verilebilmesi için öngörülen bir veya daha fazla koşulun gerçekleşmemiş veya gerçekleşemez olması halinde, bu kararın iptal edilebileceği veya değiştirilebileceği hükme bağlanarak, buna ilişkin işlemler maddede yer almıştır.

Ek Madde 5. — Bütün kişilerin gümrük idarelerinden gümrük mevzuatının uygulanması hakkında bilgi talep etmeleri mümkün bulunmaktadır. Bu bilgiler gümrük idareleri tarafından ücretsiz sağlanacaktır. Bu madde, bilgi istenilmesine ilişkin genel hükümleri içermektedir.

Ek Madde 6. — Gümrük işlemleri nedeniyle gümrük idarelerince elde edilen belge ve bilgiler meslekî veya ticarî sırlar olabilmektedir. Bu durumda, meslekî veya ticarî sır niteliğinde olan bilgilerin gümrük idarelerine ibrazı nedeniyle kişilerin zarar görmesi engellenmek istenilmektedir. Bu madde, yargı kararları dışında gümrük idarelerinin sözkonusu bilgileri ilgili kişilerin izni olmadıkça açıklayamayacaklarını hüküm altına almıştır.

Ek Madde 7. — Gümrük denetimleri fiili ithal veya ihraç işlemlerinden yıllar sonra da yapılabilmektedir. Bu bakımdan, gümrük mevzuatının uygulanmasına ilişkin belgelerin sonraki yıllarda tekrar incelenme zorunluluğu doğabilmektedir. Bu madde, sözkonusu belgelerin gümrük kontrolü amacıyla saklanacağı süreyi ve bu sürenin başlangıcının nasıl belirleneceğini hüküm altına almıştır.

Ek Madde 8. — Gelişen dünya ticareti ile ülkeler arası ekonomik ilişkilerin büyük boyutlara ulaşması nedeniyle, rekabetçi üretim koşulları altında üretilen eşyaların büyük tüketim merkezlerine yakın yerlerde depolanması veya muhafazası yahut işçiliğe tabi tutulması büyük avantajlar yaratmaktadır. Buralardaki faaliyetler üretim ve pazarlama maliyetlerini düşürmektedir. Bu amaçla, 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununa dayanılarak, serbest dolaşımda olmayan eşyanın herhangi bir gümrük rejimine tabi tutulmaksızın ve gümrük mevzuatında öngörülen haller haricinde kullanılmaksızın veya tüketilmeksizin, konulması mümkün olan ve ithalat vergileri ile ticaret politikası önlemlerinin uygulanması bakımından, Türkiye gümrük bölgesi dışında olduğu kabul edilen, serbest bölgeler kurulmaktadır. Bu maddede serbest bölgelerin tanımı yapılmıştır.

Ek Madde 9. — Serbest bölgeler, içerisine serbest dolaşımda olmayan eşya konulan yerler olduklarından, kaçakçılığı önlemek amacıyla, gerek belirlenmiş giriş ve çıkış noktalarında ve gerek

se etraflarında gümrük idarelerince denetleme ve kontrolün sağlanması şarttır. Bu açıdan, bu yerlere giren ve çıkan kişi ve araçların gümrük muayenesine tabi tutulacağı; muayenenin yapılmasını sağlamak üzere eşyaya giriş veya çıkışlarda eşlik etmesi gereken taşıma belgesinin bir nüshasının gümrük idaresine verileceği veya tetkike hazır bulundurulacağı hususları, bu madde ile hükme bağlanmıştır.

Ek Madde 10. – Gümrük idarelerinin bir serbest bölgeye giren, buralarda kalan ya da buralardan çıkan eşyayı muayene etme yetkisi saklı kalmak üzere, serbest bölgelere giren eşya için gümrük idarelerine manifesto veya beyanname verilmesine gerek olmadığı bu maddede belirtilmektedir.

Buralara konulmuş eşyanın gümrük statüsünü onaylayan bir belgenin, ilgilinin talebi üzerine gümrük idarelerince verilebileceği hususu da maddenin devamında belirtilmiştir.

Ek Madde 11. – Serbest bölgelerde bulunan eşyanın buralardan çıkmaları durumunda uygulanacak gümrük rejimlerinin veya işlemlerinin neler olduğu bu maddede açıklanmıştır.

Buna göre, bu yerlerden Türkiye gümrük bölgesine getirilen eşya, Gümrük Kanununun transit rejimi hükümlerine tabi olacaktır. Ancak, sözkonusu eşyanın serbest bölgedeki gümrük idaresi tarafından giriş rejimine tabi tutularak serbest dolaşıma sokulması halinde, eşya üzerindeki gümrük denetimi sona erecektir.

Madde 30. – Yürürlük maddesidir.

Madde 31. – Yürütme maddesidir.

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

GÜMRÜK KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN

HÜKMÜNDE KARARNAME

1615 sayılı Gümrük Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu Kanuna bazı maddeler eklenmesi; 8.6.1995 tarihli ve 4113 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulunca 30.6.1995 tarihinde kararlaştırılmıştır.

MADDE 1. – 19.7.1972 tarihli ve 1615 sayılı Gümrük Kanununun 1 inci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“7. Müsteşarlık deyimi; Gümrük Müsteşarlığını ifade eder.

8. a) Kişi deyimi; gerçek ve tüzel kişiler ile yürürlükteki mevzuatın öngördüğü hallerde, hukuken tüzel kişilik statüsüne sahip olmamakla birlikte, hukukî tasarruflar yapma yetkisi tanınan kişiler ortaklığını;

b) Türkiye gümrük bölgesinde yerleşik kişi deyimi; bu bölgede kanunî ikametgâhı olan bütün gerçek kişiler ile bu bölgede kayıtlı iş yeri, iş yeri merkezi ya da devamlı iş yeri kuruluşu bulunan bütün tüzel kişi veya kişiler ortaklığını;

ifade eder.

9. Karar deyimi; Gümrük Müsteşarlığının veya yetkili kıldığı gümrük idarelerinin, gümrük mevzuatı kapsamında belirli bir konuda bir veya daha fazla kişi üzerinde hukukî sonuç doğuracak idarî tasarrufunu ifade eder.

10. Serbest dolaşımda bulunan eşya deyimi; Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalara ait hükümler saklı kalmak kaydıyla, giriş rejimine tabi tutularak, Türkiye gümrük bölgesine giren eşya ile üretiminde kullanılan girdilerin yerli olup olmadığına bakılmaksızın, bu Kanun hükümlerine göre Türk menşeli sayılan eşyayı ifade eder.

11. Gümrük statüsü deyimi; eşyanın Türkiye gümrük bölgesinde serbest dolaşım durumunda bulunup bulunmadığını ifade eder.

12. Gümrük beyanı deyimi; belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde eşyanın bir Gümrük rejimine tabi tutulması talebinde bulunulmasını ifade eder.

13. Beyan sahibi deyimi; kendi adına beyanda bulunan kişiyi veya adına beyanda bulunulan kişiyi ifade eder.

14. Elleçleme deyimi; gümrük denetimi altındaki eşyanın asli nitelikleri değiştirilmeden istiflenmesi, yerinin değiştirilmesi, büyük kablardan küçük kablara aktarılması, kablaların yenilenmesi veya tamiri, havalandırılması, kalburlanması, karıştırılması ve benzeri işlemleri ifade eder.”

MADDE 2. – 1615 sayılı Kanuna, 2 nci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki 2/a maddesi eklenmiştir.

“Temsil

Madde 2/a. – Bütün kişiler, gümrük mevzuatı ile öngörülen tasarrufları ve işlemleri gerçekleştirmek üzere gümrük idarelerindeki işleri için bir temsilci tayin edebilirler. Transit taşımacılık yapan veya arızı olarak beyanda bulunan kişiler hariç olmak üzere, temsilci, Türkiye gümrük bölgesinde yerleşik bulunmalıdır.

Temsil, doğrudan veya dolaylı olabilir. Temsilci, doğrudan temsil durumunda başkasının adına hareket eder. Dolaylı temsil durumunda ise, kendi adına, ancak başkasının hesabına hareket eder. Temsilci, temsil edilen kişi namına hareket ettiğini beyan etmek, temsilin doğrudan veya dolaylı olduğunu belirtmek ve sahip olduğu temsil yetki belgesini gümrük idarelerine ibraz etmek zorundadır.”

MADDE 3. – 1615 sayılı Kanununun 14 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Gümrük rejimlerinin uygulanması yönünden Türkiye Cumhuriyeti toprakları, karasuları, içsuları ve hava sahası Türkiye gümrük bölgesi sayılır.”

MADDE 4. – 1615 sayılı Kanununun 14.6.1989 tarihli ve 3577 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılan 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Fikrî ve sınai mülkiyet haklarının korunması

MADDE 21. – Fikrî ve sınai mülkiyet haklarının korunması mevzuatına göre, marka, coğrafi işaret, endüstriyel tasarım, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamına giren haklar ile ilgili olarak, hak sahibinin yetkilerine tecavüz eder mahiyetteki eşyanın gümrük işlemleri, hak sahibinin talebi üzerine gümrük idareleri tarafından geçici olarak durdurulur.

Gümrük idaresince alınan durdurma kararının hak sahibine tebliğinden itibaren on gün içinde esas hakkında yetkili mahkemede dava açılmaz veya mahkemeden tedbir niteliğinde karar alınmazsa, eşya hakkında beyan sahibinin talepte bulunduğu gümrük rejimi hükümlerine göre işlem yapılır.

Gümrük işlemleri durdurulan eşya yetkili mahkemeye alınan karar doğrultusunda, tasfiye rejimi hükümlerine göre imla veya asli nitelikleri değiştirilerek satış suretiyle tasfiye edilebilir.

Yolcu beraberinde getirilen zafî ve hediyeleş eşya ile posta kolileriyle gönderilen ticarî mahiyette olmayan eşya için bu madde hükümleri uygulanmaz.”

MADDE 5. – 1615 sayılı Kanununun 49 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Müştaşarlık, eşyanın teşhisi için gerekli ayrıntıları içeren ve uluslararası kabul gören bir ticarî veya resmî belgenin de manifesto olarak kullanımına izin vermeye ve bilgisayar veri işleme tekniği ile hazırlanan manifestoların kabulü yönünde düzenleme yapmaya yetkilidir.”

MADDE 6. – 1615 sayılı Kanunun 50 nci maddesine, birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“İşletmelerin bu mecburiyetleri, buldukları yerdeki gümrük idarelerinin çalışma binalarının temin ve tesis edilmesini de kapsar.”

MADDE 7. – 1615 sayılı Kanunun 51 inci maddesine, birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ancak, eşya sahiplerinin münhasıran kendilerine ait eşyayı koymak için sundurma açmalarına Müsteşarlıkça izin verilebilir.”

MADDE 8. – 1615 sayılı Kanunun 52 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Sundurma bekleme sürelerinin kısaltılması veya uzatılması yönünde düzenleme yapmaya Müsteşarlık yetkilidir.”

MADDE 9. – 1615 sayılı Kanuna İkinci Ayrım Birinci Bölüm başlıklarından sonra gelmek üzere, aşağıdaki, 53/a maddesi eklenmiştir.

“Eşyanın serbest dolaşıma girişi

MADDE 53/a. – Türkiye Gümrük Bölgesine gelen eşyanın serbest dolaşıma girişi; ticaret politikası önlemlerinin uygulanması ve bu ayırımıda yer alan eşyanın ithali için öngörülen diğer işlemlerin tamamlanmasıyla mümkündür.”

MADDE 10. – 1615 sayılı Kanunun 54 üncü maddesine, birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ancak, bilgisayar veri işleme tekniği yoluyla da beyanname verilmesi konusunda düzenleme yapmaya Müsteşarlık yetkilidir.”

MADDE 11. – 1615 sayılı Kanunun 56 ncı maddesinin başına aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Gümrük hattından geçen veya eşya geçiren kişilerin gümrüğe tabi eşyası olup olmadığını ifade ettikleri, kuralları önceden Müsteşarlıkça belirlenmiş tasarruflar beyan sayılır.”

MADDE 12. – 1615 sayılı Kanuna, 56 ncı maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki 56/a maddesi eklenmiştir.

“Basitleştirilmiş Usul

MADDE 56/a. – Gümrük idareleri, gümrük işlemlerinin yürürlükteki hükümlerine uygun olarak yürütülmesini engellemek kaydıyla, usul ve formalitelerin mümkün olduğunca basitleştirilmesini teminen;

a) 54 üncü maddeye göre beyannameye eklenmesi gereken belgelerden bazılarının eklenmesine ve bu belgelerdeki bilgilerin beyannameye yazılmamasına;

b) Sözü edilen beyanname yerine, eşyanın ilgili gümrük rejimine tabi tutulması talebi ile birlikte ticarî veya idarî bir belgenin verilmesine;

c) Eşyanın ilgili rejime geçişinin beyanname verilmeksizin kayıt yoluyla yapılmasına; izin verebilirler.

Birinci fıkranın (c) bendinin uygulanmasında, beyan sahibinin eşyayı manifesto verilmeksizin doğrudan kendi deposuna götürmesi yolundaki talebi de kabul edilebilir.

Bir ticarî veya idarî belgenin kabulü yahut kayıt yoluyla beyan yapıldığı hallerde, beyan eşyanın teşhisi için gerekli tüm bilgileri kapsamak zorundadır. Kayıt yoluyla işlem yapılan hallerde kayıt tarihinin yazılması şarttır.

Basitleştirilmiş usule eşya ithal edenler genel, dönemsel veya özot niteliğinde bir tamamlayıcı beyanda bulunur.

Birinci fıkranın (a), (b) ve (c) bentlerinde sözlü edilen beyanlar ile tamamlayıcı beyanlar ayrılmaz bir bütündür. Basitleştirilmiş beyanlar 3 üncü maddede öngörülen uygulama yönünden kabul tarihinden itibaren hüküm ifade ederler. Birinci fıkranın (c) bendinde belirtilen hallerde kayıt işlemleri, 54 üncü maddede sözlü edilen beyannamenin tescili ile aynı hukukî sonucu doğurur.

Tamamlayıcı beyanın aranmayacağı haller ile basitleştirilmiş usule ilişkin uygulama esasları Müsteşarlıkça belirlenir.”

MADDE 13. – 1615 sayılı Kanunun 57 nci maddesine, ikinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ayrıca, bu bilgilerin tescil defteri yerine gümrük idaresinin bilgisayar kaydına alınması halinde de tescil yapılmış olur.”

MADDE 14. – 1615 sayılı Kanunun 62 nci maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ancak, giriş beyannamesi verildikten sonra beyan sahibinin eşyanın diğer gümrük rejimlerine tabi tutulması talebi de kabul olunur.”

MADDE 15. – 1615 sayılı Kanuna, 62 nci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki 62/a maddesi eklenmiştir.

“Beyannamenin iptali

MADDE 62/a. – Gümrük idareleri, beyan sahibinin talebi üzerine ve eşyanın beyanname konusu gümrük rejimine yanlışlıkla beyan edildiğini veya beyan edildiği gümrük rejimine tabi tutulmasının özel nedenlerle artık mümkün olmadığını kanıtlayan belgeleri ibraz etmesi halinde, tescil edilmiş beyannameyi iptal ederler.

Ancak, gümrük idarelerince beyan sahibine eşyanın muayene edileceğinin bildirilmiş olduğu hallerde, muayenenin sonucu alınmadan beyannamenin iptaline ilişkin talep kabul edilmez.

Müsteşarlıkça belirlenen haller dışında, eşyanın tesliminden sonra beyannameler iptal edilemez.”

MADDE 16. – 1615 sayılı Kanuna, 64 üncü maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki 64/a maddesi eklenmiştir.

“Bağlayıcı tarife bilgisi

MADDE 64/a. – Yazılı talep üzerine Müsteşarlık tarafından bağlayıcı tarife bilgileri verilir.

Bağlayıcı tarife bilgisi, gümrük idarelerini hak sahibine karşı sadece eşyanın tarife pozisyonu konusunda ve yalnızca bilginin verildiği tarihten sonra tamamlanacak gümrük işlemlerine konu olan eşya için bağlar.

Bilgi alan kişi, beyan edilen eşya ile verilen bilgide tanımlanan eşya arasında her bakımdan uygunluk bulunduğunu ispat etmek zorundadır.

Bağlayıcı tarife bilgisi, veriliş tarihinden itibaren altı yıl için geçerlidir. Talep edenin verdiği yanlış veya eksik bilgiye dayanan bağlayıcı tarife bilgisi iptal edilir.

Bağlayıcı tarife bilgisi;

a) Yürürlükte bulunan Gümrük Tarife Cetvelinde değişiklik yapılması ve verilen bilginin söz konusu değişiklikle getirilen hükümlere uymaması;

b) Taraf olduğumuz uluslar arası anlaşmalar kapsamında uymakla yükümlü bulunduğumuz nomanklatür, izahname ve tarife pozisyonlarına ilişkin kararlarda yapılan bir değişiklik sonucu uygunluğunu kaybetmesi;

c) Bağlayıcı tarife bilgisinin geri alındığı, değiştirildiği veya iptal edildiğinin bilgi veren kişiye tebliğ edilmesi;

durumunda geçerliliğini kaybeder.

Beşinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen hallerde, bağlayıcı tarife bilgisinin geçerliliğini kaybetme tarihi, söz konusu değişikliklerin Resmî Gazetede yayımı tarihidir. Geçerliliğini kaybeden bağlayıcı bir tarife bilgisinin hak sahibi, söz konusu bağlayıcı bilgiye dayanarak ve bu bilginin geçerliliğini kaybetmesinden önce, ilgili eşyanın alımı veya satımı üstüne bağlayıcı sözleşmeler yaptığı takdirde, geçerliliğini kaybeden tarife bilgisini, söz konusu yayımın ya da tebliğatın yapıldığı tarihten itibaren altı aylık bir süre boyunca kullanılabilir. Ancak, gümrük işlemleri sırasında söz konusu ürünler için bir ithalat ihracat ya da ön izin sertifikasının gümrüğe verilmesi halinde, bu belgenin geçerlilik süresi esas alınır. Bu fıkra hükümlerine istisna getirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.”

MADDE 17. – 1615 sayılı Kanunun 67 nci maddesine, üçüncü fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Esas amacının, Türkiye tarafından belirli ülkelerin eşyasına uygulanan hükümleri aşmak olduğu tespit edilen veya yapılan araştırma sonucunda hakkında bu yönde kanaat oluşturulan bir işçilik veya işlemle üretilmiş eşya üçüncü fıkra hükümlerine göre o ülke menşeli sayılmaz.”

MADDE 18. – 1615 sayılı Kanuna, 67 nci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki 67/a maddesi eklenmiştir.

“Eşyanın tercihli ve tercihli olmayan menşei

MADDE 67/a. – Tercihli tarife uygulamalarından yararlandırılmak istenen eşyaya;

a) Türkiye'nin anlaşma yaptığı bazı ülke veya ülke grupları için tercihli bir tarife uygulaması gerektiğinde, bu anlaşmalar ile;

b) Türkiye'nin tek taraflı olarak bazı ülke veya ülke grupları için tanıdığı tercihli tarife uygulamalarında, Bakanlar Kurulu kararı veya ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde alınan önlemlerle;

belirlenen menşei kuralları uygulanır.

Yürürlükte bulunan Gümrük Tarifesinde yer alan veya ilgili mevzuat hükümleri ile konulan eşya ticaretine ilişkin tarife dışı önlemlerin uygulanması bakımından, eşyanın tercihli olmayan menşei 67 nci madde hükümleri çerçevesinde belirlenir.”

MADDE 19. – 1615 sayılı Kanuna, 68 inci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki 68/a maddesi eklenmiştir.

“Eşyanın tesliminden sonra beyanın kontrolü

MADDE 68/a. – Eşya, beyan yapıldıktan sonra muayene ve tahlile tabi tutulmaksızın da teslim edilebilir. Bu yöntemin uygulandığı hallerde, gümrük idareleri kendi yetkileri doğrultusunda veya beyan sahibinin talebi üzerine, müsteşarlıkça belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde, beyanın düzeltilmesini teslimden sonra da yapabilirler.

Gümrük idareleri, eşyanın tesliminden sonra ve beyannamedeki bilgilerin doğruluğunu saptamak amacıyla, eşyanın ithal veya ihraç işlemlerini veya sonraki ticarî işlemlere ilişkin ticarî bel-

ge ve verileri kontrol edebilirler. Bu kontroller, beyan sahibine veya söz konusu işlemler ile doğrudan ya da dolaylı olarak ticarî yönden ilgili diğer kişilere veya belge ve verileri ticarî amaçla elinde bulunduran diğer kişilere ait yerlerde yapılabilir. Mümkün olduğu takdirde, eşya muayene de edilebilir.

Eşyanın tesliminden sonra beyanın kontrolü sonucunda, ilgili gümrük rejimine ilişkin hükümlerin yanlış veya eksik bilgilere dayanarak uygulandığının saptanması halinde, gümrük idareleri, beyanın yeni bulgulara göre düzeltilmesini sağlarlar.”

MADDE 20. – 1615 sayılı Kanununun 69 uncu maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ancak, gümrük idaresinin re'sen muayene yapacağı haller müsteşarlıkça belirlenir.”

MADDE 21. – 1615 sayılı Kanununun 73 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasına aşağıdaki (e) bendi eklenmiştir.

“e) Vergilerin bankalarda gümrük idaresi adına açılan hesaba da ödenmesi mümkündür.”

MADDE 22. – 1615 sayılı Kanununun 90 ıncı maddesine, birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Serbest dolaşıma girmemiş eşya ile gümrük işlemleri tamamlanmış ihraç eşyasının, duruma göre yabancı bir ülkeden Türkiye'ye, Türkiye'den yabancı bir ülkeye ve Türkiye Gümrük Bölgesindeki bir iç gümrükten diğer bir iç gümrüğe taşınması da transit rejimi hükümlerine tabidir.”

MADDE 23. – 1615 sayılı Kanununun 92 nci maddesine, birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Boru hattı ile yapılan taşımalar da milletlerarası transit hükümlerine tabi tutulur.”

MADDE 24. – 1615 sayılı Kanununun 94 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Zorlayıcı sebep bir trafik kazası ise, trafikçe düzenlenecek kaza raporu ile eşyanın telef ve ziyana dair gümrük idaresince yapılacak tespit, mahallin en büyük idare amirince onaylanması yeterli sayılır.”

MADDE 25. – 1615 sayılı Kanununun 101 inci maddesine, birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ekonomik gereklilik ve dış ticaret politikaları gözönünde bulundurularak, antrepo tekeline elinde tutan işletmeler dışındaki kişilere de genel antrepo açma ve işletme izni müsteşarlıkça verilebilir.”

MADDE 26. – 1615 sayılı Kanununun 109 uncu maddesine, birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Özel kabinler tesisi suretiyle işletilen genel antrepolarda kabinlerin kullanımından kaynaklanan bu sorumluluk, kullanıcıya aittir.”

MADDE 27. – 1615 sayılı Kanununun 7.5.1975 tarihli ve 1894 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılan 142 nci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Eşyanın satış öncesi giriş rejimine tabi tutulabilmesi

MADDE 142. – 141 inci madde hükümlerine göre satış suretiyle tasfiye edilecek eşyanın sahibi, satışa ilişkin kararın alındığı tarihe kadar ilgili gümrük idaresine başvurarak, söz konusu eşyanın giriş rejimine tabi tutulmasını isteyebilir. Bu talebin kabulü, eşyaya ait tüm vergilerin, ceza ve ardiye ücretiyle beraber üstlenilmesine bağlıdır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar tüzükle belirlenir.

Perakende usulü ile satışa sunulan, tahsis suretiyle tasfiye edilen, gümrüğe terkedilen ve kaçakçılık mevzuatı hükümlerine göre tasfiyelik hale gelen eşya için 1 inci fıkrâ hükümleri uygulanmaz”

MADDE 28. – 1615 sayılı Kanunun 178 inci maddesine aşağıdaki fıkrâ eklenmiştir.

“Bu belgelerin bilgisayar veri işleme tekniği ile hazırlanması ve gümrük işlemlerinde kullanılması yönünde düzenleme yapmaya müsteşarlık yetkilidir.”

MADDE 29. – 1615 sayılı Kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

“EK MADDE 2. – Gümrük idarelerinin gümrük mevzuatının uygulanmasına ilişkin bir karar vermesini talep eden her kişi, kararın verilebilmesi için gerekli bütün bilgi ve belgeleri söz konusu idarelere ibraz etmek zorundadır.”

Karar alınması talebinin yazılı olarak yapılması gerekir. Gümrük idareleri, söz konusu talebe ilişkin başvurunun kendilerine ulaştığı tarihten itibaren 30 gün içinde karar alırlar. Verilen kararlar, başvuru sahibine yazılı olarak tebliğ edilir.

Ancak, gümrük idareleri tarafından bu süreye uyulması mümkün değilse, belirtilen süre aşılabilir. Bu durumda, söz konusu idareler, yukarıda saptanan sürenin dolmasından önce başvuru sahibine süre aşımını haklı kılan gerekçeler ile talep hakkında karar vermek için gerekli gördükleri ek süreyi de belirterek bilgi verirler.

Gümrük idareleri tarafından gerek başvuruların reddine ve gerekse muhatapı kişinin aleyhine olarak verilen yazılı kararlar, bu Kanunda belirtilen şekilde itiraz yolu açık olmak üzere geçiceli olarak alınır ve bu hususlar kararda belirtilir.

EK MADDE 3. – İlgilinin lehine olan bir karar yanlış veya eksik bilgilere dayanılarak verilmiş ise ve başvuru sahibinin bu yanlışlık veya eksikliği bildiği veya normal olarak bilmesi gerektiğinin ve böyle bir kararın doğru veya tam bilgilere dayanılarak verilmesinin mümkün olmadığı hususlarının tespiti halinde, söz konusu karar iptal edilir.

Kararın iptali, muhatabına tebliğ edilir.

İptal işlemi, iptal edilen kararın verildiği tarihten itibaren hüküm ifade eder.

EK MADDE 4. – İlgilinin lehine olan bir karar, ek 3 üncü maddede belirtilen haller dışında, bu kararın verilmesi için öngörülen bir veya daha fazla koşulun gerçekleşmemiş veya gerçekleşemez olması halinde iptal edilebilir veya değiştirilebilir.

İlgilinin, lehine olan kararda öngörülen bir yükümlülüğe uymaması halinde, söz konusu karar iptal edilebilir.

Kararın iptali veya değiştirilmesi, muhatabına tebliğ edilir.

Bu madde hükümlerine göre kararın iptali veya değiştirilmesi, tebliğ tarihinden itibaren hüküm ifade eder. Bununla birlikte, karar muhatabının yasal çıkarlarının gerektirdiği istisnaî hallerde, kararın iptalinin veya değiştirilmesinin yürürlük tarihi müsteşarlıkça belirlenen koşullar altında er-telenebilir.

EK MADDE 5. – Kişiler gümrük idarelerinden gümrük mevzuatının uygulanması hakkında bilgi talep edebilir.

Ancak, bu tür bir talep, fiilen tasarlanan bir ithalat ya da ihracat işlemine dayanmıyorsa reddedilebilir.

Bilgiler, talep edene ücretsiz olarak verilir. Ancak, özellikle eşyanın kimyevi tahlili veya ekspertizi ya da talep edene geri gönderilmesi nedeniyle gümrük idarelerince yapılan masraflar, talepte bulunan tarafından karşılanır.

EK MADDE 6. – Gümrük işlemleri nedeniyle gümrük idarelerince elde edilen gizli nitelikteki veya gizlilik esasına tabi bilgiler, mesleki sır kapsamındadır. Sağlanan bu bilgiler, bilgiyi sağlayan kişinin veya makamın izni olmaksızın açıklanamazlar. Gümrük idareleri, özellikle verilerin korunmasına ilişkin yürürlükteki hükümler uyarınca veya yargı kararlarının gereği olarak mecbur veya yetkili oldukları hallerde söz konusu bilgileri ilgili mercilere verirler.

Gizli nitelikteki bilgilerin toplanması, kullanılması, saklanması, saklanma süresi ve üçüncü kişilere verilmesine ilişkin hükümler müstearlıkça belirlenir.

EK MADDE 7. – İlgili kişiler, 179 uncu maddede belirtilen belge ve bilgileri gümrük kontrolü amacıyla 5 yıl süre ile saklamak zorundadırlar.

Belge saklama süresi;

a) (b) bendinde öngörülen haller dışında, serbest dolaşıma girmek veya ihraç edilmek üzere beyan edilen eşya ile ilgili olarak, serbest dolaşıma giriş veya ihracat beyanlarının kabul edildiği yılın;

b) Nihai kullanımları nedeniyle indirimli veya sıfır gümrük vergisi ile Türkiye’de serbest dolaşıma giren eşya için, gümrük denetimine tabi olmalarının sona erdiği yılın;

c) Başka bir gümrük rejimine tabi tutulan eşya için, sözkonusu gümrük rejiminin sona erdiği yılın;

d) Serbest bölgeye konulan eşya için, buralardan çıktıkları yılın;

sonundan itibaren işlemeye başlar.

EK MADDE 8. – Serbest bölgeler, Türkiye gümrük bölgesinin parçaları olmakla beraber;

a) Serbest dolaşımda olmayan eşyanın herhangi bir gümrük rejimine tabi tutulmamak, serbest dolaşıma girmemek kaydıyla konulduğu; gümrük vergileri ile ticaret politikası önlemlerinin ve kambiyo mevzuatının uygulanması bakımından, Türkiye gümrük bölgesi dışında olduğu kabul edilen;

b) Serbest dolaşımdaki eşyanın ise, çıkış rejimi hükümlerine tabi tutularak konulduğu; yerlerdir.

EK MADDE 9. – Serbest bölgelerin sınırları ile giriş ve çıkış noktaları gümrük idarelerinin denetimine tabidir. Buralara giriş veya çıkış yapan kişiler ve nakil araçları gümrük muayenesine tabi tutulur.

Gümrük idareleri, serbest bölgeye giren ve çıkan eşya ile gerekli görülen hallerde burada bulunan eşyayı muayene edebilirler. Muayenenin yapılmasını sağlamak üzere eşyaya giriş veya çıkışlarda eşlik etmesi gereken taşıma belgesinin bir nüshasının, müstearlıkça belirlenen kişilerce gümrük idaresine verilmesi veya tetkike hazır tutulması gerekir.

EK MADDE 10. – Ek 9 uncu maddenin ikinci fıkrası hükmi saklı kalmak üzere, serbest bölgeye doğrudan Türkiye Gümrük Bölgesi dışından gelen eşya için gümrük idarelerine manifesto ve beyanname verilmesine gerek yoktur.

Gümrük idareleri talep üzerine serbest bölgedeki eşyanın gümrük statüsünü onaylayan bir belge verebilirler.

EK MADDE 11. – Serbest bölgeden bir gümrük rejimine tabi tutulmaksızın deniz ya da hava yoluyla çıkan eşya hariç olmak üzere, buralardan Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşya, bu Kanunun transit rejimi hükümlerine tabidir. Ancak, söz konusu eşyanın serbest bölgedeki gümrük idaresi tarafından giriş rejimine tabi tutularak serbest dolaşıma sokulması halinde, eşya üzerindeki gümrük denetimi sona erer.”

MADDE 30. — Bu Kanun Hükümünde Kararname 1.1.1996 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 31. — Bu Kanun Hükümünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

<i>Prof. Dr. T. Çiller</i>	<i>Süleyman Demirel</i>
Başbakan	Cumhurbaşkanı
Devlet Bakanı ve Başb. Yrd.	Devlet Bakanı
<i>H. Çetin</i>	<i>N. Cevheri</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>Y. Aktuna</i>	<i>O. Kumbaracıbaşı</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>B. S. Dağ</i>	<i>A. Baykal</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>A. E. Kırathoğlu</i>	<i>N. Kurt</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>A. Hacaloğlu</i>	<i>A. A. Doğan</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı V.
<i>A. Ataç</i>	<i>O. Kumbaracıbaşı</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>A. Gökdemir</i>	<i>Ş. Erdem</i>
Adalet Bakanı	Millî Savunma Bakanı
<i>M. Moğultay</i>	<i>M. Gölhan</i>
İçişleri Bakanı	Dışişleri Bakanı V.
<i>N. Mentеше</i>	<i>M. Moğultay</i>
Maliye Bakanı	Millî Eğitim Bakanı
<i>İ. Attila</i>	<i>N. Ayaz</i>
Bay. ve İskân Bakanı	Sağlık Bakanı
<i>E. Şahin</i>	<i>D. Baran</i>
Ulaştırma Bakanı	Tarım ve Köyişleri Bakanı
<i>A. Ş. Erek</i>	<i>R. Şahin</i>
Çal. ve Sos. Güv. Bakanı	Sanayi ve Ticaret Bakanı V.
<i>Z. Halis</i>	<i>E. Şahin</i>
Enerji ve Tabii Kay. Bakanı	Kültür Bakanı V.
<i>V. Atasoy</i>	<i>İ. Gürpınar</i>
Turizm Bakanı	Orman Bakanı
<i>İ. Gürpınar</i>	<i>H. Ekinci</i>
Çevre Bakanı	
<i>R. Akçalı</i>	

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No.: 11464, 11248

Karar No.: 42

22.7.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurulunca 20 nci yasama döneminde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan, ancak Türkiye Büyük Millet Meclisinin erken genel seçimlerle yenilenmesi nedeniyle ıçtüzüğün 77 nci maddesi hükmü gereğince kadük olan "1615 Sayılı Gümrük Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı", bu defa Hükümet tarafından 5.7.1999 tarihinde yenilenmiş ve yenilemeye ilişkin Başbakanlık yazısının Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmasını takiben 8.7.1999 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir. Söz konusu tasarı ile 8.6.1995 tarihli ve 4113 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca Resmi Gazete'de yayımı ile aynı gün Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunularak yürürlüğe giren 564 sayılı "Gümrük Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname", Komisyonumuzun 13.7.1999 tarihinde yaptığı 18 inci birleşimde Devlet Bakanı Tunca TOSKAY ile Maliye Bakanlığı, Gümrük, Dış Ticaret ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlıkları temsilcilerinin de katılımlarıyla, ıçtüzüğün 35 inci maddesi uyarınca, birbirleriyle ilgili görüşmeleri nedeniyle birleştirilmek ve Tasarı metni görüşmelere esas alınmak suretiyle müzakere edilmeye başlanmıştır. Ancak, söz konusu Kanun Hükmünde Kararname ve Tasarının daha ayrıntılı bir şekilde incelenebilmesini ve 1615 sayılı Gümrük Kanununun bir bütün olarak değerlendirilmesini teminen konunun bir Alt Komisyonca ele alınması kararlaştırılmıştır.

Bilindiği gibi, Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında bir ortaklık yaratan Ankara Anlaşması 1 Aralık 1964 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Anlaşmadaki amaca ulaşılabilmesi için, zaman içerisinde bir Gümrük Birliği kurulacağı ve ortaklığın, hazırlık dönemi, geçiş dönemi ve son dönem adı verilen safhalardan sonra sağlanacağı belirtilmiştir. Söz konusu geçiş dönemi 31.12.1995 tarihinde tamamlanmıştır. Avrupa Birliği ile tesis edilen Gümrük Birliğinin işleyişine ilişkin usul ve esasları düzenleyen 6.3.1995 tarihli ve 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'nın ilgili hükümlerinden kaynaklanan yükümlülüklerimiz çerçevesinde, Türk mevzuatının Avrupa Birliği Gümrük Koduna ait hükümleri de benimsemesi gerekmektedir. Ancak, Türkiye'nin henüz Avrupa Birliğine tam üye olmaması ve Avrupa Birliğinin idari yapısı ile Türk idari yapısı arasında farklılıklar bulunması nedeniyle, öngörülen uyumun, tam bir adaptasyon olarak değil, mevcut Türk idari yapısı ile çelişmeyecek bir şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, Gümrük Birliğine uyum sağlanmasının yanında, mevcut mevzuatta yapılan düzenlemeler ile globalleşen dünya şartlarına uygun, çağdaş bir gümrük mevzuatına da kavuşulmuş olacaktır.

Alt Komisyon, 13,14,15, 19 ve 20 Temmuz 1999 tarihlerinde konuyla ilgili kuruluş temsilcilerinin katılımlarıyla yaptığı titiz ve kapsamlı çalışmalar sonucunda, 20 nci dönem Plan ve Bütçe Komisyonunda oluşturulan metni de gözönüne alarak, gümrük mevzuatını bütün olarak kapsayan bir metin ve buna ilişkin bir gerekçe oluşturmak suretiyle çalışmalarını tamamlamıştır.

Alt Komisyon metninin incelenmesi sonucunda;

- Gümrük Tarifesinin yeni tanımının yapıldığı, bu suretle dış ticaret politikalarına uyulanabilecek esnekliği içeren bir gümrük tarifesi oluşmasına imkân sağlandığı,
- Gümrük idaresinin bağlayıcı tarife ve bağlayıcı menşee bilgisi vermesi için yasal altyapı oluşturulduğu,

- Eşyanın menşesine ilişkin yeni düzenlemelerin getirildiği, tercihli ve tercihsiz menşee kuralının Türk Gümrük Mevzuatına yansıtıldığı,
- Cenevre Kıymet Koduna ilişkin hükümlerin Türk Gümrük Kanununa dahil edildiği,
- Eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesine girmesine ve buna ait özet beyan verilmesine ilişkin hükümlerin mevzuatımıza yansıtıldığı,
- Sundurma Rejiminin kaldırıldığı, eşyanın geçici depolanmasına ilişkin düzenlemelere yer verildiği, limanların indirme ve boşaltma mahallerinin uzun süre işgalini önlemek için gümrük işlemlerinin 20-45 gün içinde bitirilmesi esasının getirildiği,
- Eşyanın tesliminden sonra da beyanın kontrolüne ilişkin hükümlere yer verildiği ve böylece gümrük idaresine eşyanın fiili ithalinden sonra da kontrol edilebilme imkanı sağlandığı,
- Bazı eşyanın özel amaca yönelik kullanımı nedeniyle indirimli veya sıfır vergi oranından yararlanarak serbest dolaşıma girmesine imkan sağlandığı,
- Transit rejiminin yeni tanımının yapıldığı ve transit işlemlerine kolaylıklar getirildiği,
- Gümrük Antrepo Rejiminin yeniden düzenlendiği ve eşyanın bu antrepolarda kalabileceği sürelerle ilişkin sınırların kaldırıldığı, antrepo işletme tekeline son verildiği, özel kuruluşların da antrepo işletilmesine imkan sağlandığı,
- Dahilde işleme rejimine ilişkin hükümlerin Gümrük Kanununa yansıtıldığı ve ekonomik etkili bu rejimden daha rasyonel yararlanılması yönünde düzenlemeler getirildiği,
- Daha önce gümrük mevzuatında yer almayan Gümrük Kontrolü altında İşleme Rejimine ilişkin hükümlerin Kanuna dahil edildiği,
- Geçici ithalat rejimine esneklik getirilmek suretiyle her türlü eşyanın geçici ithalata konu olmasına imkan tanındığı,
- Hariçte işleme Rejimine ilişkin hükümlerin Gümrük Kanununa yansıtıldığı, böylece bu konudaki yasal boşluğun giderildiği,
- İhracatın daha kolay yapılmasını sağlayacak usul ve esasları belirleme konusunda Gümrük Müsteşarlığına yetki verildiği,
- Daha önce Türk gümrük mevzuatında yer almayan serbest bölgelere ilişkin hükümlerin Kanuna dahil edildiği ve müteğabbislere diğer rejimlerin avantajlarıyla serbest bölgelerin avantajlarından bir arada yararlanma imkanı getirildiği,
- Ana çerçevesi Kanunda gösterilmek suretiyle, eşyaya gümrük vergilerinden muafiyet ve istisna tanınacak halleri belirleme konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verildiği,
- Türk bayraklı balıkçı gemileri tarafından üçüncü ülke karasularından çıkarılan deniz ürünlerinin muafeten Türkiye Gümrük Bölgesine girebilmesine imkan sağlandığı, böylece ülke balıkçılığının teşvik edildiği,
- Sınır ticaretinin kapsamını belirleme konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verildiği,
- Eşyanın tasfiye rejimine esneklik getirildiği ve bu suretle tasfiyelik hale gelen eşyanın, beyan sahibi tarafından serbest dolaşıma sokulmasına imkan sağlandığı,
- Gümrük yükümlülüğü doğuran hallerin ayrı ayrı tanımlandığı ve bu konudaki yasal boşluğun giderildiği,
- Gümrük vergilerinin bankalara da yatırılabilmesine ilişkin gerekli düzenlemelerin yapıldığı,

- Teminat hükümlerinin yeniden düzenlendiği ve teminat aranmayacak haller ile kısmi teminat uygulanacak halleri belirleme konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verildiği,

- Fazla veya yanlış alınan gümrük vergilerinin 3 ay içinde geri verilmemesi halinde, bu tarihten sonra Devletin hak sahibine faiz ödemesine olanak sağlayan hükümlerin Gümrük Kanununa ilave edildiği,

- Gümrük Komisyonculuğu uygulamasına son verilerek, sorumlulukları artırılmış Gümrük Müşavirliği unvanı altında yeni bir meslek grubu oluşturulduğu,

- Gümrük Kanununda yer alan para cezalarının güncümüz koşullarına uygun hale getirildiği, anlaşılmıştır.

Bu defa, Komisyonumuzun 22.7.1999 tarihinde Devlet Bakanı Mehmet KEÇECİLER ve ilgili kuruluşların temsilcilerinin de katılımlarıyla yaptığı 22 nci birleşimde, görüşmelere alt komisyon tarafından hazırlanan metin üzerinden devam edilmesi kararlaştırılmıştır.

Komisyonumuzda yapılan görüşmelerde;

- Tasarının defalarca girişimde bulunulmasına rağmen bugüne kadar kanunlaşdırılmamasının ciddi sıkıntılara yol açtığı,

- Eşyanın belli bir ülkeye maledilebilmesi için üretimde kullanılan parçaların oranının belirlenmesi gerektiği, böyle bir düzenlemenin Gümrük Birliği ile de paralellik sağlayacağı,

- Gümrük işlemlerinin yapılması sırasında temsilcilerin kullanılmasına ilişkin düzenlemelerin suiistimale yol açabileceğinin düşünüldüğü, bu konuya açıklık getirilmesinin gerektiği,

- Kamu personel rejiminin bir an önce ıslah edilmesi gerektiği, çeşitli kanunlarla kamu personeline ilişkin farklı düzenlemeler getirilmesinin personel rejimi açısından olumsuz sonuçlar doğurduğu,

- Gümrük İdaresinin modernizasyonu için hiç bir fedakarlıktan kaçınılması gerektiği, gümrük gelirlerinin düzenli ve sağlıklı bir şekilde tahsil edilebilmesi için otomasyon sisteminin tamamlanmasının şart olduğu,

- İhtisas gümrüklerinin bir an önce kurulup hizmete sokulmasında büyük yararlar bulunduğu,

- Tasarının kanunlaşması halinde ülkemiz ekonomisi açısından önemli sonuçlar doğuracağı, bu nedenle de bir reform tasarısı olarak değerlendirilmesinin yerinde olacağı, dolayısıyla bir an önce kanunlaşarak yürürlüğe girmesinin temenni edildiği,

şeklindeki görüş, eleştirisi ve temennileri takiben Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda;

- Mevcut Gümrük Kanununun Cumhuriyet öncesinden kalan düzenlemelere dayandığı, artık güncümüz koşullarına uyarlanmış yeni bir Kanun çıkarmanın zorunluluk arzettiği,

- Ülkemizin Avrupa Topluluğu ile ilişkilerinin 1959 yılından başlayarak sürekli gelişmekte olduğu, bu çerçevede çeşitli yükümlülükler üstlenildiği,

- 12.9.1963 tarihinde imzalanan Ankara Anlaşması ile ülkemizin, üçüncü ülkelerle ilişkilerinde Avrupa Topluluğunun ortak gümrük tarifesinin kabulüne ve Toplulukça dış ticaret konusunda uygulanan diğer mevzuata paralel düzenlemeler yapma yükümlülüğü altına girdiği, Tasarının da bu yükümlülüklerin yerine getirilmesi amacıyla hazırlandığı,

- Getirilen düzenlemenin ülkemizin de dahil olduğu Gümrük Birliğine ilişkin mevzuata paralellik sağlanması amacını taşıdığı, esasen Tasarı ile öngörülen hükümlerin GATT sözleşmesinde de yer alan hükümlere dayandığı,

- Vatandaşların gümrük işlemleri ile ilgili faaliyetleri bizzat kendileri takip edebilecekleri gibi, bu işleri için gerek duydukları takdirde bir temsilci tayin edebilecekleri yada gümrük müşavirleri aracılığıyla da işlem yaptırabilecekleri, bu düzenlemenin suiistimalini önlemeye yönelik tedbirlere Tasarıda yer verildiği,

- Gümrük personeline ödenen fazla çalışma ücretinin bütçeye yük getirmediği, olağan çalışma saatleri dışında çalışan personele yapılacak ödemelerin iş sahipleri tarafından karşılandığı,

- Gümrük idarelerinde otomasyona geçilmesine ilişkin projenin ihalesinin geçtiğimiz günlerde yapıldığı, projenin tamamlanabilmesi için gerekli işlemlerin geciktirilmeksizin yerine getirildiği,

- Tasarının, bir an önce kanunlaştırılmasının acil meselelerin çözümü açısından büyük yararlar sağlayacağı,

ifade edilmiştir.

Tümü üzerindeki görüşmeleri takiben Alt Komisyon metni ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Alt Komisyon metninin;

- 14 üncü maddesi; (2) numaralı fıkrasının, anlatıma açıklık kazandırmak amacıyla redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 157 nci maddesi; (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde sehven 166 ncı maddeye yapılan atfın "161 inci madde" olarak düzeltilmesi suretiyle,

- 211 nci maddesi; (2) numaralı fıkrasının, anlatıma açıklık kazandırmak amacıyla redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 222 nci maddesi; (2) ve (3) numaralı fıkralarının, fazla çalışma ücretlerinin hak sahibi personele dağıtımından sonra geriye kalan miktarın, acil durumlarda gümrük idaresinin ihtiyaçlarında derhal kullanılabilmesi amacıyla merkezdeki hesaba aktarılabilmesini teminen yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- Diğer maddeleri ise aynen,

kabul edilmiştir.

Ayrıca, metnin 80 ve 140 ncı maddelerinin gerekçelerindeki yazım hataları düzeltilmiştir.

Diğer taraftan, Komisyonumuz Tasarının bir temel kanun niteliğini taşıması ve konunun önem ve aciliyet arzemesi nedeniyle, İftizliğin 91 inci maddesi uyarınca Genel Kurulda görüşülmesinde özel görüşme ve oylama usulü tespit edilmesini teklif etmeyi kararlaştırmıştır.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Metin Şahin
Antalya
Sözcü
Nihat Gökbulut
Kırıkkale
Üye
Sait Açıba
Afyon

Başkanvekili
Mehmet Hanifi Tiryaki
Gaziantep
Kâtip
Cafer Tufan Yazıcıoğlu
Bartın
Üye
Abdülkadir Akcan
Afyon

Üye
Gaffar Yakın
Afyon
Üye
M. Altan Karapaşaoğlu
Bursa
Üye
Süleyman Coşkuner
Burdur
Üye
Mücahit Himoğlu
Erzurum
Üye
Ramazan Gül
Isparta

Üye
Aydın Ayaydın
İstanbul
Üye
Nesrin Nas
İstanbul
Üye
İlhami Yılmaz
Karabük
Üye
Necdet Tekin
Kırklareli
Üye
Mehmet Ali Yavuz
Konya
Üye
Veysi Şahin
Mardin
(İmzada bulunamadı)
Üye
Ş. Ramis Savaş
Sakarya
Üye
Lütfi Ceylan
Tokat

Üye
Zeki Ergezen
Bitlis
Üye
Oğuz Tezmen
Bursa
Üye
Hakkı Duran
Çankırı
Üye
Aslan Polat
Erzurum
Üye
Ali Er
İçel
(İmzada bulunamadı)
Üye
Yılmaz Karakoyunlu
İstanbul
Üye
Hasan Metin
İzmir
Üye
Zeki Ünal
Karaman
Üye
Ali Gebeş
Konya
Üye
Süleyman Çelebi
Mardin
Üye
Cevat Ayhan
Sakarya

Üye
Tarık Cengiz
Samsun
Üye
Hasan Özgöbek
Uşak

Üye
Bekir Gündoğan
Tunceli

ALT KOMİSYON RAPORU

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurulunca 20 nci yasama döneminde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan, ancak Türkiye Büyük Millet Meclisinin erkeğ genel seçimlerle yenilenmesi nedeniyle İttüzlüğün 77 nci maddesi hükmü gereğince kadük olan "1615 Sayılı Gümrük Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı", bu defa Hükümet tarafından 5.7.1999 tarihinde yenilenmiş ve yenilemeye ilişkin Başbakanlık yazısının Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmasını takiben 8.7.1999 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir. Sözkonusu tasarı ile 8.6.1995 tarihli ve 4113 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca Resmi Gazetede yayımı ile aynı gün Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunularak yürürlüğe giren 564 sayılı "Gümrük Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname", Komisyonumuzun 13.7.1999 tarihinde yaptığı 18 inci birleşimde Devlet Bakanı Tunca TOSKAY ile Maliye Bakanlığı, Gümrük, Dış Ticaret ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlıkları temsilcilerinin de katılımıyla, İttüzlüğün 35 nci maddesi uyarınca, birbirleriyle ilgili görülmeleri nedeniyle birleştirilmek ve Tasarı metni görüşmelere esas alınmak suretiyle müzakere edilmeye başlanmıştır. Ancak, söz konusu Kanun Hükmünde Kararname ve Tasarının daha ayrıntılı bir şekilde incelenebilmesini ve 1615 sayılı Gümrük Kanununun bir bütün olarak değerlendirilmesi ni teminen konunun bir Alt Komisyonca ele alınması kararlaştırılmıştır.

Alt Komisyon , 13,14,15, 19 ve 20 Temmuz 1999 tarihlerinde konuyla ilgili kuruluş temsilcilerinin katılımlarıyla yaptığı titiz ve kapsamlı çalışmalar sonucunda, aşağıdaki hususları içeren ve gümrük mevzuatını bütün olarak kapsayan bir metin oluşturmak suretiyle çalışmalarını tamamlamıştır:

- Gümrük Tarifesinin yeni tanımının yapılması, bu suretle dış ticaret politikalarına uyarlanabilecek esnekliği içeren bir gümrük tarifesi oluşmasına imkân sağlanması,

- Gümrük idaresinin bağlayıcı tarife ve bağlayıcı menş bilgisi vermesi için yasal altyapı oluşturulması,

- Eşyanın menşine ilişkin yeni düzenlemelerin getirilmesi, tercihli ve tercihsiz menş kuralının Türk Gümrük Mevzuatına yansıtılması,

- Cenevre Kıymet Koduna ilişkin hükümlerin Türk Gümrük Kanununa dahil edilmesi,

- Eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesine girmesine ve buna ait özet beyan verilmesine ilişkin hükümlerin mevzuatımıza yansıtılması,

- Sundurma Rejiminin kaldırılması, eşyanın geçici depolanmasına ilişkin düzenlemelere yer verilmesi, limanların indirme ve boşaltma mahallerinin uzun süre işgalini önlemek için gümrük işlemlerinin 20-45 gün içinde bitirilmesi esasının getirilmesi,

- Eşyanın tesliminden sonra da beyanın kontrolüne ilişkin hükümlere yer verilmesi ve böylece gümrük idaresine eşyanın fiili ithalinden sonra da kontrol edilebilme imkanı sağlanması,

- Bazı eşyanın özel amaca yönelik kullanımı nedeniyle indirimli veya sıfır vergi oranından yararlanarak serbest dolaşımına girmesine imkan sağlanması,

- Transit rejiminin yeni tanımının yapılması ve transit işlemlerine kolaylıklar getirilmesi,

- Gümrük Antrepo Rejiminin yeniden düzenlenmesi ve eşyanın bu antrepolarda kalabileceği sürelerle ilişkin sınırların kaldırılması, antrepo işletme tekeline son verilmesi, özel kuruluşların da antrepo işletebilmesine imkan sağlanması,

- Dabilde işleme rejimine ilişkin hükümlerin Gümrük Kanununa yansıtılması ve ekonomik etkili bu rejimden daha rasyonel yararlanılması yönünde düzenlemeler getirilmesi,

- Daha önce gümrük mevzuatında yer almayan Gümrük Kontrolü Altında İşleme Rejimine ilişkin hükümlerin Kanuna dahil edilmesi,

- Geçici ithalat rejimine esneklik getirilmek suretiyle her türlü eşyanın geçici ithalata konu olmasına imkân tanınması,

- Hariçte İşleme Rejimine ilişkin hükümlerin Gümrük Kanununa yansıtılması, bu konudaki yasal boşluğun giderilmesi,

- İhracatın daha kolay yapılmasını sağlayacak usul ve esasları belirleme konusunda Gümrük Müsteşarlığına yetki verilmesi,

- Daha önce Türk gümrük mevzuatında yer almayan serbest bölgelere ilişkin hükümlerin Kanuna dahil edilmesi ve müteşebbislere diğer rejimlerin avantajlarıyla serbest bölgelerin avantajlarından bir arada yararlanma imkanı getirilmesi,

- Ana çerçevesi Kanunda gösterilmek suretiyle eşyaya gümrük vergilerinden muafiyet ve istisna tanınacak halleri belirleme konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmesi,

- Türk bayraklı balıkçı gemileri tarafından üçüncü ülke karasularından çıkarılan deniz ürünlerinin muafet Türkiye Gümrük Bölgesine girebilmesine imkân sağlanması, böylece ülke balıkçılığının teşvik edilmesi,

- Sınır ticaretinin kapsamını belirleme konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmesi,

- Eşyanın tasfiye rejimine esneklik getirilmesi ve bu suretle tasfiyelik hale gelen eşyanın, beyan sahibi tarafından serbest dolaşıma sokulmasına imkân sağlanması,

- Gümrük yükümlülüğü doğuran hallerin ayrı ayrı tanımlanması ve bu konudaki yasal boşluğun giderilmesi,

- Gümrük vergilerinin bankalara da yatırılabilmesine ilişkin gerekli düzenlemelerin yapılması,

- Teminat hükümlerinin yeniden düzenlenmesi ve teminat aranmayacak haller ile kısmi teminat uygulanacak halleri belirleme konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmesi,

- Fazla veya yanlış alınan gümrük vergilerinin 3 ay içinde geri verilmemesi halinde, bu tarihten sonra Devletin hak sahibine faiz ödemesine olanak sağlayan hükümün Gümrük Kanununa ilave edilmesi,

- Gümrük Komisyonculuğu uygulamasına son verilerek, sorumlulukları artırılmış Gümrük Müşavirliği unvanı altında yeni bir meslek grubu oluşturulması,

- Gümrük Kanununda yeralan para cezalarının güncümüz koşullarına uygun hale getirilmesi.

Raporumuz, Plan ve Bütçe Komisyonuna sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Ş. Ramis Savaş
Sakarya

Üye
Oğuz Tezmen
Bursa

Üye
Sait Açıba
Afyon

Üye
Süleyman Coşkuner
Burdur

Üye
Aydın Ayaydın
İstanbul

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNCA KABUL EDİLEN METNE İLİŞKİN GENEL GEREKÇE VE MADDE GEREKÇELERİ

GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere, Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu Arasında Bir Ortaklık Yaratan An-
kara Anlaşması 12 Eylül 1963 tarihinde imzalanmış, 4.2.1964 tarih ve 397 sayılı Kanunla onaylan-
ması uygun bulunmuş ve 22.10.1964 tarih ve 6/3820 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanarak
1 Aralık 1964 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu anlaşmanın 2 nci maddesinin 2 ve 3 üncü fıkralarında; anlaşmanın amaçlarına ulaş-
mak için 3, 4 ve 5 inci maddeler uyarınca zaman içerisinde bir Gümrük Birliği kurulacağı ve ortak-
lığın, hazırlık dönemi, geçiş dönemi ve son dönem adı verilen safhadan sonra sağlanacağı belirtil-
mektedir.

Anlaşmanın 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrası; Tarafların geçiş dönemi içerisinde karşılıklı ve
dengeli yükümlülükler dayalı olarak, aşamalı bir şekilde gümrük birliği kuracakları ve ortaklığın
iyi işlemesi, bunun gerektirdiği ortak tedbirlerin geliştirilmesi için ekonomi politikalarını uyumlaş-
tıracaklarını hükme bağlamıştır.

Yukarıda sözü edilen geçiş döneminin gerçekleşme şartları, usulleri, sıra ve süreleri ile ilgili
hükümlerini tespit üzere 23 Kasım 1970 tarihinde Brüksel'de imzalanmış bulunan Katma
Protokol ise, 22.7.1971 tarih 1448 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunmuş ve 21.12.1972 ta-
rih ve 7/5476 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanarak 1 Ocak 1973 tarihinde yürürlüğe gir-
miştir. Söz konusu Protokolün 10 ve 11 inci maddeleri ile, geçiş döneminin, Protokolün yürürlüğe
giriş tarihinden itibaren 22 yıl sürmesi öngörülmüştür. Buna göre, Toplulukta serbest dolaşım ha-
linde olan ve Protokol kapsamında bulunan ürünlerin Türkiye'ye ithalinde alınan gümrük vergile-
rinin belli bir süre içinde sıfırlanması, bazı ürünlerin 12 yıl, bazı ürünlerin ise 22 yıl içinde gümrük
vergilerinin sıfırlanması hedeflenmiştir. Topluluk ise, Türk sanayi ürünlerinin ithalatından geçiş dö-
neminin başladığı tarihten itibaren gümrük vergisi almamaktadır. Bahse konu geçiş dönemi 1995
yılıının sonunda tamamlanmış ve 1.1.1996 tarihinden itibaren Türkiye ile Avrupa Birliği arasında
gümrük birliği tesis edilmiştir.

Katma Protokolün 6 ncı maddesi; geçiş dönemi içerisinde tarafların gümrük konusundaki ka-
nun, yönetmelik ve idari tasarruflarını, birbirine yakınlatacaklarını hükme bağlamıştır.

Son olarak, Avrupa Birliği - Türkiye Ortaklık Konseyi tarafından 06.03.1995 tarihinde kabul
edilen, taraflar arasında sağlanacak gümrük birliğinin esaslarını içeren Kararın 26 ncı maddesinde
aşağıdaki husus hükme bağlanmıştır:

"Bu Kararın yürürlüğe giriş tarihinde, Türkiye, Topluluk Gümrük Kodunu oluşturan (EEC)
2913/92 sayılı ve 12 Ekim 1992 tarihli Konsey Yönetmeliği ile onun uygulama hükümlerini belir-
leyen (EEC) 2454/93 sayılı ve 2 Temmuz 1993 tarihli Komisyon Yönetmeliğini temel alan aşağı-
daki konulara ait hükümleri benimseyecektir:

- a) Eşyanın menşei
- b) Eşyanın gümrük kıymeti
- c) Gümrük Birliği Bölgesine gelen eşyanın gümrüğe sunulması
- d) Gümrük beyanı
- e) Serbest dolaşıma giriş
- f) Askıya alma düzenlemeleri ve ekonomik etkili gümrük işlemleri
- g) Eşyanın dolaşımı
- h) Gümrük yükümlülüğü
- i) Başvuru hakkı."

Bu bakımdan, kısaca Ortak Gümrük Kanunu diye adlandırılabilir olan Konsey Yönetmeliğinin ana müesseselerinin milli mevzuatımıza yansıtılması gerekli görülmüştür. Diğer taraftan, Ortak Gümrük Kanununda bulunan bazı hususlar ekonomik faaliyetlerin olumlu yönde gelişimini sağlayan ve bürokratik işlemleri azaltan düzenlemeler olarak değerlendirilmektedir.

Bu nedenle, Kanun tasarısına Ortak Gümrük Kanununun bütün temel müesseseleri alınmış ve Türkiye'nin milli ihtiyaçlarını karşılayan maddeler ile uygulamaya açıklık getiren maddeler tasarıya eklenmiştir. Başka bir deyişle, Topluluk ile sağlanan Gümrük Birliğine bağlı olarak, mevcut Gümrük Kanunumuz ve ilgili mevzuat basitleştirilmiş, bazı boşluklar giderilmiş ve Avrupa Birliği gümrük mevzuatı ile gerekli entegrasyon sağlanmıştır.

Kanunun getirdiği en önemli yenilik; gümrük tarifesi dışındaki önlemlerle yerli tarım ve sanayi ürünlerinin korunmasına olanak sağlanabilmesidir. Kanunun birçok maddesinde tarım politikası ve ticaret politikası önlemlerine atıfta bulunularak, bu önlemler doğrultusunda gümrük rejimlerinin uygulanması olanağı yaratılmıştır. Örneğin, yerli ürünlerin korunmasına yönelik olanak miktar veya tarife kotaları uygulanması yönünde alınacak kararlar, tarım ürünlerinin iç piyasa dengesini bozacak ölçüde ihracatı engellemek üzere bunlardan ihracat vergisi alınması yönündeki kararlar uygulamaya konulduğu tarihte, Gümrük Kanununun ilgili hükümlerine göre gerekli işlemler yapılacaktır.

Diğer bir yenilik, Eşyanın Gümrükçe Onaylanmış Bir İşlem veya Kullanıma Tabi Tutulması kavram ve uygulaması kapsamında gümrük işlemlerinin daha anlaşılabilir hale getirilmesidir. Bu sistematik yapı içerisinde, eşya, gümrük rejimine tabi tutulabilmekte, serbest bölgeye konulabilmekte, gümrük birliği gümrük bölgesi dışına yeniden ihraç edilebilmekte, imhası veya hazineye terk mümkün olabilmektedir. Sözlü edilen gümrük rejimleri ise, serbest dolaşıma giriş, transit, antrepo, dahilde işleme, gümrük kontrollü altında işleme, geçici ithalat, hariçte işleme ve ihracat rejimleri şeklinde düzenlenmiş bulunmaktadır.

Kanunun getirdiği diğer bir yenilik; kişilerin bir eşya ile ilgili olarak gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma başlamadan önce, gümrük idarelerine başvurarak gümrük mevzuatının uygulanmasına ilişkin bir karar alınmasını isteme hakkına sahip olabilmeleridir. Böyle bir talebin usulüne uygun olarak yapılması halinde, gümrük idarelerinin ilgiliye 30 gün içinde aldıkları karar yazılı olarak bildirmeleri gerekecektir. Ayrıca, kişiler gümrük tarifelerinin ve menşu kurallarının uygulanması ile ilgili olarak Gümrük Müsteşarlığından "bağlayıcı tarife ve menşu bilgisi" isteme hakkına sahip olacaklardır.

Öte yandan, kara, deniz ve hava taşıtlarının gümrük idarelerine verdikleri üç değişik forma bağlanmış Türkçe giriş ve çıkış manifestoları bu Kanun uygulamasında artık "Özet Beyan" adı verilen tek bir forma bağlanmakta ve bu sayede üç ayrı form uygulamasının yarattığı karmaşıklıklar ortadan kaldırılarak bürokratik işlemler basitleştirilmektedir. Ayrıca söz konusu taşıt araçlarının orijinal manifesto, TIR karnesi veya konşimento gibi eşyanın teşhisi için gerekli ayrıntıları içeren ve uluslararası kabul gören ticari veya resmi belgeleri gümrük idarelerine ibraz etmeleri halinde, ken-dilerinden ilave olarak özet beyan alınmayacaktır.

Bu Kanunun öngördüğü en önemli değişikliklerden biri de mevcut uygulamadaki sundurma rejiminin "Eşyanın Geçici Depolanması" adı altında yeniden düzenlenmesidir. Bu suretle, eşyanın bir an önce ekonomiye kazandırılmasını ve deniz-hava limanlarında eşya sirkülasyonunun hızlandırılmasını sağlamak amacıyla, eşyanın geçici depolama yerlerinde bekleme süreleri kısaltılmaktadır. Bunun yanı sıra, hemen belirtmek gerekir ki, yeniden düzenlenen antrepo rejiminde bekleme süreleri sınırsız kılınmıştır.

Antrepo rejiminde getirilen diğ er bir yenilik, gümrük kontrolleri aynı kalmak kaydıyla, antrepo işleticisi kamu kuruluşlarının yanı sıra özel kuruluşlara da genel veya özel antrepo işletme hakkı tanınmasıdır. Bu şekilde, özel sektör kuruluşlarının ekonomik yönden gerekli görmeleri halinde antrepo açıp işletebilmeleri ve faaliyetlerinde daha liberal olabilmeleri mümkün kılınmaktadır. Ayrıca, genel antrepoların özel bölümlere ayrılabilmesi ve buralarda eşya depolanması ile ekonomik faaliyetlerde bulunulması, eşyanın işletici kuruluşun yanı sıra kullanıcı kuruluşun da sorumluluğuna bırakılabilmesini mümkün kılacaktır.

Tasarıyla eşya sahiplerini dolaylı temsil yoluyla temsil etmek suretiyle, gümrük idarelerinde iş takip eden gümrük komisyoncularının unvanları gümrük müşaviri olarak değiştirilmiş; gerekli koşulları taşıyan ve yeterli bilgi ve beceri düzeyine gelen meslek mensupları gümrük müşaviri ve gümrük müşavir yardımcısı olarak yetkilendirilmiştir. Ayrıca, tasarı ile getirilen düzenlemelerle, etkin gümrük denetiminin sağlanması yönünde gümrük müşavirlerine daha fazla sorumluluk verilmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Bu Kanunun amacının Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesine giren, çıkan eşya ve taşıt araçlarına uygulanacak gümrük kurallarının belirlenmesi olduğu ifade edilmiştir.

Madde 2- Bu maddede Türkiye Gümrük Bölgesinin tanımı yapılmış; Türkiye karasuları, iç suları ve hava sahasının gümrük bölgesine dahil olduğu ifade edilmiştir.

Madde 3- Kanun metni içinde kullanılan deyimlerin ve kavramların farklı şekilde yorumlanmaması amacıyla bu Kanunda geçen bazı terimlerin tanımı yapılmıştır.

Madde 4- Bu madde ile gümrük idarelerinin yapacakları gözetim ve denetime tabi olacak yükümlülerin uymaları gereken genel kurallar ile bu kişilerin yükümlülükleri belirtilmiştir.

Madde 5- Bu maddede kişilerin gümrük mevzuatı ile öngörülen tasarrufları ve işlemleri gerçekleştirmek üzere kimleri temsilci tayin edecekleri hükme bağlanarak, doğrudan temsil ile dolaylı temsilin kimler tarafından ve nasıl olacağı belirtilmiştir.

Madde 6- Gümrük idarelerinin gümrük mevzuatının uygulanmasına ilişkin bir karar vermesini isteyen kişilerin izleyeceği yol ile idarelerde yürütülecek karar alma sürecine ilişkin hükümler bu maddede yer almıştır.

Madde 7- Gümrük idareleri tarafından verilen ve ilgilinin lehine olan kararların eksik veya yanlış bilgilere dayanılarak verilmiş olması halinde yapılacak işlemler bu maddede belirtilmiştir. Bu gibi durumlarda alınan karar iptal edilecektir.

İlgilinin lehine olan ve bu maddede belirtilen haller dışında bir kararın verilebilmesi için öngörülen bir veya daha fazla koşulun gerçekleşmemiş veya gerçekleşemez olması halinde, bu kararın iptal edilebileceği veya değiştirilebileceği hükme bağlanarak, buna ilişkin işlemler maddede yer almıştır.

Madde 8- Bütün kişilerin gümrük idarelerinde gümrük mevzuatının uygulanması hakkında bilgi talep etmeleri mümkün bulunmaktadır. Bu bilgiler gümrük idareleri tarafından ücretsiz sağlanır. Bu madde, bilgi istenilmesine ilişkin genel hükümleri içermektedir.

Madde 9- Bu madde kişilerin yazılı talepleri üzerine Gümrük Müsteşarlığı veya yetkilendirdiği gümrük idaresi tarafından bağlayıcı tarife veya bağlayıcı menş e bilgisi verilmesini öngörmektedir.

Bağlayıcı tarife veya bağlayıcı menş e bilgisinin bağlayıcılığı, geçerlilik süresi, geçerliliğini kaybetme koşulları ve bunun istisnaları madde metninde yer almıştır.

Madde 10- Gümrük mevzuatının doğru olarak uygulanması için gerekli görülen bütün önlemlerin Gümrük Müsteşarlığınca alınacağı hususu bu maddede belirtilmiştir.

Dünyanın her yerinde gümrük mevzuatı, uyulması zorunlu birçok hüküm içermekte ve bu hükümler sayısız bürokratik işlemin yapılmasını öngörmektedir. Ancak, yeni ekonomik oluşumlar, yeni buluşlar ve yeni idari yapılanmalar, gümrük mevzuatının bu oluşumların gerisinde kalmasına yol açabilmektedir. Maddenin 2 nci fıkrası bu gibi hallerde gümrük mevzuatının basitleştirilebilmesi için gerekli düzenlemelerin yönetmelikle yapılması konusunda Gümrük Müsteşarlığına yetki vermektedir.

Madde 11- Bu madde ile gümrük işlemleri ile ilgili kişilerin, bu işlemlerle sınırlı kalmak koşuluyla, gümrük idarelerinin talep ettiği belge ve bilgileri vermesi gerektiği hususu hüküm altına alınmıştır. Gümrük işlemleri nedeniyle, alım-satım faturası, proforma faturalar, alım-satım sözleşmesi ithal veya ihraç eşyasına ilişkin firmanın muhasebe kayıtları gibi beyanı destekleyen belge ve bilgiler talep halinde gümrük idaresine ibraz edilecek; bu bilgilerin gizliliği ileri sürülerek bunların verilmesinden kaçınılamayacaktır.

Madde 12- 11 inci maddede belirtilen belge ve bilgiler mesleki veya ticari sırlar olabilmektedir. Bu durumda, mesleki veya ticari sır niteliğinde olan bilgilerin gümrük idarelerine ibraz edilmesi nedeniyle kişilerin zarar görmesi engellenmelidir. Bu madde, yargı kararları dışında gümrük idarelerinin söz konusu bilgileri ilgili kişilerin izni olmadıkça açıklamayacaklarını hüküm altına almıştır.

Madde 13- Gümrük denetimleri fiili ithal veya ihraç işlemlerinden yıllar sonra da yapılabilmektedir. Bu bakımdan, gümrük mevzuatının uygulanmasına ilişkin belgelerin sonraki yıllarda tekrar incelenme zorunluluğu doğabilmektedir. Bu madde, söz konusu belgelerin gümrük denetimi amacıyla saklanacağı süreyi ve bu sürenin başlangıcının nasıl belirleneceğini hüküm altına almıştır.

Madde 14- Bu madde, gümrük mevzuatının uygulanması amacıyla, tayin edilen süre, tarih ve vadelerin, aksine bir hüküm bulunmadıkça uzatılmayacağını veya ertelenmeyeceğini hüküm altına almaktadır.

Madde 15- Bilindiği gibi gümrük birliğinin temel koşullarından biri üye ülkelerin kendi aralarındaki ticaretten ithalat veya ihracat vergileri almamalarının yanı sıra üçüncü ülkelere karşı bir ortak gümrük tarifesi uygulamalarıdır.

Bu amaçla hazırlanan ve Avrupa Birliğinin yetkili organlarında kabul edilerek yürürlüğe konulan ortak gümrük tarifesi birliğe üye tüm ülkelerde uygulanmaktadır. Türkiye'nin de gümrük birliği üyesi olarak bu ortak tarifeyi uygulamaya koyma zorunluluğu bulunmaktadır.

Maddenin ilk fıkrasında, gümrük yükümlülüğünün doğması halinde, kanunen alınacak vergilerin gümrük birliği amaçlarına uygun olarak yürürlüğe konulmuş Türk Gümrük Tarife Cetveline göre hesaplanacağı hüküm altına alınmıştır.

2 nci fıkrada ise eşya ticaretine ilişkin özel hükümlerle belirlenmiş diğer önlemlerin eşyanın tarife sınıflandırılmasına göre uygulanacağı belirtilmiştir. Bu durumda, bir eşyanın ithalatına veya ihracatına bir önlem getirilmek isteniyorsa, eşyanın ticari markası veya ticari isminin değil, Kombine Eşya Nomanklatüründe yer alan pozisyon numarası ve gümrük literatürü ile belirlenmiş ismi gözünde bulundurulacaktır.

Maddenin 3 üncü fıkrasında gümrük tarifesinin kapsamı belirlenmiştir. Buna göre, gümrük tarifesi; Bakanlar Kurulunca kabul edilen Türk Gümrük Tarife Cetvelini, tamamen veya kısmen Türk Gümrük Tarife Cetveline dayanan veya bu cetvele alt açılımlar ekleyen ve eşya ticaretine ilişkin ta-

rife önlemlerinin uygulanması için tespit edilen cetvelleri; gümrük tarifesinde yer alan gümrük vergi oranlarını; tarım politikası veya tarım ürünleri ile ilgili özel düzenlemelere ilişkin tarımsal mali yükleri; Türkiye'nin bazı ülkeler veya ülke grupları ile yaptığı tercihli tarife anlaşmalarında yer alan tercihli tarife uygulamalarını; Türkiye tarafından tek taraflı olarak bazı ülkeler, ülke grupları veya toprak parçaları için tanınan tercihli tarife uygulamalarını; ithalat vergilerinde bazı eşyaya koşullu olarak uygulanacak muafiyet veya indirim uygulamalarını; bunların dışında kalan diğer tarife uygulamalarını kapsadığı belirtilmektedir.

Maddenin 4 üncü fıkrası, gerekli koşulların sağlanması ve beyan sahibinin talep etmesi halinde, ithal eşyasına kanuni vergi oranı yerine 3 üncü fıkranın (d), (e) ve (f) belirtilen indirimli veya tercihli tarifelerin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

5 inci fıkrada ise (d), (e) ve (f) bentlerinde belirtilen tarife uygulamalarının belirli bir ithalat hacmi ile sınırlandırılması halinde, tarife kotalarının söz konusu olduğu durumlarda tespit edilen ithalat hacmi sınırına ulaşıldığında; tarife tavanlarının söz konusu olduğu durumlarda da Bakanlar Kurulu Kararı ile uygulamanın durdurulacağı hükmü yer almıştır.

Maddenin 6 ncı fıkrası "eşyanın tarife pozisyonu" kavramına açıklık getirmektedir. Buna göre, yürürlükteki hükümlere uygun olarak bir eşyanın girmesi gereken Türk Gümrük Tarife Cetvelinin veya 3 ncü fıkranın (b) bendinde öngörülen diğer bir alt pozisyonu ile tamamen veya kısmen Türk Gümrük Tarife Cetveline dayanan veya bu cetvele alt açılımlar ekleyen ve özel alanlara ait eşya ticaretine ilişkin tarife önlemlerinin uygulanması için tespit edilen diğer cetvellerin alt pozisyonunun saptanması anlaşılar.

7 ncı fıkrada, Gümrük Tarife Cetveli, izahnamesi ve eşya fihristinin, Müsteşarlıkça hazırlanacağı ve Resmi Gazetede yayımlanacağı belirtildikten sonra bu metinlerin idari ve kazai uygulamalarda esas tutulacağı belirtilmiştir.

Madde 16 - Bu maddede "tercihli tarife uygulaması" kavramı açıklanmakta ve bu uygulamadan nasıl yararlanılabileceği belirtilmektedir.

Tercihli tarife uygulaması, tarife kotaları kapsamında olsa bile ithalat vergisinde bir indirim veya şartlı muafiyet uygulaması anlamına gelmektedir.

Maddenin ilk fıkrasında, ekonomik etkili gümrük rejimlerinin kullanımı için mahiyeti ve nihai kullanım şekli gerekçesi ile bazı eşyanın tercihli tarife uygulamasına tabi tutulmasına ilişkin koşulların Bakanlar Kurulu Kararı ile belirleneceği; bir izin gerektiğinde, bunun ekonomik etkili bir gümrük rejiminin uygulanması için verilebileceği ve uyulması gereken koşulların da izinde yer alacağı hususları belirtilmiştir.

Madde 17- Genel olarak gümrük uygulamalarında menşé kuralları büyük bir önem arz etmektedir. Tercihli veya tercihsiz tarifelerin uygulanmasında, kotalar ve diğer tarife dışı önlemlerin izlenmesinde, eşyanın menşéinin belirlenmesi gerekmektedir. Özellikle günümüzün ileri teknolojik ürünlerinin binlerce girdi kullanılarak üretildiği ve bu girdilerin farklı ülkeler menşéli oldukları görülmektedir. Bu gibi durumlarda, sözü edilen ürünlerin menşéinin belirlenmesi basit veya tek girdili ürünlere göre daha zor olmaktadır.

17 nci maddenin yer aldığı bölümde, eşyanın tercihli olmayan menşéine ilişkin kurallar açıklanmakta, bu madde metninde ise konunun kapsamı belirlenmektedir.

Madde 18- Bu maddede, tümüyle bir ülkede üretilen eşyanın menşéini belirleyen kriterler sayılmaktadır. Buna göre, tümüyle bir ülkede elde edilen veya üretilen eşya o ülke menşéli kabul edilmektedir.

Tümüyle bir ülkede elde edilen veya üretilen eşya ifadesinden, o ülkede çıkarılan maden cevherlerinin, o ülkede toplanan bitkisel ürünlerin, o ülkede doğan ve yetiştirilen canlı hayvanların ve bu hayvanlardan elde edilen ürünlerin, o ülkede tutulan ve avlanan avcılık ve balıkçılık ürünlerinin, o ülke bandırması taşıyan gemiler tarafından açık denizlerde çıkarılan av ürünleri ve diğer deniz mahsullerini ve yine açık denizlerin dibindeki toprağın altından çıkarılan maden cevherleri ve petrolün, diğer bir ürün elde edilirken ortaya çıkan atık ve artıkların ve yukarıda sayılan tüm eşyanın üretiminde elde edilen yan ürünlerin anlaşılması gerektiği belirtilmiştir.

Madde 19- Bu madde, üretimi birden fazla ülkede gerçekleştirilen eşyanın menşeinin nasıl belirleneceğini hüküm altına almıştır. Buna göre, bu şekilde üretilen eşya, yeni bir ürün imalatıyla sonuçlanan veya imalatın önemli bir aşamasının ve ekonomik yönden gerekli görülen en son esaslı işçiliğin veya işlemin yapıldığı ülke menşeli sayılmaktadır.

Böylece, eşyanın menşei belirleyen temel unsur "ekonomik yönden gerekli görülen en son esaslı işçilik veya işlem" olmaktadır.

Madde 20- Menşe saptırması yaparak, Türkiye tarafından belirli ülkelerin eşyasına uygulanan hükümleri aşmak amacı ile üretilen eşyanın o ülkeler menşeli sayılmayacağı hususu, bu maddede belirtilmiştir.

Madde 21- Bu madde, eşyanın menşeinin kanıtı olarak bir menşe şahadetnamesinin gümrük ibrazını hükme bağlayarak, menşe şahadetnamesinin şeklinin ve içereceği bilgilerin yönetmelikle belirleneceğini hükme bağlamaktadır. Ayrıca, eşyanın menşeinin belirlenmesi konusunda menşe şahadetnamesinin yetersiz kalması halinde, ek kanıtların gümrük idaresince istenebileceği hükümlü madde metninde yer almıştır.

Madde 22- Bu madde, eşyanın tercihli menşe kurallarını belirlemektedir. Buna göre, tercihi tarife uygulamalarından yararlandırılmak istenen eşyada tercihli menşe kuralları, Türkiye'nin bazı ülkeler veya ülke grupları ile yaptığı tercihli bir tarife uygulaması gerektiren anlaşmalar kapsamı eşya için bu anlaşmalar ile belirlenecektir. Diğer taraftan, Türkiye tarafından tek taraflı olarak bazı ülkeler, ülke grupları veya toprak parçaları için tanınan tercihli tarife uygulamalarından yararlanan eşya için uygulanacak tercihli menşe kuralları ise Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenecektir.

Madde 23- Bu maddenin yer aldığı üçüncü bölümde eşyanın gümrük kıymetinin belirlenmesine ilişkin hükümler yer almaktadır.

Kıymet konusu yıllarca uluslararası gümrük camiasını meşgul eden bir konu olmuştur. Eşyanın gümrük vergilerinin hesaplanmasında baz alınacak kıymetinin objektif kriterlere göre belirlenmesi, vergilendirmede yatay adaletin sağlanması bakımından büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda, Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT) nezdinde uzun süre yürütülen müzakereler sonucunda hazırlanan "1994 GATT"ın VII nci Maddesinin Uygulanmasına Dair Anlaşma" (Cenevre Kıymet Kodu) 01.11.1979 tarihinde tarafların imzasına açılmış ve Türkiye tarafından 12.05.1988 tarihli, 3447 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunmuştur. Söz konusu Anlaşma hükümleri, Türkiye'nin koyduğu beş yıllık süreyle erteleme rezervinin bittiği tarihte yürürlüğe giren 10.02.1994 tarihli, 3968 sayılı Kanunla millî mevzuatımıza uyarlanmıştır.

Bu bakımdan, ithal eşyasının gümrük kıymetinin belirlenmesine ilişkin maddelerin yürürlükteki hükümlerden bir farkı bulunmamaktadır.

23 üncü madde, eşyanın gümrük kıymetinin gümrük tarifesinin ve eşya ticaretine ilişkin belirli konularda getirilen tarife dışı önlemlerin uygulanması amacıyla, bu bölümde yer alan hükümler kapsamında belirleneceğini kaydederek, genel çerçeveyi çizmektedir.

Madde 24- İthal eşyasının gümrük kıymetinin belirlenmesinde bazı yöntemler uygulanmaktadır. Bu yöntemlerin ilkinde göre, gümrük kıymetinin belirlenmemesi halinde bir sonraki yöntem belirleyici olmaktadır. İkinci yöntemin de belirleyici olamaması halinde takip eden yöntemlere göre kıymet belirlenmektedir.

Maddede, gümrük kıymetini belirleyen ilk yönteme ilişkin kurallar sıralanmaktadır. Buna göre, ithal eşyasının gümrük kıymeti eşyanın satış bedelidir. Satış bedeli, Türkiye'ye ihraç amacıyla yapılan satış sırasında ortaya çıkan ve gerekli düzeltmelerin yapıldığı fiilen ödenen veya ödenecek olan fiyattır.

Maddenin devamında eşyanın satış bedelinin unsurları sıralanmaktadır.

Madde 25- Maddenin 25 inci fıkrasında satış bedeli yöntemine göre eşyanın gümrük kıymetinin belirlenmemesi durumunda 2 nci fıkrada belirtilen yöntemlerin sıra halinde uygulanması ile kıymet belirlenmesi yapılacağı ifade edilmektedir.

Buna göre;

a) Türkiye'ye ihraç amacıyla satılan ve kıymeti belirlenecek eşya ile aynı veya yakın bir tarihte ihraç edilen "Aynı Eşya"nın satış bedeli;

b) Türkiye'ye ihraç amacıyla satılan ve kıymeti belirlenecek eşya ile aynı veya yakın tarihte ihraç edilen "Benzer Eşya"nın satış bedeli;

c) İthal eşyasının veya aynı veya benzer eşyanın Türkiye içinde satıcıdan müstakil kişilere yapılan en-büyük miktardaki satışına ait birim fiyata dayalı kıymet;

d) İthal eşyasının üretiminde kullanılan malzeme ve yapılan imalat veya diğer imal işlemlerinin bedel veya kıymetleri ve Türkiye'ye ihraç edilmek üzere ihraç ülkesindeki üreticiler tarafından üretilen kıymeti belirlenecek eşya ile aynı sınıf veya cins eşyanın satışından mutlak olan kar ve genel giderlere eşit bir tutarın ilavesi ile hesaplanmış kıymet; eşyanın gümrük kıymeti olarak kabul edilebilecektir.

Madde 26- Bu madde, eşyanın gümrük kıymetinin 24 ve 25 inci maddelere göre belirlenmemesi halinde, GATT prensiplerine göre uygun yöntemlerle ve Türkiye'de mevcut veriler esas alınarak belirleneceğini hüküm altına alarak, bu yöntemin uygulanmasına ilişkin kuralları saymaktadır.

Madde 27- Satış bedeli yöntemine göre kıymet belirlendiği hallerde, ithal eşyasının fiilen ödenen veya ödenecek fiyatına ilave edilecek komisyonlar, tellâliye, kap maliyetleri, ambalaj bedelleri, yedek parçalar, kalıplar, çizim ve plan veya taslak hazırlama hizmetleri, royalti ve lisans ücretleri, nakliye ve sigorta giderleri gibi masraflar bu madde metninde gösterilmiştir. Aynı maddede, gümrük kıymetine dahil edilmeyecek ödemeler de belirtilmiştir.

Madde 28- Bu maddede gümrük kıymetinden ayırdedilebilmeleri koşuluyla gümrük kıymetine dahil edilmeyecek olan giderler sıralanmıştır. Buna göre, Türkiye'deki nakliye giderleri, makine ve tesislerin ithalinden sonra montaj veya bakımlarına ilişkin giderler, alıcı tarafından üstlenilen faiz giderleri, ithal eşyasının Türkiye'de çoğaltılması hakkı için yapılan ödemeler, satın alma komisyonları ve eşyanın ithali nedeniyle Türkiye'de ödenecek ithalat vergileri eşyanın gümrük kıymetine dahil edilmeyecektir.

Madde 29- Bilindiği gibi çağımızın bilgisayar teknolojisi büyük aşamalar kaydetmiş ve bilgi yüklü küçük taşıyıcılar icat edilmiştir. Bu taşıyıcılar "microchips" diye adlandırılan küçültülmüş entegre devreler şeklinde olabildiği gibi, disket veya manyetik teyp biçiminde de olabilmektedir. Bu taşıyıcıların boş olanları oldukça düşük fiyatlarla pazarlanmaktadır. Ancak; bu taşıyıcılara bir bilgisayar programı veya veri yüklendiğinde eşyanın değeri boş haliyle kıyaslanamayacak kadar

yükselmektedir. Bu durumda eşyanın gümrük kıymetinin nasıl hesaplanacağı sorunu ortaya çıkmaktadır.

Olaya vergi tahsilâtı yönünden bakıldığında, dolu disketlerin program ücretleriyle birlikte hesaplanan kıymetinin vergilendirmede esas alınması gerektiği sonucuna varılabilmektedir. Ancak, olaya teknoloji transferi yönünden bakıldığında dolu taşıyıcıların program ücretleri göz önüne alınmadan belirlenecek gümrük kıymetinin vergi hesaplanmasında matrah olarak alınması kanaatine ulaşılabilmektedir.

Bu bakımdan, 29 uncu madde ile veri işleme donanımlarında kullanılmak üzere veri veya komutlar yüklü bilgi taşıyıcıların gümrük kıymetlerinin belirlenmesi konusunda Gümrük Müsteşarlığına yetki verilmektedir. Böylece, Müsteşarlık bu konudaki güncel gelişmelere göre yönetmelikle düzenleme yapabilme yetkisine haiz olacaktır.

Madde 30- Eşyanın kıymetinin Türk Lirası olarak beyanının zorunlu olduğu ve faturalarda ve diğer belgelerde kayıtlı yabancı paraların gümrük yükümlülüğünün doğduğu tarihte yürürlükte olan T.C. Merkez Bankası döviz satış kuruna göre Türk Lirasına çevireceği hususu bu madde ile hüküm altına alınmıştır.

Madde 31- Bu maddede, serbest dolaşıma giren eşyanın gümrük kıymetinin belirlenmesine ilişkin olarak Müsteşarlıkça özel hükümler tespit edilebileceği belirtilmektedir. Ayrıca, kıymet belirleme yöntemlerinin bir istisnası olarak, genellikle konsiye şeklinde teslim edilen çabuk bozulabilir eşyanın gümrük kıymetinin, beyan sahibinin talebi üzerine, Müsteşarlıkça tespit edilen basitleştirilmiş kurallar çerçevesinde belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Madde 32- Bu maddede, ithal eşyasının ağırlığı ile kaplarına ilişkin hükümler yer almaktadır.

Buna göre, gümrük tarifesinde ağırlık esasına göre vergiye tabi eşyanın brüt ağırlığına atıfta bulunulan hallerde, ambalajlı ağırlığın, net ağırlığa atıfta bulunulan hallerde ise ambalajsız ağırlığın esas alınması gerektiği hükme bağlanmıştır. Madde metninde ambalajlı-ambalajsız eşyaya ilişkin diğer hükümlerin yanı sıra, değişik ölçü birimlerinin birbirlerine dönüştürülmesine yönelik usul ve esasların yönetmelikle belirleneceği ifade edilmiştir. Böylece, metreküpün kilograma çevrilmesi veya tam tersinin yapılabilmesi mümkün hale gelecek; beyana esas teşkil eden belgelerde kayıtlı ölçü birimlerinin gümrük tarifesindeki ölçü birimlerine dönüştürülmesi imkânı doğacaktır.

Maddede ayrıca alışılacağı ambalaj niteliğinde olmayan kutu, kılıf ve muhafazaların vergilendirilmesine ilişkin hükümler ile gümrük kontrollerinde yapılan tartımlarda ve ölçümlerde ortaya çıkan fazlalık veya noksanlıklara yönelik hükümler yer almaktadır.

Madde 33- Bu maddenin yer aldığı bölümde, her türlü taşıtın Türkiye Gümrük Bölgesine giriş ve çıkışı sırasında yürütülecek gümrük işlemleri belirtilmiştir. Taşıtlara uygulanacak işlemlerin eşyaya uygulanacak işlemlerden farklılık arz etmesi, bunlara ait hükümlerin farklı bir ayırım altında yer alması zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır.

Bu maddede, kara, su veya havadan olup olmadığına bakılmaksızın Türkiye Gümrük Bölgesine giriş ve çıkışın gümrük kapılarından yapılacağı hükme bağlanmıştır. Ayrıca, Türkiye'ye gelen taşıtların transit geçişlerinde veya iç gümrüklere sevkinde izleyecekleri güzergâhların önceden belirlenmesi ve bu güzergâhların izlenmesi zorunluluğu getirilmiş; giriş ve çıkış kapılarıyla bunları birbirine bağlayan yolların ve hava limanlarının Müsteşarlıkça tespit edilmesi hükme bağlanmıştır.

Madde 34- Türkiye Gümrük Bölgesine giren ve çıkan taşıtların uyması gereken kurallar bu maddede belirtilmiştir.

Buna göre, gümrük denetimine tabi olan tüm bu taşıtlar gümrük idareleri tarafından kontrole tabi tutulabileceklerdir. Gümrük denetlemesi bitmeyen taşıtlara yük veya yolcu alınıp verilmeyecektir.

Diğer taraftan, Türk karasularına giren gemilerin uymak zorunda oldukları kurallar hüküm altına alınmıştır. Buna göre, yabancı limanlardan gelerek Türkiye karasularına giren gemiler mutlak rotalarını değiştiremeyecek, yolda duramayacak, başka gemilerle temas edemeyecek ve gümrük idaresi bulunmayan limanlara yanaşmayacaktır. Bu gemiler gelişlerinden veya gidişlerinden 3 saat önce durumdan gümrük idaresini haberdar edeceklerdir. Bu hükümlerin vaz'edilmesi ile kara ulaşımına göre nispeten kontrolü daha güç olan deniz trafiğinin etkin bir şekilde denetlenmesi amaçlanmıştır.

34 üncü maddede, hava gemilerinin de Türkiye'ye iniş ve Türkiye'den kalkışlarına ilişkin kurallar belirtilmiştir. Türkiye'ye inen veya Türkiye'den kalkan dış sefer uçaklarının gümrük idaresi bulunan ve uluslararası seferlere açık havalimanlarına inip kalkmaları zorunlu bulunmaktadır. İçlerinde normal kargo veya askeri kargo askeri olup olmadığına bakılmaksızın eşya taşıyan tüm hava harp gemileri de gümrük denetimine tabidir. Ancak, içinde eşya bulunmayan Türk veya yabancı hava harp gemileri gümrük denetimine tabi tutulmayacaktır.

Madde 35- Bu maddede, Türkiye Gümrük Bölgesine giriş ve çıkışların ve gümrük idarelerindeki her tür gümrük işlemlerinin normal çalışma saatleri içinde yapılacağı hükme bağlanmıştır. Ancak, tarifeli sefer yapan her tür taşıt ile düzensiz sefer yapmakla birlikte, yolcu getiren taşıtlar gece ve gündüzün her saatinde gümrük bölgesine girip çıkabileceklerdir. Zorlayıcı sebepler, bu madde ile getirilen kuralın gümrük idarelerince aşılabilmesine imkân tanımıştır.

Madde 36- Bu maddenin yer aldığı ayırında eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesine girmesine ilişkin genel kurallar belirtilmiştir.

Maddede, bölgeye getirilen eşyanın gümrük gözetimine tabi olduğu ve bunların gümrük denetiminin yürürlükteki hükümlere uygun olarak yapılacağı ifade edilmiştir.

Söz konusu eşya gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutuluncaya veya bir serbest bölgeye girinceye yahut yeniden ihraç veya imha edilinceye kadar gümrük gözetimi altında kalacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 37- Bu maddede Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyanın konulacağı yer ve bu konudaki diğer hükümler yer almıştır. Buna göre, bölgeye getirilen eşya, tayin edilen gümrük idaresine veya gümrükçe uygun görülen bir yere veya bir serbest bölgeye konulabilir. Serbest bölgeye doğrudan konulmak istenen eşyanın yine doğrudan doğruya bu bölgeye getirilmesi gerekir. Madde ile sınır ahali ve bunlara ait eşya ile posta eşyası ve ekonomik açıdan önem arz etmeyen eşya için özel düzenlemeler yapma konusunda Gümrük Müsteşarlığına yetki verilmiştir.

Maddenin 4 üncü fıkrasında geçen "38 ila 50 nci madde" ibaresi, "38 inci ve 50 nci maddeler dahil olmak üzere, 38'den 50 nci maddeye kadar tüm maddeler" anlamına gelmektedir. Bu Kanunun diğer maddelerinde geçen ve "ila" kelimesiyle birleştirilen madde numaralarını kapsayan atıflar yine bu anlamda kullanılmaktadır.

Madde 38- Beklenmeyen hal veya mücbir sebeple eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesine yukarıda belirtilen kurallara uygun olmadan getirilmesi halinde uyulması gereken hükümler bu maddede belirtilmiştir.

Beklenmeyen hal veya mücbir sebeple gümrük kapıları dışından ve belirlenen rota ve güzergâh dışından Türkiye Gümrük Bölgesine girenler, bu durumu en yakın gümrük idaresine bildirerek, getirilen eşyanın bulunduğu hal ve mahalden idareyi haberdar etmek zorundadırlar. Keza, denizden kurtarılan eşya hakkında da en yakın gümrük idaresinin haberdar edilmesi gerekmektedir. Aynı şekilde, önceden belirlenen limanlara veya hava limanlarına inmeyen gemiler ile hava taşıtları da durumdan gecikmeksizin gümrük idarelerini haberdar etmek zorundadırlar.

Madde 39- Bu maddenin yer aldığı bölümde, eşyanın gümrüğe sunulmasına ilişkin genel kural hükme bağlanmıştır. Gümrük idaresine veya idarece uygun görülen bir yere konulan eşyanın bunu getiren kişi veya gelişinden sonra taşımasını üstlenen kişi tarafından gümrük idaresine sunulması gerekmektedir.

Madde 40- Genel kural eşyanın gümrüğe sunulması olmakla birlikte, Müsteşarlığın, yolcu beraberinde getirilen ve gümrük idaresine sunulmaksızın bir gümrük rejimine tabi tutulabilecek eşya hakkında düzenleme yapmasına bu madde ile imkân tanınmıştır.

Madde 41- Uluslararası ticarete mal alışverişi dahili ticarettten farklı unsurlar içermektedir. Farklı ülkelerde farklı dillerin konuşulması ve farklı geleneklerin bulunması ticari haberleşmeye de yansımakta; bunun sonucu olarak, sipariş verilen eşya ile gönderilen eşya farklı olabilmektedir. Bu nedenle, eşyanın gümrüğe sunulmadan önce eşya sahibi veya onun kanuni temsilcileri tarafından görülmesi zorunluluğu doğabilmektedir.

Bu madde, gümrüğe sunulan eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulmadan önce sahiplerine veya onların kanuni temsilcilerine eşyayı muayene etme ve numune alma olanağı tanımaktadır.

Madde 42- Bu maddenin yer aldığı bölümde eşya ile ilgili olarak gümrük idaresine verilecek özet beyan ve eşyanın boşaltılmasına ilişkin hükümler bulunmaktadır. 42 nci maddede, yolcu eşyası ve posta yoluyla gönderilen eşyaya ilişkin hükümler saklı kalmak üzere, gümrüğe sunulan bir eşya için, eşyanın sunulmasını takip eden ilk iş günü mesai bitimine kadar ilgili gümrük idaresine özet beyan verileceği hükme bağlanmıştır.

Madde 43- Bu maddede özet beyanın Müsteşarlığa belirlenen örneğe uygun bir form ile yapılacağı belirtilmiş; eşyanın tanınlanması için gerekli ayrıntıları içeren ve uluslararası kabul gören bir ticari veya resmi belgenin de özet beyan olarak kabul edilebileceği ifade edilmiştir. Bu durumda, gümrük idaresine orijinal manifesto, konşimento, yük senedi, TIR karnesi gibi belgelerin ibrazı halinde, taşıyıcıdan veya onun adına hareket eden kişiden ayrıca bir özet beyan istenmeyecektir.

Aynı maddede, Türk ve yabancı ülke donanmalarına ait harp gemileri ve hava harp gemileri ile getirilen eşyanın, gümrük kontrol ve işlemlerinin yapılması amacıyla, 24 saat içinde bir liste halinde gümrük idarelerine bildirilmesi hükme bağlanmıştır. İçinde eşya bulunmayan taşıma araçlarının ise bu durumlarını önceden belirlenen bir form ile idareye bildirmeleri esası getirilmiştir.

Madde 44- Bu madde ile yolcu eşyasına ilişkin olarak ayrı bir düzenleme yapma konusunda Müsteşarlığa yetki vermiş ve gümrük denetiminin tehlikeye düşmemesi koşuluyla, yolcu beraberinde veya yolcuların gelişlerinden sonra gelen eşyaları ile posta kolileri için özet beyan aranmaması, özel hükümler çerçevesinde mümkün kılınmıştır.

Madde 45- Bu madde ile eşyanın buldukları taşıtlardan gümrük idarelerinin izni ile boşaltılabileceği veya aktarılabileceği; özet beyan verilmeden taşıtlardan eşya boşaltılmayacağı; bir tehlike anında bu hükme uyulmamakla birlikte, durumdan gümrük idaresinin hemen haberdar edileceği; gümrük idaresinin izni olmadan eşyanın konulduğu ilk yerden kaldırılmayacağı hususları hükme bağlanarak, gümrük denetiminin sağlanması amaçlanmıştır.

Madde 46- Bu maddenin yer aldığı bölümde, gümrüğe sunulan eşyaya gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım tayin etme yükümlülüğüne ilişkin hükümler kaydedilmiştir. Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen her eşyaya gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım tayin edilmesi gerekmektedir.

Keza, aynı maddede gümrüğe sunulan eşya için bir işlem veya kullanım tayin edilmesi için bağlayıcı süreler belirlenmiştir. Buna göre, deniz yolu ile gelen eşya için özet beyanın verildiği tarihten itibaren 45 gün, diğer bir yolla gelen eşya için ise özet beyanın verildiği tarihten itibaren 20 gün içinde gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım tayin edilmesi gerekli görülmüştür. Koşulların gerektirmesi halinde bu süreler uzatılabilecek veya kısaltılabilecektir.

Madde 47- Bu maddenin bulunduğu bölümde eşyanın geçici depolanmasına ilişkin hükümler yer almaktadır. Halen yürürlükte bulunan Gümrük Kanununa göre Sundurma Rejimi altında yer alan düzenlemeler ortadan kaldırılmakta ve eşyanın geçici depolanmasına ilişkin hükümler bu bölümde vaz'edilmektedir.

47 nci maddede, eşyanın gümrüğe sunulmasından sonra gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım tayin edilinceye kadar geçici depolanan eşya statüsünde bulunduğu kaydedilmektedir.

Madde 48- Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşya herhangi bir yerde değil, sadece gümrük idarelerinin uygun gördüğü yerlerde ve koşullarda depolanabileceği bu maddede belirtilmiştir. Gümrük idareleri bu izni verirken ithalat veya ihracat vergilerini yahut para cezalarını kapsayacak bir teminatın verilmesini eşya sahibinden isteyebilecektir.

Bu maddenin ikinci paragrafında yolcu beraberinde getirilip gümrüğe sunulan eşyanın gümrük ambarlarına konulmasından sonra buralarda 3 ay süreyle muhafaza edilebileceği; bu süre içinde eşyaya gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım tayin edilmesi gerektiği hükme bağlanmıştır.

Madde 49- Gümrük gözetimi altında bulunan eşyaya gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım tayin edilmesinden önce, bunların iyi muhafaza edilmelerini ve bozulmamalarını sağlamak üzere elleçlemeye tabi tutulabilecekleri; bunun dışında eşya sahiplerinin işlem veya kullanım tayin edilmeden önce eşyayı muayene edip numune alabilecekleri hususları bu madde ile hüküm altına alınmıştır.

Madde 50- Bu maddede geçici depolanan eşyanın verilen süreler içinde gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulmaması halinde, bunların tasfiye hükümlerine tabi olacağı belirtilmektedir. Ayrıca, gümrük idarelerinin söz konusu eşyanın durumu belirleninceye kadar, eşya sahibinin risk ve hesabına gümrüğün gözetimindeki özel bir yere sevk edebilmeleri yönünde hüküm vaz edilerek, eşyanın muhafazası konusunda eşya sahibine imkân tanınmış; aynı zamanda liman veya diğer geçici depolama yerlerinin gereksiz yere işgal edilmesi önlenmek istenilmiştir.

Madde 51- Bu maddede, bir transit rejimi altında Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşya için bir serbest bölgeye konulması, gümrüğe sunulması, özet beyan verilmesi, gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım talebinde bulunulması veya geçici depolama yapılması yönündeki hükümlerin uygulanmayacağı belirtilmektedir. Böylece transit taşımacılık özendirilmekte ve bu taşımaların asgari düzeyde gümrük işlemine tabi olması sağlanmaktadır.

Madde 52- Bir transit rejimine konu olan eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesindeki bir varış yerine ulaşması söz konusu ise, bu takdirde özet beyan verilmesi, gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım tayin etme yükümlülüğü ve gerektiğinde eşyanın geçici depolanmasına ilişkin hükümlerin uygulanabileceği hususları bu maddede hüküm altına alınmıştır.

Madde 53- Gümrük denetlemesi altında bulunan eşya bazı durumlarda niteliklerini kaybeder veya yanında bulunan diğer eşyanın da bozulmasına yol açar. Bu gibi durumların önlenmesi bakımından söz konusu eşyanın imhası zorunluluğu ortaya çıkabilir. Bu madde gümrük idarelerine sahibine bildirmek suretiyle eşyanın imha ettirilebilmesi konusunda yetki vermektedir. Ancak, eşyanın derhal imhasının zorunlu olduğu hallerde sahibine bildirimde bulunması söz konusu olmayacaktır.

Madde 54- Bu maddede, Türkiye Gümrük Bölgesine izinsiz olarak getirilen veya gümrük denetimine tabi tutulmadığı anlaşılan eşya hakkında kaçakçılık işlemleri yapılacağı ve eşya sahipleri ile ilgili olarak Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun hükümlerine göre takibata girişileceği belirtilmektedir.

Madde 55- Bu maddenin bulunduğu bölümde, eşyanın gümrükçe onaylanmış işlem veya kullanıma tabi tutulmasına ilişkin genel hükümler yer almaktadır. Genel kural eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması olmakla birlikte, bu kuralın Bakanlar Kurulunca, kamu ahlakı, kamu düzeni, kamu güvenliği; insan, hayvan ve bitki sağlık ve hayatlarının korunması; sanatsal, tarihi veya arkeolojik değeri olan ulusal hazinelerin korunması; fikri ve sınai mülkiyet haklarının korunması gerekçeleri ile bu eşya hakkında yasaklama veya kısıtlamalar konulmasına engel teşkil etmeyeceği hususu madde metninde yer almaktadır.

Madde metninde yer alan diğer bir kısıtlama hükmü de uluslararası karşılıklılık esasının uygulanması ile ilgili bulunmaktadır. Buna göre, Türkiye ile imzaladığı ticari anlaşmaları hükümsüz bırakan veya Türk taşıt araçlarına yasaklık veya kısıtlama hükümleri uygulayan üçüncü ülke menşeli eşya veya taşıtlara yasaklık ve kısıtlamalar koyma ve farklı işlemler ile farklı tarifeler uygulama konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmektedir.

Madde 56- Bu maddede sahte menşeli eşya hakkında uygulanacak hükümler yer almaktadır. Buna göre, eşyanın üzerinde veya ambalajlarında üretildiği ülkeden başka bir ülke ürünü olduğunu gösteren veya böyle bir izlenim uyandıran isim veya simgeler taşıyan eşyanın Türkiye'ye ithaline izin verilmeyecektir. Keza, Türk ve yabancı firmalar arasında imzalanan, lisans, royalti veya patent anlaşmaları hariç olmak üzere, Türk menşeli eşyada kullanılmak üzere getirilen; üzerleri yabancı dille yazılı her türlü boş zarf, şerit, etiket, damga ve benzeri eşya ile yabancı firmalara ait boş faturların ithaline izin verilmeyecektir. Bu madde ile bu tür eşyanın ithali önlenerek, yerli üreticilerin haksız rekabetle karşılaşmalarını sağlamak istenilmiştir.

Madde 57- Bu maddede fikri ve sınai mülkiyet haklarının hudut korunmalarına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

Bilindiği gibi, 551 sayılı Patent Haklarının Korunması Hakkında KHK, 554 sayılı Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında KHK, 555 sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında KHK ve 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında KHK ile fikri ve sınai mülkiyet haklarının korunmasına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Söz konusu hakları ihlal eder mahiyetteki ithalat veya ihracata konu olan eşyaya gümrük kapılarında tedbir mahiyetinde el konulmasına ilişkin hükümler bu maddede yer almıştır.

Madde hükmüne göre, marka, coğrafi işaret, endüstriyel tasarım hakları ile fikir ve sanat eserleri kapsamına giren haklarla ilgili olarak, hak sahibinin yetkilerine tecavüz eder mahiyetteki eşyanın gümrük işlemleri, hak sahibinin veya temsilcisinin talebi üzerine veya sözkonusu eşyanın sahte markalı veya telif hakkına tabi taklit mal tanımı uyduguna ilişkin açık deliller olması halinde, re'sen gümrük idareleri tarafından durdurulacaktır.

Gümrük idaresince alınan durdurma kararının hak sahibine tebliğinden itibaren 10 gün içinde esas hakkında yetkili mahkemede dava açılmaz veya mahkemeden tedbir niteliğinde karar alınmaz ise eşya hakkında beyan sahibinin talepte bulunduğu gümrük rejimi hükümlerine göre işlem yapılacaktır.

Madde 58- Bu maddenin bulunduğu bölümde gümrük rejimleri yer almaktadır. Gümrük rejimleri, gümrük mevzuatının belkemiğini oluşturmaktadır. Bütün ülkelerde gümrük işlemleri, kendi içlerindeki bütünlükleri ve içerdikleri hükümler itibarıyla rejimler halinde düzenlenmiştir. Halen yıl-

rürlükte bulunan Gümrük Kanunumuzda da gümrük rejimleri yer almakla birlikte, yeni Kanun ile daha önce Türkiye’de uygulanmayan yeni rejimlere ilişkin düzenlemeler getirilmiştir.

Eşyanın bir gümrük rejimine tabi tutulması, söz konusu eşyanın bu rejim için uygun bir şekilde yetkili gümrük idaresine beyan edilmesine bağlı bulunmaktadır. Maddede ihracat, hariçte işleme, transit veya antrepo rejimi için beyan edilen eşyanın gümrük denetimi altına girmeleri ve bu statüleri sona erene kadar denetim altında kalmaları hükme bağlanmıştır.

Madde 59- Bu maddede gümrük idarelerine yapılacak beyan şekilleri sıralanmaktadır. Beyan, sonuçları itibariyle beyan sahibini bağlayan; birçok işlemin başlangıcı olarak alınan ve bu yönleri ile önemli hukuki sonuçları olan bir işlem kabul edilmektedir. 59 uncu maddeye göre, beyan yazılı olarak, sözlü olarak, bilgisayar kullanımı ile yürütülen bir veri işleme tekniği yoluyla veya eşya sahibinin bu eşyayı bir gümrük rejimine tabi tutma isteğini ifade ettiği herhangi bir tasarruf yoluyla yapılabilecektir. Söz gelimi havaalanlarında bulunan gümrük geçişlerinin yeşil veya kırmızı işaretlerle ayrılması halinde, yeşil geçişten giren yolcular gümrük vergilerine tabi eşyaların olmadığını, kırmızı geçişten giren yolcular ise gümrük vergilerine tabi eşyaları bulunduğunu beyan etmiş kabul edileceklerdir.

Madde 60- Bu maddede ve takip eden maddelerde normal usule göre yapılan yazılı beyana ilişkin hükümler bulunmaktadır. Maddede, yazılı beyanın resmi örneğe uygun bir beyanname ile yapılacağı belirtilmektedir. Beyanı kanıtlayan tüm belgelerin de beyannameye eklenmesi kazıntılı ve silintili beyannamelerin kabul edilmemesi esas olmakla birlikte, hatalı yazılan beyannamelerin usulüne uygun olarak düzeltilmesi hükümleri de madde metninde yer almaktadır.

Maddenin devamında gümrük işlemlerinin sadece yönetmelikle belirlenen beyanname ve diğer belgelerle yürütülmesi hüküm altına alınmıştır.

Madde 61- Yazılı beyana ilişkin beyannamelerin tesciline ilişkin hükümler bu maddede yer almıştır. Beyannameler ait oldukları eşyanın gümrüğe sunulmuş olmaları halinde tescil edileceklerdir. Beyannamenin tescili, beyanname veya beyanname hükmündeki belgenin üzerine mühür vurularak, sıra numarası ve tarih konulması ile bu beyannameye ait bilgilerin tescil defterine yazılması veya tescil defteri yerine geçen bilgisayar koduna alınmasıyla tamamlanacaktır. Aksine hüküm bulunmadıkça, eşyanın beyan edildiği gümrük rejimine ilişkin tüm hükümlerin uygulanmasında esas alınacak tarih, beyannamenin gümrük idareleri tarafından tescil edildiği tarih olacaktır. Tescil edilmiş beyanname, eşyanın vergileri ve para cezalarından dolayı taahhüt niteliğinde beyan sahibini bağlayacak ve gümrük vergilerinin hesaplanmasına esas alınacaktır.

Madde 62- Maddede, beyanda bulunabilecek kişilerde aranılan özellikler belirtilmektedir. Buna göre, gümrük beyanı, temsil hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak üzere, eşyayı ve beyanın yapılmasına ilişkin belgeleri gümrük idarelerine verebilen kişilerce yapılabilecektir. Ancak, beyanın beyan sahibine yükümlülükler getirmesi halinde beyan sahibinin Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik olması koşulu aranacaktır. Ancak, transit ve geçici ithalat rejimleri için Türkiye’de yerleşik olmayan kişiler de gümrük beyanında bulunabileceklerdir.

Madde 63- Bu maddede, beyannamelerin düzeltilmesine ilişkin hükümler yer almaktadır. Genel kural beyannamenin tescilinden sonra düzeltilmeyeceği olmakla birlikte, istem üzerine eşyanın cins, nevi ve niteliği, kap adedi ile marka ve numaraları dışında ağırlık, adet, ölçü yahut kıymet yönlerinden beyannameye düzeltme yapılabilmemesine gümrük idarelerince izin verilmesi esası getirilmiştir. Ancak, beyan bağlayıcı olduğundan, beyan sahibine eşyanın muayene edileceğinin bildirilmesinden veya söz konusu bilgilerin yanlış olduğunun belirlenmesinden veya eşyanın teslim edilmesinden sonra beyannameye düzeltme istemleri kabul edilmeyecektir.

Madde 64- Madde metninde, beyannamelerin iptaline ilişkin hükümler ile beyandan sonra eşyada meydana gelen değişiklikler nedeniyle yapılacak işlemler belirtilmiştir.

Buna göre, eşyanın yanlış gümrük rejimine göre beyan edildiğine veya söz konusu rejime tabi tutulmasının artık söz konusu olmadığına ilişkin kanıtlayıcı belgelerin ibraz edilmesi halinde, gümrük idarelerince beyanname iptal edilebilecektir. Öte yandan, beyannamenin tescilinden sonra eşyanın niteliklerinde meydana gelen değişiklikler nedeniyle, bunun ilk madde olarak beyan edilmesine izin verilebilecek; kısmen hasara uğrayan eşyanın ayrılması mümkün ise ayrılan kısmın ilk madde olarak beyan edilmesine, yurtdışı edilmesine veya imhasına müsaade edilebilecektir.

Ancak, eşyanın tesliminden sonra beyannameler iptal edilemeyecektir. Madde ile getirilen diğer bir hüküm, beyannamelerin iptalinin yürürlükteki cezai hükümlerin uygulanmasına engel oluşturmamasıdır.

Madde 65- Bu madde, beyanın doğruluğunun araştırılması ve denetlenmesine ait hükümleri içermektedir. Kanunla getirilen genel kural beyan ve beyana itibar edilmesi olmakla birlikte, gümrük idareleri her aşamada beyanın doğruluğunu kanıtlayan belgeleri inceleyebilecek ve ek bilgi veya belgelerin ibrazını isteyebileceklerdir. Keza, eşya fiziki muayeneye tabi tutulabilecek ve eşyadan fiziki veya kimyevi tahliller için numune alınabilecektir. Beyanname kapsamı eşyanın muayene edilmesi halinde muayene sonuçları, muayene edilmemesi halinde ise, beyannameye yer alan bilgiler, eşyanın tabi olduğu gümrük rejimi hükümlerinin uygulanmasında esas alınacaktır.

Maddede ayrıca, eşyanın ikinci muayenesinin kimler tarafından yapılabileceği belirtilerek; kontrol, muayene ve ikinci muayene ile yetkili personelin yaptıkları kontrol ve muayene sonuçlarından sorumlu olacakları hükümü yer almaktadır.

Madde 66- Maddede eşyanın gümrük muayenesi ile numune alınmasına ilişkin kurallar belirlenmiştir. Buna göre, eşyanın muayenesi gümrük antrepolarında veya bunların konulmasına gümrükçe izin verilen yerlerde yapılabilecektir.

Diplomatik kurye çantaları ise bu genel kuralın dışına alınmış; bunlara ilişkin gümrük işlemlerinin ilgili kuruluşlar tarafından belirlenmesi hüküm altına alınmıştır.

Eşyanın gümrük muayenesine hazırlanması ve bunlardan numune alınmasına ait tüm masrafların beyan sahibi tarafından karşılanması esası getirilmiş; alınan numunelerin gümrük kimyahanelerinde tahlile tabi tutulması halinde beyan sahibinden tahlil masrafı alınmaması; buna karşılık gümrük laboratuvarları dışında yapılacak tahlillere ilişkin masrafların beyan sahibi tarafından karşılanması öngörülmüştür.

Madde 67- Bu maddede eşyanın kısmi muayene sonuçlarına ait hükümler yer almaktadır. Buna göre, eşyanın kısmen muayene edilmesi halinde muayene sonuçları söz konusu beyanname kapsamı eşyanın tümüne uygulanacaktır. Ancak beyan sahibi dilediği takdirde eşyanın tümünün muayenesini isteyebilir.

Beyannamenin birden fazla kalemden oluşması halinde, her kaleme ilişkin bilgiler ayrı bir beyan kabul edildiğinden, bir kalemin eksik veya fazlasının diğerinin eksik veya fazlasına mahsup edilemeyeceği de maddede hüküm altına alınmıştır.

Madde 68- Gümrük idareleri gümrüğe sunulan ve gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım talep edilen eşyanın ayniyetinin belirlenmesine ilişkin önlemler alabilecekleri gibi, eşyanın muayeneden sonra değiştirilmesi için mühür, kurşun mühür, etiket gibi belirleyici araçları eşyanın veya kapların üzerlerine tespit edebilirler. Bu araçlar ancak gümrük idareleri tarafından veya onların izni ile sökülebilecektir.

Madde 69- Maddede eşyanın teslimine ilişkin hükümler yer almaktadır. Buna göre, gümrük idarelerinin beyannamedeki bilgileri kontrol ederek veya kontrol etmeksizin, beyannamenin tescilinden ve eşyaya ilişkin gümrük vergilerinin ödenmesine veya garanti altına alınmasından sonra eşyayı teslim edecekleri belirtilmiştir. Ancak, eşyanın yasaklayıcı veya kısıtlayıcı önlemlere tabi olmaması ve ilgili rejime ait koşulların yerine getirilmesi, eşyanın teslimi için gerekli görülmüştür.

Bir gümrük beyannamesinin tescilinin gümrük yükümlülüğü doğurması halinde, gümrük vergileri ödenmeden veya teminat altına alınmadan, beyan kapsamı eşyanın teslim edilemeyeceği bu madde ile hüküm altına alınmıştır. Böylece, devlet alacağı garanti altına alındıktan sonra eşyanın teslimi sağlanmaktadır.

Madde 70- Maddede, süresi içinde işlemleri bitirilemeyen eşya ile ilgili olarak yapılacak işlemler belirtilmiştir. Buna göre, tescil edilmiş beyanname kapsamı eşyanın, muayenesine başlanamamış olması veya devam edilememesi; ilgili rejime tabi tutulması için verilmesi gereken belgelerin verilmemiş olması; ödenmesi veya teminat altına alınması gereken vergilerin ödenmemesi veya teminatın verilmemesi hallerinde, 46 ncı maddede belirtilen süreler sonunda eşya muayene edilerek tasfiye hükümlerine tabi tutulacaktır.

Madde 71- Bu maddede basitleştirilmiş usule göre yapılacak yazılı beyana ilişkin hükümler yer almaktadır. Tüm gümrük işlemleri aynı önemde ve boyutta değildir. Bazı işlemlerin (sözgelimi, yolcu beraberinde getirilen eşyaya ilişkin işlemlerin) ticari ithalat veya ihracat konusu olan eşyaya ilişkin işlemlere göre daha basit olması, hem bürokrasiyi azaltacak, hem de bu konuda doğabilecek yatkımları ortadan kaldıracaktır.

Bu amaçla, basitleştirilmiş usulün uygulanacağı durumlarda, gümrük idareleri gümrük beyanamesi yerine başka bir ticari veya idari belgenin gümrüğe verilmesine ve buna beyanı kanıtlayıcı belge olarak istenilen tüm belgelerin eklenmemesine; eşyanın ilgili rejime geçişinin kayıt yoluyla yapılmasına izin verebileceklerdir. Ancak, beyan, basitleştirilmiş usulle yapılmış olsa dahi hukuki sonuçları itibarıyla beyan sahibini bağlayacaktır.

Madde 72- Gümrük idarelerinde yürütülen işlemlerin çeşitliliği, bazı durumlarda farklı belgelerin de beyanname olarak kabul edilmesi zorunluluğunu doğurmaktadır. Bu kapsamda, Cumhurbaşkanının zat ve ikametgâhı için gelen eşya için Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliğinden gönderilecek resmi yazılar, diplomatik statüde bulunan kişilere veya yabancı misyon şefliklerine gelen eşya için elçilik takrirleri, kurye çantaları için kurye mektupları özel beyan halleri olarak maddede yer almıştır.

Madde 73- Eşyanın tesliminden sonra beyanname üzerinde değişiklik yapılmaması esastır. Bununla birlikte, eşyanın tesliminden sonra ilgili gümrük rejimine ilişkin hükümlerin yanlış veya eksik uygulandığının gümrük idarelerince saptanması veya beyan sahibinin istemde bulunması halinde gümrük idarelerinin, cezai hükümler saklı kalmak üzere, beyannamenin yeni bulgulara göre düzeltilmesine bu madde ile imkân tanınmıştır. Bu aşamada gümrük idareleri ticari belge ve verileri kontrol edebilecekleri gibi eşyayı da yeniden muayene edebileceklerdir.

Madde 74- Bu maddenin yer aldığı ayırında eşyanın serbest dolaşıma girişine ilişkin hükümler vaz' edilmiştir. Bir eşyanın serbest dolaşıma girebilmesi için ticaret politikası önlemlerinin uygulanması ve ödenmesi gereken vergilerin ödenmesinin yanı sıra, eşyanın ithali için öngörülen diğer işlemlerin de tamamlanması gerektiği hususu, madde metninde yer almaktadır.

"Ticaret politikası önlemleri" deyimi, Türkiye'nin dış ticaret politikası doğrultusunda eşya ithal veya ihracına getirilen yasaklamalar, kısıtlamalar, gümrük işlemlerinde farklılaşmalar, anti-dumping ve anti-sübvansiyon önlemleri, miktar veya tarife kısıtlamaları gibi enstürmanların bir ve

ya birden fazlasının uygulanması anlamına gelmektedir. Bu deyim, Kanunun diğer maddelerinde de aynı anlamda kullanılmıştır.

Madde 75- Kanunda eşyanın beyan edildiği gümrük rejimine ilişkin tüm hükümlerin uygulanmasında esas alınacak tarihin, serbest dolaşıma giriş beyannamesinin gümrük idarelerince tescil edildiği tarih olduğu hususu esas alınmıştır. Bunun bir istisnası olarak, ithalat vergilerinin serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescil tarihinden sonra, fakat eşyaya ilişkin gümrük vergilerinin ödenmesinden önce indirilmesi halinde, beyan sahibinin lehine olan oranın uygulanmasına bu madde ile imkân tanınmaktadır.

Madde 76- Bazı durumlarda bir konşimento içeriği eşya yüzlerce gümrük tarife pozisyonuna girmekte; ancak, eşyanın değer olarak toplam miktarları önemsiz olabilmektedir. Yurtdışından numune olarak gönderilen oto yedek parçaları bu konuda örnek olarak gösterilebilir. Bu durumda, çok küçük değerde olan tarife pozisyonu farklı her eşyanın ayrı ayrı beyan edilmesi zaman ve belge israfına neden olabilmektedir. Bu gibi hallerde beyan sahibinin istemi üzerine, eşyanın tamamına en yüksek gümrük vergi oranı uygulanan gümrük tarife pozisyonu üzerinden beyanda bulunulması ve vergilerin bu oran üzerinden hesaplanması imkânı, bu madde ile sağlanmaktadır.

Madde 77- Bazı ürünlerin nihai tüketiciler tarafından kullanılması özendirilebilmekte ve bu amaçla ithalleri halinde indirimli veya sıfır vergi oranının uygulanması tercih edilebilmektedir. Bu şekilde serbest dolaşıma giren eşya üzerindeki gümrük gözetimi devam etmektedir. İndirimli veya sıfır vergi uygulaması için konulmuş koşulların sona ermesi; eşyanın ihraç veya imha edilmesi veya eşyanın belirlenen amaçlar dışında kullanılması durumunda vergilerin ödendiği hallerde, gümrük gözetiminin sona ereceği hususu, madde metninde yer almıştır.

Madde 78- Bu madde ile serbest dolaşımda bulunan eşyanın hangi hallerde serbest dolaşımda olmayan eşya statüsünde değerlendirileceği hüküm altına alınmıştır.

Madde 79- Küreselleşme ile yaşanan hızlı ulaşım ve haberleşme, teknoloji transferi ve kültürel benzeşmeler, işletmeleri, kar maksimizasyonu için birden fazla girdi kullanılan ürünlerin en uygun yerde ve koşulda üretmeye yönlendirmektedir. Bu bakımdan, bazı ürünlerin karşılaştırmalı üstünlüğü olan ülkelerde yarı mamul veya nihai ürün haline getirilmesi amacıyla, bu ürünlerde kullanılan girdilerin geçici olarak ithali veya ihracı söz konusu olabilmektedir. Uluslararası ekonominin bu gerçeği, ulusal mevzuatlarda da yerini bulmaktadır. Bu olgunun gümrük mevzuatına yansımaları, geçici muafiyet düzenlemeleri ve ekonomik etkili gümrük rejimleri şeklinde olmuştur.

79 uncu maddenin yer aldığı ayırımda, bu Kanunla düzenlenen şartlı muafiyet düzenlemeleri ve ekonomik etkili gümrük rejimlerine ilişkin hükümler vaz' edilmiş; bu maddede ise rejim ve ekonomik etkili gümrük rejimi ile ithal eşyası ve değişmemiş eşya deyimlerinin tanımı yapılmıştır.

Madde 80- Bilindiği gibi, dünya ticaretini kurumsal bir yapıya kavuşturmak amacıyla kurulan ve taraf olduğumuz Dünya Ticaret Örgütü'nü oluşturan GATT Anlaşmasından kaynaklanan dış ticarete ilişkin yükümlülüklerimiz bulunmaktadır. Bu çerçevede, sektörel ihracat teşvikleri sağlanırken, ekonomik etkili gümrük rejimlerinden en uygun şekilde yararlanılması gerekli görülmektedir.

Maddenin I inci fıkrası ile dahilde ve hariçte işleme rejimleriyle ilgili esasların Bakanlar Kurulunca belirleneceği hususu hüküm altına alınmıştır. Bu esaslar, dış ticaret politikalarını izleyen kurum tarafından hazırlığı yapılarak belirleneceğinden ve bu hazırlıklar 4059 sayılı Kanun çerçevesinde Dış Ticaret Müsteşarlığınca yerine getirileceğinden, söz konusu rejimlerle ilgili madde politikalarını belirleme yetkisi Dış Ticaret Müsteşarlığına ait olacaktır.

Bakanlar Kurulu tarafından alınacak kararda, dış ticaret işlemlerinin rasyonel bir tarzda gerçekleştirilmesini teminen, her iki rejimin işleyişine ilişkin temel prensipler belirtilecektir. Bu kapsam-

da, dahilde ve hariçte işleme rejimlerinin uygulanmasına ilişkin madde politikalarının ve uygulamalarının Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından, sözkonusu rejimlere ilişkin gümrük işlemlerinin ise yerel gümrük idareleri tarafından realize edilmesi; böylece bürokratik işlemlerin asgari düzeye indirilmesi ilke edinilecektir.

Maddenin 2 nci fıkrasında ekonomik etkili rejimlerin kullanımına izin verilirken, gözönünde bulundurulması gereken temel koşullar belirtilmiştir. Buna göre, sözkonusu rejimlerden yararlanılması, gerekli güvencelerin sağlanmasına ve rejimin denetimine ilişkin devlet tarafından katlanılacak külfetin, rejimin kullanımından hedeflenen ekonomik kazançtan daha fazla olmamasına bağlı olacaktır.

Madde 81- Maddede, ilgili rejimin kullanılmasına ilişkin koşulların verilen izinde belirtileceği kaydedilmekte; izin verilmesinden sonra ortaya çıkan ve iznin devamını veya içeriğini etkileyebilecek olan gelişmelerin izin hak sahibi tarafından ilgili mercilere bildirileceği hususu hükme bağlanmaktadır. Öte yandan, şartlı muafiyet düzenlemesinden yararlanmak, söz konusu eşya için tahakkuk edebilecek her türlü gümrük vergilerini karşılık teminat verilmesi koşuluna bağlanmıştır.

Madde 82- Bu maddede ekonomik etkili bir şartlı muafiyet rejiminin sona ermesine ilişkin hükümler yer almaktadır. Buna göre; bu rejimlerden birine tabi tutulan eşyaya veya işlem görmüş ürünlere gümrükçe onaylanmış yeni bir işlem veya kullanım tayin edildiği takdirde ekonomik etkili gümrük rejimi sona erecektir.

Diğer taraftan, bu rejimlerin öngörülen koşullar altında sona ermemesi halinde, gümrük idarelerince bu Kanundaki cezai hükümlere göre işlem yapması gerektiği, madde metninde yer almaktadır.

Madde 83- Maddede ekonomik etkili bir gümrük rejimi hak sahibinin hak ve yükümlülüklerin yönetmelikle belirlenen koşullar altında, rejimin öngördüğü koşulları taşıyan diğer kişilere devredilebileceği hususu hüküm altına alınmıştır.

Madde 84- Bu maddenin yer aldığı alt ayırımında transit rejimine ilişkin hükümler bulunmaktadır. Uluslararası ticaretin yaygınlaşması ve dünya ticaret hacminin artması için GATT nezdinde harcanan çabalar sonucunda, uluslararası transit taşımacılığına ilişkin bürokratik işlemler azaltılmış ve basitleştirilmiştir. Bununla beraber, işlemler basitleştirilirken transiter ülkelerin bu taşımacılıktan zarar görmemesi için gerekli garantileri sağlama hakları saklı tutulmuştur. Bu Kanunda transit taşımacılığa ilişkin olarak yer alan düzenlemelerde de yukarıda değinilen ülkelere bağlı kalmıştır.

Madde metninde transit rejimine tabi tutulabilecek taşımaların neler olduğu belirtilmektedir. Buna göre; Türkiye Gümrük Bölgesi içinde yabancı bir ülkeden yabancı bir ülkeye, yabancı bir ülkeden Türkiye'ye veya Türkiye'den yabancı bir ülkeye, Türkiye'deki bir iç gümrükten diğer bir iç gümrüğe yapılan taşımalar transit rejimi hükümlerine tabi tutulacaktır.

Eşyanın taşıma işlemi, transit rejimi kapsamında, TIR karnesi, ATA karnesi, 302 sayılı form, posta belgeleri, özet beyan veya beyanname ile yapılabilecektir. Maddede ayrıca, transit taşımalar dolayısıyla yapılan denetlemelerin getirdiği masraflar ile verilen hizmetlerin karşılığı ücretlerin ilgili kişilerden tahsil edileceği hükme bağlanmıştır.

Maddenin devamında, eşyanın ve belgelerinin ilgili rejim hükümlerine uygun olarak varış gümrük idaresine sunulması üzerine, transit rejiminin sona ereceği hükme bağlanmıştır.

Madde 85- Maddede, ilgili kişilerin yapacakları transit taşımacılıkta, gümrük vergilerinin ödenmesini garanti etmek üzere bir teminat vermeleri öngörülmüş; denizyolu ve havayolu taşımaları, boru hattı taşımaları ile demiryoluyla yapılan taşımalardan teminat alınmaması esası benimsenmiştir.

Madde 86- Bu maddede rejim hak sahiplerinin sorumlulukları belirtilmektedir. Buna göre, transit rejimi hak sahibi olan kişiler, eşyayı verilen süre içerisinde ve alınan önlemlere uymak suretiyle varış yeri gümrük idaresine sağlam ve noksansız olarak sunmak ve rejimin öngördüğü hükümlere uymakla yükümlüdür. Aynı yükümlülük eşyanın taşıyıcısı veya alıcısı için de geçerli kılınmıştır.

Madde 87- Transit rejimin işleyişi ile gerekli önlemler alınarak, transitte basitleştirilmiş işlemler uygulanmasına ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirleneceğini hüküm altına alan maddede, transit eşyasının gümrük gözetimi altındaki antrepo veya diğer yerlerde bir taşıttan diğer taşıta aktarılması konusunda da düzenleme getirilmiştir.

Madde 88- Transit rejimi hükümlerine göre-taşınan eşyanın ihbar veya şüphe durumları dışında, varış veya çıkış gümrük idarelerine kadar muayene edilmeksizin ve gerektiğinde mühür altında veya memur eşliğinde sevk edilebileceği, bu madde ile hüküm altına alınmıştır. Transit eşyasının muayene edilmemesi esas olmakla birlikte, antrepolardan veya gümrükçe eşya konulmasına izin verilen yerlerden transit edilen eşyanın vergileri teminata bağlanmak ve muayene edilmek suretiyle transiti bu madde ile mümkün kılınmıştır.

Madde 89- Kamu ahlaki, kamu düzeni, kamu güvenliği ve kamu sağlığını ilgilendiren konularda Bakanlar Kurulunca bazı eşyanın ithaline kısıtlamalar getirilebilmektedir.

Bu gibi eşya ile sahte menşeli eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesinden transiti halinde, teminatın yanı sıra başka önlemlerin alınması zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Bu durumda, teminatla birlikte, eşyaya memur eşlik ettirilmesi veya diğer önlemler alınması için düzenlemeler yapma konusunda, bu madde ile Gümrük Müsteşarlığına yetki verilmektedir.

Madde 90- Türkiye'nin coğrafi yeri, onu uluslararası transit taşımacılıkta önemli bir konuma getirmiştir. Özellikle boğazlar üzerinden yapılan deniz taşımacılığı, dar su yollarındaki gümrük denetimlerini güçleştirmektedir. Bu madde ile Türkiye karasularından geçen ve hakkında ihbar bulunan veya şüphe edilen transit eşya yüklü gemilerin ambar kapakları ile diğer eşya konulan yerlerine mühür tatbik etmek veya gemiye memur eşlik ettirmek veya diğer önlemler almak için Gümrük Müsteşarlığına yetki verilmektedir.

Madde 91- Karayolları ile yapılan transit taşımacılığının denetlenmesi deniz veya hava taşımacılığına göre daha güç olmaktadır. TIR karnesi himayesinde yapılan transit taşımalarda araçların transit sürülerinin, izleyecekleri güzergâhların ve konaklama yerlerinin önceden belirlenmesi gerekmektedir. Bu madde ile belirtilen düzenlemeleri yapma konusunda Müsteşarlığa yetki verilmektedir.

Madde 92- Bu maddede, transit eşya taşıyan taşıttın beklenmeyen haller veya müebir sebeplerle yoluna devam edemediği ahvalde, durumun en yakın gümrük idaresine bildirileceği; eşyanın bir taşıttan diğer bir taşıta aktarılmasının gümrük idaresinin gözetimi altında yapılabileceği ve beklenmeyen hal veya müebir sebeple hasara uğrayan ve tekrar yerine konulamaz şekilde tahrip olan eşyadan ithalat vergilerinin aranmayacağı hüküm altına alınmıştır. Böylece, taşımacı kuruluşun insiyatifi dışında transit halinin değişmesi ve olayın belgelendirilmesi durumunda, taşımacının sorumluluğu ortadan kalkacaktır.

Madde 93- Bu maddenin bulunduğu alt ayırımında gümrük antrepo rejimine ilişkin hükümler yer almaktadır. Ekonomik etkili gümrük rejimlerinden en yaygın ve etkili olanı gümrük antrepo rejimidir. Bu rejim sayesinde, uluslararası piyasalardan uygun koşullarda satın alınan eşyanın gümrük vergileri ödenmeden uzun süre gümrük gözetimi altında tutulması ve ihtiyaç duyulduğunda serbest dolaşıma sokulması mümkün olabilmektedir. Aynı şekilde, antrepolarda bulunan eşyanın ithalat vergileri ödenmeden işçiliğe tabi tutulması nedeniyle, bunların vergileri ödenerek serbest dolaşıma girdikleri anda pazarlamaya hazır hale getirilmeleri imkânı yaratılmaktadır.

Halen yürürlükte bulunan Gümrük Kanununda da antrepo rejimine ilişkin hükümler bulunmakla birlikte, bu Kanun yeni düzenlemeler içermektedir.

Bu maddede, iftialat vergilerine tabi serbest dolaşıma girmemiş eşyanın ve ihracat tedbirlerinden yararlanacak ihraç eşyasının, gümrük antrepo rejimi kapsamında bir antrepoda depolanabileceği belirtilmekte ve antrepolarda bulunması gereken koşullar madde metainde yer almaktadır. Maddede ayrıca antrepo işleticisi ve kullanıcı tanımı yapılmaktadır. Buna göre, antrepo işleticisi, gümrük antreposu işletilmesine izin verilen kişi; kullanıcı ise eşyanın antrepo rejimi beyanı ile bağlı olan kişi veya bu kişinin hak ve yükümlülüklerinin devredildiği kişidir.

Madde 94- Maddede, genel ve özel antrepo kavramları açıklanmaktadır. Buna göre, genel antrepolar herkes tarafından kullanılabilen, özel antrepolar ise münhasıran antrepo işleticisine ait eşyanın konulması için kurulan gümrük antrepolarıdır.

Madde 95- Antrepoların açılması ve işletilmesine izin verilmesi ile ilgili hususların Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenmesi öngörülmüştür.

Madde 96- Antrepo işleticisinin sorumlulukları bu maddede yer almaktadır. İşletici antrepoda bulunan eşyanın gümrük gözetimi altında bulunmasını sağlamakla eşyanın muhafaza edilmesinden kaynaklanan sorumlulukları yerine getirmekle ve izinde belirtilen özel koşullara uymakla yükümlü kılınmıştır.

Madde 97- Gümrük antrepo rejimi ile getirilen yeniliklerden birisi de bu maddede ifadesini bulmuştur. Antrepo işletmeciliğindeki çağdaş gelişmeler, antrepoların localar veya kabinler halinde bölümlere ayrılmasına ve bu kabinlerin ayrı ayrı kullanıcılar tarafından ve sadece kendilerine ait eşya için kullanılmasına imkân tanımaktadır. Bu şekilde inşa edilen ve işletme izni alınan antrepoların kabinlerini kiralayan kullanıcılar, kabin kapısının anahtarını da muhafaza edebileceklerdir. Bu durumda, antrepo işleticisinin sorumluluğu kullanıcıya göre daha sınırlı kalmaktadır. Aynı şekilde, eşyanın özelliklerine göre de kullanıcının sorumlulukları işleticiye göre daha fazla olabilecektir. Böyle durumlarda, kullanıcının sorumluluğunun verilen izinde belirtilmesi, bu madde ile mümkün kılınmaktadır.

Madde 98- Bu maddede, Müsteşarlığın genel veya özel antrepo açma ve işletme izni vereceği kişilerden uygun göreceği bir miktarda teminat isteyebileceğini hükme bağlamıştır. Ancak, teminat alınmış olsa bile, gümrük idaresinin izni alınmadan ve antrepo rejimine ilişkin gümrük işlemleri bitirilmeden eşyanın buralardan çıkarılamayacağı hüküm altına alınmıştır. Maddede teminat aranmayacak haller de sayılmıştır.

Madde 99- Madde, gümrük antrepo kayıtlarına ilişkin hükümler içermektedir. Gümrük idaresi tarafından işletilmeyen antrepolarda, antrepo kayıtları işletici tarafından tutulacak ve istenilen her zaman gümrüğün denetlenmesine hazır bulundurulacaktır. Antrepo kayıtlarının tutulmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenecektir.

Madde 100- Maddede, ekonomik yönden ihtiyaç duyulması ve gümrük gözetiminin olumsuz etkilenmemesi koşuluyla, ihraç amacı dışında, serbest dolaşımda olan eşyanın antrepo tesislerine konulmasına; serbest dolaşımda olmayan eşyanın antrepolarda dahilde işleme rejimi veya gümrük kontrolü altında işleme rejimi çerçevesinde işçiliğe tabi tutulmasına, Müsteşarlıkça belirlenen koşullar altında izin verilebileceği ifade edilmektedir.

Madde 101- Gümrük antrepo rejimi ile getirilen diğer bir yenilik eşyanın buralarda kalma süresi ile ilgilidir. Buna göre, eşyanın antrepo rejimi altında kalma süresi sınırlandırılmamıştır. Ancak maddede, istisnai hallerde, gümrük idarelerine eşyaya gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım tayin edilmesi için bir süre saptayabilmeleri imkânı tanınmıştır. Keza, ihracata bağlı önlemler-

den yararlanabilecek tarım ürünleri için özel süreler saptayabilmesi konusunda, bu madde ile Müsteşarlığa yetki verilmiştir.

Madde 102- Bu maddede, antrepolarda bulunan eşyaya yapılacak elleçleme konusunda düzenlemeler yer almaktadır. İthal eşyası, iyi korunmaları, görünüşlerinin veya pazarlama kalitelerinin geliştirilmesi ya da satışa yeniden hazırlanmaları yönünden mutad elleçlemeye tabi tutulabilecektir. Aynı imkân, ihracata bağlı önlemlerden yararlanacak tarım ürünleri için de söz konusu olabilecektir. Ancak, elleçleme işlemleri gümrük idaresinin izni ile yapılabilir.

Madde 103- Gümrük antrepo rejimine tabi tutulan eşyanın geçici olarak buradan çıkarılabileceği ve bu işlemin gümrük idarelerinin izni ile mümkün olabileceği hususları bu madde ile hüküm altına alınmıştır.

Maddenin devamında, antrepo rejimine tabi tutulmuş eşyanın bir gümrük antreposundan diğerine naklinin gümrük idarelerinin iznine tabi olduğu belirtilmiştir.

Madde 104- Bu maddede, antrepolara konulan eşyanın vergilendirmeye esas alınacak kıymeti ile vergilendirme unsurları yer almaktadır. Buna göre, ithal eşyası için bir gümrük yükümlülüğü doğduğunda, eşyanın antrepo masrafları ile burada eşyanın muhafazası için yapılan masraflar, fiilen ödenen veya ödenecek olan fiyattan ayrı gösterilmeleri koşuluyla gümrük kıymetine dahil edilmeyeceklerdir. Mutad elleçlemeye tabi tutulan eşyanın ithalat vergileri tutarının belirlenmesinde dikkate alınacak niteliği, kıymeti ve miktarı, beyan sahibinin talebi üzerine gümrük yükümlüğünün doğduğu tarihte, eşya söz konusu elleçlemelere tabi tutulmamış gibi tespit edilecektir. Böylece, antrepolarda yapılan elleçlemeler nedeniyle eşyanın değerinde meydana gelen artışlar, vergilerin hesaplanmasında matraha dahil edilmeyecektir.

Diğer taraftan, antrepolarda bulunan eşyanın beyannamesi verilmeksizin serbest dolaşıma girildiği hallerde, gümrük vergileri, eşyanın antrepo rejimine tabi tutulduğu tarihte yürürlükte bulunan vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurlarına göre hesaplanacaktır.

Madde 105- Bu maddede, antrepolarda yapılacak sayımlar ile sayım sonuçlarına ilişkin hükümler yer almaktadır. Maddede, her yıl genel ve özel antrepolardaki eşyanın gümrük personeli tarafından, gümrükteki kayıtlar ile işletici tarafından verilen liste göz önünde bulundurularak sayılacağı; genel antrepolardaki eşyanın fazla olması halinde, bunların örnekleme yöntemi ile sayılabileceği; sayım sonucunda noksan çıkan eşyanın vergilerinin duruma göre işletici veya kullanıcıdan tahsil edileceği; fazla çıkan eşyanın ise kayıtlara alınarak, fazlalığın geçerli nedenlerden ileri geldiğine kanaat getirilmesi halinde tasfiye hükümlerine göre işlem yapılacağı kaydedilmiştir.

Madde 106- Gümrük antrepolarında bulunan eşya gümrük işlemleri tamamlanarak, serbest dolaşıma girinceye kadar gümrük idarelerinin denetimi altında bulunmaktadır. Bu süre içinde eşyanın antrepodan gümrüğün bilgisi dışında çıkarılması veya eşyanın herhangi bir nedenle kaybolması halinde, antrepo işleticileri, ithalat vergileri yönünden gümrük idaresine karşı sorumludurlar. Maddede, bu sorumluluğa ilişkin hükümler yer almaktadır.

Buna göre, işletmecilerin antrepolara konulan eşyanın miktarı belirlenmiş ise bu miktardan, belirlenmemiş ise belgelerinde yazılı miktarlar üzerinden gümrük idaresine karşı sorumlu olduğu; gümrük idaresince kabul edilen fire veya kayıplar için gümrük vergilerinin aranmayacağı; noksan çıkan eşyanın vergilerinin yanı sıra para cezalarının da yerine göre işletici veya kullanıcıdan tahsil edileceği; aktarılmaları veya elleçlemeleri sırasında noksanlaşan eşyanın fire oranlarının Müsteşarlıkça belirleneceği hususları, madde metninde hüküm altına alınmıştır.

Madde 107- Bu maddede, antrepo rejimine tabi tutulup, ihracata ilişkin önlemlerden yararlanabilen ihraç eşyasının, ihraç edilmesinin veya bu Kanunda öngörülen gümrükçe onaylanmış diğer

bir işlem ya da kullanıma tabi tutulmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir. İhraç eşyasının belirtilen bu işlemlere tabi tutulmasının istenmemesi halinde, serbest dolaşımında bulunan bu tür eşyanın gümrük antrepolarına konulmasına izin verilmeyecektir.

Madde 108- Bu maddenin bulunduğu alt ayırımında dahilde işleme rejimine ilişkin hükümler yer almaktadır. Ekonomik etkili gümrük rejimlerinden olan dahilde işleme rejimi ile yeni düzenlemeler getirilmiştir. Bu kapsamda gümrük bölgesine getirilen ve işlendikten sonra tekrar ihraç edilecek eşyadan, ithalat vergileri aranmayacak ve söz konusu eşya ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmayacaktır. Aynı şekilde, bir işleme faaliyeti sonucunda işlem görmüş ürün olarak ihraç edildiği takdirde, kendilerine uygulanan ithalat vergilerinin geri verilmesi veya kaldırılması suretiyle serbest dolaşıma giren eşya, dahilde bir veya daha fazla işleme tabi tutulabilecektir.

Maddenin devamında, rejimde geçen “şartlı muafiyet”, “geri ödeme sistemi”, “işleme faaliyetleri”, “işlem görmüş ürünler”, “eşdeğer eşya”, “asıl işlem görmüş ürün”, “ikincil işlem görmüş ürün” ve “verimlilik oranı” deyimlerinin tanımları yer almıştır.

Madde 109- Bu madde ile işlem görmüş ürünlerin eşdeğer eşyadan elde edilmesi veya ithal eşyasının ithalinden önce eşdeğer eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünlerin Türkiye Gümrük Bölgesi dışına ihracı mümkün kılınmaktadır. Örneğin, dahilde işleme rejimi çerçevesinde renkli televizyon yapımında kullanılan entegre devrelerin ithalat vergilerine tabi tutulmaksızın ithali ve montaj tamamlandıktan sonra ihracı mümkündür. Ancak, ulaşım güçlükleri ve sipariş sürelerinin kısalığı gibi nedenlerle, daha önceden serbest dolaşıma girmiş veya Türkiye’de üretilmiş entegre devrelerin kullanımı ile üretilen renkli televizyonların ihracından sonra, bu televizyonların imalinde kullanılan miktarda entegre devrenin üçüncü ülkelerden ithalat vergileri ödenmeksizin ithali, dahilde işleme rejimi kapsamında mümkün olabilecektir.

Bu şekilde bir dahilde işleme faaliyetinde kullanılacak eşdeğer eşyanın ithal eşyası ile aynı kalitede olması ve aynı nitelikleri taşıması gerektiği belirtilen maddede, eşdeğer eşyanın ihracat vergilerine tabi olduğu hallerde ve yukarıda belirtilen şekilde bir dahilde işleme faaliyeti sırasında, ithal eşyasının süresi içinde ithal edilmemesine karşılık olarak, izin hak sahibinden ihracat vergileri kadar teminat alınması hükme bağlanmıştır.

Madde 110- Bu madde ile dahilde işleme izninin 80 inci madde çerçevesinde, işleme faaliyetini yapan veya yaptıran kişinin talebi üzerine verilebileceği hükmü altına alınmıştır.

Söz konusu izin talebinde bulunan kişilerin Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik olması; ithal eşyasının işlem görmüş ürünler içinde bulunduğunun veya eşdeğer eşya için belirlenen koşullara uyulduğunun saptanabilmesi; üreticilerin temel ekonomik çıkarlarının olumsuz etkilenmemesi koşuluyla, dahilde işleme rejiminin işlem görmüş ürünlerin ihracı veya yeniden ihracı için en iyi olanakların yaratılmasına yardımcı olması hallerinde dahilde işleme izni verilebilecektir.

Madde 111- Dahilde işleme rejiminin uygulanmasına ilişkin süreler bu maddede yer almaktadır. Buna göre, işlem görmüş ürünlerin ihracı veya gümrükçe onaylanmış başka bir işleme tabi tutulması için gerekli sürelerin belirlenmesinde işleme faaliyetlerinin özelliğinin esas alınacağı belirtilmiştir. Bu süre dahilde işleme rejimi beyannamesinin tescil edildiği tarihten itibaren işlemeye başlayarak bitimin rastladığı ayın son günü sona erecek; ithal eşyasının ithalinden önce eşdeğer eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünlerin Türkiye Gümrük Bölgesi dışına ihracı halinde, serbest dolaşımında olmayan eşyanın rejim beyanı için gereken süre ilgili Bakanlar Kurulu Kararında belirtilecek; bu süre, ilgili eşdeğer eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünler için ihracat beyannamesinin tescil tarihinden itibaren işlemeye başlayacaktır.

Madde 112- Rejimde sözlü edilen verimlilik oranı ile bu oranın belirlenme yönteminin, işleme faaliyetinin gerçekleştiği veya gerçekleşeceği koşullar da göz önünde bulundurularak belirleneceği hüküm altına alınmıştır. Ayrıca, standart verimlilik oranlarının ilgili kuruluşların görüşleri alınarak belirleneceği hususu da maddenin devamında yer almıştır.

Madde 113- Bu maddede, değişmemiş eşyanın veya işlem görmüş ürünlerin serbest dolaşıma girmiş sayılacağı durum ve koşulların Serbest Dolaşıma Giriş Rejimi hükümleri çerçevesinde belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Madde 114- Dahilde işleme rejimi kapsamında bir gümrük yükümlülüğünün doğması halinde dikkate alınacak vergi oranı veya diğer vergilendirme unsurlarının, eşyanın rejime tabi tutulmasına ilişkin beyannamenin tescil tarihinde geçerli olan unsurlar olacağı ve buna göre ithalat vergilerinin hesaplanacağı; bu eşyanın tarife kotaları veya tercihli tarife uygulamasından yararlanabilir durumda olduğu hallerde, eşyanın bu uygulamadan yararlanabilmesi için serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescil edildiği tarihte de söz konusu tercihli tarifenin yürürlükte olması gerektiği hususu madde metninde yer almaktadır.

Madde 115- Bu maddede, özel hallerde dahilde işleme rejimine konu olan eşyanın vergilendirilmesine ilişkin hükümler yer almıştır. İlgili kuruluşların görüşü alınarak yönetmelikle belirlenen listede yer alan asıl işlem görmüş ürünlerle, ikincil işlem görmüş ürünlerin elde edilmesi ve bu ikincil ürünlerin serbest dolaşıma girişlerinde, bunlardan ithalat vergilerinin alınabileceği; tarım politikası kapsamında mali yüklerle konu olan işlem görmüş ürünlerin vergiye tabi tutulmasına ilişkin usul ve esasların Bakanlar Kurulu tarafından belirleneceği; bir şartlı muafiyet rejimine tabi tutulan veya serbest bölgeye konulan işlem görmüş ürünlerin söz konusu rejime ve bu bölgelere uygulanan kurallar uyarınca hesaplanacak ithalat vergilerine tabi tutulabileceği; ithal eşyasının gümrük kontrolü altında işçilik rejimine tabi tutulduğu hallerde, işlem görmüş ürünlerin bu rejim çerçevesinde vergiye tabi tutulacağı; aynı ithal eşyası için özel kullanım nedeniyle bir tercihli tarife uygulanmasının söz konusu olduğu hallerde, bu uygulamadan işlem görmüş ürünlerin de yararlanacağı; aynı ithal eşyasının vergilerden muaf olduğu hallerde, işlem görmüş ürünlerin de bu muafiyetten yararlandırılacağı hususları, madde metninde yer almaktadır.

Madde 116- Bu madde ile dahilde işleme rejimine yeni bir esneklik getirilmiş; rejim kapsamında yürütülen bir faaliyet olarak, işlem görmüş ürünlerin veya değişmemiş eşyanın tamamının veya bir kısmının dışarıda işleme hükümleri kapsamında daha ileri düzeyde işlenmek üzere Türkiye Gümrük Bölgesi dışına geçici olarak ihraç edilebilmelerine olanak tanınmıştır. Bu takdirde, doğması muhtemel ithalat vergileri yukarıda belirtilen işlem görmüş ürünler veya değişmemiş eşya için dahilde işleme rejimi hükümlerine göre, hariçte işlendikten sonra yeniden ithal edilen ürünler için hariçte işleme rejimi hükümlerine göre hesaplanacaktır.

Madde 117- Maddede, geri ödeme sistemine ilişkin özel düzenlemeler yer almaktadır. Buna göre, tüm eşyaya geri ödeme sistemi uygulanabilmekte birlikte, serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescilli sırasında ithalat miktar kısıtlamalarına tabi olan, tercihli bir tarife veya bir şartlı muafiyet önlendirmenin dahilinde yararlanabilen veya tarım politikası gereği tarım ürünlerinin işlenmesi sonucunda elde edilen bazı eşyaya uygulanan özel düzenlemeler çerçevesinde, tarımsal mali yüklerle veya ithalattan alınan başka ek mali yüklerle tabi olan eşya, geri ödeme sisteminden yararlanamayacaktır.

Maddenin devamında, geri ödeme sistemi uygulama izninin ancak, ithal eşyasının serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescilli sırasında, işlem görmüş ürünlerin herhangi bir ihracat iadesinden yararlanmadığı veya tarımsal mali yükler ve diğer mali yüklerle tabi bulunmadığı ve işlem görmüş ürünlerin herhangi bir ihracat iadesinden yararlanmadığı hallerde verileceği belirtilmektedir.

Madde 118- Bu maddede, geri ödeme sisteminden yararlanacak eşyaya ilişkin iznin serbest dolaşıma giriş beyannamesine kaydedileceği ve gümrük idaresinin talebi üzerine, izin belgesinin bir örneğinin giriş beyannamesine ekleneceği ifade edilmektedir. Böylece, eşyanın serbest dolaşıma giriş esnasında geri ödeme sisteminden yararlanma hakkının olduğu önceden beyan edilmiş olacaktır.

Madde 119- Maddede, geri ödeme sisteminin uygulandığı hallerde, dahilde işleme rejiminin uygulanmayacak hükümleri sıralanmaktadır.

Madde 120- İşlem görmüş ürünlerin hariçte işleme hükümleri çerçevesinde daha ileri düzeyde işlenmek üzere geçici olarak ihraç edilmelerinin, bunların tespit edilmiş süreler içinde yeniden ithal edilmemeleri hariç, 121 inci madde çerçevesinde bir ihracat kabul edilmeyecekleri hususu, bu madde ile hüküm altına alınmıştır.

Madde 121- Bu maddede, geri ödeme sisteminde rejimin sona erdirilmesine ilişkin hükümler vaz' edilmiştir. Madde metninde, izin hak sahibinin, geri ödeme sistemi çerçevesinde serbest dolaşıma giren ithal eşyasından elde edilmiş işlem görmüş ürünlerin ihraç edildiklerini veya daha sonra yeniden ihraç edilmek üzere transit, antrepo, geçici ithalat ve dahilde işleme rejimi suretiyle bir şartlı muafiyet düzenlemesine tabi tutulduğunu veya serbest bölgeye konulduğunu kanıtlaması ve rejime ilişkin tüm koşullara uyması kaydıyla, ithalat vergilerinin geri verilmesini veya kaldırılmasını isteyebileceği hükme bağlanmıştır.

Madde 122- Maddede, hangi hallerde eşdeğer eşyanın ihracat vergilerinden muaf tutulacağı belirtilmiştir. Buna göre, şartlı muafiyet sisteminin uygulandığı dahilde işleme rejiminde, ihraç olunan işlem görmüş ürünlerin eşdeğer eşyadan elde edilmesi durumunda, söz konusu eşdeğer eşyaya ihracat vergilerinden muafiyet uygulanacaktır.

Madde 123- Bu maddenin yer aldığı alt ayırında, şartlı muafiyet düzenlemeleri ve ekonomik etkili gümrük rejimlerinden, gümrük kontrolü altında işleme rejimine dair hükümler bulunmaktadır. Halen yürürlükte bulunan Gümrük Kanununda yer almayan bu yeni rejim sayesinde, bazı eşyanın ithalat vergilerine veya dış ticaret önlemlerine tabi olmaksızın yurda girişine izin verilecek ve bu eşyanın girdi olarak kullanıldığı işleme faaliyeti sonucunda elde edilen ürünler, tabi oldukları gümrük vergileri ödenerek serbest dolaşıma girebilecektir. Gümrük kontrolü altında işleme rejiminin uygulanabileceği durumların listesinin yönetmelikle yayımlanacağı hususu, maddede belirtilmiştir.

Maddede, gümrük kontrolü altında işleme rejiminin tanımı yapılarak, bu şekilde elde edilen ürünlerin, işlenmiş ürün olarak adlandırılacağı kaydedilmektedir.

Madde 124- Bu maddede, gümrük kontrolü altında işleme izninin verileceği haller belirtilmiştir. Buna göre işleme işini yapan veya yaptıran kişinin talebi üzerine izin, sadece Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik kişilere ve işlenmiş ürünler içinde ithal eşyasının teşhisinin mümkün olduğu, işlenmiş ürünün rejime tabi tutulduğu sıradaki niteliğine dönüştürülmesinin ekonomik olarak mümkün olmadığı, rejimin uygulanmasının eşyaya uygulanabilir menşe ve miktar kısıtlaması kurallarının etkilerini saptırmayacağı ve benzer eşyanın üreticilerinin temel ekonomik çıkarlarının olumsuz etkilenmeyecek şekilde bir işletme faaliyeti yaratıcılığı hallerinde verilebilecektir.

Madde 125- Maddede, gümrük kontrolü altında işleme rejimine ilişkin sürelerin ve verimlilik oranlarının 111 ve 112 nci maddedeki esaslar çerçevesinde yönetmelikle belirteneceği kaydedilmektedir. Böylece, özellikle 111 inci maddede yer alan ilkeler çerçevesinde yapılacak düzenlemelerin Bakanlar Kurulu Kararı yerine yönetmelikle yapılabilmesine olanak yaratılmıştır.

Madde 126- Gümrük kontrolü altında işleme rejimi kapsamında, Türkiye Gümrük Bölgesine sokulmuş olmakla birlikte değişmemiş eşya veya işlemenin ara aşamalarından birinde bulunan ürünler için bir gümrük yükümlülüğü doğduğunda, gümrük vergilerinin tutarı, söz konusu rejime

ilişkin beyannamenin tescili sırasında eşyanın tabi olduğu vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurlarına göre tespit edilecektir. Maddede bu husus düzenlenmiştir.

Madde 127- Gümrük kontrolü altında işleme rejimine tabi tutulan ithal eşyası, tercihli bir tarife uygulamasından yararlanabilecek bir eşya olabilmektedir. Bu durumda, işlenmiş ürünlerin tabi olduğu ithalat vergileri söz konusu tercihli tarife çerçevesinde belirlenen vergi oranına göre hesaplanacaktır. Ayrıca, söz konusu eşya için tarife kotası veya tarife tavanları uygulanıyor ise işlenmiş ürünlerin imalatında kullanılan ithal eşyası miktar kota ve tarife tavanları hesabına katılacak; böylece, gümrük kontrolü altında işleme rejiminin getirdiği kolaylıklardan yararlanarak, miktar kotalarının ve tarife tavanlarının delinmesi yönündeki girişimler önlenmiş olacaktır.

Madde 128- Bu maddenin bulunduğu alt ayırımında, ekonomik etkili gümrük rejimlerinden geçici ithalat rejimi düzenlenmiştir. Serbest dolaşıma girmemiş eşyanın ithalat vergileri ve ticaret politikası önlemleri uygulanmaksızın, Türkiye Gümrük Bölgesi içinde kullanılması ve kullanımdan kaynaklanan olağan yıpranma hariç olmak üzere, herhangi bir değişikliğe uğramaksızın yeniden ihracı, geçici ithalat rejimi kapsamında mümkün olacaktır.

Madde 129- Maddede, geçici ithalat izninin eşyayı kullanan veya kullandıran kişinin talebi üzerine gümrük idarelerince verileceği hükme bağlanmıştır.

Geçici ithalat rejimine göre ithal edilecek eşyanın; ayniyetinin tespit edilebilir olması gerekir. Aksi takdirde eşyanın bu rejimden yararlanarak ithaline izin verilmeyecektir. Ancak bu kuralın bir istisnası olarak, eşyanın veya yapılacak işin niteliği itibarıyla, eşyanın teşhisi ile ilgili önlemlerin alınmamasının, rejimin kötüye kullanılmasına sebep olmayacağı hallerde ve gerekli teminatları sağlamak koşulu ile gümrük idareleri, bahse konu eşyanın rejimden yararlanmasına izin verebileceklerdir. Maddenin devamında bu husus düzenlenmiştir.

Madde 130- Bu maddede, geçici ithalat rejiminin uygulanmasına ilişkin süreler yer almaktadır. Buna göre, eşyanın geçici ithalat rejimi altında kalma süresi en çok 24 ay olarak belirlenecektir. İthal eşyasının yeniden ihraç edilmesi veya gümrükçe onaylanmış yeni bir işlem veya kullanıma tabi tutulması için gereken süreler ile istisnai hallerde verilen sürelerin uzatılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenecek; izin hak sahibi ile sağlanan mutabakatla, gümrük idareleri daha kısa süreler saptayabilecektir.

Madde 131- Maddede, geçici ithalat rejiminin ithal vergilerinden tam muafiyet suretiyle uygulanabileceği durumlar ile özel koşulların belirlenmesi konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmiştir.

Madde 132- Geçici ithalat rejimi ile getirilen diğer bir yenilik, ithal eşyasının geçici ithalat rejiminden yararlanması için kısmi vergi ödenmesi zorunluluğu getirilmesidir. Bu maddede, mülkiyeti Türkiye Gümrük Bölgesi dışında bir kişiye ait olan ve tam muafiyete tabi olmayan veya tam muafiyete tabi olmakla birlikte bu konudaki bütün koşulları yerine getiremeyen eşyanın, ithalat vergilerinden kısmi muafiyet uygulanması suretiyle geçici ithalat rejiminden yararlanabileceği; rejimin, ithalat vergilerinden kısmi muafiyet suretiyle uygulanmayacağı eşya listesinin Bakanlar Kurulunca belirleneceği hususları hükme bağlanmıştır.

Madde 133- Bu maddede, kısmi muafiyet suretiyle geçici ithal edilen eşyadan alınacak vergilerin hesaplanma yöntemi ile vergilendirmeye ilişkin diğer hükümler yer almaktadır.

Buna göre, söz konusu ithalat vergileri tutarı eşyanın geçici ithalat rejimine tabi tutulduğu tarihte serbest dolaşıma girmiş olması halinde alınacak vergiler tutarının, kısmi muafiyet suretiyle geçici ithalat rejimine tabi tutulduğu her ay veya yakın küsurları için %3'ü olarak tespit edilecektir. Ancak, ithalat vergileri tutarı, uygulanacak faizler hariç olmak üzere, söz konusu eşyanın geçici it-

halat rejimine tabi tutulduğu tarihte serbest dolaşıma girmesi halinde alınacak vergileri aşamayacaktır. Rejimden kaynaklanan hak ve yükümlülüklerin devri, muafiyet düzenlemelerinde yer alan sürelerin her bir hak sahibine ayrı ayrı uygulanmasına imkân tanımayacak; devir işleminin aynı ay içinde yapılması halinde, ilk hak sahibi söz konusu ayın tamamı için tahakkuk eden ithalat vergilerini ödeyecektir.

Madde 134- Maddede, geçici ithalat rejimi kapsamında ithal edilen eşya için gümrük yükümlülüğü doğduğunda, gümrük vergilerinin tutarının, rejime ilişkin beyannamenin tescil tarihinde söz konusu eşyaya ait vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurları göz önünde bulundurularak hesaplanacağı hükme bağlanmıştır. Söz konusu eşya ile ilgili olarak, başka bir nedenle gümrük yükümlülüğü doğduğu takdirde, gümrük vergilerinin tutarı, yukarıda belirtilen şekilde hesaplanan vergi miktarı ile 133 üncü madde uyarınca ödenecek vergi miktarı arasındaki farka eşit olacaktır.

Madde 135- Bu maddenin bulunduğu alt ayırımında, ekonomik etkili gümrük rejimlerinden hariçte işleme rejimine ilişkin hükümler yer almaktadır. Bu şekilde, ekonomik ve teknolojik koşullar göz önünde bulundurularak rasyonel üretim yapılması amacıyla, serbest dolaşımdaki eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkarılarak, buralarda işleme ve üretim faaliyetlerinde kullanılmasına; bu sayede elde olunan işlenmiş veya yarı işlenmiş ürünlerin ithalat vergilerinden tam veya kısmi muafiyet sağlanmak suretiyle serbest dolaşıma sokulmasına imkân tanınmış; ayrıca, geçici ihracat eşyası, işleme faaliyetleri, işlem görmüş ürünler ve verimlilik oranı deyimlerine bu madde ile açıklık getirilmiştir.

Maddede ayrıca, hariçte işleme rejimi çerçevesinde öngörülen usullerin, tarife dışı ticaret politikası önlemlerinin yürütülmesi amacıyla da uygulanabileceği hüküm altına alınmıştır.

Madde 136- Bu maddede, serbest dolaşımdaki bazı eşyanın gümrük bölgesi dışına çıkarılarak, burada işleme veya üretim faaliyetlerinde kullanılmasına sınırlama getirilmiştir. Buna göre, ihracı, ithalat vergilerinin geri verilmesine veya kaldırılmasına yol açan, ihracından önce nihai kullanımı için ithalat vergilerinden muaf olarak serbest dolaşıma giren ve muafiyetin tanınması için gerekli koşulların yürürlükte bulunan veya ihracı, ihracat vergi iadesini gerektiren serbest dolaşımdaki eşyaya dahilde işleme rejimi hükümleri uygulanmayacaktır.

Madde 137- Maddede, hariçte işleme izninin talep üzerine, 80 inci madde çerçevesinde işleme faaliyetini yapacak kişiye verileceği hususu hükme bağlanmıştır.

Bazı koşullar altında Türk menşeli eşyanın Türkiye dışında elde edilen eşya ile birleştirilmesi ve işlem görmüş ürün olarak ithal edilmesinden olduğu hallerde, hariçte işleme rejimini uygulama izninin, söz konusu Türk menşeli eşya için başka bir kişiye de verilebileceği hususu, maddenin devamında yer almaktadır.

Madde 138- Maddede, hariçte işleme izni verilecek haller belirtilmiştir. Buna göre, söz konusu izin, Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik kişilere, işlem görmüş ürünlerin geçici ihracat eşyasının işlenmesi sonucu elde edildiğinin belirlenebildiği veya iznin, Türkiye'deki üreticilerinin temel ekonomik çıkarlarına ciddi bir zarar vermeyeceği hallerde verilecektir.

Madde 139- İşlem görmüş ürünlerin Türkiye Gümrük Bölgesine yeniden ithal edilmeleri gereken sürenin verilen izinde belirleneceği ve bu sürenin haklı sebeplerle uzatılabileceği; ayrıca faaliyetin verimlilik oranı veya bu oranın belirlenmesine ilişkin usul ve esasların, yönetmelikle tespit edileceği hususu, bu madde ile hüküm altına alınmıştır.

Madde 140- Bu maddede, eşyanın işleme faaliyetlerinden sonra işlem görmüş ürün olarak ithalat vergilerinden tam veya kısmi muafiyet uygulanmak suretiyle yeniden ithal edilebilmesi için, bu konudaki beyanın izin hak sahibi veya gerekli koşulların sağlanması halinde, Türkiye Gümrük

Bölgesinde yerleşik bir kişi adına veya hesabına yapılması ile bu hususlarda konulmuş kurallardan birine uyulmaması durumunda, tam veya kısmi muafiyetin uygulanmaması konusunda yetkili oldukları hususu, hükme bağlanmıştır.

Madde 141- Bu maddede, hariçte işleme rejimi kapsamında yeniden ithal edilen eşyaya uygulanacak ithalat vergilerinin hesaplanmasına ilişkin hükümler yer almaktadır. Hariçte işleme rejimine tabi tutulacak eşya serbest dolaşımında bulunan eşya olduğundan, bunun işlendikten sonra yeniden ithali sırasında nihai ürün değeri üzerinden değil, Türkiye Gümrük Bölgesi dışında yaratılan katma değer göz önünde bulundurularak ithalat vergilerine tabi tutulması gerekmektedir. Maddede, bu hususlar açıklığa kavuşturulmuştur.

Buna göre, ithalat vergilerinden tam veya kısmi muafiyet suretiyle serbest dolaşıma giren işlem görmüş ürünlere ait ithalat vergileri tutarından; aynı tarihte geçici ihracat eşyasına en son işleme faaliyetinde bulunduğu ülkeden Türkiye Gümrük Bölgesine ithal edilmesi halinde uygulanacak olan ithalat vergilerinin indirilmesi suretiyle hesaplanacağı; indirilecek tutarın, hariçte işleme rejimine ilişkin beyannamenin tescili tarihindeki miktar ve niteliği ile işlem görmüş ürünlerin serbest dolaşıma giriş beyannamelerinin tescili tarihinde bu eşyaya uygulanabilir vergi oranı veya diğer vergilendirme unsurlarına göre hesaplanacağı; ancak, Bakanlar Kurulunca belirlenen bazı matrah unsurlarının, indirilecek tutarın hesaplanmasında dikkate alınmayacağı hususları madde ile hüküm altına alınmıştır.

Maddenin devamında, geçici ihracat eşyasının, nihai kullanım amacıyla serbest dolaşıma girişi sırasında indirimli veya sıfır vergi oranından yararlanabildiği hallerde, bu eşyaya en son işleme faaliyetinin gerçekleştiği ülkede de nihai kullanımına uygun işlem görmesi koşuluyla indirimli veya sıfır vergi uygulanacağı; eşyanın tercihli bir tarife uygulamasından yararlanmaları ve bunun rejim kapsamındaki eşya içinde geçerli olması halinde; indirilecek tutarın hesaplanmasında dikkate alınacak vergi oranının, tercihli tarifinin uygulanabilmesi için gerekli koşullara uygun geçici ihracat eşyasına uygulanması gereken oran olduğu, yönünde hükümler yer almaktadır.

Madde 142- Uluslararası ticarete yoğun rekabet koşulları geçerli olduğundan, firmalar ürettikleri malların talebini arttırmak amacıyla, sattıkları mal için servis güvencesi veya belirli bir süre içerisinde bozulmaya karşı değişim veya tamir garantisi vermektedirler. Bu suretle, Türkiye Gümrük Bölgesi dışına tamir amacıyla gönderilen eşyanın böyle bir garanti nedeniyle tamirinin bedelsiz olarak yapıldığının gümrük idarelerine kanıtlanması halinde, bunun ithalat vergilerinden tam muafiyet suretiyle serbest dolaşıma sokulmasına bu madde ile imkân tanınmıştır.

Madde 143- Bu maddede, eşyanın tamir amacıyla geçici ihraç edilmesi ve bu tamiratın bir garanti nedeniyle sözleşmeye bağlı olarak veya imalat hatası veya kanuni bir yükümlülüğe dayanılarak bedelsiz yapılmasının söz konusu olmadığı ve karşılığında bir tamir bedeli ödendiği durumlarda, eşyaya ithalat vergilerinden kısmi muafiyet uygulanması ve sadece yapılan tamir masraflarının vergilendirme kapsamında tutulması amaçlanmıştır.

Madde 144- Türkiye Gümrük Bölgesi dışına işleme faaliyetlerinde bulunulmak üzere gönderilen eşyanın yerine, bu faaliyetler tamamlanarak gümrük bölgesine geri getirilinceye kadar geçen süre içinde kullanılmak üzere, bu eşya ile benzer niteliklere sahip serbest dolaşımda olmayan eşyanın geçici olarak ithal edilerek kullanılmasına ve tarım politikası çerçevesinde tarımsal ürünlerin dışarıda işleme faaliyetleri dolayısıyla bölge dışına gönderilmesi halinde, bunların yerine standart değişim sistemine dayalı olarak ikame ürün gönderilmesine ilişkin usul ve esasların Müsteşarlıkça belirlenmesi, bu madde ile hükümler altına alınmıştır.

Madde 145- Bu maddede; geçici ihracat eşyası karşılığı ikame ürünlerinde aranılacak özellikler belirtilmektedir. Buna göre, ikame ürünlerin tamirata konu olan geçici ihracat eşyası ile aynı tarife sınırlanmasına girmesi ve aynı ticari nitelik ve teknik özelliklere sahip olması ve ikame ürünlerin de kullanılmış olması gerekir. Ancak, satış sözleşmesindeki garanti hükümlerine bağlı olarak bedelsiz gönderilen kullanılmış eşya yerine yeni eşya getirilmesinin mümkün olacağı hususu da maddede hükme bağlanmıştır.

Madde 146- Maddede, önceden ithalat durumunda, geçici ihracat eşyasının, ikame ürünlerinin serbest dolaşımına giriş beyannamesinin tescili tarihinden itibaren iki aylık süre içinde ihraç edilmesi hükme bağlanmıştır; böylece her iki eşyanın da uzun süre Türkiye Gümrük Bölgesi içinde kullanılması kısıtlanmak istenmiştir. Ancak, istisnai hallerde bu sürenin gümrük idareleri tarafından uzatılabilmesine imkân tanınmıştır.

Madde 147- Bu maddede, geçici ihracat eşyasının yerine ikame ürün getirilmesi halinde, işlem görmüş ürüne uygulanacak ithalat vergilerinin belirlenmesi sırasında indirilecek vergi tutarının, geçici ihracat rejimine ilişkin beyannamenin tescili tarihinde geçerli olan geçici ihracat eşyasına uygulanabilir vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurlarına istinaden tespit edilmesi hükme bağlanmıştır.

Madde 148- Maddede, standart değişim çerçevesinde yürütülen işlemlerde, hariçte işleme rejiminin uygulama izninin başka bir kişiye devredilmesine imkân tanınmayacağı ve işlem görmüş ürünlerin geçici ihracat eşyasının işlenmesi sonucu elde edildiğinin belirlenmesi zorunluluğunun aranmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Madde 149- Hariçte işleme rejimi çerçevesinde öngörülen usullerin tarife dışı ticaret politikası önlemlerinin yürütülmesi amacıyla da uygulanabileceği hususu bu madde ile hüküm altına alınmıştır.

Madde 150- Bu maddenin yer aldığı ayırımda ihracata ilişkin hükümler bulunmaktadır. Madde metninde, serbest dolaşımda bulunan eşyanın, ticaret politikası önlemleri ve gerektiğinde ihracat vergilerinin tahsilinden sonra gümrük bölgesi dışına çıkışının mümkün olduğu ve bu işlemlerin ihracat rejimi kapsamında yapılabileceği belirtilmiştir; ihracat beyannamesinin, ihracat işlemlerini yapmaya yetkili gümrük idaresine verilmesi gerektiği ifade edilmiş; Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkan eşyanın ihracat beyannamesine tabi olamayacağı hal ve şartların yönetmelikle belirleneceği hususu, hüküm altına alınmıştır.

Madde 151- İhracata konu eşya, bir gümrük idaresinden beyan edilerek, başka bir gümrük idaresinden Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkabilmektedir. Bu durumda, eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesini, ihracat beyannamesinin tescili sırasındaki durumu ile aynı durumda terk etmesi gerekecektir. Maddede, ihraç eşyasının ancak bu koşullarla gümrük denetiminden çıkmasının mümkün olduğu hükme bağlanmıştır.

Madde 152- Gelişen dünya ticareti ile ülkeler arası ekonomik ilişkilerin büyük boyutlara ulaşması nedeniyle, rekabetçi üretim koşulları altında üretilen eşyaların büyük tüketim merkezlerine yakın yerlerde depolanması veya muhafazası yahut işçiliğe tabi tutulması, üretim ve pazarlama maliyetlerini düşürmektedir. Bu amaçla, serbest dolaşımda olmayan eşyanın herhangi bir gümrük rejimine tabi tutulmaksızın ve gümrük mevzuatında öngörülen haller haricinde kullanılmaksızın veya tüketilmeksizin konulması mümkün olan ve ithalat vergileri ile ticaret politikası önlemlerinin uygulanması bakımından, Türkiye Gümrük Bölgesi dışında olduğu kabul edilen, serbest bölge olarak kurulmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu maddede serbest bölgelerin tanımı yapılmıştır.

Madde 153- Serbest bölgeler, serbest dolaşımda olmayan eşya konulan yerler olduklarından, kaçakçılığı önlemek amacıyla, gerek belirlenmiş giriş ve çıkış noktalarında ve gerekse ctraflarında gümrük idarelerince denetleme ve kontrolün sağlanması şarttır. Bu açıdan, bu yerlere giren ve çıkan kişi ve araçların gümrük muayenesine tabi tutulacağı, eşyanın ve eşyaya ilişkin belgelerin muayene ve denetlemeye tabi tutulacağı hususları, bu madde ile düzenlenmiştir.

Madde 154- Bu madde ile serbest bölgelere her türlü eşyanın konulabileceği hüküm altına alınmıştır. Ancak, gerek kişi güvenliği gerekse diğer eşyanın güvenliği bakımından, yanıcı, parlayıcı ve patlayıcı olan eşyanın diğer eşyalara zarar vermeyecek şekilde, serbest bölgelerdeki özel tertibatlı yerlerde muhafaza edilmesi gerekecektir.

Madde 155- Gümrük idarelerinin bir serbest bölgeye giren, buralarda kalan ya da buralardan çıkan eşyayı muayene etme yetkisi saklı kalmak üzere, serbest bölgelerin açılma ve işleyiş amaçlarını nedeniyle buralara giren eşyanın gümrük idarelerine sunulmasına ve beyanname verilmesine gerek olmadığı bu maddede belirtilmektedir.

Ancak, bir serbest bölgeye girmesiyle sona erecek bir gümrük rejimine tabi tutulmak, buralara ithalat vergilerinin geri verilmesi veya kaldırılmasına ilişkin bir karar üzerine konulan ya da buralara konulması nedeniyle ihracata ilişkin olanaklardan yararlanan eşyanın belirtilen özelliklerinden dolayı gümrük idarelerine sunulması ve gerekli gümrük işlemlerine tabi tutulması zorunlu olup, maddede bu hususlara da yer verilmiştir.

Ayrıca, serbest bölgeye konulan ihracat vergilerine ve ihracatla ilgili diğer hükümlere tabi eşyanın dış ticaret politikası açısından izlenmesi gerekli olduğundan, bu tür eşyanın gümrük idarelerine bildirilmesi gerektiği ve buralara konulmuş eşyanın gümrük statüsünü onaylayan bir belgenin ilgilinin talebi üzerine gümrük idarelerince verilebileceği hususu maddenin devamında belirtilmiştir.

Madde 156- Serbest bölgelerin kuruluş amaçlarından biri de finans zorluklarının aşarak üretim ve ticaret hacminin genişletilmesi olduğundan, eşyanın buralarda bekleme süresi sınırsız olarak tespit edilmiştir.

Madde 157- Bu madde ile serbest bölgede bulunan serbest dolaşımda olmayan eşyanın, hangi gümrükçe onaylanmış işlemler veya kullanımlardan yararlanabileceği hüküm altına alınmıştır. Ayrıca, bu eşyanın mutat elleçleme işlemlerine tabi tutulacağı hususu da maddede belirtilmiştir.

Bilindiği gibi, Türkiye Gümrük Bölgesindeki serbest bölgelere doğrudan getirilen eşyanın gümrük idaresine sunulma zorunluluğu bulunmamaktadır. Ancak, serbest bölgede faaliyet gösteren kullanıcıların herhangi bir gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanımdan yararlanmak istemesi halinde, bu madde kapsamında gerekli izinler verilecektir. Bu kapsamda, kullanıcıların talepleri doğrultusunda, serbest bölgedeki serbest dolaşımda olmayan eşya dahilinde işleme, gümrük kontrolü altında işleme ve geçici ithalat rejimlerinden yararlanabilecektir.

Örneğin, Türkiye Gümrük Bölgesinde yapılacak bir işleme faaliyeti için dahilde işleme rejimi izni alan bir işletmeci Türkiye Gümrük Bölgesinin serbest bölgeler dışındaki bir parçasında başlattığı faaliyetlerini, söz konusu rejimi sona erdirmeden serbest bölgede de devam ettirebilecektir. Bu şekilde, girişimcilere serbest bölgelerin ve ekonomik etkili gümrük rejimlerinin avantajlarından bir arada yararlanma olanağı sağlanmaktadır.

Madde 158- Bu madde ile serbest bölgede bulunan eşyanın gümrük mevzuatı hükümleri dışında tüketilmesinin ve kullanılmasının mümkün olmadığı hususu hüküm altına alınmıştır. Bununla birlikte, yönetmelikle belirlenecek teçhizat ve tedarik ürünleri bu bölgelerde kullanılacak veya tüketilebilecektir.

Ancak, teçizat ve tedarik ürünlerinin kota veya tarife tavanına tabi olması halinde bu eşya ile ilgili olarak gümrük idaresine beyanname verilecek ve bu beyanname kapsamı eşya kota veya tarife tavanlarının hesaplanmasında dikkate alınacaktır. Böylece, serbest bölgeler aracılığıyla söz konusu ticaret politikası önlemlerinin aşılması engellenmiştir.

Madde 159- Serbest bölgelerde depolama, bir işçiliğe tabi tutulma, işleme faaliyetine tabi tutulma veya alım-satım ilişkisine konu olma gibi nedenlerle bulunan eşyanın 48 saat içinde envanter kayıtlarına alınacağı hususu bu maddede belirtilmiştir. Böylece, serbest bölgedeki eşya hareketlerini denetleme olanağı doğacaktır. Aynı şekilde envanter kayıtlarına konu eşyanın bölge içindeki hareketleri de muhafaza edilmesi gereken belgeler sayesinde izlenebilecektir.

Madde 160- Bu madde ile serbest bölgeden çıkan eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesi dışına ihraç edilebileceği gibi, bu bölgenin diğer parçalarına da getirilebileceği; Türkiye Gümrük Bölgesi'nin diğer parçalarına getirilmesi halinde uygulanacak gümrük işlemleri hüküm altına alınmıştır.

Madde 161- Bu maddede, serbest bölgelerdeki eşya ile ilgili olarak vergilendirmeye ilişkin hükümler vaz' edilmiştir.

Madde hükmüne göre, serbest dolaşımda olmayan eşya için bir gümrük yükümlülüğü doğduğu ve bu eşyanın gümrük kıymetinin serbest bölgede kalış süreleri içinde depolanma ve muhafaza edilme masraflarını da içeren, fiilen ödenmiş veya ödenecek fiyata dayandığı hallerde, söz konusu masraflar, eşya için fiilen ödenmiş veya ödenecek fiyattan ayrı olarak gösterildiği takdirde gümrük kıymetine dahil edilmeyecektir. Buralarda elleçlemeye tabi tutulan eşyanın gümrük vergilerinin hesaplanmasında, söz konusu eşyanın dikkate alınacak niteliği, gümrük kıymeti ve miktarı, beyan sahibinin talebi ve söz konusu elleçlemelerin yapılmasına gümrük idarelerince izin verilmiş olması kaydıyla, gümrük yükümlülüğünün doğduğu tarihte bu elleçlemelere tabi tutulmamış gibi dikkate alınacak niteliği, gümrük kıymeti ve miktar olacaktır.

Madde 162- Serbest bölgelerde bulunan eşyanın gümrük bölgesinin başka bir yerine götürülmesi veya geri getirilmesi ya da bir gümrük rejimine tabi tutulması nedenleriyle yapılacak işlemlerde eşyanın gümrük statüsünün tespiti, bazı hallerde bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır. Bu bakımdan, 155 inci maddenin 4 üncü fıkrasında belirtilen onay belgesinin, eşyanın gümrük statüsünün tespitinde kanıt olarak kullanılmasına bu madde ile imkân tanınmıştır.

Madde 163- Bu maddenin yer aldığı ayırımında, gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım şekillerinden olan yeniden ihracat, imha ve terk konularına ilişkin usul ve esaslar açıklanmıştır.

Maddede, serbest dolaşımda olmayan eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesinden yeniden ihracının mümkün olduğu; ticaret politikası önlemleri dahil olmak üzere, eşyanın ihracı için öngörülen işlemlerin gerektiğinde yeniden ihracata konu olan eşyaya da uygulanacağı hükmüne bağlanmıştır. Bu durumdaki eşyaya uygulanacak özel haller yönetmelikle belirlenecektir.

Madde 164- Maddede, eşyanın imha edilmesine veya gümrüğe terkine dair hükümler yer almaktadır. Buna göre, imha edilmek üzere gümrüğe terk edilecek eşyanın hazineye hiçbir masraf gerektirmeyecek şekilde gümrüğe bırakılması icap etmektedir. İmha sonucunda çıkan artuk ve atıklar kesin ithalat dışında başka bir işlem veya kullanıma tabi tutulacaktır.

Madde 165- Bu madde ile yeniden ihracat veya imhaya ilişkin gümrük işlemleri hüküm altına alınmıştır. Bu işlemler önceden gümrük idaresine bilgi verilmesiyle yapılabilecektir. Ancak, ticaret politikası önlemleri dahil olmak üzere eşyanın ihracı veya yeniden ihracına ilişkin işlemlerin veya önlemlerin gerektirdiği hallerde, Gümrük Müsteşarlığı, eşyanın yeniden ihracını yasaklayabilecektir.

Madde 166- Bu maddenin bulunduğu kısımda Türkiye Gümrük Bölgesinden eşya çıkarılmasına ilişkin hükümler vaz'edilmektedir. Buna göre, Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkan eşya, yürürlükteki hükümlere göre gümrük idareleri tarafından yapılan kontrollere tabi olacak; bu eşya önceden belirlenen yollardan ve gümrüğün gözetimi altında yurtdışı edilecektir.

Madde 167- Eski Gümrük Kanununun 7, 8, 9 ve 10 uncu maddelerinde, gümrük vergilerinden muafiyet ve istisna halleri sıralanmış bulunmakta idi. Ancak, Türkiye'nin Avrupa Birliği ile imzaladığı gümrük birliği çerçevesinde olaya bakıldığında, trafik sapmalarının önlenmesi bakımından, aynı muafiyet hükümlerinin her iki tarafın mevzuatına benzer şekilde yansıtılması zorunluluğunu ortaya çıkarmaktadır. Avrupa Birliğinin Ortak Gümrük Kodunda, bu maddenin benzeri bir hüküm yer almakta; muafiyete ilişkin ayrıntılı düzenlemeler ise ayrı yönetmeliklerle yürürlüğe konulmuş bulunmaktadır. Böylece, ekonomik ihtiyaçların gerektirdiği şekilde muafiyet düzenlemeleri yapmak ve bu düzenlemeleri süratle yürürlüğe koymak mümkün olabilmektedir. Bu bakımdan, Avrupa Birliğinde çok sık değişen muafiyete tabi eşya ile muafiyet hükümlerinin, kısa bir süre içinde Türk Gümrük Mevzuatına yansıtılması için bu konuda düzenleme yapma yetkisi Bakanlar Kuruluna bırakılmıştır.

Nitekim, Ortaklık Konseyi tarafından 6 Mart 1995 tarihinde kabul edilen Gümrük Birliğinin Uygulama Usullerini Belirleyen Kararın 26 nci maddesi gereğince, bu maddenin 2 nci fıkrasının (b) bendinde; "Gümrük vergisi muafiyetine ilişkin, (EEC) 918/83 sayılı 28.03.1983 tarihli Konsey Yönetmeliği ile onun uygulama hükümlerini belirleyen (EEC) 2287/83, 2287/83, 2288/83, 2289/83 ve 2290/83 sayılı 29.07.1983 tarihli Komisyon Yönetmelikleri" şeklinde sıralanan mevzuatın da Türkiye tarafından benimsenmesi gerekmektedir.

Bununla birlikte, maddenin 1 inci fıkrası ile 1615 sayılı Gümrük Kanununda yer alan milli güvenliği ilgilendiren konulardaki muafiyet hükümleri muhafaza edilmiştir.

Maddenin 1 inci fıkrasının uygulanmasında, milli savunma ve iç güvenlik konularında; Milli Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü ihtiyaçlarının sağlanması için doğrudan bu kuruluşlar tarafından serbest dolaşıma sokulan veya bu kuruluşların açtığı ihaleleri kazanan şirket ve müesseselerin bu ihaleler konusu her türlü silah, araç, gereç, anamalzeme, mühimmat, makine, elektronik, elektrikli cihaz, alet ve teferruatları ile bunların üretimi, bakımı ve onarımında kullanılacak her türlü parça, yedek parça, mamul, yarı mamul maddeler ve malzemeleri üretici sıfatıyla ithal etmeleri halinde ve bunun ihtiyaç sahibi makam tarafından onaylanması durumunda, sözkonusu eşyaya gümrük muafiyeti uygulanacaktır.

Madde 168- Bu madde ile başlayan bölümde, Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıktıktan sonra herhangi bir sebeple geri gelen eşyaya ilişkin uygulanacak işlemler açıklanmaktadır. Madde, ihracını müteakip üç yıllık bir süre içerisinde geri getirilerek yeniden ithal edilen eşyanın vergilerine tabi tutulmayacağı; söz konusu eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesinden ihraç edilmeden önce, özel amaçlı nihai kullanımı nedeniyle indirilmiş veya sıfır vergiden yararlanarak serbest dolaşıma sokulduğu takdirde tanınabileceği; ithalat vergilerinden muafiyet hakkının, eşyanın aynen ihraç edildiği durumda olması hali hariç, hariçte işleme rejimi çerçevesinde Türkiye Gümrük Bölgesinden ihraç edilen eşyaya ve amacı iki veya çok taraflı anlaşma hükümlerini aşmak olan geri gelen eşya ile ihracata ilişkin önlemlere tabi eşyaya uygulanmayacağı, hususlarını hükme bağlamıştır.

Madde 169- Geri gelen eşyaya uygulanacak muafiyet hakkının sağlanması için eşyanın ihracından sonra Türkiye Gümrük Bölgesi dışında ayniyetinin değişmemiş olması gerektiği hususu, maddede belirtilmiştir. Ancak, Bakanlar Kurulu Kararı ile bu koşula istisna getirilebilecektir.

Madde 170- Bu maddede, dahilde işleme rejiminin uygulanmasından sonra ihraç edilen ve daha sonra geri gelen işlem görmüş ürünlere de 168 ve 169 uncu madde hükümlerinin uygulanacağı, aynı hükmün yeniden ihraç edilen işlem görmüş ürünler için de geçerli olacağı, bu gibi hallerde, eşyanın en son ihraç tarihinin, serbest dolaşıma giriş tarihi olarak kabul edileceği ve kanunen alınması gereken ithalat vergileri tutarının, dahilde işleme rejimi hükümlerine göre belirleneceği düzenlenmiştir.

Madde 171- Bu madde balıkçıyı teşvik eden bir düzenleme getirmektedir. Bilindiği gibi, Türkiye'de kayıtlı veya tescilli ve Türk bandrası taşıyan gemilerin başka ülke karasularından çıkarttığı deniz ürünleri ve yine aynı koşulları taşıyan fabrika gemilerde elde edilen deniz ürünlerine dayalı ürünler gümrük vergilerine tabi üçüncü ülke ürünü olarak değerlendirilebilmektedir. Madde ile getirilen düzenlemeyle söz konusu ürünlerin gümrük vergilerinden muaf serbest dolaşıma sokulması mümkün kılınmaktadır.

Madde 172- Bu maddede sınır ticareti düzenlenmesine ilişkin hususlar yer almaktadır. Türkiye ile komşu ülkeler arasında coğrafi durum ve bölge ihtiyaçları gözönünde bulundurulmak koşuluyla gerek dış ticaret politikalarının ve gerekse bölge ihtiyaçlarının zaman içerisinde değişiklik gösterebilecek olması nedeniyle, sınır ticaretinin kapsamının belirlenmesi konusunda Bakanlar Kurulu'na yetki verilmiştir.

Madde 173- Dış ticaret işlemleri ve haberleşmenin gereği olarak Türkiye'ye posta yolu ile eşya gelebildiği gibi, Türkiye'den dışarıya da aynı yolla eşya gönderilebilmektedir. Bu nedenle posta yoluyla gelen veya giden eşyaya uygulanacak gümrük kurallarının belirlenmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Bu madde ile başlayan bölümde, posta yoluyla Türkiye Gümrük Bölgesine gelen, buradan gönderilen veya Türkiye'ye iade olunan, içinde eşya bulunmayan mektuplar dışındaki eşyaya uygulanacak işlemler açıklanmaktadır. Madde, bu konulardaki genel uygulamaları düzenlemektedir.

Madde 174- Bu maddede posta yoluyla Türkiye Gümrük Bölgesine gelen ve buradan giden eşyanın konulacağı yerler ile bekleme süreleri açıklanmıştır. Buna göre, söz konusu eşya posta idaresinin sorumluluğu altındaki genel antrepo sayılan yerlere konulacaktır. Eşyanın buralarda bekleme süresi ise Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası posta anlaşmaları ile belirlenecektir.

Madde 175- Bu maddede posta yoluyla Türkiye Gümrük Bölgesine gelen ve giden eşya için gümrük beyanının, nasıl yapılacağı belirtilmiştir. Buna göre, posta yolu ile gelen veya giden ticari mahiyetteki eşya 58 ila 71 inci maddelerde belirtildiği şekilde beyan edilecek; ticari mahiyette olmayan eşyanın gümrüğe sunulması sırasında ibraz edilen uluslararası kabul görmüş belgeler beyanname hükmünde kabul edilecektir.

Madde 176- Maddede, Türkiye dışına sefer yapan her türlü deniz taşıtı ile hava gemilerinin kullanacakları donanım eşyası, yakıt ve yağları ile kumanyalarının ithalat vergilerinden muaf olduğu belirtilerek, transit taşımacılığının maliyetleri azaltılmış ve aynı konuda diğer ülkeler tarafından sağlanan kolaylıklara paralellik oluşturulmuştur.

Madde 177- Bu maddenin yer aldığı bölümde, tasfiye edilecek eşyaya ilişkin işlemler hüküm altına alınmıştır. Maddede, bu Kanunun çeşitli maddelerinde yer alan ve ilgili maddelerdeki koşullar çerçevesinde tasfiye edilebilecek hale gelen eşyanın 178 inci maddede belirtilen usullere göre tasfiye edileceği belirtilmektedir.

Madde 178- Bu maddede, tasfiye edilecek eşyanın tasfiye yöntemleri açıklanmıştır. Buna göre, söz konusu eşya Tasfiye Tüzüğü hükümlerine göre, ihaleye çıkarılmak suretiyle, ihraç amaçlı satış suretiyle ve perakende satış suretiyle tasfiye edilecektir. Ayrıca, eşyanın bir kamu kuruluşuna tahsisi veya imhası da mümkün olabilecektir.

Madde 179- Bu madde ile gümrük idarelerinin gözetimi altındaki eşyanın mümkün olduğunca beyan sahiplerine kullanılması amaçlanmıştır. İthal edilmek amacıyla Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyadan maksimum faydayı sağlayacak kuruluşun, bunu ithal etmek ve kendi üretim biriminde kullanmak isteyen kuruluş olacağı kuşkusuzdur. Bu bakımdan, tasfiye işlemleri daha elastiki hale getirilmiş; beyan sahiplerinin tasfiye aşamasına kadar gümrük vergilerini, para cezalarını, ambarlama ve elleçleme giderlerini ödeyerek söz konusu eşyayı serbest dolaşıma sokabilmesine olanak sağlanmıştır.

Madde 180- Tasfiyeye tabi tutulan eşya üzerinde çeşitli kurum, kuruluş ve kişilerin hakları bulunabilmektedir. Bu nedenle, tasfiye edilen eşyanın satış bedeli üzerinden hizmet karşılığı alacaklar ve yapılmış masraflar, ithalat vergileri, satış için yapılmış masraflar ve para cezalarının hak sahiplerine garameten dağıtılması esası getirilmiştir. Kaçak zannı ile yakalanan ve tasfiye edilen eşyanın bedeli yukarıda belirtildiği şekilde dağıtıldıktan sonra artan ve emanete alınan para olduğunda, bu miktar eşya ile ilgili dava sonucuna göre bütçeye gelir kaydedilecek veya sahibine ödenecektir.

Madde 181- Bu madde ile başlayan bölümde gümrük yükümlülüğünün doğmasına ilişkin hükümler yer almaktadır. İthalat vergilerine tabi eşyanın serbest dolaşıma girmesi halinde, ithalat nedeniyle doğacak gümrük yükümlülüğü, yükümlülüğün doğma tarihi ve yükümlünün kim olduğu hususları bu maddede belirtilmektedir. Böylece, gümrük yükümlülüğünün söz konusu gümrük beyannamesinin tescil tarihinde doğduğu; yükümlünün beyan sahibi olduğu; dolaylı temsil durumunda hesabına gümrük beyanında bulunulan kişinin de yükümlü olduğu hüküm altına alınmaktadır.

Madde 182- Bu maddede, ithalat vergilerine tabi eşyanın Kanuna aykırı olarak gümrük bölgesine girmesi ya da bir serbest bölgede bulunan ithalat vergilerine tabi eşyanın Kanuna aykırı olarak gümrük bölgesinin başka bir yerine götürülmesi hallerinde, doğacak gümrük yükümlülüğü, bunun doğma tarihi ve yükümlünün kim olduğu hususları yer almaktadır.

Madde 183- İthalat vergilerine tabi eşyanın Kanuna aykırı olarak gümrük gözetiminden çıkarılması halinde, doğacak gümrük yükümlülüğü, yükümlülüğün doğma tarihi ve yükümlünün kim olduğu hususları bu madde ile düzenlenmektedir.

Madde 184- Bu madde ile, ithalat vergilerine tabi eşyanın geçici depolanmasından veya tabi tutulduğu gümrük rejiminin uygulanmasından kaynaklanan yükümlülüklere uyulmadığı; yahut özel amaçlı kullanımı nedeniyle indirimli veya sıfır ithalat vergi oranı uygulanmasına ilişkin koşullardan birinin yerine getirilmediği hallerde doğacak gümrük yükümlülüğü, yükümlülüğün doğma tarihi ve yükümlünün kim olduğu hususları belirtilmektedir.

Madde 185- Bir serbest bölgede bulunan ithalat vergilerine tabi eşyanın, yürürlükteki mevzuatta öngörülenler dışındaki koşullarda tüketilmesi veya kullanılması halinde, doğacak gümrük yükümlülüğü, yükümlülüğün doğma tarihi ve yükümlünün kim olduğu hususları bu maddede yer almaktadır.

Madde 186- İthalat vergilerine tabi eşyanın Kanuna aykırı olarak gümrük bölgesine girmesi, bir serbest bölgede bulunan ithalat vergilerine tabi eşyanın Kanuna aykırı olarak gümrük bölgesinin başka bir yerine götürülmesi veya ithalat vergilerine tabi eşyanın geçici depolanmasından veya tabi tutulduğu gümrük rejiminin uygulanmasından doğan yükümlülüklerin yerine getirilmemesi nedeniyle gümrük yükümlülüğünün doğacağı yukarıdaki ilgili maddelerde belirtilmiştir. Bununla birlikte, söz konusu yükümlülüklerin yerine getirilememesinin, eşyanın özelliklerine bağlı bir nedenle, tahrip olmasından veya tekrar yerine konulamaz şekilde kaybindan ya da beklenmeyen hal veya mücbir sebepten veya gümrük idarelerinin izninden kaynaklandığının kanıtlanması halinde, ithalat

nedeniyle gümrük yükümlülüğü doğmayacaktır. Keza, gümrük idaresinin izninden kaynaklanmayan hallerde, eşyanın tekrar yerine konulamaz şekilde kaybının nasıl kanıtlanacağı madde metninde yer almıştır.

Madde 187- Özel amaçlı kullanımı nedeniyle indirimli veya sıfır ithalat vergi oranından yararlanarak serbest dolaşıma giren eşya için haklı gerekçelerle bir gümrük yükümlülüğünün doğmadığı kabul edildiği takdirde, nihai kullanım gerçekleşmeden eşyanın tahrip olması durumunda ortaya çıkan artuk ve atıkların millileşmemiş eşya sayılması hususu bu madde ile hüküm altına alınmıştır.

Maddenin ikinci paragrafında, nihai kullanımı nedeniyle indirimli veya sıfır vergi oranından yararlanarak serbest dolaşıma giren eşya için sonradan bir gümrük yükümlülüğü doğduğunda, buna ilişkin gümrük vergilerinin nasıl hesaplanacağı belirtilmektedir.

Madde 188- İhracat vergileri, Avrupa Birliği gümrük mevzuatından Türk gümrük mevzuatına yansıyan yeni bir düzenlemedir. Avrupa Birliğinde, ihracat vergileri iç piyasa fiyatlarını düzenlemeye yönelik dış ticaret politikasının bir aracı olarak kullanılmaktadır. Bu bakımdan, Gümrük Kanununun yürürlüğe girmesinden sonra Türkiye'de de ihracat vergileri iç piyasa fiyatlarını kontrol etmek yönünden bir düzenleyici olarak kullanılabilir. Bunun yanı sıra, üçüncü ülkelerden ortak gümrük tarifesindeki oranlardan daha düşük bir vergi ile veya muafet Türkiye'ye ithal edilen eşyanın Avrupa Birliği'ne ihraç edildiği hallerde de fark giderici vergi olarak ihracat vergisi alınabilecektir.

Madde metninde ihracat vergilerine tabi eşyanın, bir gümrük beyannamesi kapsamında Türkiye Gümrük Bölgesi dışına ihraç edilmesi halinde, buna ilişkin beyannamenin tescil tarihinde bir gümrük yükümlülüğünün doğacağı; yükümlünün beyan sahibi olduğu; dolaylı temsil durumunda, hesabına beyanda bulunulan kişinin de yükümlü olacağı belirtilmektedir.

Madde 189- İhracat vergilerine tabi eşyanın gümrük beyanında bulunulmaksızın gümrük bölgesi dışına çıkartılması halinde bir gümrük yükümlülüğü doğacağı ve yükümlülüğün doğma tarihi ile yükümlünün kim olduğu hususları da bu madde ile belirlenmektedir.

Madde 190- Bu madde ile, ihracat sırasında eşyanın tam veya kısmi bir muafiyetten yararlandırılmasına ilişkin konulmuş koşullara uyulmaması halinde, doğacak gümrük yükümlülüğü ve bunun doğma tarihi ile yükümlünün kim olduğu hususları düzenlenmiştir.

Madde 191- Bu bölümde yer alan maddelerde belirtilen gümrük yükümlülüğü, ithali veya ihracı her türlü yasaklama veya kısıtlamaya tabi eşya için de doğabilecektir. Ancak, bu maddede; sahte paralar ve tıbbi ve bilimsel amaçlı kullanımları nedeniyle ekonomik dolaşıma sokulmayan narkotik uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin gümrük bölgesine kanuna aykırı olarak girmesi nedeniyle bir gümrük yükümlülüğü doğmayacağı belirtilmektedir. Bunun sebebi esasen bu tür eşyanın dolaşımının zaten yasak olmasıdır. Nitekim, söz konusu eşyanın bu şekilde kanuna aykırı olarak Türkiye'ye girmesi ceza koyan diğer kanunlara konu olmuştur. Bununla birlikte, söz konusu kanunlarda yer verilen cezaların miktarının belirlenmesinde gümrük vergilerinin baz alındığı hallerde, gümrük yükümlülüğünün doğmuş olduğunu varsaymak gerekecektir.

Madde 192- Bu madde ile, gümrük vergilerinin tahsilinin sürüncemede kalmasını önlemek ve hazine alacağını garantiye almak amacıyla, aynı gümrük vergilerinin ödenmesinden birden çok yükümlünün sorumlu olduğu hallerde, bunların söz konusu vergilerin ödenmesinden müştereken ve müteselsilen sorumlu olmaları sağlanmıştır.

Madde 193- Bu maddede, gümrük yükümlülüğünün doğduğu tarih ve bu tarihte yürürlükte olan vergi oranları ve diğer vergilendirme unsurlarının gözönünde bulundurulacağı hususlarına açıklık getirilmektedir. Buna göre, bu Kanunla konulmuş aksine hükümler saklı kalmak kaydıyla,

bir eşyaya uygulanacak ithalat ve ihracat vergileri tutarı, bu eşyaya ilişkin gümrük yükümlülüğünün doğduğu tarihteki vergi oranları ve diğer vergilendirme unsurlarına göre belirlenecektir. Gümrük yükümlülüğünün doğduğu tarihi kesin olarak tespit etmenin mümkün olmadığı hallerde, söz konusu eşya ile ilgili olarak dikkate alınacak tarih, gümrük idarelerinin bu eşya için bir gümrük yükümlülüğü doğduğu sonucuna vardıkları tarih olacaktır. Ancak, gümrük idarelerince, gümrük yükümlülüğünün daha önce doğduğuna ilişkin bir bilgi temin etmeleri halinde, eşyanın ithalat vergileri tutarı, elde edilen bilgilere göre belirlenen en eski tarihe göre tespit edilecek ve bu tarihteki vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurları gözönünde bulundurulacaktır.

Ayrıca, gümrük yükümlülüğünün doğduğu tarih ile vergi tahakkukunun yapıldığı tarih arasındaki süre için Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre gecikme zammı oranında gecikme faizi uygulanacaktır.

Madde 194- Türkiye'nin taraf olduğu iki veya çok taraflı anlaşma hükümlerine göre Türk ihracat ürünlerine tercihli tarifeler uygulanabilmektedir. Ancak, bu tercihli tarifelerden yararlanma, ihracat ürününün bünyesine giren başka ülke menşeli girdilerin ithalat vergilerinin ödenmesi koşuluna bağlı tutulabilmektedir. Maddede, dahilde işleme rejimi kapsamında üretilen eşyanın bünyesine giren millileşmemiş eşyanın ithalat vergilerinin ödenmesi koşuluyla anlaşmaya taraf ülkelerin tercihli tarifelerinden yararlandığı hallerde, bu uygulamadan yararlanılmasını sağlayacak belgelerin geçerlik kazanmasının, ithalata ilişkin bir gümrük yükümlülüğü doğuracağı belirtilmekte ve yükümlünün kim olduğu ile yükümlülüğün doğduğu tarihin nasıl belirleneceği hususları hüküm altına alınmaktadır.

Madde 195- Bu madde ile başlayan bölümde gümrük vergilerinin ödenmesine ilişkin hükümler yer almaktadır. Maddede, gümrük vergilerinin hesaplanarak tahakkuk ettirilmesinden sonra Gümrük Vergilerinin Tahakkukunu İzleme Defterine veya bilgisayara kaydedileceği; söz konusu defterin tutulmasına ilişkin usullerin Müsteşarlıkça belirleneceği belirtilmektedir.

Madde 196- Madde, gerekli teminatın sağlanması koşuluyla; gümrük idareleri tarafından 30 günü geçmeyecek şekilde saptanan bir süre içinde teslim edilen tek ve aynı kişiye ait eşyanın tümü ile ilgili olarak, bu sürenin sonunda, Gümrük Vergilerinin Tahakkukunu İzleme Defterine kaydedilmesini mümkün kılmaktadır.

Madde 197- Kamu alacağının tahsil edilebilmesi için yükümlüye tebliğ edilmesi gerekmektedir. Maddede, gümrük vergilerinin tahakkuktan sonra hemen yükümlüye tebliğ edileceği belirtilmektedir. Ancak, yükümlü tarafından gümrük beyannamesinde gösterilen vergi tutarı ile gümrük idaresince hesaplanan vergi tutarının eşit olması halinde, gümrük idarelerinin eşyayı teslim etmesi, gümrük vergilerinin yükümlüye tebliği yerine geçecektir.

Maddenin devamında gümrük vergilerinin tebliğine ilişkin azami süre belirtilmektedir. Buna göre, gümrük vergilerine ilişkin tebligat gümrük yükümlülüğünün doğduğu tarihten itibaren üç yıl içinde yapılabilecektir. Ancak, adli takibat gerektiren bir tasarruf nedeniyle gümrük idarelerinin kanunen ödenmesi gereken kesin vergi tutarını tespit edememesi halinde, adli takibatın sonuçlandırılması gümrük idarelerinin, bilgi edindiği tarihten başlamak üzere, üç yıllık sürenin bitiminden sonra da söz konusu tebligat yapılabilecektir. Aynı hüküm yapılan kontrol ve denetlemeler sonucunda hiç alınmadığı veya noksan alındığı belirlenen gümrük vergileri için de geçerli olacaktır.

Madde 198- Bu maddede tebliğ edilen gümrük vergilerinin ödeme süresi belirtilmiştir. Buna göre, yapılan kontrol ve denetlemeler sonucunda hiç alınmadığı veya noksan alındığı belirlenen gümrük vergileri ile işlemleri daha sonra yapılmak üzere teslim edilen eşyaya ilişkin gümrük vergilerinin, yükümlüye tebliğ edildiği tarihten itibaren on gün içinde ödenmesi zorunluluğu getirilmektedir. Bu süre, faiz alınmak suretiyle yazılı talep üzerine 30 gün uzatılabilecektir. Ancak, ida-

renin yürüttüğü işlemlerin gecikmesi nedeniyle veya adli mercilerce ya da eşyanın ithaline veya ihracına ilişkin olarak resmi mercilerce yürütülen herhangi bir işlem nedeniyle geçecek süreler ödeme süresini durduracaktır.

Madde 199- Basitleştirilmiş usule göre tescil edilmiş bir beyannamede eksik bilgi veya belgenin gümrük idaresince verilen süre içerisinde tamamlanmaması halinde 198 inci madde hükmüne göre süre uzatımı yapılamıyacağı hususu, bu madde ile hüküm altına alınmıştır.

Madde 200- Maddede gümrük vergilerinin ödenmesinde kullanılacak ödeme araçları sıralanmaktadır. Madde hükmüne göre gümrük vergileri Türk Lirası olarak ödeneceği; ödemenin 6183 sayılı Kanunda belirtilen usullere yapılacağı hüküm altına alınmıştır. Maddenin devamında, vergilerin bankalarda açılan gümrük idaresi hesabına ödenebileceği belirtilmiştir. Böylece, gümrük vergilerinin yatırılmasına daha az zaman ayrılabilmesine olanak sağlanmıştır.

Madde 201- Ödenmeyen amme alacakları, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilmektedir. Madde bu hususa açıklık getirmiş ve kesinleşmiş gümrük vergilerinin süresi içinde ödenmemesi halinde, gümrük idarelerinin Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre işlem yapacaklarını belirtmiştir.

Madde 202- Bu madde ile başlayan bölümde gümrük vergileri karşılığında verilecek teminat ile ilgili hükümler yer almaktadır. Buna göre, gümrük vergileri karşılığında teminat verilmesi gereken hallerde teminat yükümlü veya yükümlül olması muhtemel kişi tarafından verilecektir. Ancak, teminatın teminat vermesi istenen kişiden başka bir kişi tarafından da verilmesi mümkün olabilecektir. Genel ve katma bütçeye dahil kamu kuruluşlarından, belediyelerden ve sermayesinin tamamı devlete ait olan kamu iktisadi kuruluşlarından teminat yerine taahhütname alınacaktır.

Türkiye'nin imzaladığı uluslararası anlaşma ve sözleşmeler nedeniyle bu Kanunda yer alan teminat şekilleri dışında teminat istenmesi de söz konusu olabilmektedir. Bu gibi hallerde, anlaşma veya sözleşme hükümlerinin zamanı geçirilmeden uygulanmasını sağlamak amacıyla, söz konusu teminatın kabulü yönünde Gümrük Müsteşarlığına yetki verilmiştir.

Öte yandan, maddenin son fıkrası ile ekonomik olarak önem arz etmeyecek değerdeki gümrük işlemleri için teminat aranmaması ve teminat olarak teminat sigortası kabul edilecek hallerin belirlenmesi konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmektedir.

Madde 203- Bazı özel veya kamu kuruluşları sürekli olarak dış ticaret işlemleri yapmaktadırlar. Sık sık gümrüklerde işlem takip eden bu kuruluşların, gümrük yükümlülüğü gerektiren iki veya daha fazla işlemi kapsamak üzere toplu teminat vermesine bu madde ile imkân tanınmıştır.

Madde 204- Bu maddede, teminat tutarlarının belirlenmesine ilişkin hükümler yer almaktadır. Buna göre, gümrük idareleri teminat tutarlarını gümrük vergileri tutarına göre belirleyeceklerdir. Gümrük vergilerinin belirlenmediği hallerde ise tahakkuk eden veya edebilecek gümrük vergilerinin en yüksek tutarına eşit tutarda belirleyeceklerdir. Götürlü teminat verilmesine ilişkin usul ve esaslar ise yönetmelikle belirlenecektir.

Madde 205- Maddede gümrük idarelerince kabul edilebilecek teminat çeşitleri sıralanmıştır. Buna göre, gümrük vergileri karşılığı olarak Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre kabul edilen ve değerlendirilen teminat çeşitleri kabul edilecektir. Ayrıca Müsteşarlıkça tespit edilen yabancı paralar ile gümrük idaresi nezdinde açtırılan cari hesaplardan mahsuben yapılan ödemeler de teminat olarak kabul edilecektir.

Madde 206- Bu maddede teminatın alınmasına ve çözülmesine ilişkin hükümler yer almıştır. Verilen teminatın gümrük vergilerini karşılama konusunda yetersiz kalması halinde ek bir teminat verilmesi veya ilk teminatın başka bir teminatla değiştirilmesi istenebilecektir. Teminat ancak ilgi-

li gümrük yükümlülüğü sona erdiğinde çözülecek; yükümlülüğün kısmen sona ermesi halinde kısmi teminat çözümlenmesine imkan tanınacaktır. Ancak, söz konusu teminatın kısmen çözülmeye uygun olması gerekecektir.

Madde 207- Bu madde ile nakdi teminat dışında teminat verilmesi halinde, tahakkuk ettirilerek tahsili gereken ancak teminata bağlanan gümrük vergileri için, bu teminatın kabulü tarihinden itibaren geçici ithalat rejimi hükümleri dışındaki bir şartlı muafiyet düzenlemesine tabi tutulan eşyanın serbest dolaşıma girmesi veya ilgili rejim hükümlerine uyulmaması nedeniyle bir gümrük yükümlülüğünün doğması halinde buna ilişkin teminatın kabul tarihinden itibaren başlamak üzere Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre belirlenen gecikme zammı oranında faiz tahsil edileceği hükmüne bağlanmıştır. Bu şekilde, gerçekten erteleme ihtiyacında olmayan kişilerin gümrük idarelerine başvurmalarının önlenmesi ve amme alacağının nema kaybının ortadan kaldırılması sağlanmıştır.

Madde 208- Bu madde ile başlayan bölümde gümrük yükümlülüğünün ortadan kalkmasına ilişkin hükümler yer almaktadır.

Madde hükmüne göre, vergilerin ödenmesi veya kaldırılmalarına karar verilmesi; gümrük beyannamesinin iptal edilmesi; eşyanın bir gümrük rejimi kapsamında tesliminden önce zapt ve müsadere edilmesi veya imha edilmesi; 164 üncü madde uyarınca imha veya terk edilmesi; doğal özellikleri veya beklenmeyen haller yahut mücbir sebep nedeniyle telif olması veya kaybı; 182 nci maddede uyarınca gümrük yükümlülüğü doğan eşyanın kanuna aykırı giriş nedeniyle müsadere edilmesi hallerinde gümrük yükümlülüğü sona erecektir. Gümrük vergilerinin zamanlaşımına uğramasına ilişkin hükümler ise saklıdır.

Madde 209- Türkiye'nin taraf olduğu anlaşma hükümlerine göre, dahilde işleme rejimi altında elde edilen Türk menşeli eşyanın anlaşmalara taraf ülkelere ithalinde, tercihli tarife uygulamasından yararlanmasının, bunların bünyelerine giren serbest dolaşımda olmayan eşyanın ithalat vergilerinin ödenmesi ve buna ilişkin belgelerin onaylanması koşuluna bağlı olması halinde doğan gümrük yükümlülüğünün, bu işlemlerin iptal edilmesiyle ortadan kalkacağı hususu madde metninde yer almaktadır.

Madde 210- Bu madde ile başlayan bölümde vergilerin geri verilmesine veya kaldırılmasına ilişkin hükümler yer almaktadır.

Bu maddede, geri verme ve kaldırma deyimlerinin tanımları yapılmıştır. Buna göre, geri verme deyimi, ödenmiş olan gümrük vergilerinin tamamen veya kısmen geri ödenmesi, kaldırma deyimi henüz ödenmemiş olan gümrük vergilerinin tamamen veya kısmen alınmamasına karar verilmesi anlamına gelecektir.

Madde 211- Bu maddede, kanunen ödenmemeleri gerektiği halde ödenmiş olduğu belirlenen ithalat veya ihracat vergilerinin geri verileceği; yine kanunen ödenmemeleri gerektiği halde, tahakkuk ettirilmekle birlikte henüz ödenmeyen ithalat veya ihracat vergilerinin kaldırılacağı genel kural olarak kabul edilmiştir. Ancak, gümrük vergilerinin tahakkuku ve ödenmesi sırasında bu işlemlerin yanlış olduğunun ilgili kişi tarafından bilindiği hallerde geri verme ve kaldırma talepleri kabul edilmeyecektir.

Maddenin ikinci paragrafında, geri verme ve kaldırma taleplerine ilişkin zamanlaşım hükümleri yer almaktadır. Buna göre, yükümlünün, gümrük vergilerinin tahakkukunun tebliği tarihinden itibaren üç yıllık bir süre içerisinde geri verme ve kaldırma talebiyle gümrük idaresine başvurabilecektir. Ancak ilgilinin beklenmeyen hal veya mücbir sebep nedeniyle söz konusu süre içinde mütacaatta bulunmadığını kanıtlaması halinde, bu süre uzatılabilecektir. Geri verme veya kaldırma işle-

mi yükümlünün müracaatı halinde yapılabileceği gibi, aynı süre içinde yapılan kontrol ve denetleme sonucunda da doğrudan yapılabilecektir.

Madde 212- Maddede, iptal edilmiş bir gümrük beyannamesine dayanarak ödenmiş olan gümrük vergilerinin geri verilmesine ilişkin süre belirlenmektedir. Buna göre, söz konusu gümrük vergilerinin geri verilmesi, gümrük beyannamesinin iptali amacıyla başvuruda bulunmasına dair öngörülen süreler içinde ilgilinin talep etmesi halinde mümkün olabilecektir.

Madde 213- Beyannamenin gümrük idareleri tarafından tescil edildiği tarihte bir eşyanın kusurlu veya ithallerine esas teşkil eden sözleşme hükümlerine aykırı olması ve bu nedenle ithalatçılar tarafından kabul edilmemesi durumunda, bu eşyanın vergileri ödenmiş ve teslimi gerçekleşmiş ise, söz konusu vergilerin geri verilmesi gerekecektir. Tesliminden önce hasar görmüş olan eşya için de aynı durum söz konusudur. Bu madde belirtilen ihtimallere yer vermekte ve yapılacak işlemlere ilişkin usul ve esasları içermektedir.

Madde 214- Bu Kanunun diğer maddelerinde belirtilen haller dışında, ithalat veya ihracat vergilerinin geri verilmesine veya kaldırılmasına ilişkin özel durumların mevcut olabileceği dikkate alınarak, bu madde ile Bakanlar Kuruluna yetki verilmiş; yükümlünün hata veya açık ihmalinin bulunmadığının tespit edildiği hallerde, geri verme veya kaldırma işlemlerinin yapılabileceği belirtilmiştir. Ancak, geri verme veya kaldırma işlemleri, gümrük vergilerinin yükümlüye tebliğ tarihinden itibaren 1 yıl içinde ilgili gümrük idaresine başvurulması halinde yapılabilecektir.

Madde 215- Bu madde ile geri verme veya kaldırma işlemine konu olmayacak gümrük vergileri tutarlarının Bakanlar Kurulu Kararı ile tespit edilmesine imkan verilmiştir. Böylece, idarenin ayracağı zamana ve yapacağı masrafa değmeyecek miktardaki gümrük vergilerinin iadesi için ısrafta bulunulmaması amaçlanmıştır.

Madde 216- Gümrük vergileri tutarları ile bunların ödenmelerine bağlı olarak tahsil edilmiş olan gecikme faizlerinin geri verilmesinde idare tarafından faiz ödenmeyeceği hususu bu maddede belirtilmekle birlikte, geri verme kararının, alındığı tarihten itibaren üç ay içerisinde idarece uygulanmaması durumunda, kişilerin maddi kayıplarını önlemek amacıyla idarece faiz ödenmesi yükümlülüğü hüküm altına alınmıştır.

Daha önce çıkarılan amme alacaklarıyla ilgili hiçbir kanunda yer almayan bu düzenleme ile idarenin keyfi davranışları nedeniyle yükümlülerin mağdur olmaması amaçlanmıştır.

Madde 217- Gümrük vergilerinin hatalı olarak kaldırılması veya geri verilmesi durumunda, söz konusu vergilerin ve bunlarla ilgili faizlerin yeniden tahsili cihetine gidilmesi gerekmektedir. Madde bu amaçla düzenlenmiştir.

Madde 218- Gümrük idarelerinin önemli bir kısmı demiryolu dahil kara, deniz ve hava yoluyla yapılan eşya ve yolcu taşımalarında yararlandıkları istasyonlarda, deniz ve hava limanlarında veya posta idarelerinde faaliyet göstermektedir. Bu nedenle, söz konusu yerleri işleten kuruluşların gümrük idarelerinin denetim ve kontrollerini gerçekleştirmelerini sağlayacak her türlü düzeni tesis etmeleri ve sorumlulukları altındaki yerlerde gümrük idarelerinin çalışmalarını için elverişli bütroları sağlamaları gerekmektedir. Bu madde ile başlayan bölümde, söz konusu kuruluşların bu konudaki yükümlülüklerine yer verilmiştir.

Bu maddede, istasyon, liman, antrepo işleten kuruluşların ve posta idarelerinin gümrük denetim ve kontrolleri açısından ihtiyaç duyulan tertip, tesis, araç ve gereçlerle ilgili yükümlülükleri ve sorumlulukları hükme bağlanmıştır.

Madde 219- Bu madde, antrepo işleticilerinin buralardaki eşyanın güvenliği ve hizmetin çabuk görülmesi açısından ihtiyaç duyulacak ek donanım ve değişiklikleri yapmalarına; gerekli araç ve gereci sağlamalarına; buralarda özel olarak gümrük ve gümrük muhafaza memurları görevlendirilmesi gerektiği takdirde bunların maaş, ücret ve yolluklarını ödemelerine yönelik hükümler içermektedir.

Gümrük idarelerinin bulunduğu genel antrepolarda görevlendirilecek gümrük ve gümrük muhafaza memurlarına maaş ve fazla çalışma ücreti gibi ödemelerinin devlet tarafından yapılması esas olmakla birlikte, yerleşim yerlerinden uzak olan mahallerde özel antrepo kurarak işleten işletmeciler kuruluşların, kendi faaliyetleri ile ilgili gümrük işlemlerini yapmak üzere gümrük personeli görevlendirmesini talep etmesi ve bu taleplerinin karşılanması halinde, ilgili memurların maaş, fazla çalışma ücreti ve diğer tahsisatlarını ödeme konusunda işletici kuruluş yükümlü kılınmaktadır.

Madde 220- Bu madde ile başlayan bölümde, gümrük idarelerinde çalışma zamanları, fazla çalışma, gümrük personelinin kıyafeti ve gümrük bayrağı ile ilgili hükümler yer almaktadır.

Bu madde, gümrük idarelerinde normal çalışma zamanlarının iklim, mevsim, ekonomik durum ve ihtiyaçlar dikkate alınarak Müsteşarlıkça belirleneceğini; uluslararası yolcu ve eşya trafiğinin sürekli olduğu yerde ise gümrük idarelerinin de sürekli faaliyet göstereceklerini hüküm altına almaktadır.

Madde 221- Yolcuların ve taşıt araçlarının giriş ve çıkışlarına ilişkin işlemler dışında, gümrük işlemlerinin normal çalışma saatleri içinde yapılması gerektiği hususu madde metninde belirtilmekle birlikte, yazılı talep halinde ve gerekli önlemler alınarak çalışacak personelin fazla çalışma ücretleri ve varsa kanuni yollukları ödenmek koşuluyla normal çalışma saatleri dışında da gümrüklerde mesai yapılmasına bu madde ile imkan tanınmıştır.

Bu fazla mesai ücretinden gümrük vergilerini tahsil eden gümrük saymanları ve mutemetleri ile bunlara bağlı olarak çalışan veznedarlar da yararlanacaktır. Fazla çalışma ücretinden ve kanuni yolluklardan yararlanacak personel gümrük idare amiri tarafından belirlenecek; gümrük saymanı ve veznedarı da dahil olmak üzere fazla mesai yapacak personelin adı ve soyadı gümrük idare amiri tarafından, gümrük idaresine verilen fazla çalışma talep dilekçesinin üzerine kaydedilecektir.

Ticari ithalat ve ihracat yapılan gümrük idarelerinde yürütülen ve benzer uygulamaları tüm gelişmiş Avrupa ülkelerinde bulunan bu yöntem sayesinde, uluslararası ekonomik faaliyetlerin gerektirdiği hız ve verim artışı sağlanmış olmaktadır. Aynı hüküm yürürlükten kaldırılacak olan 1615 sayılı Gümrük Kanununda da yer almaktadır.

Maddenin 2 nci fıkrası ile yeni bir düzenleme geliştirilmiş olup, bununla özel kurye taşımacılığı yapan kuruluşlar ile özel uçak ve yat sahiplerinin gümrük hizmetlerinin karşılanması amaçlanmıştır. Özel kurye taşımacılığı (kapıdan kapıya kargo taşımacılığı) ekonomik faaliyetlerin zamanla yarıştığı ve taşımacılığın son derece sürat kazandığı çağımızın bir gereksinimi olarak ortaya çıkmıştır. Böylece dünyanın bir ucundan diğerine çok kısa sürede numune, hediye, kitap, matbu evrak gibi küçük gönderiler iletililebilmektedir. Bu tür taşımalar gümrük idarelerinde mesai saatlerine bağlı olmaksızın çalışma yapılmasını gerekli kılmaktadır. Bu bakımdan, özel kurye taşımacılığı yapan kuruluşların fazla mesai taleplerini global olarak gümrük idarelerine iletmeleri ve gerekli global ücreti yatırmaları halinde, kendilerine 24 saat gümrük hizmeti sunulabilecektir. Öte yandan, gelişen özel uçak taşımacılığı ile yat turizminin gerektirdiği özel yolcu servisleri, gerekli çalışma ücretinin yatırılması halinde gümrük personeli tarafından sağlanacak; uçakta kontrol, gemide kontrol imkanları arttırılacaktır.

Madde 222- Bu madde, normal çalışma saatleri dışında çalışacak gümrük personeline ödenecek fazla çalışma ücretinin miktarı ile bunun tahsil ve dağıtımına ilişkin usul ve esasları düzenlemektedir. Buna göre, 221 inci maddeye göre tahsil edilen fazla çalışma ücretlerinin %50'si fazla çalışmayı yürüten personele ödenecek; geri kalan miktarın, % 40'ı gümrük idaresinin ihtiyaçlarında kullanılmak üzere, Bütçeye özel ödenek olarak kaydedilecek; hak sahibine yapılan ödemeler ile özel ödenek olarak kaydedilen miktar dışında kalan meblağ diğer personele dağıtılmak üzere Gümrük Müsteşarlığı adına T. C. Ziraat Bankası nezdinde açılacak hesaba gönderilecektir. Müsteşarlık bu meblağı yönetmelikle belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde fazla çalışmayı düzenleme ve kontrolle yükümlü tutulan amir ve memurlara ve normal çalışma saatlerine bağlı olmaksızın hizmet gören personele dağıtacaktır. Bu şekilde yapılacak ödemelerde damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesinti yapılmayacaktır. Bu madde sayesinde gümrük personeli arasında ücret farklılığından dolayı doğması muhtemel çekişmeler ve huzursuzluklar önlenmiş olacaktır. Aynı hüküm yürürlükten kaldırılacak olan 1615 sayılı Gümrük Kanununda da yer almaktadır.

Madde 223- Gümrük hizmetlerinin uluslararası bir nitelik taşıması, personelin yolu ve iş sahipleriyle sürekli temas halinde bulunması, görevin özelliği gibi nedenlerle gümrük muhafaza ve gümrük memurlarının resmi kıyafet giymeleri gerekmektedir. Maddede, bu husus belirtilmekte ve kıyafetin şeklinin tespit edilmesi konusunda Gümrük Müsteşarlığına yetki vermektedir.

Madde 224- Bu maddede, gümrük bayrağının günün her saatinde hizmet veren gümrük kapılarında sürekli olarak, diğer gümrük binalarında ise yalnız kanuni çalışma saatlerinde çekili kalacağı hükmü yer almaktadır.

Gümrük bayrağı, tüm ülkelerde kullanılan gelenekselleşmiş simgelerden biri olarak değerlendirilmektedir. Milli bayrağın yanında ekonomik bağımsızlığın ve egemenlik alanının bir simgesi olan gümrük bayrağı ile ilgili hüküm, yürürlükten kaldırılacak olan 1615 sayılı Gümrük Kanununda da yer almaktadır.

Madde 225- Bu madde ile başlayan bölüm, eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kul lanıma tabi tutulmasına ilişkin faaliyetlerin eşya sahiplerince veya bunlar adına hareket eden kişiler tarafından temsil yoluyla takip edilip sonuçlandırılmasına ve gümrük müşavirlerine ilişkin hükümleri içermektedir. Maddede, devlet, belediye, il özel idareleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin amir ve memurlarının ve özel hukuk tüzel kişilerinin kendilerini temsile yetkili personelinin doğrudan temsil yoluyla tüm gümrük işlemlerini, taşımacı kuruluş temsilcilerinin ise aynı yolla transit işlemlerini takip edebilmelerine imkan sağlanmıştır.

Kanunda, eşya sahiplerini dolaylı temsil yoluyla temsil etmek suretiyle gümrük idarelerinde iş takibini sağlamak amacıyla gümrük müşavirliği ünvanı altında bir meslek grubu ihdas edilmiş; gerekli koşulları taşımaları ve yeterli bilgi ve beceri düzeyine gelmeleri halinde, meslek mensuplarının gümrük müşaviri ve gümrük müşavir yardımcısı olarak adlandırılmaları ve yetkilendirilmeleri hükme bağlanmıştır.

Madde 226- Maddede, gümrük müşavirinin her türlü gümrük işlemlerini takip ederek sonuçlandırmaya yetkili olduğu belirtilirken, gümrük müşavir yardımcılarının Gümrük Müsteşarlığına sınırlandırılmış yetki kullanabilecekleri hususu hükme bağlanmıştır.

3. üncü maddenin 17 nci bendinde tanımlandığı gibi, beyan sahibi kendi adına beyanda bulunan kişiyi ya da adına beyanda bulunulan kişiyi ifade etmektedir. Kendi adına beyanda bulunan kişi bu Kanunun 5 inci maddesindeki düzenlemelere göre doğrudan veya dolaylı temsil yoluyla beyannameyi imzalayan kişidir. Dolaylı temsil durumunda gümrük müşaviri başkası hesabına hareket etmekle birlikte, beyannameyi imzalayan kişi olduğu için beyan sahibidir. Bu durumda, yürürlük-

teki mevzuat uyarınca beyan sahibine yüklenecek yükümlülükler gümrük müşavirine yüklenmiş kabul edilir. Ancak, gümrük müşaviri beyan sırasında başkasının nam ve hesabına hareket ettiğini açıklamışsa, bu durumda sorumluluk müşterek ve müteselsildir.

Madde 227- Gümrük müşavirliği mesleğine müşavir yardımcısı olarak başlayabilmek için aranacak koşullar bu madde ile hüküm altına alınmıştır. Başkası adına gümrük işlemlerini takip edebilmek için bu meslek mensuplarının, eğitim, disiplin koşulları yanında, gümrük ve dış ticaret mevzuat ve uygulamaları hakkında profesyonel anlamda bilgi sahibi olmaları; gerek gümrük işlemlerinin sağlıklı ve süratli bir şekilde yürütmesi ve gerekse adına hareket edilen kişinin zarar görmemesi bakımından zorunlu görülmüştür. Bu nedenle, mesleğe girecek kişilerin bahsedilen konularda yeterli bilgi sahibi olup olmadıklarının tespitine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu madde ile söz konusu tespit, mesleğe dışardan katılacak olanlar için sınava, gümrük memuru olanlar için de tecrübeye istinaden yapılması öngörülmüştür.

Madde 228- Bu maddede, gümrük müşaviri olabilme koşulları sıralanmaktadır. Gümrük müşaviri olunabilmesine ilişkin koşullar sıralanırken, her adayın durumuna göre özel hükümler vaz' edilmiştir.

Madde 229- Gümrük müşavirlerinin çalışma merkezleri, birlikte çalışmaları halinde üstlenecekleri yetki ve sorumlulukları bu madde ile hüküm altına alınmıştır. Çalışma merkezlerinin belirlenmesi, yapılacak kanuni tebligatlar yönünden önem kazanmaktadır. Diğer taraftan müşavirlerin müştereken çalıştıkları meslektaşları ile yanlarında çalışan müşavir yardımcılarını da gerekli takiplerin yapılması bakımından ilgili gümrük başmüdürlüğüne bildirmeleri, bu madde ile zorunlu kalmıştır.

Madde 230- Gümrük müşavirlerinin kanunlara göre tutmaya mecbur oldukları ticari veya kanuni defter ve belgelerini, gerektiğinde gümrük denetim ve kontrollerini sağlamak bakımından saklamaları ve gümrük görevlilerine ibraz etmeleri zorunlu tutulmuş; maddede bu husus düzenlenmiştir.

Madde 231- Gümrüklerde yürütülen işlemlerin özelliği, buralarda iş takip eden gümrük müşavirlerinin dürüst ve güvenilir olmalarını ve idareye doğru beyanda bulunmalarını gerektirmektedir. Bu madde, bu Kanuna ve gümrüklerde uygulanan diğer mevzuata aykırı hareketleri görülen gümrük müşavirlerine verilecek cezaları içermektedir. Böylece, bir nevi kamu hizmeti gören meslek mensuplarının belli bir disiplin altında çalışmaları sağlanmak istenilmiştir.

Madde 232- Gümrük müşavirlerine 231 inci maddede belirtilen disiplin cezalarının verilmesi konusundaki yetkiler bu madde ile düzenlenmiştir. Bu kişiler hakkında yapılan incelemeler sırasında tedbir mahiyetinde yapılacak işlemler de maddenin devamında yer almıştır.

Madde 233- Bu madde ile gümrük müşavir ve müşavir yardımcılığı giriş sınavlarının yılda bir kez yapılacağı ve her adayın en çok üç kez sınava girebileceği hususu hüküm altına alınmıştır.

Madde 234- Bu madde ile başlayan kısımda gümrük idareleri tarafından kesilecek para cezalarına ilişkin hükümler yer almaktadır. Bu maddenin bulunduğu birinci bölümde, cezalara ilişkin genel hükümler vardır.

Bu maddede, para cezalarının uygulanmasında kasit unsurunun aranmayacağı; aynı fiilin iki ayrı cezaya temas etmesi halinde ağır olanın uygulanacağı; ceza uygulanmasının idari yaptırım uygulanmasına engel teşkil etmeyeceği ve ceza kanunlarına göre takibat yapıp mahkum olanlar hakkında bu cezaların uygulanacağı hususları hükme bağlanmıştır.

Madde 235- Bu madde ile cezanın ne zaman karara bağlanacağı ile cezada zamaşımının başlangıç ve bitiş tarihleri belirlenmiştir. 237 nci maddeye göre alınacak para cezaları ancak vergi ta-

hakkukunun kesinleşmesinden sonra karara bağlanacak ve bu para cezalarının zamanasını süresi vergi tahakkukunun kesinleştiği tarihi takip eden günden itibaren işlemeye başlayacaktır.

Madde 236- Gümrük idarelerine yapılan beyanla, gümrük idaresince yürütülen muayene veya denetleme yahut sonradan kontrol sonucunda tespit edilen noksan gümrük vergileri ile ilgili olarak alınan para cezalarının dağıtım usul ve esasları bu maddede belirtilmiştir. Böylece, vergi kaybı yaratan beyanların daha ciddi bir şekilde denetlenmesi konusunda gümrük personeli için bir teşvik unsuru oluşturulmuştur.

Bu hüküm yürürlükten kaldırılacak olan 1615 sayılı Gümrük Kanununda da yer almaktadır.

Madde 237- Bu madde ile başlayan bölüm, vergi kaybına neden olan işlemlere uygulanacak cezalara ilişkin hükümleri içermektedir. Madde, serbest dolaşıma giriş rejimine veya bir şartlı muafiyet düzenlemesine tabi tutulan eşyaya ilişkin olarak, yapılan beyan ile muayene ve denetleme veya teslimden sonra kontrol sonucunda cins, tür, nitelik, miktar veya kıymet bakımından farklılık tespit edilmesi ve bunun bir vergi kaybına yol açması durumunda verilecek cezaları hükme bağlamaktadır. Ancak, genel ve katma bütçeye dahil kamu kuruluşları ile özel idareler ve belediyelerin vergi kaçırmaya yönelik davranışlarda bulunmayacakları hususu gözönünde bulundurularak, bu kuruluşlara madde ile öngörülen ceza uygulanmayarak, sadece usulsüzlük cezası verilecektir.

Aynı madde hükmü, yürürlükten kaldırılacak olan 1615 sayılı Gümrük Kanununda da yer almaktadır.

Madde 238- Gümrük işlemlerine başlanmadan ve bu işlemler bitirilip gümrük idarelerinin izni alınmadan antrepolardan veya eşya konutmasına izin verilen yerlerden eşya çıkarılması durumunda; çıkarılan eşyanın ithalat veya ihracat vergilerinin yanı sıra bu vergilerin 3 katı para cezası alınması, bu madde ile hükme bağlanmıştır.

Madde 239- Bu maddede, antrepolarda veya gümrük idarelerince eşya konulmasına izin verilen yerlerde yapılan sayımlar sonucunda, kayıtlara göre noksan veya fazlalık çıkması durumunda uygulanacak cezalar hükme bağlanmıştır. Bu gibi durumlarda, noksan çıkan eşyanın ithalat veya ihracat vergilerinin yanı sıra, bu vergilerin 3 katı para cezası alınacaktır. Sayımlarda fazla eşya çıkması halinde ise söz konusu eşya tasfiyeye tabi tutulduğu gibi, fazla çıkan eşyaya ait ithalat veya ihracat vergileri tutarı kadar para cezası alınacaktır. Söz konusu para cezaları antrepo işleticilerinin veya kullanıcılarının sorumlulukları gözönünde bulundurularak, bunların birinden veya her ikisinden alınacaktır.

Madde 240- Taşıt araçlarının sahipleri, kaptanları, sürücüler veya acentaları tarafından gümrük idarelerine verilen özet beyan veya özet beyan yerine kullanılan ticari veya resmi belgelerdeki kayıtlı miktara göre ortaya çıkan noksanlık veya fazlalıklar hakkında uygulanacak cezalar bu maddede yer almıştır. Ancak dökme halinde gelen eşyadaki %3'ü aşmayan eksiklik veya fazlalıklar için takibat yapılmayacaktır.

Madde hükmü yürürlükten kaldırılacak olan 1615 sayılı Gümrük Kanununda da yer almaktadır.

Madde 241- Bu maddenin yer aldığı bölümde usulsüzlüklere ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

Bu madde, ithalat veya ihracat vergilerinden muaf olsa dahi, gümrük kapıları dışında başka yerlerden izinsiz olarak eşya ithal veya ihraç veya bunlara teşebbüs etmek yahut bu tür eşyayı gümrük işlemlerini yaptırmaksızın yurda sokmak veya yurtdışına çıkarmak eylemlerine uygulanacak cezaları açıklamak üzere düzenlenmiştir. Bu gibi durumlarda, söz konusu eşyanın ithalata konu olması halinde CIF değerinin, ihracata konu olması halinde ise FOB değerinin onda biri oranında para cezası alınacaktır.

Madde 242- Bu maddede tasfiyelik hale gelen eşyanın beyan sahibi tarafından serbest dolaşma sokulmak istenmesi halinde eşyanın döviz bazında CIF değerinin % 1'i oranında Türk Lirası olarak para cezası alınması öngörülmüştür. Tasfiyeye tabi tutulan eşyaya ilişkin ihale ilanının yayımlanmasından önceki süre içinde söz konusu eşyanın beyan sahibi tarafından ithal edilmesine olanak tanınması, beyan hak sahibine büyük bir avantaj sağlamaktadır. Ancak, rejim hak sahibine tanınan bu avantajın sürekli kötüye kullanılmaması yönünden, bu şekilde bir ceza uygulamasına gidilmesi uygun bulunmuştur.

Madde 243- Maddenin 1 inci fıkrasında, bu Kanunda ayrı bir ceza tayin edilmiş haller saklı kalmak üzere, bu Kanuna uygun olarak veya bu Kanunla tanınmış yetkilere dayanılarak çıkarılan tüzük ve yönetmeliklerle getirilen şekil ve usullere aykırı hareket edenlere 10.000.000 TL para cezası uygulanması öngörülmüştür. Bu şekilde kanunda açıkça cezası bulunmayan usulsüzlükler ve riayetsizliklerin ceza uygulanamaz durumdan çıkarılması amaçlanmıştır.

1 inci fıkrada belirtilen meblağ, enflasyonun etkisi ile bir süre sonra yaptırım gücü olmayan bir cezaya dönüşebilmektedir. Bunu önlemek için, 1 inci fıkrada belirtilen miktarın, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılması 2 nci fıkra ile hüküm altına alınmıştır.

Maddenin 3, 4, 5 ve 6 ncı fıkralarında diğer usulsüzlüklere ilişkin cezalar yer almış; usulsüzlüğün ağırlığı göz önünde bulundurularak belirlenen cezalar 1 inci fıkrada belirtilen meblağ baz alınarak katlanmıştır. Buna göre, fıkralar itibariyle cezalar 1 inci fıkrada öngörülen miktarın 2, 4, 6 ve 8 katı olarak uygulanmasına olanak sağlanmıştır.

Madde 244- Bu maddenin yer aldığı kısımda gümrük işlemlerine karşı yapılacak itirazlara ilişkin hükümler yer almaktadır.

Madde metninde, gümrük vergilerine karşı düzeltme talebinin süresi ve mercii belirtilmiştir. Maddenin devamında, düzeltme talebine ilişkin kararlara, idari kararlara, gümrük vergilerine ve cezalara karşı itirazın süreleri ve mercileri sıralanmaktadır.

Madde 245- Bu maddede gümrük idarelerinde yapılan kimyevi tahlillere karşı itiraz hükümleri yer almaktadır. Bilindiği gibi, kimyasal maddelerin veya bileşimlerin gümrük tarife pozisyonunun belirlenmesinde kimyevi tahlil zorunlu bulunmaktadır. Bu tür eşya gümrük laboratuvarlarında tahlile tabi tutulmakta; tahlil sonuçlarına göre eşyanın tarife pozisyonu belirlenmekte ve o tarife üzerinden vergilendirmeye tabi tutulmaktadır.

Madde hükmüne göre, yükümlüye tebliğ edilen tahlil sonuçlarına karşı 15 gün içinde gümrük başmüdürlüklerine yazılı olarak itiraz edilebilecektir. İtiraz üzerine birinci tahlilin yapıldığı gümrük laboratuvarında görevli olan ve ilk tahlili yapan kimyager dışındaki iki kimyager tarafından ikinci tahlil yapılacaktır. Yükümlünün talebi halinde, gümrük idareleri gümrük kimyageri olmayan bir gözlemci kimyagerin de ikinci tahlilde hazır bulunmasına izin vereceklerdir. Üç kimyagerden fazla kimyager bulunmayan gümrük laboratuvarında yapılan tahlile itiraz edilmesi halinde, ikinci tahlil en az iki kimyager bulunan en yakın gümrük idaresine ait laboratuvarda yapılacaktır. İkinci tahlil isteyenlerden, haklı çıktıkları takdirde geri verilmek üzere, Müsteşarlıkça belirlenecek miktarda tahlil masrafı alınacaktır. Bu şekilde, gümrük laboratuvarlarının yersiz talepler nedeniyle meşgul edilmesi önlenecektir.

İkinci tahlil sonuçları, eşyanın teknik özelliklerinin ve niteliklerinin belirlenmesi yönünden kesin kabul edilecektir.

Madde 246- Bu madde ile para cezası kararlarına karşı idari itiraz yoluna gidilmemesi halinde yapılacak indirime ilişkin hükümler yer almaktadır. Buna göre, para cezalarına itiraz edilmez ise bu meblağ üçte bir noksanı ile tahsil edilecektir.

Madde 247- Bu madde ile yükümlülerin gümrük idaresine verdikleri beyanname ile beyan ettikleri bilgilere ve beyanname eki ibraz ettikleri belgelere karşı idari yargı yoluna başvuramayacakları hususu hükme bağlanmaktadır. Ayrıca, idari yargı yoluna başvurulmasının idari kararın uygulanmasını engellemeyeceği hususu da maddede yer almaktadır.

Madde 248- Bu madde ile, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yürürlükte olan Nisan 1334 tarihli Gümrük Kanununun ilgili maddeleri ile 30.11.1960 tarihli ve 146 sayılı Kanunun; ayrıca, 19.7.1972 tarihli ve 1615 sayılı Gümrük Kanunu ile söz konusu, Kanunda değişiklik yapan kanunlar yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1- Bilindiği gibi, halen yürürlükte bulunan 1615 sayılı Gümrük Kanununun 52 nci maddesine göre eşyanın gümrük sundurmalarında kalma süreleri bir rejim beyanından önce 4 ay ve rejim beyanından sonra 2 ay olmak üzere toplam 6 ay olarak belirlenmiştir. Bu Kanunun 52 nci maddesine göre ise aynı yerlerde bulunan ve denizyolu ile gelen eşya için 45 gün, diğer yolla gelen eşya için 20 gün içinde gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım tayini gerekli görülmektedir.

Bu geçici madde ile 1615 sayılı Gümrük Kanunundaki süreleri gözönünde bulundurarak, yurtdışı bağlantılarını yapan ve nakit hareketlerini ayarlayan kişilerin yeni Kanunun getirdiği düzenlemelerden olumsuz yönde etkilenmemesi amacıyla, yürürlükten kaldırılan Gümrük Kanununun, sundurma bekleme sürelerine ilişkin hükümlerinin uygulanması esası getirilmiştir.

Bununla birlikte, yeni kanunun sağladığı avantajlardan da yararlanması bakımından, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte genel, özel ve fiktif antrepolarda bulunan eşyanın bekleme sürelerinin sınırsız kılınması yönünde, maddeye 2 nci fıkra eklenmiştir.

Geçici Madde 2- Bu Kanun hükümlerine göre, gümrük idarelerine karşı yetkimli veya hak sahibi konumundaki kişilerin bu Kanun yürürlüğe girmeden önce başlanmış, ancak, henüz sonuçlandırılmamış gümrük işlemleri ile ilgili olarak, bunların lehlerine olan hükümlerin uygulanması prensibi, bu madde ile kabul edilmiştir.

Maddenin devamında, kanun değişikliği nedeniyle kişilerin zarara uğramamaları veya yeni durum değerlendirmesi yapmaları amacıyla, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlamak üzere, 45 gün içinde beyan hak sahiplerinin rejim değişikliği taleplerinin kabul edileceği; ancak, bu taleplerin kabulünün ceza kararlarının sonuçlarını ortadan kaldırmayacağı belirtilmiştir.

Geçici Madde 3- Başka kanunlarda gümrük teşkilatının bağlı olduğu eski Bakanlıklara ve yürürlükten kaldırılan 1615 sayılı Gümrük Kanununa yapılan atıfların geçerliliğini devam ettirebilmesi için, bu atıfların Gümrük Müsteşarlığı ve bu Kanuna yapılmış sayılacağı hükme bağlanarak hukuki boşluk doğmaması amaçlanmıştır.

Geçici Madde 4- Bu Kanun ile gümrük idarelerinin denetimi altındaki eşyanın mümkün olduğunca beyan sahiplerine kullanılması amaçlanmıştır. Bu bakımdan, tasfiye işlemleri daha elastiki hale getirilmiş; hak sahiplerinin tasfiye aşamasına kadar gümrük vergilerini ve para cezalarını ödeyerek, söz konusu eşyayı ithal edebilmesine olanak sağlanmıştır.

1615 sayılı Gümrük Kanununa göre tasfiyelik hale gelen eşya sahiplerinin de bu olanaktan yararlanmaları amacıyla Geçici 4 üncü Madde düzenlenmiştir.

Geçici Madde 5- Bu Kanun ile gümrük idarelerinde iş takip edebilecek meslek grubu üyelerinin ünvanları gümrük komisyoncusu yerine gümrük müşaviri olarak değiştirilmiştir. Bu geçici madde ile, önceden gümrük komisyoncusu veya gümrük komisyoncu yardımcısı ünvanlarına sahip olanların bu ünvanlarını gümrük müşaviri ve gümrük müşavir yardımcısı olarak değiştirebilmelerine olanak sağlanmış; gerek halen bu mesleği yürütenler ve gerekse bu mesleği icra etme hakkına sahip olanların kazanılmış hakları güvence altına alınmıştır.

Maddenin 5 inci fıkrası ile halen faaliyetlerini sürdüren gümrük komisyoncuları derneklerinin, yeni bir düzenleme yapıp, bu meslek grubunun kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu şeklinde örgütlenmelerine kadar faaliyetlerine devam etmelerine olanak sağlanmıştır.

Madde 249- Yürürlük maddesidir.

Madde 250- Yürütme maddesidir.

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

1615 SAYILI GÜMRÜK KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1. — 19.7.1972 tarihli ve 1615 sayılı Gümrük Kanununun 564 sayılı Kanun Hükmünde Karamame ile değişik 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 1. — Bu Kanunda geçen;

1. Müsteşarlık, Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığını; 2. Gümrük İdaresi, gümrük mevzuatında belirtilen işlemlerin kısmen veya tamamen yerine getirildiği Gümrük Müsteşarlığının taşra birimlerini; 3. Kişi, gerçek ve tüzel kişiler ile yürürlükteki mevzuatın öngördüğü hallerde, hukuken tüzel kişilik statüsüne sahip olmamakla birlikte, hukuki tasarruflar yapma yetkisi tanınan kişiler ortaklığını; 4. Türkiye gümrük bölgesinde yerleşik kişi, bu bölgede kanuni ikametgâhi olan bütün gerçek kişiler ile bu bölgede kayıtlı işyeri, işyeri merkezi ya da devamlı işyeri kuruluşu bulunan bütün tüzel kişi veya kişiler ortaklığını; 5. Karar, Gümrük Müsteşarlığının veya yetkili kıldığı gümrük idarelerinin, gümrük mevzuatı kapsamında belirli bir konuda bir veya daha fazla kişi üzerinde hukuki sonuç doğuracak idari tasarrufunu; 6. Serbest dolaşımında bulunan eşya; Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalara ait hükümler saklı kalmak kaydıyla, serbest dolaşıma giriş rejimi hükümlerine tabi tutulup, muafin veya gümrük vergileri ödenerek Türkiye gümrük bölgesine giren eşya ile üretiminde kullanılan girdilerin yerli olup olmadığına bakılmaksızın, bu Kanun hükümlerine göre Türk menşeli sayılan eşyayı; 7. Gümrük statüsü, eşyanın Türkiye gümrük bölgesinde serbest dolaşım durumunda bulunup bulunmadığını; 8. Gümrük vergisi ve vergi, yalnız giriş veya çıkış gümrük vergisini, gümrük vergileri ve vergiler ise giriş veya çıkışta tahsili öngörülen diğer vergiler dahil bütün malî yükleri; 9. Eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması, eşyanın bir gümrük rejimine tabi tutulmasını veya bir serbest bölgeye girmesini veya yeniden ihracını veya imhasını veya gümrüğe terkedilmesini; 10. Ekonomik etkili gümrük rejimleri, antrepo, dahilde işleme, gümrük kontrolü altında işleme, geçici ithalat ve hariçte işleme rejimlerini; 11. Gümrük beyanı, belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde eşyanın bir gümrük rejimine tabi tutulması talebinde bulunulmasını, 12. Beyan sahibi, kendi adına beyanda bulunan kişiyi veya adına beyanda bulunulan kişiyi; 13. Eşyanın gümrüğe sunulması, belirlenen usul ve esaslara uygun olarak, eşyanın gümrük idaresine ya da gümrükçe tayin edilen veya uygun görülen herhangi bir yere gelmesi üzerine gümrük idarelerine yapılan bildirimini; 14. Eşyanın teslimi, eşyanın bir gümrük rejimine tabi tutulması sonucu veya öngörülen amaçlar doğrultusunda kullanımı için gümrük idareleri tarafından ilgiliye verilmesini; 15. Rejim hak sahibi, gümrük beyanında bulunan veya namına gümrük beyanında bulunulan kişi veya bu kişiye ait bir gümrük rejimi ile ilgili hakların ve yükümlülüklerin devredildiği kişiyi; 16. İzin hak sahibi, izne tabi bir gümrük işlemi için kendisine izin verilen kişiyi; 17. Elleçleme, gümrük denetimi altındaki eşyanın asli niteliklerini değiştirmeden istiflenmesi, yerinin değiştirilmesi, büyük kablardan küçük kablara aktarılması, kablarnın yenilenmesi veya tamiri, havalandırılması, kalburlanması, karıştırılması ve benzeri işlemleri; 18. Eşya, her türlü madde, ürün ve değeri; 19. Fiilî ithal, a) vergi tahakkukunun idarece yapıldığı hallerde vergilerin ödendiği veya bankalarda gümrük idaresi adına açılan hesaba yatırıldığı veya cari hesaptan mahsubun yapıldığı veya teminata bağlandığı veya erteleme işleminin gümrüğünce tamamlandığı veya muafiyet hükümlerinin uygulandığı tarihi, b) Vergi tahakkukunun mükellefince yapıldığı hallerde eşyanın gümrük işlemlerinin ikmal edildiği tarihi, c) Taahhüt üstü yapılan işlemlerde muayenesinin bitirilip çetelenin açıldığı, d) 77 nci maddeye göre eşyanın teslim edildiği tarihi; 20. Çıkış, ihrac eşyasının 130 uncu madde gereğince muayenesinin yapıp taşıta yüklenmesini, bir yerden veya değişik yerlerden bir defada veya kısım kısım gelmekte olan dökme veya diğer eşyada yüklemenin tamamlanmasını ve

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ya muayenesi tamamlandıktan sonra çıkış hükmünde geçici depolama yerleri, antrepo veya serbest bölgelere alınmasını;

İfade eder.”

MADDE 2. – 1615 sayılı Kanununun 3 üncü maddesinin 1 numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. Gümrük denetlemesi altında, Türkiye Gümrük Bölgesine ithal veya bu bölgeden ihraç edilecek eşyanın, vergi ödeme mükellefiyeti; 55, 57, 123 ve 124 üncü maddeler gereğince beyannamelerin, posta yoluyla gelen eşyada ise, 135 ve 136 ncı maddelerdeki belgelerin, tescil edildiği günde başlar. Gümrük denetlemesi altında bulunan eşya bu Kanunda aksine hüküm bulunmadıkça fiili ithalden veya çıkıştan önce telef olursa, mükellefiyet kalkar.”

MADDE 3. – 1615 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 4. – Gümrük vergileri, eşyanın vergi ödeme mükellefiyetinin başladığı tarihteki hal ve mahiyeti esas alınarak, yürürlükte olan gümrük tarifesine göre hesaplanır. Eşya ticaretine ilişkin özel hükümlerle belirlenmiş diğer önlemler, gerektiği takdirde sözkonusu eşyanın tarife pozisyonuna göre uygulanır.

Gümrük Tarifesi;

a)Yürürlükte bulunan Türk Gümrük Tarife Cetvelini,

b)Tamamen veya kısmen Türk Gümrük Tarife Cetveline dayanan veya bu cetvele alt açılımlar ekleyen ve eşya ticaretine ilişkin tarife önlemlerinin uygulanması için tespit edilen diğer cetvelleri,

c) Türk Gümrük Tarifesinin kapsadığı eşyaya uygulanacak gümrük vergi oranlarını ve tarım politikası veya işlenmiş tarım ürünleriyle ilgili özel düzenlemeler çerçevesinde oluşturulan tarımsal malî yüklerle, diğer vergi oranları ile malî yükleri,

d)Türkiye'nin bazı ülkeler veya ülke grupları ile yaptığı tercihli bir tarife uygulaması gerektiği anlaşımlarda yer alan tercihli tarife uygulamalarını,

e)Türkiye tarafından tek taraflı olarak bazı ülkeler, ülke grupları veya toprak parçaları için tanınan tercihli tarife uygulamalarını,

f)Bazı eşyaya koşullu olarak uygulanacak gümrük vergileri muafiyeti veya indirimi ile ilgili uygulamaları,

Kapsar.

İkinci fıkranın (d), (e) ve (f) bendlerinde belirtilen tarife uygulamalarının belirli bir ithalat miktarı ile sınırlandırılmış olması halinde bu uygulamalar tarife kotalarının sözkonusu olduğu durumlarda tespit edilen ithalat miktarına ulaşıldığında; tarife tavanlarının sözkonusu olduğu durumlarda ise Bakanlar Kurulu kararıyla, sona erer. Eşyanın tarife pozisyonunun belirlenmesi deyiminden, sözkonusu eşyanın girdiği Türk Gümrük Tarife Cetvelinin veya ikinci fıkranın (b) bendinde öngörülen diğer cetvelin bir alt pozisyonunun; tamamen veya kısmen Türk Gümrük Tarifesine dayanan ya da bu tarife cetveline alt açılımlar ekleyen ve özel alanlara ait eşya ticaretine ilişkin tarife dışı önlemlerin uygulanması amacıyla Bakanlar Kurulu kararı ile oluşturulan bir diğer cetvelin alt pozisyonunun; saptanması anlaşılır.

Mahiyeti itibarıyla veya nihai kullanım amacına bağlı olarak, tarife kotaları kapsamında olsa dahi, bazı eşyanın gümrük vergilerinden indirim veya şartlı muafiyete tabi tutulacağı haller, Bakanlar Kurulunca belirlenir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 4. — 1615 sayılı Kanunun 7 nci maddesi, madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Gümrük vergilerinden muafiyet ve istisna

Madde 7. — Eşyanın serbest dolaşımına girişi veya ihracı halinde, gümrük vergilerinden muafiyet veya istisna tanınacak haller ile bu muafiyetin veya istisnanın kullanılmasına ilişkin usul ve esaslar, Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenir.

Ancak,

a)Cumhurbaşkanının zat ve ikametgâhı için gelen eşya,

b)Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı ihtiyaçları için gümrük beyannamesi bu kuruluşlar adına düzenlenmiş olmak kaydıyla, yurt dışından tedarik olunan her türlü harp silah, araç, gereç, teçhizat, makine, cihaz ve sistemleri ile bunların yapım, bakım ve onarımlarında kullanılacak yedek parçalar, akaryakıt ve yağlar, hammadde, malzeme (eğitim malzemesi dahil) ve harp ganimetleri ile memleket dahilinde temini mümkün olmayan ve Sağlık Bakanlığınca kabul, tespit ve belgelenecek her çeşit ilaç ve ilaç hammaddeleri,

c) Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı ihtiyacı için bedelsiz olarak dış kaynaklardan alınan her türlü yardım malzemesi,

d)Emniyet Genel Müdürlüğü ile Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü tarafından, emniyet ve gümrük muhafaza hizmetleri ihtiyacı için dış memleketlerden mubayaa ve ithal olunacak (b) bendinde yazılı araç, gereç ve silahlar ile bunların teferruatı,

e)Millî savunma ve iç güvenlik konularında; Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü ihtiyaçlarının sağlanması için; Türk Silahlı Kuvvetlerini güçlendirmek amacıyla kurulmuş bulunan vakıflar ile sermayesinin yansından fazlası bu vakıflara ait olan şirket ve müesseselerin yukarıda yazılı kuruluşlar tarafından verilecek siparişlerle ilgili olarak üretici sıfatıyla ithal etmeleri gereken ve miktarı ihtiyaç sahibi makam tarafından onaylanan her türlü silah, araç, gereç, anamalzeme, mühimmat, makine, elektronik, elektrikli cihaz, alet ve teferruatları ile bunların üretimi, bakımı ve onarımında kullanılacak her türlü parça, yedek parça, mamul, yarı mamul maddeler ve malzemeler.

f) Karşılıklı olmak kaydıyla, savaş esirleri ve savaş zamanlarında enterne edilen askerî ve sivil kişiler adına bağış yoluyla gönderilen yiyecek, tütün ve sigara dahil içecek ve giyim eşyası,

g)67 nci maddenin ikinci fıkrası saklı kalmak kaydıyla, Türkiye’de kayıtlı veya tescilli ve Türk bandırasını taşıyan gemilerin Türkiye’nin kara suları dışından çıkarttığı deniz balıkçılığı ürünleri ile diğer deniz ürünlerinin veya bu koşulları taşıyan fabrika gemilerde, bu ürünlerden elde edilen ürünlerin serbest dolaşımına girişi,

gümrük vergilerinden muafıtır.”

MADDE 5. — 1615 sayılı Kanunun 564 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik 14 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 14. — Gümrük hattı Türkiye siyasi sınırlarıdır. Türkiye gümrük bölgesi, Türkiye Cumhuriyeti topraklarını kapsar. Türkiye kara suları, iç suları ve hava sahası gümrük bölgesine dahildir.”

MADDE 6. — 1615 sayılı Kanunun 564 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

“Fikri ve sınaî mülkiyet haklarının korunması

Madde 21. — Fikri ve sınaî mülkiyet haklarının korunması mevzuatına göre, marka, coğrafi işaret, endüstriyel tasarım hakları ile Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamına giren haklarla ilgili olarak, hak sahibinin yetkilerine tecavüz eder mahiyetteki eşyanın gümrük işlemleri, hak sahibinin veya temsilcisinin talebi üzerine veya sözkonusu eşyanın sahte markalı ya da telif hakkına tabi taklit mal tarifine uyduğuna ilişkin açık deliller olması halinde, re'sen gümrük idareleri tarafından durdurulur. Durdurma kararı ithalatçıya ve hak sahibi veya temsilcisine bildirilir. Gümrük idareleri, olayın özelliğine göre ithalatçının veya kamunun hakkını güvenceye almak ve suiistimalleri önlemek amacıyla, başvuru sahibinden eşyanın kıymeti ile mütenasip teminat isteyebilirler. Başvurunun kabul edildiği tarihte şikâyet konusu eşya serbest dolaşıma girmiş ise, başvurunun gümrük idaresince kabul edilmesi, sözkonusu eşyanın gereğince muayene edilmeden ithaline izin verildiği gerekçeyle hak sahibine tazminat hakkı doğurmaz. Sahte markalı veya taklit mallarla mücadele kapsamında, gümrük işlemleri gümrük idaresince re'sen durdurulan eşyadan dolayı, ilgili kişilerin yapılan işlemler sonucunda kayba veya zarara uğraması halinde, gümrük idaresi yetkilileri bu kişilere karşı sorumlu tutulmaz. Gümrük idaresince alınan durdurma kararının hak sahibine tebliğinden itibaren on gün içinde esas hakkında yetkili mahkemede dava açılmaz veya mahkemeden tedbir niteliğinde karar alınmazsa, eşya hakkında beyan sahibinin talepte bulunduğu gümrük rejimi hükümlerine göre işlem yapılır. Gümrük işlemleri durdurulan eşya, yetkili mahkemece alınan karar doğrultusunda, tasfiye rejimi hükümlerine göre imha veya aslı nitelikleri değiştirilerek satış suretiyle tasfiye edilebilir. Yolcu beraberinde getirilen zati ve hediyeleşik eşya ile posta kolileri ile gönderilen ticarî mahiyette olmayan eşya için bu madde hükümleri uygulanmaz.”

MADDE 7. — 1615 sayılı Kanununun 23 üncü maddesinin 2 numaralı bendine aşağıdaki ibare eklenmiştir.

“Türkiye’de yerleşik firmalarla, lisans, royalti veya patent anlaşması imzalamış olan yabancı firmaların bu tür eşyası bu hükmün dışındadır.”

MADDE 8. — 1615 sayılı Kanununun 564 sayılı Kararın Hükmünde Kararname ile değişik 51 inci maddesinden önceki “İKİNCİ KİTAP” üst başlığı ile “Gümrük rejimleri” alt başlığı ve “BİRİNCİ AYIRIM” üst başlığı ile “Sundurma rejimi” alt başlığı kaldırılmış, buraya “ALTINCI BÖLÜM” üst başlığı ile “Eşyanın geçici depolanması” alt başlığı konulmuş ve 51 inci maddesi, madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Geçici depolama

Madde 51. — Türkiye gümrük bölgesine getirilen serbest dolaşımda olmayan eşya ile talep halinde çıkış eşyası gümrük denetimi altında geçici depolama yerlerine veya gümrük idaresince uygun görülen yerlere konulur. Eşya, gümrüğe getirildikten sonra gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım tayin edilinceye kadar geçici depolanan eşya statüsünde bulunur.

Geçici depo işleticileri en çok 3 gün içinde geçici depoya alınan eşyanın manifesto veya manifesto yerine geçen belgelerdeki bilgilere uygun olarak düzenleyecekleri Geçici Depo Giriş Listesini ilgili gümrüğe vermek zorundadırlar. Yolcu beraberinde getirilen eşya ile gümrüğe sunulmaksızın bir gümrük rejimine tabi tutulacak eşya veya hacimleri, ağırlıkları ve cinsteri itibariyle geçici depolama yerlerine konulmaksızın geldiği taşıt üstünde işleme tabi tutulacak eşya hakkında düzenlemeler yapmaya Müsteşarlık yetkilidir.

Geçici depolanan eşyanın, geçici depolama yerine konuluş tarihinden itibaren iki ay içerisinde gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması ve gümrük işlemlerinin tamamlanması gerekir. Yolcu beraberinde getirilip gümrük ambarları veya geçici depolama yerlerine konulan eş-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ya buralarda 3 ay süre ile muhafaza edilir. Bu maddede belirtilen süreler içinde gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım tayini için gerekli işlemlere başlanmamış eşya, herhangi bir adli veya idarî takibata konu olmaması halinde tasfiye olunur. Ancak bir defada getirilemeyen komple tesislerin sahipleri veya bunlar adına işi yürütecek temsilcileri veya taşıyıcıları ile bunların temsilcileri tarafından gümrüğe müracaatla getirilen eşyanın komple tesise ait olduğu kanıtlanmak koşuluyla, bu süreler son partinin getiriliş tarihinden itibaren işlemeye başlar. Geçici depolanan eşya aslı nitelikleri değiştirilmemek kaydıyla buralarda elleçlemelere tabi tutulabilir. Geçici depolama yerlerinin şekil ve niteliklerini belirlemeye, geçici depolama yerleri açılması ve işletilmesi konusunda izin vermeye ve gerektiğinde buralara konulacak eşya için teminat istemeye Müsteşarlık yetkilidir.”

MADDE 9. – 1615 sayılı Kanununun 564 sayılı Kanun Hükümünde Kararname ile değişik 52 nci maddesinden önce gelmek üzere “İKİNCİ KİTAP” üst başlığı ve “Gümrük rejimleri” alt başlığı, “BİRİNCİ AYIRIM” üst başlığı ve “Serbest dolaşıma giriş rejimi” alt başlığı, “BİRİNCİ BÖLÜM” üst başlığı ve “Genel hükümler ve beyan şekilleri” alt başlığı konulmuş ve 52 nci maddesi, madde başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Eşyanın serbest dolaşıma girişi

Madde 52. – Türkiye gümrük bölgesine gelen eşyanın serbest dolaşıma girişi; ticaret politikası önlemlerinin uygulanması, eşyanın ithali için öngörülen diğer işlemlerin tamamlanması ve kanunen ödenmesi gereken vergilerin tahakkuk ve tahsili veya muafiyet hükümlerinin uygulanması ile mümkündür. Beyan sahibi, tarımsal malî yükler dışında kalan gümrük vergilerinin oranlarının serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescil tarihinden sonra, fakat eşyaya ilişkin gümrük vergilerinin ödenmesinden veya teminata bağlanmasından önce indirilmesi halinde, lehine olan oranın uygulanmasını isteyebilir. Ancak, gümrük işlemlerinin beyan sahibinden kaynaklanan gecikmelerden dolayı tamamlanmaması halinde, bu hüküm uygulanmaz. Bir konişmento kapsamı eşyanın değişik tarife pozisyonlarına girdiği ve her bir eşya için kendi tarife pozisyonuna göre işlem yapılmasının ek bir işyükü ve masrafa sebep olduğu hallerde, beyan sahibinin talebi üzerine, gümrük idareleri eşyanın tamamına en yüksek gümrük vergi oranına tabi eşyanın tarife pozisyonuna göre vergi uygulayabilirler.”

MADDE 10. – 1615 sayılı Kanununun 53 üncü maddesi, madde başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Nihai kullanım

Madde 53. – Özel amaca yönelik kullanım nedeniyle indirimli veya sıfır vergi oranından yararlanarak serbest dolaşıma girmiş eşyanın üzerindeki gümrük denetimi devam eder. Bu denetim nihai kullanım olarak kabul edilen üretim veya kullanım faaliyetinin tamamlanması ile sona erer. Ayrıca, eşyanın indirimli veya sıfır vergi uygulaması için belirlenen amaçlar dışında kullanılması nedeniyle tahsili gereken vergilerin ödendiği veya ihraç ya da imha edildiği hallerde de gümrük denetimi sona erer. Nihai kullanım nedeniyle serbest dolaşıma giren eşya ile ilgili olarak teminat istenilmesi veya bu hakkın üçüncü kişilere devrine ilişkin düzenlemeler yapmaya Müsteşarlık yetkilidir.”

MADDE 11. – 1615 sayılı Kanununun 61 inci maddesi, madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Süresi içinde gümrük işlemleri bitirilemeyen eşya

Madde 61. – 51 inci maddede belirtilen geçici depolama süresi içinde, beyannamesi tescil edilmiş eşyanın sebepsiz yere takip ve gümrük işlemleri bitirilmediği takdirde, eşya gümrük idaresince re’sen muayene edilir ve tasfiye rejimi hükümlerine tabi tutularak, beyannamesi iptal olunur. An-

(Hükümetin Teklif Etiği Metin)

cak, yapılacak muayene sonunda, gümrüklerce alınacak para cezasını veya diğer ceza takiplerini gerektiren hallere ilişkin kovuşturma tamamlanmadan eşya tasfiye edilemez. Genel antrepolar ile özel antrepolarda bulunan eşya ile ilgili olarak serbest dolaşıma giriş rejimi için beyanname verilmesi halinde, gümrük işlemlerinin beyannamenin tescil tarihinden itibaren 30 gün içinde bitirilmesi gerekir. Bu süre içinde işlemleri bitirilmeyen eşya da tasfiye edilir. İhtilafli işlemlerde, yetkili mercilerce ihtilafın halline kadar bu madde hükümleri uygulanmaz.”

MADDE 12. — 1615 sayılı Kanunun 564 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik 90 ıncı maddesinden önceki “ÜÇÜNCÜ AYIRIM” üst başlığı ve “Özel gümrük rejimleri” alt başlığı, “İKİNCİ AYIRIM” üst başlığı ve “Şartlı muafiyet düzenlemeleri ve ekonomik etkili gümrük rejimleri” alt başlığı şeklinde yeniden düzenlenmiş ve 90 ıncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 90. — Transit; yolcu, taşıt ve serbest dolaşıma girmemiş eşyanın gümrük vergileri ile ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmaksızın veya gümrük işlemleri tamamlanmış çıkış eşyasının, duruma göre, yabancı bir ülkeden gelip Türkiye gümrük bölgesinden geçerek yabancı bir ülkeye Türkiye’den yabancı bir ülkeye veya Türkiye gümrük bölgesindeki bir gümrükten diğer bir gümrüğe taşınmasıdır. Transit olarak geçen yolcu, taşıt ve serbest dolaşıma girmemiş eşyadan, transit geçişler dolayısıyla yapılan hizmet ve denetlenmenin gerektirdiği ücretler hariç, gümrük vergileri alınmaz. Boru hattı ile yapılan taşımalar, 92 nci maddeye göre milletlerarası transit hükümlerine tabidir. Yabancı bir ülkeden deniz, hava, demir veya karayolları ile bir Türk limanına çıkarılan serbest dolaşıma girmemiş eşyanın, o limanda gümrük vergileri ödenmeksizin veya muaflik işlemleri yapılmaksızın denizden yabancı veya bir Türk limanına gönderilmesi de transit sayılır. Düzenli seferli olmayan yabancı veya Türk gemilerinin Türkiye karasularında seyirinde şüphe halinde, eşyanın bulunduğu ambar kapakları ve diğer yerleri gümrükçe mühürlenir, gerektiğinde memur da eşlik ettirilebilir.”

MADDE 13. — 1615 sayılı Kanunun 95 inci maddesinden önceki “İKİNCİ BÖLÜM”ün “Aktarma rejimi” olan alt başlığı “Dahilde işleme rejimi” şeklinde yeniden düzenlenmiş ve 95 inci maddesi, madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Dahilde işleme rejiminin işleyişi

Madde 95. — Serbest dolaşımda olmayan eşya, Türkiye gümrük bölgesinden işlem görmüş ürünler şeklinde yeniden ihraç edilmeye yönelik olarak, gümrük vergilerine ve ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmaksızın, ancak, vergileri teminata bağlanmak suretiyle geçici olarak ithal edilebilir. Eşyanın işlem görmüş ürün şeklinde ihracı halinde teminatı iade olunur. Serbest dolaşıma giren eşya ise, işlem görmüş ürünler şeklinde Türkiye gümrük bölgesinden ihraç edildiği takdirde, 85 inci maddenin 2 numaralı fıkrası hükmüne istisna olmak üzere, kendilerine uygulanmış olan gümrük vergileri geri verilir. Eşyanın montajı, kurulması, işlenmesi, yenilenmesi veya tamir edilmesi ile benzeri işlemler işleme faaliyetleridir. İşleme faaliyetleri sonucunda elde edilen ürünler işlem görmüş ürün sayılır. Belirli bir miktardaki ithal eşyasının işlenmesi sonucu elde edilen işlem görmüş ürünlerin miktarı veya yüzdesi verimlilik oranıdır. İşlem görmüş ürünlerin imali için ithal eşyasının yerine kullanılan serbest dolaşımda bulunan eşya eşdeğer eşyadır. İşlem görmüş ürünlerin eşdeğer eşyadan elde edilmesine veya eşdeğer eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünlerin ithal eşyasının serbest dolaşıma girmesinden önce Türkiye gümrük bölgesi dışına ihraç edilmesine izin verilebilir. Ancak, eşdeğer eşyanın, serbest dolaşıma girecek ithal eşyası ile aynı kalitede ve aynı nitelikte olması gerekir. Belirlenecek özel hallerde, eşdeğer eşyanın ithal eşyasından daha ileri bir imalat aşamasında olmasına izin verilebilir. İşlem görmüş ürünlerin eşdeğer eşyadan elde edildiği durumlarda, gümrük işlemlerinde ithal eşyası eşdeğer eşya. Eşdeğer eşya ise ithal eşyası olarak de-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ğlendirilir. İşlem görmüş ürünlerin çıkışta gümrük vergilerine tabi eşdeğer eşyadan elde edilmesi halinde, bu vergiler teminata bağlanır ve ithal eşyasının serbest dolaşıma girmesiyle bu teminat çözümlür.

Dahilde işleme izni, işleme faaliyetlerini yapan veya yaptıran kişinin talebi üzerine verilir. İzin, sadece Türkiye gümrük bölgesinde yerleşik kişilere ve ithal eşyasının işlem görmüş ürünler içinde tespiti mümkün olduğu takdirde veya eşdeğer eşya kullanıldığında, eşdeğer eşya için birinci fıkrada belirtilen şartlara uyulduğunun tespit edildiği durumlarda ve Türkiye gümrük bölgesindeki üreticilerin temel ekonomik çıkarlarının olumsuz etkilenmemesi koşuluyla, verilir. Ticari nitelikte olmayan dahilde işleme amaçlı ithalat için Türkiye gümrük bölgesi dışında yerleşik kişilere izin verilmesi mümkündür. Dahilde işleme rejimine tabi tutulacak eşyanın 54 üncü madde hükmünce gümrüğe beyanı zorunludur. Eşya, 68 inci madde gereğince muayeneye tabi tutulur. İşlem görmüş ürünlerin ihracı veya yeniden ihracı ya da gümrükçe onaylanmış başka bir işleme tabi tutulması için gerekli süreler belirlenir. Sürenin başlangıcı serbest dolaşıma girmemiş eşya için beyannamenin tescil edildiği tarihtir. İthal eşyasının ithalinden önce eşdeğer eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünlerin ihracı uygulamasında, ithal eşyasının rejim beyanı için gereken süre Müsteşarlıkça belirlenir. Bu süre ilgili eşdeğer eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünler için çıkış beyannamesinin tescil tarihinden itibaren işlemeye başlar. Verimlilik oranı veya gerekli olduğunda bu oranın belirlenme yöntemi, işleme faaliyetinin gerçekleştiği veya gerçekleşeceği koşullar gözönünde bulundurularak belirlenir. Aslı nitelikleri itibarıyla aynı özelliklere sahip eşya kullanılmak şartıyla aynı kalitede işlem görmüş ürünlerin elde edilmesi ile sonuçlanan ve belirli teknik koşullar altında yürütülen işleme faaliyetleriyle ilgili olarak, doğruluğu önceden saptanmış verilere göre standart bir verimlilik oranı tespit edilir. İşlem görmüş ürünlerin veya değişmemiş eşyanın tamamı veya bir kısmı, hariçte işleme hükümleri çerçevesinde daha ileri düzeyde işlenmek üzere Türkiye gümrük bölgesi dışına geçici olarak ihraç edilebilir. Eşyanın yeniden ithalinde bir vergi ödeme mükellefiyeti doğduğu takdirde, bunlardan işlem görmüş ürünler veya değişmemiş eşya için üçüncü fıkraya göre, Türkiye gümrük bölgesi dışında işlendikten sonra bünyesinde, niteliğinde ve tarife pozisyonunda bir değişiklik yapılmadan yeniden ithal edilen ürünler için, işçiliğin görüldüğü memlekette yapılan masraf ve ücretler ile dönüş için ödenen navlun ve sigorta bedelleri tutarı esas alınarak, ihraç edilmiş ürünler bu ihracattan önce serbest dolaşıma girmiş olsalardı uygulanacak olan şartlar altında, hariçte işleme rejimi hükümlerine göre hesaplanacak gümrük vergileri alınır.

Değişmemiş eşyanın veya işlem görmüş ürünlerin serbest dolaşıma girmiş sayılacağı durum ve şartlar Müsteşarlıkça belirlenir. İşlem görmüş ürünlerin serbest dolaşıma girmeleri durumunda gümrük vergileri, işleme faaliyeti sonucunda elde edilen diğer ürünlerin ihraç edilen kısmı ile orantılı olarak hesaplanır. Tarım politikası çerçevesinde malî yükler konu olan işlem görmüş ürünlerin vergiye tabi tutulmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlar Kurulunca belirlenir. Dahilde işleme rejimi kapsamındaki bir eşya için vergi mükellefiyeti doğması halinde, Kanunun 3 üncü maddesi hükmünce işlem yapılır. Ancak, dahilde işleme rejimine tabi eşya, beyannamesinin tescil tarihinde, tarife kotaları ve tarife tavanları çerçevesinde tercihli tarife uygulamasından yararlanabilir durumda ise, bu tercihli tarifeden yararlanabilmesi, kat'î ithal beyannamesinin tescil edildiği tarihte de, aynı tercihli tarifeden yürürlükte olmasına bağlıdır. Aynı ithal eşyası için özel amaca yönelik nihai kullanım nedeniyle indirimli veya sıfır gümrük vergisi oranının uygulanmasının gerektiği hallerde, bu uygulamadan işlem görmüş ürünler de yararlandırılır. Aynı ithal eşyasının 7 nci madde uyarınca gümrük vergilerinden muaf olduğu hallerde, işlem görmüş ürünlere de bu muafiyet tatbik olunur.

Serbest dolaşıma girmiş bir eşyanın dahilde işleme rejimine tabi tutularak, işlem görmüş ürünler şeklinde ihracı halinde, eşya geri ödeme sisteminden yararlandırılabilir. Geri ödeme sisteminin

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

uygulanması, işlem görmüş ürünlerin ihracına ilişkin çıkış beyannamesinin tescili ile başlar. Bu takdirde, keyfiyet serbest dolaşıma giriş beyannamesi üzerinde gösterilir ve izin belgesinin bir örneği bu beyannameye eklenir. Serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescili sırasında, ithalat miktar kısıtlamalarına tabi olan veya 4 üncü maddeye göre tercihli tarife veya şartlı muafiyetten kotalar dahilinde yararlanabilen ya da tarım politikası veya tarım ürünlerinin işlenmesi sonucunda elde edilen bazı eşyaya uygulanan özel düzenlemeler ile konulmuş tarımsal malî yüklere veya ithalatta alınan başka ek malî yüke tabi olan eşya geri ödeme sisteminden yararlanamaz. Geri ödeme sistemi ancak, eşyanın serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescili tarihinde, bu eşyadan elde edilecek işlem görmüş ürünlerle ilgili herhangi bir parasal ihracat jadesinin sözkonusu olmadığı hallerde uygulanabilir. Geri ödeme sistemi uygulandığı takdirde, bu Kanunun henüz ithal edilmemiş eşyanın yerine eşdeğer eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünlerin Türkiye gümrük bölgesi dışına ihracına ilişkin hükümleri uygulanmaz. İzin hak sahibi, geri ödeme sistemi çerçevesinde serbest dolaşıma giren ithal eşyasından elde edilmiş işlem görmüş ürünlerin, ihraç edildiklerini, daha sonra yeniden ihraç edilmek üzere transit, antrepo, geçici ithalat veya dahilde işleme rejimine tabi tutulduğunu veya çıkış rejimi hükümlerine göre serbest bölgeye konulduğunu gümrük idarelerine belgelemek ve rejimin uygulanmasına ilişkin tüm koşullara uyulmuş olmak kaydıyla, gümrük vergilerinin geri verilmesini isteyebilir. İşlem görmüş ürünler sözkonusu gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulduğunda, serbest dolaşımda olmayan eşya sayılır. Geri ödeme başvurusunun yapılması için gereken süre Müsteşarlıkça saptanır.”

MADDE 14. – 1615 sayılı Kanunun 100 üncü maddesinin 1 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. Serbest dolaşıma girmemiş eşya ile serbest dolaşımda bulunmakla birlikte yalnızca dahilde işleme veya gümrük kontrolü altında işleme rejimlerine tabi tutulacak eşya ile Türkiye gümrük bölgesine girmesi veya transit geçirilmesi yasak olmayan eşyanın,”

MADDE 15. – 1615 sayılı Kanunun 564 sayılı Kanun Hükümünde Kararname ile değişik 101 inci maddesi, madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Genel antrepo ve özel antrepo

Madde 101. – Genel antrepo, herkes tarafından eşya konulup kullanılabilen, özel antrepolar ise yalnız antrepo işleticisine ait eşyanın konulması amacıyla kurulan gümrük antrepolarıdır. Serbest dolaşımda olmayan eşyanın sergilendiği fuar ve sergiler de özel antrepo sayılır. Parlayıcı ve patlayıcı veya bir arada buldukları eşya için tehlikeli olan veya korunmaları özel tertip ve yapılara gerek gösteren Müsteşarlıkça belirlenmiş eşya, ancak bu niteliklerine uygun genel veya özel antrepolara konulabilir. Posta idarelerinin sorumluluğu ve gümrüğün denetlemesi altındaki yabancı kolilerin konulduğu kapalı yerler genel antrepo sayılır. Genel antrepolar içinde özel kabinler açılmasına, yıkama, temizleme, elleçleme işlemleri yapılmasına Gümrük İdarelerince izin verilir. Özel kabinler, tesisi suretiyle işletilen genel antrepolarda kabinlerin kullanımından kaynaklanan sorumluluk kullancısı aittir.”

MADDE 16. – 1615 sayılı Kanunun 102 nci maddesi, madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İzin

Madde 102. – Gümrük idareleri tarafından antrepo işletilmediği veya işletmenin yeterli olmadığı hallerde, gümrük antreposu açılması ve işletilmesi Müsteşarlığın izni ile mümkündür. İzin, Türkiye’de yerleşik kişilere verilir. Antrepo işleticilerinin hak ve yükümlülükleri, işleticinin talebi üzerine Müsteşarlığın vereceği izindeki şartlara uyulmak kaydıyla başka bir kişiye devredilebilir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 17. — 1615 sayılı Kanunun 103 üncü maddesi, madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Özel haller

Madde 103. — Ekonomik yönden ihtiyaç bulunması ve gümrük denetiminin olumsuz etkilenmemesi şartıyla serbest dolaşımda olmayan eşyanın antrepolarda dahilde işleme veya gümrük kontrolü altında işleme rejimlerine ilişkin hükümler çerçevesinde ve gerektiğinde serbest dolaşımda bulunan eşya ile de karıştırılarak işçiliğe tabi tutulmasına Gümrük İdarelerince izin verilebilir.”

MADDE 18. — 1615 sayılı Kanunun 112 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 112. — Genel ve özel antrepolarda eşyanın kalışı süre ile sınırlı değildir. Ancak, gümrük idareleri istisnaî hallerde, eşyaya gümrükçe onaylanmış yeni bir işlem veya kullanım tayin edilmesi için bir süre belirleyebilirler. Özel antrepolara konulan eşya ile ihracata bağlı önlemlerden yararlanabilecek tarım ürünleri için Müsteşarlıkça özel süreler tayin edilebilir. Genel antrepo sayılan Posta İdaresinin sorumluluğu altındaki mahallerde eşyanın bekleme süresi bağlı bulunduğumuz milletlerarası anlaşmalar hükümlerine tabidir. Yolcu beraberinde gelen eşyanın antrepolarda ve gümrük denetimi altındaki diğer yerlerde kalabileceği süre üç aydır. Süresi içinde ithal veya yurtdışı edilmeyen yolcu eşyası hakkında 140 ıncı madde hükümleri uygulanır.”

MADDE 19. — 1615 sayılı Kanunun 118 inci maddesinden önceki “DÖRDÜNCÜ BÖLÜM”ün “Geçici kabul geçici muaflık rejimi” olan alt başlığı “Gümrük kontrolü altında işleme rejimi” şeklinde yeniden düzenlenmiş ve 118 inci maddesi, madde başlığıyla beraber aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Gümrük kontrolü altında işleme rejiminin işleyişi:

Madde 118. — Serbest dolaşıma girmemiş eşyanın Türkiye gümrük bölgesinde, gümrük vergilerine veya ticaret politikası önlemlerine tabi olmaksızın, niteliğini veya durumunu değiştiren işlemlerde kullanılmaları ve bu işlemlerden elde edilen işlenmiş ürünlerin tabi oldukları gümrük vergileri alınarak serbest dolaşıma girmeleri, gümrük kontrolü altında işleme rejimi çerçevesinde mümkündür. Elde edilen bu tür ürünler, işlenmiş ürün olarak adlandırılır. Bu rejiminin uygulanabileceği eşyalar ve bunların göreceği işleme faaliyetleri bir liste halinde belirlenir.

Gümrük kontrolü altında işleme izni; işleme işini yapan veya yaptıran kişinin talebi üzerine sadece Türkiye gümrük bölgesinde yerleşik kişilere, işlenmiş ürünler içinde ithal eşyasının teşhisinin mümkün olduğu, eşyanın işlenmesinden sonra, bu rejime tabi tutulmasından önceki niteliğine veya durumuna dönüştürülmesinin ekonomik olarak mümkün bulunmadığı, rejimin uygulanmasının, ithal eşyasının tabi olduğu menşe ve miktar kısıtlaması kurallarının etkilerini saptırmadığı, Türkiye’deki benzer eşyanın üreticilerinin temel ekonomik çıkarlarını olumsuz etkilemediği hallerde ve bir işleme faaliyeti yaratma veya devam ettirme yönündeki ekonomik amaçlara uyulması şartıyla verilir.

Gümrük kontrolü altında işleme rejimine tabi tutulacak eşyanın 54 üncü madde hükümüne gümrüğe beyanı zorunludur. Eşya 68 inci madde gereğince muayeneye tabidir. Gümrük kontrolü altında işleme rejimine tabi olacak eşyanın, gümrük vergileri terminata bağlanır. Rejime ilişkin olarak süre belirlenmesi ve verimlilik oranının saptanması hususlarında dahilde işleme rejimi hükümleri uygulanır. Değişmemiş eşyanın veya izinde öngörülen işlemin ara aşamalarının herhangi birinde bulunan eşyanın, vergi ödeme mükellefiyetinin başlangıcı, ithal eşyasının beyannamesinin tescil tarihidir. Bu rejime tabi tutulan eşyanın, tercihli bir tarife uygulamasından yararlanabildiği ve aynı tercihli tarife uygulamasının serbest dolaşıma giren aynı nitelikteki işlenmiş ürünlere de uygulanabildiği hallerde, işlenmiş ürünlerin tabi olduğu gümrük vergileri, sözkonusu tercihli tarife çerçevesinde belirlenmiş vergi oranına göre hesaplanır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Tercihli tarife uygulamasının, tarife kotaları veya tarife tavanlarına tabi olması halinde, işlenmiş ürünler için tercihli tarifeye göre belirlenen vergi oranının uygulanması, sözkonusu tercihli tarifenin serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescilli sırasında ithal eşyasına uygulanabilmesi koşuluyla bağlıdır. Serbest dolaşıma giren işlenmiş ürünlerin imalatında fiilen kullanılan ithal eşyası miktarı, beyannamesinin tescilli sırasında yürürlükte olan tarife kotaları ve tarife tavanları hesabına katılır. Bu durumda, işlenmiş ürünlerle aynı olan ürünler için açılmış tarife kotaları veya tavanlarının hesabına herhangi bir ilave yapılmaz.”

MADDE 20. — 1615 sayılı Kanunun 119 uncu maddesinden önce gelmek üzere “BEŞİNCİ BÖLÜM” üst başlığı ve “Geçici ithalat rejimi” alt başlıkları konulmuş ve 119 uncu maddesi, madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Geçici ithalat rejiminin işleyişi

Madde 119. — Kullanılmaları nedeniyle olağan yıpranma dışında herhangi bir değişikliğe uğramaksızın tekrar ihraç edilecek serbest dolaşımında olmayan eşyanın gümrük vergilerinden tamamen veya kısmen muaf olarak ve ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmaksızın Türkiye gümrük bölgesi içinde kullanılmaları mümkündür. Geçici ithal olunacak eşyanın 54 üncü madde gereğince gümrüğe beyanı zorunludur. Milletlerarası mahiyette olarak kabul edilmiş triptik, gümrüklerden geçiş karnesi veya benzeri belgeler de beyannamedir. Eşyanın muayenesi 68 inci madde hükmüne göre yapılır ve Müsteşarlıkça belirlenecek haller dışında, vergileri teminata bağlanır. Geçici ithal izni eşyayı kullanan veya kullandıran kişinin talebi üzerine gümrük idarelerince verilir. Eşyanın ayniyet tespitinin mümkün olmadığı hallerde bu izin verilmez. İthal eşyasının tekrar ihracı veya gümrükçe onaylanmış başka bir işlem veya kullanıma tabi tutulması için gerekli süreler, eşyanın kullanım amacına uygun olarak Müsteşarlıkça belirlenir. Gümrük vergilerinden tam muafiyet suretiyle geçici ithalat rejiminin uygulanabileceği durumlar ve özel şartlar Bakanlar Kurulunca saptanır. Tam muafiyet suretiyle geçici ithale ilişkin durum ve özel şartlar saklı kalmak üzere, eşyanın Türkiye gümrük bölgesinde kalma süresi 24 aydır. Geçici ithalat rejiminin gümrük vergilerinden kısmi muafiyet uygulaması, mülkiyeti Türkiye gümrük bölgesi dışında yerleşik bir kişiye ait olan ve Bakanlar Kurulunca belirlenecek tam muafiyete tabi durum ve özel şartlarda olmayan veya sözkonusu durum veya özel şartlara tabi olmakla birlikte, tam muafiyet suretiyle geçici ithalat izni için öngörülen bütün şartları yerine getirmeyen eşyaya tatbik olunur. Geçici ithalat rejiminde gümrük vergilerinden kısmi muafiyet uygulanmayacak eşya listesi Bakanlar Kurulunca belirlenir. Gümrük vergilerinden kısmi muafiyet suretiyle geçici ithalat rejimine tabi tutulan eşyadan alınacak gümrük vergileri tutarı, sözkonusu eşyanın bu rejime tabi tutulduğu tarihte serbest dolaşıma girmiş olması halinde alınacak vergiler tutarının, kısmi muafiyetli geçici ithalat rejimine tabi tutulduğu her ay için % 3 oranındadır. Bir aydan az süreler tam ay olarak kabul olunur. Alınacak gümrük vergileri tutarı, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48 inci maddesine göre uygulanacak faizler hariç olmak üzere, sözkonusu eşyanın geçici ithalat rejimine tabi tutulduğu tarihte serbest dolaşıma girmiş olması halinde alınacak gümrük vergileri miktarını aşamaz. Geçici ithalat rejiminden yararlanan hak sahibinin hak ve mükellefiyeti bu rejimden yararlanmak üzere konulmuş şartları yerine getiren diğer kişilere devredilebilir. Yeni hak sahibi ancak, eşya ile ilgili kalan süreyi kullanır. Devir aynı ay içinde kısmi muafiyet suretiyle geçici ithal izni verilmiş iki kişi arasında gerçekleştirildiği takdirde, ayın tamamı için tahakkuk ettirilen gümrük vergileri ilk hak sahibi tarafından ödenir. Eşya için gümrük vergileri mükellefiyeti doğduğunda, 3 üncü madde hükmüne işlem yapılır. Kısmi muafiyet uygulaması dışında, eşya ile ilgili vergi mükellefiyeti doğduğunda, hesaplanan vergi tutarından, eşyanın kısmi muafiyete tabi tutulmasından dolayı ödenen vergiler düşülür.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 21. — 1615 sayılı Kanununun 120 nci maddesinden önce gelmek üzere "ALTINCI BÖLÜM" üst başlığı ve "Hariçte işleme rejimi" alt başlıkları konulmuş ve 120 nci maddesi, madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Hariçte işleme rejiminin işleyişi

Madde 120. — Hariçte işleme rejimi kapsamında, serbest dolaşımdaki eşya dışarıda işleme faaliyetlerine tabi tutulmak üzere Türkiye gümrük bölgesinden geçici olarak ihraç edilebilir ve bu faaliyetler sonucunda elde edilen ürünler gümrük vergilerinden tam veya kısmi muafiyet uygulanmak suretiyle tekrar serbest dolaşıma giriş yapabilir. Eşyaya, geçici ihracı sırasında, Türkiye gümrük bölgesinden çıkışı nedeniyle öngörülen gümrük vergileri ile ticaret politikası önlemleri ve diğer işlemler uygulanır. Hariçte işleme rejimine tabi tutulan eşya geçici ihracat eşyasıdır. Eşyanın bir işçiliğe tabi tutulması, işlenmesi, yenilenmesi veya tamir edilmesi ile benzeri işlemler işleme faaliyetleridir. İşleme faaliyetleri sonucunda elde edilen ürünler işlem görmüş ürün sayılır. Belirli miktardaki geçici ihracat eşyasının işlem görmüş ürünler içerisindeki miktarı veya yüzdesi verimlilik oranıdır. Hariçte işleme rejimi; ihracı ödenmiş veya teminata bağlanmış gümrük vergilerinin geri verilmesine veya kaldırılmasına yol açan, ihracından önce nihai kullanımları nedeniyle tam muafiyet suretiyle serbest dolaşıma giren ve bu muafiyetle ilgili koşulları devam eden, ihracı ihracatta vergi iadesini gerektiren veya ihracı nedeniyle tarım politikaları çerçevesinde vergi iadesi dışında malî bir avantaj sağlayan, serbest dolaşımdaki eşyaya uygulanmaz. Hariçte işleme izni, Türkiye gümrük bölgesinde yerleşik kişilere ve işlem görmüş ürünlerin geçici ihracat eşyasının işlenmesi sonucu elde edildiğinin tespitinin mümkün olduğu ve iznin Türkiye gümrük bölgesindeki üreticilerin ekonomik çıkarlarına ciddi bir zarar verecek durumda olmadığı hallerde verilir. Faaliyetin verimlilik oranı veya bu oranın belirlenmesine ilişkin usul ve esaslar ile işlem görmüş ürünlerin Türkiye gümrük bölgesine yeniden ithal edilmeleri için gerekli bir süre tespit edilir. İzin hak sahibinin talebinin uygun bulunması halinde bu süre uzatılabilir.

Hariçte işleme rejimine tabi tutulacak eşya gümrüğe beyan olunur. Eşyanın muayenesi 130 uncu madde hükümüne yapılır. Bu rejim kapsamında işlem görmüş ürün olarak serbest dolaşıma giriş beyanının, izin hak sahibi tarafından veya izin hak sahibinin onayı ve izin koşullarına uyulmuş olmak kaydı ile Türkiye gümrük bölgesinde yerleşik bir başka kişi adına ya da hesabına yapılması halinde gümrük vergilerinden tam veya kısmi muafiyet tanınabilir. Hariçte işleme rejimine ilişkin koşullar veya yükümlülüklerden birine uyulmadığı takdirde, gümrük vergilerinden tam veya kısmi muafiyet uygulanmaz. Gümrük vergileri, işlem görmüş ürünlere ait gümrük vergileri tutarından, geçici ihracat eşyasına en son işleme faaliyetine tabi tutulduğu ülkeden aynı tarihte ithal edildiğince uygulanacak olan gümrük vergileri tutarının düşülmesi suretiyle hesaplanır. Düşümü yapılacak tutarın hesaplanmasında geçici ihracat eşyasının, hariçte işleme rejimine ilişkin beyannamesinin tescil tarihindeki miktar ve niteliği ile işlem görmüş ürünlerin yeniden serbest dolaşıma girişine ilişkin beyannamenin tescil tarihinde uygulanacak vergi oranı ile diğer vergilendirme unsurları gözönünde tutulur.

İşlem görmüş ürünlerin gümrük kıymetinin belirlenmesinde, ürünün bütünyesine katılan malzeme, aksam, parça ve benzerleri de dikkate alınır. Kıymetin bu şekilde belirlenememesi durumunda, işlem görmüş ürünlerin gümrük kıymeti ile makul surette belirlenen işleme masrafları arasındaki fark, geçici ihracat eşyasının kıymetini oluşturur. Ayrıca, geçici ihracat eşyasının, hariçte işleme rejimine tabi tutulmadan önce nihai kullanım amacıyla indirimli vergi oranından serbest dolaşıma giriş yaptığı ve bu koşulların devam ettiği hallerde, düşümü yapılacak tutar, eşyanın serbest dolaşıma ilk girişi sırasında hesaplanan gümrük vergileri tutarıdır. Geçici ihracat eşyasının, nihai kullanım amacıyla serbest dolaşıma girişi sırasında indirimli veya sıfır vergi oranından yararlanabildiği hallerde,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

bu eşyaya en son işleme faaliyetinin gerçekleştiği ülkede de nihai kullanıma uygun işçilik görmesi koşuluyla, sözkonusu indirimli veya sıfır vergi oranı uygulanır. İşlem görmüş ürünlerin tercihli bir tarife uygulamasından yararlanması ve bu tarihenin geçici ihracat eşyası ile aynı tarife pozisyonundaki eşya için de geçerli olması halinde, düşümü yapılacak tutarın hesaplanmasında dikkate alınacak vergi oranı, sözkonusu tercihli tarihenin uygulanabilmesi için gerekli koşullara uygun geçici ihracat eşyasına uygulanması gereken orandır. İki veya çok taraflı ticaret anlaşmaları çerçevesinde bazı işlem görmüş ürünler için konulmuş veya konulacak olan gümrük vergi muafiyeti içeren hükümler saklıdır. Tamir amacıyla geçici ihraç edilen eşya, tamiratın garanti kapsamında veya bir imalat hatası nedeniyle bedelsiz yapıldığının kanıtlanması halinde, serbest dolaşıma gümrük vergilerinden tam muaf olarak girer. Ancak, sözkonusu eşyanın serbest dolaşıma ilk girişi sırasında kusurlu olduğu dikkate alınarak işlem yapılmış olması halinde, bu hüküm uygulanmaz. Eşyanın tamir amacıyla geçici ihraç edildiği ve tamiratın bedel karşılığında yapıldığı hallerde, gümrük vergileri, gümrük kıymeti olarak tamir masraflarına eşit bir tutar dikkate alınmak ve işlem görmüş ürünlerin serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescil edildiği tarihte, bu ürünlere uygulanacak vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurlarına istinaden tahakkuk ve tahsil edilir. Ancak, izin hak sahibinin tamir masrafları dışında başka bir ödeme yapmamış olması ve bu ödemenin izin hak sahibi ile faaliyeti yapan kişi arasındaki ilişkidenden etkilenmemesi gerekir.

Hariçte işleme rejiminde ikame ürün olarak adlandırılan ithal eşyasının işlem görmüş bir ürün ile değiştirilmesi, standart değişim sistemi kapsamında mümkündür. Tarım politikasına veya tarım ürünlerinin işlenmesi sonucu elde edilen ve özel düzenlemelere tabi eşya dışında kalan, serbest dolaşımdaki eşyanın tamirinin sözkonusu olduğu hallerde, gümrük idareleri standart değişim sisteminin uygulanmasına izin verirler. İşlem görmüş ürünlere uygulanan hükümler, ikame ürünlere de uygulanır. Müsteşarlıkça, tespit edilen koşullar altında ve gümrük vergileri tutarını karşılayan bir teminat verilmesi halinde, ikame ürünlerin geçici ihracat eşyasının ihracatından önce ithal edilmelerine izin verilir. Tamir amaçlı geçici ihracat eşyası karşılığı ikame ürünlerin, tamirata konu olan geçici ihracat eşyası ile aynı tarife pozisyonuna girmesi, aynı ticari nitelikte ve aynı teknik özelliklere sahip olması gerekir. Geçici ihracat eşyasının ihracattan önce kullanılmış olması halinde, ikame ürünlerin de kullanılmış olmaları ve yeni olmamaları gerekir. Ancak, ikame ürünün satış sözleşmesindeki garanti hükümleri uyarınca veya bir imalat hatası nedeniyle bedelsiz olarak verilmesi halinde, kullanılmış eşya yerine yeni eşya getirilebilir. Önceden ithalat durumunda, ikame ürünlerin serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescilli tarihinden itibaren iki aylık süre içinde geçici ihracat eşyasının ihraç edilmesi gerekir. Ancak, istisnai hallerde, sözkonusu süre dolmadan ilgili kişinin talebi üzerine gümrük idareleri bu süreyi uzatabilirler. Hariçte işleme rejimi kapsamında, Türk menşeli ürünler için standart değişim ve ikame ürün uygulaması yapılmaz.”

MADDE 22. – 1615 sayılı Kanunun 123 üncü maddesinden önce gelen “DÖRDÜNCÜ AYIRIM” üst başlığı “ÜÇÜNCÜ AYIRIM” olarak düzenlenmiş ve 131 inci maddesinden önceki “İKİNCİ BÖLÜM” üst başlığının, “Geçici çıkış ve geri gelen eşya” alt başlığı “Yeniden ihracat ve geri gelen eşya” olarak tanzim edilmiş ve 131 inci maddesi, madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yeniden ihracat

Madde 131. – Serbest dolaşımda olmayan eşyanın, Türkiye gümrük bölgesinden yeniden ihracı mümkündür. Ticaret politikası önlemleri dahil olmak üzere, eşyanın ihracı için öngörülen işlemler, gerektiğinde yeniden ihracata konu eşyaya da uygulanır. Serbest dolaşımda olmayan eşyanın ihracata ilişkin ticaret politikası önlemlerinin uygulanmayacağı öngören bir şartlı muafiyet düzenlemesine tabi tutulabileceği haller, Müsteşarlıkça tespit edilir. Yeniden ihracat, gümrük idarelerine

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

önceden bildirilir. Müsteşarlık, ticaret politikası önlemleri dahil olmak üzere eşyanın ihracı veya yeniden ihracına ilişkin işlemlerin veya önlemlerin gerektirdiği hallerde, yeniden ihracatı yasaklar. Türkiye gümrük bölgesinde buldukları sırada ekonomik etkili bir gümrük rejimine tabi tutulan eşyanın yeniden ihraç edilmek istenmesi halinde, çıkış rejimi hükümleri uygulanır.”

MADDE 23. – 1615 sayılı Kanunun 132 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 132. – Serbest dolaşımda bulunan eşya Türkiye gümrük bölgesi dışına çıkarıldığı veya çıkış hükmünde geçici depolama yerleri ile antrepolara konulduktan sonra Türkiye gümrük bölgesinden ihraç edildiği ve aslı nitelikleri değişmeksizin ve ayniyetleri gümrüğe ispat ve tevsik edilmek kaydıyla çıkışı ile ilgili beyannamenin tescil tarihinden itibaren üç yıl içinde yeniden serbest dolaşıma girdiği takdirde gümrük vergilerinden muaf tutulur. Üç yıllık süre, beklenmeyen haller veya mücbir sebeplerle uzatılabilir. Geri gelen eşyanın çıkış işlemleri milletlerarası mahiyette olarak kabul edilmiş triptik, gümrüklerden geçiş karnesi ve benzeri belgeler beyanname addolunarak yapılmış ise, sözkonusu eşyanın yeniden serbest dolaşıma girişinde de aynı belgeler beyanname olarak kabul edilir. Geri gelen eşya Türkiye gümrük bölgesinden ihraç edilmeden önce, nihaî kullanım nedeniyle, indirilmiş veya sıfır gümrük vergileri uygulamasından yararlanarak serbest dolaşıma girmiş ise, sözkonusu muafiyet, eşya tekrar aynı amaçla ithal edildiği takdirde tanınabilir. İthal amacının aynı olmaması halinde, sözkonusu eşyaya uygulanacak gümrük vergileri tutarı, ilk serbest dolaşıma giriş sırasında alınmış tutar kadar indirilir. Ancak, ilk serbest dolaşıma giriş sırasında alınmış tutarın, geri gelen eşyanın yeniden serbest dolaşıma giriş sırasında alınacak tutardan daha fazla olması halinde, hiçbir iade yapılmaz.

Aynen ihraç edildiği durumda geri gelen eşya hariç olmak üzere, hariçte işleme rejimi çerçevesinde Türkiye gümrük bölgesinden ihraç edilen eşya ile ihracı ticaret politikası önlemine konu olan eşyaya gümrük vergilerinden muafiyet hakkı tanınmaz. İhracı ticaret politikası önlemine konu olan eşyaya istisna getirilmesine ilişkin hal ve şartlar Müsteşarlıkça belirlenir.

Bu madde hükümleri, dahilde işleme rejiminin uygulanmasından sonra ihraç edilen ve daha sonra geri gelen işlem görmüş ürünlere de tatbik edilir. Aynı hüküm yeniden ihraç edilen işlem görmüş ürünler için de geçerlidir. Bu gibi hallerde, eşyanın en son ihraç tarihi, serbest dolaşıma giriş tarihi olarak kabul edilir ve kanunen alınması gereken gümrük vergileri tutarı, dahilde işleme rejimi hükümlerine göre belirlenir.

Geride gelen eşya ile ilgili olarak düzenlemeler yapmaya Müsteşarlık yetkilidir.”

MADDE 24. – 1615 sayılı Kanunun 133 üncü maddesinden önce gelen “BEŞİNCİ AYIRIM” üst başlığı “DÖRDÜNCÜ AYIRIM” üst başlığı “BEŞİNCİ AYIRIM” olarak 139 uncu maddesinden önce gelen “YEDİNCİ AYIRIM” üst başlığı “ALTINCI AYIRIM” olarak, 140 ıncı maddesinden önce gelen “SEKİZİNCİ AYIRIM” üst başlığı da “YEDİNCİ AYIRIM” olarak düzenlenmiş ve 140 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 140. – 21 inci maddeye göre yetkili mahkemece tasfiyesine karar verilen eşya; 51 inci maddeye göre, geçici depolama veya gümrükçe uygun görülen yerlerde bulunan ve süreleri içinde gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım için işlemlerine başlanmamış eşya; 61 inci maddeye göre, geçici depolama yerleri veya gümrük ambarlarında bulunan ve beyannamesi tescil ettirilip sebep olmaksızın süreleri içinde gümrük işlemleri tamamlanmayan eşya ile genel ve özel antrepoda iken beyannamesi verilip süresi içinde gümrük işlemleri bitirilemeyen eşya; 68 inci maddeye göre, tahlilden arta kalan ve ilgilisi tarafından süresi içinde alınmayan numuneler; 111 inci maddeye göre, genel ve özel antrepolarda yapılan yoklamalarda fazla çıkan eşya; 112 nci maddeye göre, belirlenen süreleri dolan eşya ile süresi içinde çekilmeyen yolcu eşyası; 134 üncü maddeye göre,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

re, süreleri dolan eşya; 139 uncu maddeye göre, beyan sahibi veya taşıyıcıları tarafından kaldırılmayan eşya; sahip veya taşıyıcılarının serbest iradeleri ile gümrüğe terk edilen eşya; 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun ile 3864 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanuna Göre Kaçak ve Kaçak Zannı ile Tutulan Her Çeşit Eşya, Alet ve Taşıma Vasıtalarının Tasfiyesi Hakkında Kanun hükümleri uyarınca tasfiye edilebilecek durumdaki eşya; yabancı bir ülkeye sevkedilecek transit eşyasından gümrük denetimi altındaki yerlere konulan ve bu Kanunun ilgili maddelerinde yazılı süreleri doldurduktan sonra beyan sahibine veya temsilcisi veya taşıyıcısına yapılacak yazılı tebligata rağmen 60 gün içinde ithal veya ihraç edilmeyen eşya ile kanunî bekleme sürelerinin bulunup bulunmadığına bakılmaksızın, çabuk bozulma ve telef olma tehlikesine maruz bulunan veya saklanması masraflı ve külfetli olan eşya tasfiye edilir.”

MADDE 25. – 1615 sayılı Kanunun 149 uncu maddesi, madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Dahilde işleme, gümrük kontrolü altında işleme ve geçici ithalat hükümlerinin ihlali

Madde 149. – 95, 118 ve 119 uncu maddelerde öngörülen hükümlere aykırı hareket edenlerden, eşyaya isabet eden gümrük vergileri bu maddeler hükmüncü alınmakla beraber, beyan sahip veya temsilcileri hakkında ayrıca 156 ncı madde hükmü de tatbik olunur.”

MADDE 26. – 1615 sayılı Kanuna 155 inci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki 155/a maddesi eklenmiştir.

“Tasfiyelik eşyanın serbest dolaşıma girişinde uygulanacak ceza

MADDE 155/a. – 142 nci maddenin birinci fıkrasına göre tasfiyelik hale gelen eşyanın satışına ilişkin kararın alındığı tarihe kadar beyan sahibinin gümrük idaresine müracaat ederek, sözkonusu eşyayı serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutmak istemesi halinde, eşyanın CIF değerinin yüzde üçü oranında para cezası alınır.”

MADDE 27. – 1615 sayılı Kanunun 156 ncı maddesi, madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Usulsüzlükler

Madde 156. – Bu Kanunda ayrı bir ceza tayin edilmiş haller saklı kalmak üzere, bu Kanunla konulmuş hükümlere ve bu Kanuna uygun olarak veya bu Kanunla tanınmış yetkilere dayanılarak çıkarılan tüzük ve yönetmeliklere veya ilan edilen emirlere veya yapılan tebliğlere aykırı hareket edenlerden (5 000 000) lira para cezası alınır.

Ancak,

a) Gümrük İdaresi tarafından verilen karara dayanak olan bilgileri ilgililerin yanlış olarak vermesi, vergi kaybı doğmamasına rağmen, eşyanın kıymetinin tespitinde birbiriyle ilişkisi bulunan alıcı ile satıcı arasındaki bu ilişkinin beyan edilmemesi, giriş ve çıkış manifestolarının veya bu amaçla kullanılan sair belgelerin süresi içinde verilmemesi, Türkiye gümrük bölgesinde karayoluyla transit eşya taşıyan araçların kendilerine tanınan varış ve geçiş sürelerini 24 saate kadar aşmaları, antrepoların belirlenen teknik donanımlarında noksanlıklar saptanması, antrepolara alınan eşyanın işleticiler tarafından konuldukları tarihte kayıtlara geçirilmemesi, dahilde işleme rejimi altında Türkiye gümrük bölgesine getirilen eşyanın süresi içinde yurtdışı edilmemesi, gümrük kontrolü altında işleme rejimi çerçevesinde Türkiye gümrük bölgesine getirilen eşyanın süresi içinde rejiminin gerektirdiği işlemlerinin bitirilmemesi, geçici ihracat rejimi kapsamında Türkiye gümrük bölgesi dışına çıkarılan eşyanın verilen süreyi aştıktan sonra getirilmesi, herhangi bir ihracat iadesinden yararlanmayan veya çıkışta gümrük vergisine ve ticaret politikası önlemlerine tabi olmayan ihracata

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

konu eşyanın cins, nevi, miktar ve kıymetinin yanlış beyan edilmesi hallerinde, birinci fıkrada belirtilen ceza miktarının (2) katı;

b) Geçerli bir temsil yetkisi olmadığı haldé bir kişinin başkası adına veya hesabına gümrük idarelerinde işlem takip etmesi, gümrük idaresinin izni olmadan karayolu taşıtlarının yük ve yolcu alarak yoluna devam etmesi, giriş ve çıkış manifestoları veya bu amaçla kullanılan belgeleri verilmeksizin taşıtlardan eşya boşaltılması, bu belgelerde kayıtlı eşyanın cinsinin yanlış beyan edilmesi veya kapların türleri ile üzerlerinde kayıtlı marka ve numaraların uygun olmaması, Türkiye gümrük bölgesinde karayoluyla transit eşya taşıyan araçların verilen varış ve geçiş sürelerini 48 saate kadar aşması, antrepolarda bulunan eşyanın gümrük idaresinin izni olmaksızın elleçlemelere tabi tutulması, geçici ithalat kapsamında Türkiye gümrük bölgesine getirilen eşyanın verilen süre içinde ihraç edilmemesi veya gümrükçe onaylanmış yeni bir işlem veya kullanıma tabi tutulmaması hallerinde, birinci fıkrada belirtilen ceza miktarının (4) katı;

c) Türkiye gümrük bölgesinde karayoluyla transit eşya taşıyan araçların verilen varış ve geçiş sürelerini 72 saate kadar aşmaları, herhangi bir giriş veya çıkış gümrük vergileri kaybına neden olunmaması koşuluyla, dahilde işleme rejimi altında yurda getirilen eşyanın amacı dışında kullanılması, geçici ithalat rejimi kapsamında gümrük vergilerinden tam veya kısmi muafiyet suretiyle ithal olunan eşyanın gümrük idarelerinin izni olmaksızın hak sahibi olmayan kişilere kullanılması hallerinde, birinci fıkrada belirtilen ceza miktarının (6) katı;

d) Gümrük işlemleri ile doğrudan veya dolaylı olarak ilgili bulunan kişilerin belge ve bilgileri beş yıl süre ile saklamamaları, karayolu ile transit eşya taşıyan araçların belirlenmiş yollar dışında seyretmesi veya verilen varış ve geçiş sürelerini 72 saatten fazla bir süreyle aşmaları hallerinde, birinci fıkrada belirtilen ceza miktarının (8) katı;

Uygulanır.”

MADDE 28. — 1615 sayılı Kanununun 161 inci maddesinin 4 numaralı bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 5 numaralı bent eklenmiştir.

“5. Müsteşarlık merkez ve taşra teşkilatının ihtiyaçlarına sarfedilmek üzere,”

MADDE 29. — 1615 sayılı Kanununun 165 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ayrıca, bu paralardan Müsteşarlığın merkez ve taşra teşkilatının ihtiyaçları da karşılanabilir.”

MADDE 30. — 1615 sayılı Kanununun 167 nci maddesinin birinci fıkrasının 3 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“3. Hukuk, iktisat, maliye, işletme, muhasebe, bankacılık, kamu yönetimi ve siyasal bilimler dallarında eğitim veren fakülte ve yüksekokullardan veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulunca tasdik edilmiş yabancı yükseköğretim kurumlarından en az lisans seviyesinde mezun olmak veya diğer öğretim kurumlarından lisans seviyesinde mezun olmakla beraber bu fıkrada belirtilen bilim dallarından lisansüstü seviyesinde diploma almış olmak,”

MADDE 31. — 1615 sayılı Kanununun 168 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yardımcıların da 167 nci maddenin birinci fıkrasının 3 numaralı bendinde belirtilen okullardan mezun olmaları ve müşavirler hakkındaki diğer şartları haiz bulunmaları ve sınava girip başarılı olmaları şarttır. Ancak, bunların tabi tutulacakları sınavın konularının seçiminde görecekları işler gözönünde tutulur.”

MADDE 32. — 1615 sayılı Kanununun 176 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 176. — Bu Kanuna göre;

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

1. Eşyanın yurda ithali sırasında tahakkuk ettirilip tahsili gereken gümrük vergileri için nakitten gayri şekilde teminat, taahhütname veya teminatlı borç senedi verildiği takdirde bunların kabulü tarihinden itibaren;

2. Türkiye gümrük bölgesine bir şartlı muafiyet düzenlemesine veya ekonomik etkili gümrük rejimine tabi tutularak geçici veya belirli bir süre kalmak üzere ve vergileri nakitten gayri şekilde teminat veya taahhüte bağlanarak giren eşya, zorlayıcı sebepler olmamasına rağmen süresi içinde yurtdışı edilmediği veya çıkış hükmünde geçici diploma yerleri ile antrepolara veya gümrükçe müsaade olunan yerlere konulmadığı veya bu eşya için sonradan serbest dolaşıma giriş talebinde bulunduğu takdirde teminat veya taahhüdün verildiği tarihten itibaren;

3. Eşyanın gümrük vergileri ertelendiğinde, erteleme tarihinden itibaren;

Başlamak üzere, eşyaya isabet eden vergilere itaaten 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 48 inci maddesine göre faiz tahakkuk ettirilerek tahsil olunur.

Nakitten gayri teminata bağlanan haller dahil, fiili ithali gerçekleştirilmiş eşyadan dolayı gümrük vergileri tahakkuku nedeniyle mükellef tarafından itirazın idarî yargı mercilerine başvurulması ve yargı kararlarının gümrük idaresi lehine sonuçlanması durumunda, tahakkukun mükellefe tebliğ edildiği tarih ile amme alacağının tahsil edilebilir hale geldiği tarih arasında geçen süre için de söz konusu Kanun hükümlerine göre belirlenen gecikme zammı oranında gecikme faizi alınır."

MADDE 33. — 1615 sayılı Kanunun;

a) 2/a, 8, 10, 53/a, 96, 97, 98, 99, 121, 122 nci maddeleri, 11 inci maddesinin 1 numaralı fıkrasının (b) bendi, 12 nci maddesinin 1 numaralı fıkrasının (a) bendindeki "132 nci maddenin (1-e) fıkrasında yazılı" şeklindeki ibare ile 2 ve 3 numaralı fıkraları, 19 uncu maddesinin 2 numaralı fıkrası, 36 nci maddenin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları, 54 üncü maddesinden önceki "İkinci Ayırım, Giriş Rejimi, Birinci Bölüm, Beyan ve Şekilleri ve Bilgi Alma" başlıkları, 55 inci maddesinin 2 numaralı fıkrası, 56 nci maddesinin 1 numaralı fıkrasındaki "10 uncu maddenin 1 inci fıkrasındaki" şeklindeki ibare, 107 nci maddesinin birinci fıkrasındaki "52 nci maddede yazılı süre içinde veya 53 üncü maddenin 2 No.lu fıkrasına göre" şeklindeki ibare, 134 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki "son fıkrası" şeklindeki ibare, 167 nci maddenin ikinci fıkrasındaki "tahsil ve" şeklindeki ibare, 168 inci maddenin son fıkrasındaki "ve tahsil" şeklindeki ibare, 180 inci maddesinin birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış;

b) 6 nci maddesindeki "tek ve maktu bir tarife" ibaresi "düz oranlı bir tarife", 11 inci maddesinin 1 numaralı fıkrasının son bendindeki "beş yıla kadar" şeklindeki ibare "bir yıla kadar", 12 nci maddesinin 1 numaralı fıkrasının (a) bendindeki "Türkiye Turing ve Otomobil Kurumunun veya bunun" şeklindeki ibare "kurumlar ile Müsteşarlıkça uygun görülecek kurumların veya bunların", 35 inci maddenin birinci fıkrasındaki "o limana çıkarılacak eşyanın asıl manifestosu ile Türkçe iki örneğini" ibaresi "o limana çıkarılacak eşyanın asıl manifestosu ile talep edildiğinde Türkçe iki örneğini", 71 inci maddesinin üçüncü fıkrasındaki "8 inci maddenin 4 üncü fıkrasına giren eşyadan Millî Savunma Bakanlığınca gizliliği önceden bildirilen Gümrük ve TekelBakanlığına bildirilecek eşya ile 9 uncu maddenin 1, 2, 3 ve 10 uncu maddenin 1 inci fıkralarında yazılı eşya" ibaresi "7 nci maddenin ikinci fıkrasına giren eşyadan Millî Savunma Bakanlığınca gizliliği önceden Gümrük Müsteşarlığına bildirilecek eşya ile 9 uncu maddenin 1, 2, 3 üncü fıkralarında yazılı eşya", 77 nci maddesinin beşinci fıkrasındaki "53 üncü maddenin 1 numaralı fıkrası hükümlerinin uygulanması istekleri, gümrük vergileri beyanına nazaran % 10 fazlasıyla ve depozito suretiyle" ibaresi "51 inci maddenin ikinci fıkrası hükümlerine göre yapılan taşıt üstü işlem talepleri, gümrük vergileri depozito suretiyle", 87 nci maddesinin 1 numaralı fıkrasının üçüncü bendindeki "6 nci fıkrası" şeklin-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

deki ibare “ son fıkrası”, 151 inci maddesinin birinci fıkrasındaki “(3 000) liradan (30 000) liraya kadar” ibaresi” (20 000 000) lira”, 152 nci maddesindeki “(15 000) liradan (150 000) liraya kadar” ibaresi (100 000 000) lira”, 153 üncü maddesindeki “(15 000) liradan (150 000) liraya kadar” ibaresi “(100 000 000) lira”, 154 üncü maddesinin ikinci fıkrasındaki “(6 000) liradan (60 000) liraya kadar” ibaresi “(40 000 000) lira”, 154 üncü maddesinin üçüncü fıkrasındaki “% 2’yi aşan eksiklik ve fazlalıkların” ibaresi “% 5’i aşan eksiklik ve fazlalıkların”, 154 üncü maddesinin dördüncü fıkrasındaki “(1 500) liradan (6 000) liraya kadar” ibaresi “(4 000 000) lira”, 154 üncü maddesinin altıncı fıkrasındaki “(15 000) liradan (150 000) liraya kadar” ibaresi “(100 000 000) lira”, 155 inci maddesinin birinci fıkrasındaki “(6 000) liradan (60 000) liraya kadar” ibaresi “(40 000 000) lira” olarak değiştirilmiş;

c) ilgili maddelerinde geçen “sundurma” ibaresi “geçici depolama yeri”, “fiktif antrepo” ibaresi “özel antrepo”, “tahakkuk varakası” ibaresi “beyanname”, “Gümrük giriş tarife cetveli” ibaresi “Türk Gümrük Tarife Cetveli”, “aktarma” ibaresi “transit”, “gümrük komisyoncusu” ibaresi “gümrük müşaviri”, “gümrük komisyoncu yardımcısı” ibaresi “gümrük müşavir yardımcısı”, “Bakanlık Müfettişi” ibaresi “Gümrük Müfettişi”, “Bakanlık Müfettiş Yardımcısı” ibaresi “Gümrük Müfettiş Yardımcısı”, “Gümrük ve Tekel Bakanlığı” ve “Bakanlık” ibareleri “Gümrük Müsteşarlığı” ve “Müsteşarlık” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 34. – 1615 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 9. – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce bekleme yerlerine konulan veya başlamış işlemleri henüz sonuçlandırılmamış olan eşya hakkında, süreler ve işlemler yönünden mükellef lehine olan hükümler uygulanır. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Gümrük Müsteşarlığının merkez ve taşra teşkilatında çalışanlar ile istifa ve emeklilik suretiyle görevlerinden ayrılanlar için 167 ve 168 inci madde hükümlerinin uygulanmasında tahsil şartı aranmaz. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, Gümrük Komisyoncusu ve Gümrük Komisyoncu Yardımcısı olma hakkını elde etmiş olanların karneleri, tahsil şartı aranmaksızın, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 ay sonra başlamak üzere ve 2 yıl içinde müracaatta bulunulması kaydıyla. Müsteşarlık tarafından Gümrük Müşaviri ve Gümrük Müşavir Yardımcısı karneleriyle değiştirilir. Ancak, 167 nci maddenin birinci fıkrasının 4 üncü bendinde belirtilen suçlarla ilgili devam eden davalar bulunduğu takdirde, iki yıllık müracaat süresine bakılmaksızın her halükârda davanın lehte sonuçlanmasından itibaren bir yıl içinde Müsteşarlığa müracaat edilmesi gerekir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 35. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 36. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Mesut Yılmaz

Başbakan

Devlet Bakanı ve Başb. Yrd.

N. Mentеше

Devlet Bakanı

A. Yılmaz

Devlet Bakanı

H. U. Söylemez

Devlet Bakanı

Y. Törtiner

Devlet Bakanı

A. Gökdemir

Devlet Bakanı

İ. Y. Dedelek

Devlet Bakanı

Ü. Erkan

Devlet Bakanı

M. H. Dağlı

Millî Savunma Bakanı

M. O. Sungurlu

Dışişleri Bakanı V.

N. Mentеше

Millî Eğitim Bakanı

T. Tayan

Sağlık Bakanı

Y. Aktuna

Tarım ve Köyişleri Bakanı V.

N. Ercan

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Y. Erez

Kültür Bakanı

A. O. Gülner

Orman Bakanı

N. Ercan

Devlet Bakanı

R. Saracoglu

Devlet Bakanı

A. Aksu

Devlet Bakanı

E. Aşık

Devlet Bakanı

İ. Aykut

Devlet Bakanı

C. Çiçek

Devlet Bakanı

A. T. Özdemir

Devlet Bakanı

E. Taranoğlu

Adalet Bakanı

M. Açar

İçişleri Bakanı

Ü. G. Güney

Maliye Bakanı

L. Kayalar

Bay. ve İskân Bakanı

M. Keçeciler

Ulaştırma Bakanı

Ö. Barutçu

Çal. ve Sos. Güv. Bakanı

E. Kul

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

H. H. Doğan

Turizm Bakanı V.

Ö. Barutçu

Çevre Bakanı

M. R. Taşar

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
GÜMRÜK KANUNU TASARISI

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Temel Tanımlar

MADDE 1- Bu Kanunun amacı, Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesine giren ve çıkan eşya-ya ve taşıt araçlarına uygulanacak gümrük kurallarını belirlemektir.

MADDE 2- Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesi, Türkiye Cumhuriyeti topraklarını kapsar. Türkiye kara suları, iç suları ve hava sahası gümrük bölgesine dahildir.

Bu Kanunda geçen Türkiye Gümrük Bölgesi ve Gümrük Bölgesi kavramları Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesini ifade eder.

MADDE 3- Bu Kanunda geçen;

1. Müsteşarlık deyimi, Gümrük Müsteşarlığını;

2. Gümrük idaresi veya idareleri deyimi, gümrük mevzuatında belirtilen işlemlerin kısmen veya tamamen yerine getirildiği merkez veya taşra teşkilatındaki hiyerarşik yönetim birimlerinin tamamını;

3. Kişi deyimi, gerçek ve tüzel kişiler ile hukuken tüzel kişilik statüsüne sahip olmamakla birlikte yürürlükteki mevzuat uyarınca hukuki tasarruflar yapma yetkisi tanınan kişiler ortaklığını;

4. Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesinde yerleşik kişi deyimi,

a) Bu bölgede kanuni ikametgâhı olan bütün gerçek kişileri;

b) Bu bölgede kayıtlı işyeri, kanuni iş merkezi veya şubesi bulunan bütün tüzel kişi veya kişiler ortaklığını;

5. Karar deyimi, bağlayıcı tarife ve menşec bilgileri de dahil olmak üzere, gümrük idaresinin, gümrük mevzuatı ile ilgili olarak belirli bir konuda bir veya daha fazla kişi üzerinde hukuki sonuç doğuracak idari tasarrufunu;

6. Serbest dolaşımda bulunan eşya deyimi, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalara ait hükümler saklı kalmak kaydıyla, serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutularak Türkiye Gümrük Bölgesine giren eşya ile üretiminde kullanılan girdilerin yerli olup olmadığına bakılmaksızın, 18 ve 19 uncu madde hükümlerine göre Türk menşeli sayılan eşyayı;

7. Gümrük statüsü deyimi, eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesinde serbest dolaşıma girmiş olup olmadığı yönünden durumunu;

8. Gümrük vergileri deyimi, yürürlükteki hükümler uyarınca eşyaya uygulanan ithalat vergilerinin ya da ihracat vergilerinin tümünü;

9. İthalat vergileri deyimi,

- Eşyanın ithalinde öngörülen gümrük vergileri ve eş etkili vergileri,

- Tarım politikası veya işlenmiş tarım ürünleriyle ilgili özel düzenlemeler çerçevesinde alınan ithalat vergilerini;

10. İhracat vergileri deyimi,

- Eşyanın ihracatında öngörülen gümrük vergileri ve eş etkili mali yükleri,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

- Tarım politikası veya işlenmiş tarım ürünleriyle ilgili özel düzenlemeler çerçevesinde alınan ihracat vergilerini;

11. Yükümlü deyimi, gümrük yükümlülüklerini yerine getirmekle sorumlu bütün kişileri;

12. Gümrük gözetimi deyimi, gümrük mevzuatına ve gereken hallerde gümrük gözetimi altındaki eşyaya uygulanacak diğer hükümlere uyulmasını sağlamak üzere gümrük idareleri tarafından genel olarak uygulanan işlemleri;

13. Gümrük denetimi deyimi, gümrük mevzuatına ve gereken hallerde gümrük gözetimi altındaki eşyaya uygulanacak diğer hükümlere uyulmasını sağlamak üzere eşyanın muayenesini, belgelerin varlığının ve gerçekliğinin kanıtlanmasını, işletme hesaplarının, defterlerinin ve diğer yazılı belgelerin tetkikini, nakil araçlarının kontrollünü, bagajların ve kişilerin yanlarında ya da üstlerinde taşıdıkları eşyanın kontrollünü, idari araştırmalar ve benzeri diğer işlemlerin yapılması gibi özel işlemlerin yerine getirilmesini;

14. Eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması deyimi, eşyanın,

- a) Bir gümrük rejimine tabi tutulmasını,
- b) Bir serbest bölgeye girmesini,
- c) Türkiye Gümrük Bölgesi dışına yeniden ihracını,
- d) İmhasını,
- e) Gümrüğe terk edilmesini;

15. Gümrük rejimi deyimi,

- a) Serbest dolaşıma giriş rejimini,
- b) Transit rejimini,
- c) Gümrük antrepo rejimini,
- d) Dahilde işleme rejimini,
- e) Gümrük kontrollü altında işleme rejimini,
- f) Geçici ithalat rejimini,
- g) Hariçte işleme rejimini,
- h) İhracat rejimini;

16. Gümrük beyanı deyimi, belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde eşyanın bir gümrük rejimine tabi tutulması talebinde bulunulmasını;

17. Beyan sahibi deyimi, kendi adına beyanda bulunan kişiyi veya adına beyanda bulunulan kişiyi;

18. Eşyanın gümrüğe sunulması deyimi, eşyanın gümrük idaresine ya da gümrükçe tayin edilen veya uygun görülen herhangi bir yere getirilmesi üzerine, belirlenen usul ve esaslara uygun olarak, gümrük idarelerine yapılan bildirimini;

19. Eşyanın teslimi deyimi, eşyanın tabi tutulduğu gümrük rejimi ile öngörülen amaçlar doğrultusunda gümrük idareleri tarafından ilgisine teslimini;

20. Rejim hak sahibi deyimi, gümrük beyanını yapan veya hesabına gümrük beyanı yapılan kişi veya bu kişiye ait bir gümrük rejimi ile ilgili hakların ve yükümlülüklerin devredildiği kişiyi;

21. İzin hak sahibi deyimi, kendisine bir izin verilen kişiyi;

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Etiği Metin)

22. Elleçleme deyimi, gümrük gözetimi altındaki eşyanın asli niteliklerini değiştirmeden istiflenmesi, yerinin değiştirilmesi, büyük kaplardan küçük kaplara aktarılması, kapların yenilenmesi veya tamiri, havalandırılması, kalburlanması, karıştırılması ve benzeri işlemleri;

23. Eşya deyimi, her türlü madde, ürün ve değeri;

ifade eder.

MADDE 4- Gümrük idareleriyle muhatap olan kişiler bu Kanun ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılan tüzük, kararname ve yönetmelik hükümlerine uymak; gümrük idarelerinin gerek bu Kanunda gerek diğer kanun, tüzük ve kararnamelerde yazılı hükümlere göre yapacağı gözetim ve denetimlere tabi olmak; bu idarelerin kendi adına veya başka idareler nam veya hesabına tahsil edeceği her tür vergi, resim, harç ve ücretleri ödemek veya bunları teminata bağlamak; kanun, tüzük, kararname ve yönetmelik hükümlerinin uymayı zorunlu kıldığı her tür işlemleri yerine getirmekle yükümlüdürler.

İKİNCİ BÖLÜM

Gümrük Mevzuatı Çerçevesinde Kişilerin Hak ve Yükümlülüklerine

İlişkin Çeşitli Hükümler

BİRİNCİ AYIRIM

Temsil Hakkı

MADDE 5- Bütün kişiler, gümrük mevzuatı ile öngörülen tasarrufları ve işlemleri gerçekleştirmek üzere gümrük idarelerindeki işleri için bir temsilci tayin edebilirler.

Transit taşımacılık yapan veya arızı olarak beyanda bulunan kişiler hariç olmak üzere, temsilci Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik bulunan kişilerdir.

Temsil, doğrudan veya dolaylı olabilir. Temsilci, doğrudan temsil durumunda başkasının adına hareket eder. Dolaylı temsil durumunda ise kendi adına, ancak başkasının hesabına hareket eder. Temsilci, temsil edilen kişi namına hareket ettiğini beyan etmek, temsilin doğrudan veya dolaylı olduğunu belirtmek ve sahip olduğu temsil yetki belgesini gümrük idarelerine ibraz etmek zorundadır.

Bir başka kişi adına veya hesabına hareket ettiğini beyan etmeyen ya da bir temsil yetkisine sahip olmadığı halde, başka bir kişi adına ya da hesabına hareket ettiğini beyan eden kişi, kendi adına ve kendi hesabına hareket ediyor sayılır.

225 inci maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen kişiler gümrük idarelerinde dolaylı temsilci olarak iş takip edebilirler.

İKİNCİ AYIRIM

Gümrük Mevzuatının Uygulanmasına İlişkin Kararlar

MADDE 6- 1. Gümrük idarelerinin gümrük mevzuatının uygulanmasına ilişkin bir karar vermesini talep eden her kişi, kararın verilebilmesi için gerekli bütün bilgi ve belgeleri söz konusu idarelere ibraz etmek zorundadır.

2. Karar alınması talebinin yazılı olarak yapılması gerekir. Gümrük idareleri, söz konusu talebe ilişkin başvurunun kendilerine ulaştığı tarihten itibaren 30 gün içinde karar alırlar. Verilen kararlar başvuru sahibine yazılı olarak tebliğ edilir.

Ancak, gümrük idareleri tarafından bu süreye uyulması mümkün değilse, belirtilen süre aşılabılır. Bu durumda, söz konusu idareler, yukarıda belirlenen sürenin dolmasından önce başvuru sa-

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

hibine süre aşımını haklı kılan gerekçeler ile talep hakkında karar vermek için gerekli gördükleri ek süreyi de belirterek bilgi verirler.

3. Gümrük idareleri tarafından gerek başvuruların reddine ve gerekse muhatapı kişinin aleyhine olarak verilen yazılı kararlar, Onikinci Kısımda belirtilen şekilde itiraz yolu açık olmak üzere gerekçeli olarak alınır ve bu hususlar kararda belirtilir.

4. Alınan kararlar 244 üncü madde hükümleri saklı kalmak üzere gümrük idareleri tarafından derhal uygulanır.

MADDE 7- 1. Gümrük idaresinin ilgilinin lehine olan kararları aşağıdaki hallerde iptal edilir.

a) Kararın yanlış veya eksik bilgilere dayanılarak verilmesi halinde,

b) Başvuru sahibinin bu yanlışlık veya eksikliği bilmesi veya bilmesi gerektiği hallerde,

c) Kararın doğru veya tam bilgilere dayanılarak verilmesinin mümkün olmamasının tespiti halinde.

2. Aşağıdaki hallerde ise ilgilinin lehine olan karar değiştirilir veya iptal edilebilir.

a) Kararda öngörülen bir veya birden fazla koşulun gerçekleşmemiş veya gerçekleşemez olması,

b) Lehine olan bir kararda öngörülen bir yükümlülüğe ilgilinin uymaması halinde.

3. Kararın iptali, muhatabına tebliğ edilir.

4. 1 inci fıkra hükümlerine göre kararın iptal işlemi iptal kararının verildiği tarihten, 2 nci fıkraya hükümlerine göre verilen iptal veya değiştirme kararı tebliğ tarihinden itibaren yürürlüğe girer. Bununla birlikte, karar muhatabının yasal çıkarlarının gerektirdiği istisnai hallerde, kararın iptalinin veya değiştirilmesinin yürürlük tarihi yönetmelikle belirlenen koşullar altında ertelenebilir.

ÜÇÜNCÜ AYIRIM

Bilgi

MADDE 8- 1. Kişiler gümrük idarelerinden gümrük mevzuatının uygulanması hakkında bilgi talep edebilirler.

Ancak bu tür bir talep, fiilen tasarlanan bir ithalat ya da ihracat işlemine dayanmıyorsa reddedilebilir.

2. Bilgiler, talep edene ücretsiz olarak verilir. Bununla birlikte, özellikle eşyanın kimyevi tabii veya ekspertizi ya da talep edene geri gönderilmesi nedeniyle gümrük idarelerince yapılan masraflar, talepte bulunan tarafından karşılanır.

MADDE 9- 1. Yazılı talep üzerine Müsteşarlık veya yetkilendirdiği gümrük idaresi tarafından bağlayıcı tarife veya bağlayıcı menşecileri verilir.

2. Bağlayıcı tarife veya bağlayıcı menşecisi, gümrük idarelerini, hak sahibine karşı sadece eşyanın tarife pozisyonu konusunda veya eşyanın menşecinin tespiti konusunda ve yalnızca bilginin verildiği tarihten sonra tamamlanacak gümrük işlemlerine konu olan eşya için bağlar.

Bağlayıcı menşecisinin verilmesinde, 17 ila 22 nci maddelerde yer alan eşyanın menşecinin belirlenmesine ilişkin hükümler esas alınır.

3. Bilgi alan kişi;

a) Bağlayıcı tarife bilgisi için, beyan edilecek eşya ile verilen bilgide tanımlanan eşya arasında her bakımdan uygunluk bulunduğunu,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

b) Bağlayıcı menşecisi için, beyan edilecek eşya ve menşecisi kazanımı gerektiren durumu ile verilen bilgide tanımlanan eşya ve menşecisi kazanımı gerektiren durumunun her bakımından uygun bulunduğunu,

Kanıtlanmak zorundadır.

4. Bağlayıcı tarife bilgisi verilmiş tarihinden itibaren altı yıl; bağlayıcı menşecisi verilmiş tarihinden itibaren üç yıl geçerlidir. Talep edenin verdiği yanlış veya eksik bilgiye dayanan bağlayıcı bilgi iptal edilir.

5. Bağlayıcı tarife bilgisi aşağıdaki durumlarda geçerliliğini kaybeder:

a) Türk Gümrük Tarife Cetvelinde değişiklik yapılması ve verilen bilginin söz konusu değişiklikle getirilen hükümlere uymaması,

b) Dünya Gümrük Örgütünün uymakla yükümlü bulunduğumuz nomanklatür, izahname, tarife pozisyonlarına ilişkin kararlarındaki bir değişikliğe uymaması,

c) Bağlayıcı tarife bilgisinin iptal edildiğinin veya değiştirildiğinin bilgi verilen kişiye tebliğ edilmesi.

Bu fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen hallerde bağlayıcı tarife bilgisinin geçerliliğini kaybetme tarihi, söz konusu değişikliklerin Resmi Gazetede yayımı tarihidir.

6. Bağlayıcı menşecisi aşağıdaki durumlarda geçerliliğini kaybeder:

a) Menşecisi kurallarında bir mevzuat düzenlemesi veya bir uluslararası anlaşma gereğince değişiklik yapılması ve verilen bilginin söz konusu değişiklikle getirilen hükümlere uymaması,

b) Dünya Ticaret Örgütünün uymakla yükümlü bulunduğumuz Menşecisi Kuralları Anlaşmasına ve bu anlaşmaya ilişkin izahname ve kararlardaki bir değişikliğe uymaması,

c) Bağlayıcı menşecisinin iptal edildiğinin veya değiştirildiğinin bilgi verilen kişiye tebliğ edilmesi.

7. 5 ve 6 ncı fıkra hükümleri uyarınca geçerliliğini kaybeden bağlayıcı tarife veya menşecisi bilgisinin hak sahibi, söz konusu bağlayıcı bilgiye dayanarak ve bu bilginin geçerliliğini kaybetmesinden önce, ilgili eşyanın alımı veya satımı tıstline bağlayıcı sözleşmeler yaptığı takdirde, geçerliliğini kaybeden tarife veya menşecisi bilgisini, söz konusu yayımın ya da tebligatın yapıldığı tarihten itibaren altı aylık bir süre boyunca kullanabilir. Ancak, gümrük işlemleri sırasında söz konusu ürünler için bir ithalat, ihracat ya da ön izin belgesinin gümrüğe verilmesi halinde, bu belgenin geçerlilik süresi esas alınır. Bu fıkra hükümlerine istisna getirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

8. Bağlayıcı tarife veya menşecisi bilgisine ilişkin 7 ncı fıkra hükümleri ancak aşağıdaki amaçlarla kullanılabilir.

a) İthalat ya da ihracat vergilerinin belirlenmesi,

b) Tarım politikası kapsamında ihracat vergi iadeleri ile ithalata ya da ihracata verilen diğer bütün ödemelerin hesaplanması,

c) Belgelerin, söz konusu tarife veya menşecisi bilgisine istinaden verilmiş olması koşuluyla, eşyaya ait gümrük beyannamesinin tescili için gümrük işlemlerinin yürütülmesi sırasında verilen ithalat, ihracat ya da ön izin belgesinin kullanımı.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Etiği Metin)

DÖRDÜNCÜ AYIRIM

Diğer Hükümler

MADDE 10- 1. Gümrük Müsteşarlığı, gümrük mevzuatının doğru olarak uygulanması için gerekli gördüğü bütün önlemleri alır.

2. Gümrük mevzuatının öngördüğü uygulamaların, hangi hallerde ve hangi koşullar altında basitleştirileceğine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

MADDE 11- Gümrük işlemleriyle doğrudan veya dolaylı olarak ilgili bulunan kişiler, Gümrük Müsteşarlığının veya gümrük idarelerinin talebi üzerine **gümrük işlemleri ile sınırlı olmak kaydıyla** belirlenen süreler içinde gerekli bütün belge ve bilgileri vermek ve her türlü yardımı sağlamakla yükümlüdür.

Kendilerinden **bu konularda** bilgi istenilen kişiler, özel kanunlarda yazılı gizlilik hükümlerini ileri sürerek bilgi vermekten kaçınmazlar.

MADDE 12- 1. Gümrük idareleri gizli nitelikteki veya gizlilik esasına göre elde edilen bütün bilgileri saklamak zorundadır. Bu bilgileri veren kişinin veya makamın açık izni olmaksızın söz konusu bilgiler açıklanamaz. Şu kadar ki, gümrük idareleri verilerin korunmasına ilişkin yasal hükümler veya yargı kararlarının gereği olarak söz konusu bilgileri ilgili mercilere verirler.

2. **Gümrük işlemleri nedeniyle elde edilen** gizli nitelikteki bilgilerin toplanması, kullanılması, saklanması, saklanma süresi ve üçüncü kişilere verilmesine ilişkin hükümler yönetmelikle belirlenir.

MADDE 13- İlgili kişiler, 11 inci maddede belirtilen belge ve bilgileri gümrük kontrolü amacıyla 5 yıl süre ile saklamak zorundadırlar.

Belge saklama süresi;

a) (b) fıkrasında öngörülen haller dışında, serbest dolaşıma girmek veya ihraç edilmek üzere beyan edilen eşya ile ilgili olarak, serbest dolaşıma giriş veya ihracat beyanlarına ilişkin belgelerin tescil edildiği yılın;

b) Nihai kullanımları nedeniyle indirimli veya sıfır ithalat vergisi ile Türkiye'de serbest dolaşıma giren eşya için, gümrük gözetimine tabi olmalarının sona erdiği yılın;

c) Başka bir gümrük rejimine tabi tutulan eşya için, söz konusu gümrük rejiminin sona erdiği yılın;

d) Serbest bölgeye konulan eşya için, buralardan çıktıkları yılın;

Sonundan itibaren işlemeye başlar.

MADDE 14- 1. Bu Kanunda belirtilen süreler, tarih veya vadeler, aksine özel bir hüküm bulunmadıkça uzatılamaz veya ertelenemez. Süre, tarih veya vadelerin bitim tarihinin resmi tatil gününe rastlaması halinde, bu süreler ilk işgününün resmi çalışma saatleri sonunda biter.

2. Süre hafta veya ay olarak belli edilmiş ise; başladığı güne son hafta veya ayda tekabül eden günün **mesai saati bitiminde sona erer**. Sürenin bittiği ayda tekabül eden bir gün yoksa süre o ayın son gününün **mesai saati bitiminde sona erer**.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İKİNCİ KISIM

Gümrük Vergileri ile Eşya Ticareti Konusunda Öngörülen Diğer Önlemlerin Uygulanmasına İlişkin Unsurlar

BİRİNCİ BÖLÜM

Gümrük Tarifesi ve Eşyanın Tarife Pozisyonlarına Ayrılması

MADDE 15- 1. Gümrük vergileri, gümrük yükümlülüğünün doğduğu tarihte yürürlükte olan gümrük tarifesine göre hesaplanır.

2. Eşya ticaretine ilişkin özel hükümlerle belirlenmiş diğer önlemler, gerektiği takdirde, söz konusu eşyanın tarife pozisyonuna göre uygulanır.

3. Gümrük Tarifesi:

a) Bakanlar Kurulunca kabul edilen Türk Gümrük Tarife Cetvelini,

b) Tamamen veya kısmen Türk Gümrük Tarife Cetveline dayanan veya bu cetvele alt açılımlar ekleyen ve eşya ticaretine ilişkin tarife önlemlerinin uygulanması için tespit edilen diğer cetvel-leri,

c) Türk Gümrük Tarifesinin kapsadığı eşyaya uygulanacak;

- gümrük vergi oranlarını,

- Tarım politikası veya işlenmiş tarım ürünleriyle ilgili özel düzenlemeler çerçevesinde alınan ithalat vergilerini,

d) Türkiye'nin bazı ülkeler veya ülke grupları ile yaptığı tercihli bir tarife uygulaması gerekti- ren anlaşmalarda yer alan tercihli tarife uygulamalarını,

e) Türkiye tarafından tek taraflı olarak bazı ülkeler, ülke grupları veya toprak parçaları için ta- nınan tercihli tarife uygulamalarını,

f) İthalat vergilerinde, bazı eşyaya şartlı olarak uygulanacak muafiyet veya indirim uygulama- larını,

g) Yukarıdakilerin dışında kalan diğer tarife uygulamalarını,

Kapsar.

4. Sabit oranlı vergilendirmeye ilişkin hükümler saklı kalmak üzere, 3 üncü fıkranın (d), (e) ve (f) bentlerinde belirtilen koşulları taşıyan eşyanın ithalinde, beyan sahibi (c) bendinde belirtilen tarife yerine (d), (e) ve (f) bentleri hükümlerinin uygulanmasını isteyebilir. Gerekli koşulların yeri- ne getirilmesi halinde, söz konusu talep gümrük işlemlerinin tamamlanmasından veya eşyanın tes- liminden sonra da yapılabilir.

5. Bu maddenin 3 üncü fıkrasının (d), (e) ve (f) bentlerinde belirtilen belirli bir ithalat hacmi ile sınırlanmış tarife uygulamaları;

a) Tarife kotalarının söz konusu olduğu durumlarda, tespit edilen ithalat hacmi sınırına ulaşıldığında,

b) Tarife tavanlarının söz konusu olduğu durumlarda ise Bakanlar Kurulu Kararı ile,

Sona erer.

6. Eşyanın tarife pozisyonunun belirlenmesi deyiminden, yürürlükteki hükümlere uygun ola- rak, söz konusu eşyanın girdiği;

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

a) Türk Gümrük Tarife Cetvelinin veya 3 üncü fıkranın (b) bendinde öngörülen diğer cetvelin bir alt pozisyonunun,

b) Tamamen veya kısmen Türk Gümrük Tarifesine dayanan ya da bu tarife cetveline alt açılımlar ekleyen ve özel alanlara ait eşya ticaretine ilişkin tarife dışı önlemlerin uygulanması amacıyla Bakanlar Kurulu Kararı ile oluşturulan bir diğer cetvelin alt pozisyonunun,

Belirlenmesi anlaşılır.

7. Gümrük Tarife Cetveli, izahnamesi ve eşya fihristi, Müsteşarlıkça hazırlanır ve Resmî Gazetede yayımlanır. Bu şekilde yayımlanan metinler idari ve kazai uygulamalarda esas tutulur.

MADDE 16- 1. Mahiyeti ve nihai kullanım şekli gereğesiyle, bazı eşyanın yararlanabileceği tercihli tarife uygulaması, Bakanlar Kurulunca belirlenen şartlara tabidir.

Bir izin gerektiğinde 80 ve 81 inci madde hükümleri uygulanır.

2. 1 inci fıkrada sözü edilen tercihli tarife uygulaması ifadesi, tarife kotaları kapsamında olsa dahi, ithalat vergilerinde bir indirim veya şartlı muafiyet uygulaması anlamına gelir.

İKİNCİ BÖLÜM

Eşyanın Menşei

BİRİNCİ AYIRIM

Eşyanın Tercihli Olmayan Menşei

MADDE 17- Eşyanın tercihli olmayan menşei;

a) 15 inci maddenin 3 üncü fıkrasının (d) ve (e) bentlerinde öngörülen uygulamalar hariç olmak üzere, Türk Gümrük Tarifesinin uygulanması,

b) Eşya ticaretine ilişkin tarife önlemleri dışında, Bakanlar Kurulu Kararı ile oluşturulan önlemlerin uygulanması,

c) Menşe şahadetnamelerinin hazırlanması ve verilmesi,

Amaçları ile bu Kanunun 18 ila 21 inci maddelerindeki hükümler çerçevesinde belirlenir.

MADDE 18- 1. Tümüyle bir ülkede elde edilen veya üretilen eşya, o ülke menşelidir.

2. Tümüyle bir ülkede elde edilen veya üretilen eşya ifadesinden;

a) O ülkede çıkartılan madencilik ürünleri,

b) O ülkede toplanan bitkisel ürünler,

c) O ülkede doğan ve yetiştirilen canlı hayvanlar,

d) O ülkede yetiştirilen canlı hayvanlardan elde edilen ürünler,

e) O ülkede tutulan ve avlanan balıkçılık ve avcılık ürünleri,

f) O ülkede kayıtlı veya tescilli olup, o ülkenin bandırasını taşıyan araçlar tarafından söz konusu ülkenin kara suları dışındaki denizlerden çıkartılan av ürünleri ve diğer deniz ürünleri,

g) Söz konusu ülkede kayıtlı ya da tescilli olan ve ülkenin bandırasını taşıyan, fabrika gemilerinde (f) bendinde öngörülen ürünlerden elde edilen eşya,

h) O ülkenin kara suları dışındaki denizlerin dibinden ya da deniz dibindeki toprağın altından münhasır işletme hakkına sahip olarak o ülke tarafından çıkartılan ürünler,

ı) Sadece hammadde elde etmek için o ülkede toplanan, imalat işlemlerinden veya kullanım kâhıntılarından elde edilen atık ve artıklar,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

j) Yukarıdaki bentlerde sayılan eşyadan üretimin herhangi bir aşamasında elde edilen eşya ile bunların türevlerinden elde edilen eşya,

Anlaşılır.

3. 2 nci fıkranın uygulanmasında ülke ifadesi o ülkenin kara sularını da kapsar.

MADDE 19- Üretimi birden fazla ülkede gerçekleştirilen eşyanın bir ülke menşeli sayılabilmesi için, o ülkede yeni bir ürün imal edilmesi veya imalatın önemli bir aşamasının ve ekonomik yönden gerekli görülen en son esaslı işçilik ve eylemin o ülkede yapılması gerekir.

MADDE 20- Esas amacının, Türkiye tarafından belirli ülkelerin eşyasına uygulanan hükümleri aşmak olduğu tespit edilen veya yapılan araştırma sonucunda hakkında bu yönde bir kanaat oluşan bir işçilik veya işlemle üretilmiş eşya, 19 uncu maddeye dayanılarak o ülke menşeli sayılmaz.

MADDE 21- 1. Menşe şahadetnamesi ibrazı ihtiyardır. Bununla birlikte, uluslararası ve ikili anlaşma hükümlerine göre, menşe şahadetnamesine dayanılarak indirimli tarifeden yararlanılmak istenilmesi halinde, eşyanın anlaşmaya taraf ülke menşeli olduğunu veya o ülkede gördüğü değişiklik ve işlemler dolayısıyla böyle sayılması gerektiğini bildirir menşe şahadetnamesi ibrazı zorunludur.

2. 1 inci fıkra hükmü dışında kalan hallerde, menşe şahadetnamesi ibrazına ilişkin ve eşyanın kıymeti, menşei, cinsi veya niteliği itibarıyla, menşe şahadetnamesi aranmamasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

3. Menşe şahadetnamelerinin şekli, içereceği bilgiler, uluslararası düzenlemeler dikkate alınarak yönetmelikle belirlenir.

4. Menşe şahadetnamesinin ibrazına rağmen ciddi bir şüphe durumunda, ek kanıtları isteme konusunda gümrük idareleri yetkilidir.

İKİNCİ AYIRIM

Eşyanın Tercihli Menşei

MADDE 22- Bu Kanunun 15 inci maddesinde belirtilen tercihli tarife uygulamalarından yararlandırılmak istenen eşyanın tercihli menşe kuralları;

a) 15 inci maddenin 3 üncü fıkrasının (d) bendinde belirtilen anlaşmalar kapsamı eşya için bu anlaşmalar ile,

b) 15 inci maddenin 3 üncü fıkrasının (e) bendinde belirtilen tercihli tarife uygulamalarından yararlanan eşya için Bakanlar Kurulu Kararı ile,

Belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Eşyanın Gümrük Kıymeti

MADDE 23- Eşyanın gümrük kıymeti, Gümrük Tarifesinin ve eşya ticaretine ilişkin belirli konularda getirilen tarife dışı düzenlemelerin uygulanması amacıyla, bu bölümde yer alan hükümler çerçevesinde belirlenen kıymettir.

MADDE 24- 1. İthal eşyasının gümrük kıymeti, eşyanın satış bedelidir. Satış bedeli, Türkiye'ye ihraç amacıyla yapılan satışta 27 ve 28 inci maddelere göre gerekli düzeltmelerin de yapıldığı, fiilen ödenen veya ödenecek fiyattır.

Şu kadar ki, eşyanın satış bedelinin gümrük kıymetine esas alınabilmesi, aşağıdaki koşullara bağlıdır:

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

a) Eşyanın alıcısı tarafından elden çıkartılması veya kullanımı;

- Türkiye Cumhuriyeti kanunları, tüzükleri ve bunların yetkili kaldığı merciler tarafından konulmuş olan,

- Eşyanın tekrar satılabileceği coğrafi bölgeyi sınırlayan,

- Eşyanın kıymetini önemli bir ölçüde etkilemeyen,

Kısıtlamalar dışında, hiçbir kısıtlamaya tabi olmamalıdır.

b) Satış veya fiyat, kıymeti belirlenmekte olan eşya bakımından, kıymeti tespit edilemez bir koşul veya edim konusu olmamalıdır.

c) Eşyanın alıcı tarafından tekrar satışı veya diğer herhangi bir şekilde elden çıkartılması ya da kullanımı sonucu doğan hasılanın bir bölümünün doğrudan veya dolaylı olarak satıcıya intikal etmesi halinde, ithal eşyasının fiilen ödenen veya ödenecek fiyatına 27 nci madde hükümlerine göre ilave yapılabilmelidir.

d) Alıcı ve satıcı arasında bir ilişki bulunmamalı; ilişkinin varlığı durumunda ise, satış bedeli bu maddenin 2 nci fıkrası hükümlerine göre gümrük kıymeti olarak kabul edilebilir nitelikte olmalıdır.

2. a) Yukarıdaki fıkra hükümlerini uygulayarak satış bedelinin belirlenmesinde, alıcı ile satıcı arasında bir ilişkinin varlığı, satış bedelinin reddedilmesi için tek başına yeterli bir neden oluşturmaz. Böyle durumlarda, satışa ilişkin koşullar incelenerek, bu ilişkinin fiyatı etkilemediği belirlenirse, satış bedeli kabul edilir. Gümrük idaresi, beyan sahibi veya diğer kaynaklardan elde ettiği bilgilere dayanarak, söz konusu ilişkinin fiyatı etkilediği kimsine varırsa, bu hususları beyan sahibine yazılı olarak bildirir. Süresi içinde verilmek şartıyla beyan sahibinin cevap hakkı saklıdır.

b) Birbirleri ile ilişkisi bulunan kişiler arasındaki bir satışta, beyan sahibi satış bedelinin aynı veya yakın bir tarihte gerçekleşen aşağıda yer alan omsal kıymetlerden birine çok yakın olduğunu ispatlarsa, bu satış bedeli kabul edilerek, eşyanın kıymeti 1 inci fıkra hükümlerine göre belirlenir.

- Türkiye'ye ihraç amacıyla satılan aynı veya benzer eşyanın birbiriyle hiçbir ilişkisi bulunmayan satıcılar ve alıcılar arasında satışındaki satış bedeli,

- Aynı veya benzer eşyanın, 25 inci maddenin 2 nci fıkrasının (c) bendi hükümlerine göre belirlenen gümrük kıymeti,

- Aynı veya benzer eşyanın, 25 inci maddenin 2 nci fıkrasının (d) bendi hükümlerine göre belirlenen gümrük kıymeti.

Yukarıdaki omsal kıymetlerle yapılan kıyaslama sırasında, ticari düzeye, miktara, 27 nci maddede sayılan unsurlara ve alıcı ile satıcı arasında ilişki bulunmayan satışlarda, satıcının üstlendiği, ancak satıcı ile alıcı arasında ilişki bulunan durumlarda satıcının üstlenmediği giderlere ilişkin ispatlanmış farklılıklar dikkate alınır.

c) (b) bendinde sayılan kıymetler, beyan sahibinin girişimi ile ve yalnız kıyaslama amacıyla kullanılır. (b) bendi hükümlerine dayanarak eşyanın satış bedelinin yerini alacak bir kıymet tespit edilemez.

3. a) Fiilen ödenen veya ödenecek fiyat, ithal eşyası için alıcının, satıcı veya satıcı yararına yaptığı veya yapması gereken ödemelerin toplamıdır. Bu fiyat, ithal eşyasının satış koşulu olarak, alıcının satıcıya veya satıcının bir yükümlülüğünü karşılamak üzere üçüncü bir kişiye yaptığı veya yapacağı tüm ödemeleri kapsar. Ödemeler, para transferi şeklinde olabileceği gibi, akreditlet veya ciro edilebilir bir kıymetli evrak kullanılarak ya da doğrudan veya dolaylı yapılabilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

b) 27 nci maddeye göre yapılan ilaveler dışında, alıcının pazarlama dahil kendi hesabına yaptığı faaliyetler, satıcı yararına veya satıcı ile yapılan bir anlaşma yoluyla da olsa, satıcıya yapılan dolaylı bir ödeme olarak değerlendirilmez. Bu tür işlemlere ilişkin giderler, ithal eşyasının gümrük kıymetinin tespiti sırasında fiilen ödenen veya ödenecek fiyata ilave edilmez.

MADDE 25- 1. 24 üncü madde hükümlerine göre belirlenemeyen gümrük kıymeti, bu maddenin 2 nci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinin sıra halinde uygulanmasıyla belirlenir. Eşyanın gümrük kıymeti bir üst bent hükümlerine göre belirlenebildiği sürece bir alt bent hükümleri uygulanamaz. Ancak, beyan sahibinin yazılı talebinin gümrük idaresince uygun bulunması şartıyla (c) ve (d) bentlerinin uygulama sırası değiştirilebilir.

2. Bu madde hükümleri gereğince, gümrük kıymeti aşağıdaki yöntemlere göre belirlenir:

a) Türkiye'ye ihraç amacıyla satılarak, kıymeti belirlenecek eşya ile aynı veya yakın bir tarihte ihraç edilen eşyanın satış bedeli,

b) Türkiye'ye ihraç amacıyla satılarak, kıymeti belirlenecek eşya ile aynı veya yakın bir tarihte ihraç edilen benzer eşyanın satış bedeli,

c) İthal eşyasının veya aynı ya da benzer eşyanın Türkiye içinde satıcılardan müstakil kişilere yapılan en büyük miktardaki satışına ait birim fiyata dayalı kıymet,

d) İthal eşyasının üretiminde kullanılan malzeme ve imalat veya diğer imal işlemlerinin bedel veya kıymetleri ile Türkiye'ye ihraç edilmek üzere ihraç ülkesindeki üreticiler tarafından üretilen, kıymeti belirlenecek eşya ile aynı sınıf veya cins eşyanın satışında mutad olan kâr ve genel giderlere eşit bir tutar ve 27 nci maddenin 1 inci fıkrasının (e) bendinde sayılan diğer bedel veya kıymetler toplamından oluşan hesaplanmış kıymet.

3. 2 nci fıkranın uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

MADDE 26- 1. 24 ve 25 inci madde hükümlerine göre belirlenemeyen ithal eşyasının gümrük kıymeti;

a) Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının VII nci Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Anlaşmanın,

b) Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasının VII nci Maddesinin,

c) Bu bölüm hükümlerinin,

Prinsip ve genel hükümlerine uygun yöntemlerle ve Türkiye'de mevcut veriler esas alınarak belirlenir.

2. 1 inci fıkraya hükümlerine göre gümrük kıymetinin belirlenmesinde;

a) Türkiye'de üretilen eşyanın Türkiye içindeki satış fiyatı,

b) Gümrük idaresinin iki alternatif kıymetten yüksek olanının kabul etmesini öngören bir sistem,

c) Eşyanın ihraç ülkesindeki iç piyasa fiyatı,

d) Aynı veya benzer eşyanın, 25 inci maddenin 2 nci fıkrasının (d) bendi hükümlerine göre hesaplanmış kıymeti dışındaki maliyet bedeli,

e) Türkiye'den başka bir ülkeye ihraç edilmek üzere satılmış eşyanın fiyatı,

f) Asgari gümrük kıymetleri,

g) Keyfi veya fiktif kıymetler,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Esas alınmaz.

MADDE 27- 1. 24 üçüncü madde hükümlerine göre gümrük kıymeti belirlenirken, ithal eşyasının fiilen ödenen veya ödenecek fiyatına aşağıdaki ilaveler yapılır:

a) Aşağıdaki unsurların eşyanın fiilen ödenen veya ödenecek fiyatına dahil edilmemiş, ancak alıcı tarafından üstlenilen bölümü;

i) Satın alma komisyonları dışındaki komisyonlar ve tellâliye,

ii) Gümrük işlemleri sırasında söz konusu eşya ile tek eşya muamelesi gören kapların maliyeti,

iii) İşçilik ve malzeme giderleri dahil ambalaj bedeli;

b) İthal eşyasının üretiminde ve ihraç amacıyla satışında kullanılmak üzere, alıcı tarafından doğrudan veya dolaylı olarak, bedelsiz veya düşük bedelle sağlanan, fiilen ödenen veya ödenecek fiyata dahil edilmemiş olan aşağıda sayılan mal ve hizmetlerin kıymetinden verilecek uygun miktardaki pay;

i) İthal eşyasına katılan malzeme, aksam, parça ve benzerleri,

ii) İthal eşyasının üretimi sırasında kullanılan araç, gereç, kalıp ve benzeri aletler,

iii) İthal eşyasının üretimi sırasında tüketilen maddeler,

iv) İthal eşyasının üretimi için gereken ve ithal ülkesi dışında gerçekleştirilen mühendislik, geliştirme, sanat ve çizim çalışmaları, plan ve taslak hazırlama hizmetleri;

c) Kıymeti belirlenecek eşyanın satış koşulu gereği, alıcının doğrudan veya dolaylı olarak ödemesi gereken, fiilen ödenen veya ödenecek fiyata dahil edilmemiş olan royalti ve lisans ücretleri;

d) İthal eşyasının tekrar satışı veya diğer herhangi bir şekilde elden çıkartılması ya da kullanımı sonucu doğan hâsılının, doğrudan veya dolaylı olarak satıcıya intikal eden kısmı;

e) İthal eşyası için Türkiye'deki giriş liman veya yerine kadar yapılan nakliye ve sigorta giderleri.

2. Bu maddeye göre fiilen ödenen veya ödenecek fiyata yapılacak ilaveler için nesnel ve ölçülebilir veriler esas alınır.

3. Gümrük kıymetinin belirlenmesinde, fiilen ödenen veya ödenecek fiyata bu maddede öngörülenler dışında hiçbir ilave yapılamaz.

4. Bu bölümde geçen satın alma komisyonları ifadesinden; ithalatçının temsilcisine kıymeti belirlenecek eşyanın satın alınmasında yurtdışında verdiği temsil hizmeti karşılığında ödediği ücret anlaşılır.

5. İthal eşyasının gümrük kıymetinin belirlenmesi sırasında;

a) Türkiye'de çoğaltılması hakkı için yapılan ödemeler,

b) Türkiye'ye ihraç amacıyla satışında bir satış koşulu olmaması kaydıyla, dağıtım veya tekrar satış hakları için alıcının yaptığı ödemeler,

1 inci fıkranın (c) bendi kapsamında değerlendirilmez ve fiilen ödenen veya ödenecek fiyata ilave edilmez.

MADDE 28- İthal eşyasının fiilen ödenen veya ödenecek fiyatından ayırdedilebilmeleri koşuluyla aşağıdaki giderler gümrük kıymetine dahil edilmez:

a) Eşyanın, Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesi ile Türkiye'nin anlaşmalarla dahil olduğu gümrük birliği gümrük bölgelerine giriş yerine varışından sonra yapılan nakliye ve sigorta giderleri,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

b) Sınai tesis, makina veya teçhizat gibi, ithal eşyası için yapılan inşa, kurma, montaj, bakım veya teknik yardıma ilişkin giderler,

c) İthal eşyasının satışıyla ilgili olarak bir finansman anlaşması uyarınca alıcı tarafından üstlenilen faiz giderleri;

d) İthal eşyasının Türkiye'de çoğaltılması hakkı için yapılan ödemeler;

e) Satın alma komisyonları;

f) Eşyanın ithali veya satışı nedeniyle Türkiye'de ödenecek ithalat vergileri.

(c) bendinde belirtilen hallerde, finansmanın satıcı veya bir başka kişi tarafından sağlanmış olmasına bakılmaz. Ancak, finansman anlaşmasının yazılı olarak yapılmış olması ve gerektiğinde alınmasının;

- Eşyanın, fiilen ödenen veya ödenecek fiyat olarak beyan edilen fiyattan satıldığını,

- Söz konusu faiz oranının, finansmanın sağlandığı ülkede o tarihte bu tür bir işlem için geçerli olan faiz oranı seviyesini aşmadığını,

Kanıtlanması şarttır.

MADDE 29- Bilgisayarlarda kullanılmak üzere, veri veya komutlar yüklü bilgi taşıyıcılarının gümrük kıymetinin tespitine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

MADDE 30- Eşyanın gümrük vergisine esas alınacak kıymetinin Türk Lirası olarak beyanı zorunludur. Fatura veya diğer belgelerde yazılı yabancı paralar, gümrük yükümlülüğünün doğduğu tarihte yürürlükte olan T.C. Merkez Bankası döviz satış kurları üzerinden Türk Lirasına çevrilir.

MADDE 31- 1. Bu bölüm hükümleri, gümrükçe onaylanmış bir başka işlem veya kullanıma tabi tutulduktan sonra serbest dolaşıma giren eşyanın gümrük kıymetinin belirlenmesine ilişkin özel hükümleri etkilemez.

2. 24, 25 ve 26 ncı maddelere istisna olarak, genellikle konsinye şekilde teslim edilen çabuk bozulabilir eşyanın gümrük kıymeti, beyan sahibinin talebi üzerine, gümrük idaresince basitleştirilmiş usullere göre belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Eşyanın Ağırlığı ve Kapları

MADDE 32- 1. Gümrük Tarifesinde ağırlık esasına göre vergiye tabi eşyada, vergiye esas ağırlıklar ile bazı pozisyon ve alt pozisyonların kapsamının belirlenmesine esas alınan ağırlıklar;

a) Brüt ağırlığa atıfta bulunulan hallerde, eşyanın kendi ağırlığı ile tüm ambalaj maddeleri ve kapların ağırlıkları toplamı,

b) Net ağırlığa veya sadece ağırlığa atıfta bulunulan hallerde, eşyanın kendi ağırlığı,

Olarak değerlendirilir.

2. Brüt ağırlığı üzerinden vergiye tabi eşya ambalajsız geldiği takdirde, söz konusu eşya bulunduğu haldeki ağırlığı üzerinden vergiye tabi tutulur.

3. Değişik vergi oranlarına ve aynı zamanda brüt ağırlıkları üzerinden vergiye tabi eşyanın aynı ambalaj içinde gelmesi halinde, eşya, net ağırlıkları üzerinden tartılır ve ambalaj ağırlığı orantılı olarak net ağırlıklara ilave edilir.

4. Beyan edilen ölçü birimi ile vergilendirmeye esas alınan ölçü biriminin farklı olması halinde, bunların birbirlerine dönüştürülmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

5. Eşyanın ambalajlarının;

- a) Alışılacağı ve bilinen maddelerden olmaması veya gereğinden farklı bir şekilde yapılması,
- b) Ait oldukları eşyanın faturasında kıymetlerinin ayrı gösterilmesi ve aynı zamanda bağımsız bir ticari eşya niteliğinde olması,
- c) İthalat vergilerinden kaçınma amacıyla ambalaj olarak getirilmesi,

Hallerinde, bunlar ayrı olarak beyan edilir ve girdikleri tarife pozisyonlarına göre vergiye tabi tutulur.

Ancak, yukarıdaki gibi kendi tarifeleri üzerinden vergiye tabi ambalaj maddelerinin vergi oranı, içindeki eşyanın gümrük vergi oranından düşük veya buna eşit bulunduğu takdirde, ambalaj maddelerinin gümrük vergisi eşyanın tabi bulunduğu vergi oranları üzerinden ve eşya ile birlikte hesaplanır.

6. Ağırlık üzerinden vergiye tabi eşyanın alışılacağı ambalaj niteliğinde olmayan kutu, kılıf ve mahfazalarının gümrük vergi oranları, içindeki eşyanın vergi oranından daha yüksek bulunduğu takdirde, kendilerine ait tarife pozisyonlarına göre vergiye tabi tutulur.

Kıymet üzerinden vergiye tabi eşyanın kutu, kılıf ve mahfazaları, başlıbaşına bir ticari eşya niteliğinde olmaması ve kıymetinin eşyanın kıymetine dahil bulunması şartıyla gümrük vergisine tabi tutulmaz.

7. Ağırlıkları üzerinden gümrük vergisine tabi eşyanın örnekleme yöntemiyle yapılan gümrük muayenesi sırasında;

a) Kapların yalnız bir kaçının tartılması sonucunda beyana göre fazlalık saptanırsa, aynı cins ve türden eşyanın tartılmamış kaplarına da bu fazlalığın ortalaması esas alınarak ilaveler yapılır. Beyan sahibi, bu şekilde yapılan işlemi kabul etmez ise gümrük idaresi tarafından bütün kaplar tartılır.

b) Tartılan kaplarda beyana göre eksiklik saptanırsa bunun eşyanın doğal özelliklerinden veya hasara uğramasından veya noksan gönderildiğinden veya çalınmasından ileri geldiğinin kanıtlanması halinde, ithalat vergileri bulunan miktar üzerinden hesaplanır.

Ancak, bu gibi durumlarda gümrük idaresinin veya beyan sahibinin bütün kapları tarttırmak hakları saklıdır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Taşıtların Kontrollü ve Gümrük Bölgesine Getirilen Eşya Gümrükçe Onaylanmış Bir İşlem veya Kullanıma Tabi Tutulana Kadar Uygulanacak Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Taşıtların Türkiye Gümrük Bölgesine Giriş ve Çıkışı

MADDE 33- Türkiye Gümrük Bölgesine giriş ve çıkış, gümrük kapılarından yapılır. Türkiye Gümrük Bölgesinin giriş noktalarındaki gümrük kapıları ile içeride bulunan gümrük kapıları arasında belirli yolların takip edilmesi zorunludur. Giriş ve çıkış kapıları ile bunları birbirine bağlayan yollar ve hava taşıtlarının Türkiye Gümrük Bölgesinde inebilecekleri gümrük işlemi yapılan havalimanları ilgili kamu kuruluşlarının görüşleri alınarak, Müsteşarlıkça tespit edilerek Resmi Gazetede yayımlanır.

Genel hizmete açık demiryolları gümrük yolu sayılır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 34- 1. Türkiye Gümrük Bölgesine giren veya çıkan taşıtlar gümrük gözetimine tabidir. Bunlar, yürürlükteki hükümlere uygun olarak, gümrük idareleri tarafından denetlenir.

2. Karayolu ile Türkiye Gümrük Bölgesine gelen taşıtların denetlenmesi bitmeden veya ilgili gümrük idaresinin izni alınmadan söz konusu taşıtlara yük ve yolcu alınıp verilemez ve taşıt yoluna devam edemez; trenlerin vagon değiştirmek veya eklemek suretiyle tertipleri değiştirilemez.

Türkiye Gümrük Bölgesi dışından, demiryolundan başka kara taşıtları ile ancak sınırdaki yetkili bir gümrük idaresine eşya getirilebilir. Sınırdaki yetkili olmayan bir gümrük idaresine gelen eşya gümrük gözetimi altında yetkili bir gümrük idaresine götürülmediği takdirde geri çevrilir.

Türkiye Gümrük Bölgesine yürütülerek getirilecek hayvanlar, sağlık kontrolü yapılabilen gümrük kapılarından girebilir.

3. a) Türkiye Gümrük Bölgesi dışındaki limanlardan gelen gemiler, Gümrük Bölgesine girme-lerinden itibaren beklenmeyen haller veya mücbir sebep olmadıkça ya da gümrük denetimi gerektirmedikçe, gidecekleri limana göre mutad olan rotayı değiştiremez, yolda duramaz başka gemilerle temas edemez ve gümrük idaresi bulunmayan yerlere yanaşamazlar. Gümrük memurları gemiyi, yükü ve bunlara ait gerekli tüm defter, belge ve kayıtları denetlemeye, gerektiğinde ambarları ve eşya bulunan diğer yerleri müthür altına almaya yetkilidir.

Yabancı limanlardan gelip Türk limanlarına veya nehirlerine girecek olan gemiler, gümrük denetlemesi yapılmak üzere belirli yerlerde durur veya yol keserler.

Yabancı limanlardan gelen veya Türkiye'den yabancı limanlara giden gemilerin geliş ve gidiş-lerinden en az 3 saat önce sahip veya acentası tarafından ilgili gümrük idarelerine bilgi verilir.

Gemi adamları ve yolcuları ile gemilere girip çıkacak görevli ve görevsiz kimseler Türkiye'ye ancak yetkili gümrük idarelerinden giriş ve çıkış yapabilirler.

b) Türkiye limanları arasında düzenli sefer yapan ve acentası bulunan gemiler serbest dolaşım- da olmayan eşya alırlar veya yolda yabancı limana uğrarlarsa (a) fıkrası hükümlerine tabi tutulur- lar. Bu tür gemiler ile bunların yolcu ve yüklerinin denetleme ve gümrük işlemlerinde kolaylık sağ- layacak usul ve esaslar koymaya Müsteşarlık yetkilidir.

c) (b) fıkrası dışında kalan gemilerin Türkiye limanları arasındaki sefer ve taşımaları gümrük gözetimine tabi tutulabilir. Bu tür gemiler, Müsteşarlıkça belirlenecek şartlar ve verilecek izin çerçe- vesinde serbest dolaşım da olmayan eşyayı Türkiye limanları arasında transit suretiyle taşıyabilirler.

d) (c) fıkrasında yazılı taşımalar ile Türkiye karasuları ve iç sularında seyreden her türlü taşıtlar üzerinde gümrükçe yapılacak gözetim ve denetime ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

4. Türkiye'ye gelen ve Türkiye'den gidecek olan hava araçları yetkili gümrük idaresi bulu- nan havalimanlarına inebilir veya bu havalimanlarından kalkabilirler. Bu hava araçları gümrük gö- zetimine tabidir. Özel bir izin ile gelen ve giden hava gemilerininin kaptan pilotları verilen talimata uygun olarak hareket ederler.

5. Türk ve yabancı donanmasına mensup harp gemileri ile Türk Hava Kuvvetlerine mensup ha- va harp gemileri ve Bakanlar Kurulunun izni ile gelen yabancı devletlerin hava harp gemileri, işle- rinde eşya bulunmaması halinde gümrük gözetimine tabi değildir.

MADDE 35- Türkiye Gümrük Bölgesine giriş ve çıkış ile gümrük idarelerindeki her türlü gümrük işlemleri normal çalışma saatleri içinde yapılır.

Ancak;

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

a) Demiryolu katarları ve düzenli sefer yapan deniz, nehir, kara ve hava taşıtları gece ve gündüzün her saatinde Gümrük Bölgesine girip çıkabilirler. Düzensiz seferli olan ve yolcu getiren deniz, nehir, kara ve hava taşıtları da aynı şekilde Gümrük Bölgesine girip çıkabilirler.

b) İşletme teşkilatı bulunan limanlarda, gemiler gece ve gündüzün her saatinde yük ve yolcu alıp çıkarabilirler.

c) Zorlayıcı sebeplerle çalışma saatleri dışında gümrük idaresi olan bir limana girmek veya bu limandan ayrılmak zorunda kalan gemilerin yük alıp verme istekleri de gümrük idarelerince kabul edilir. Yolcu ve turist taşıyan her türlü gemi mesai saatleri dışında gümrük idaresi bulunan bir limana girip çıkabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesine Girmesi

MADDE 36- 1. Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşya, girişinden itibaren gümrük gözetimine tabidir. Bunlar, yürürlükteki hükümlere uygun olarak gümrük idareleri tarafından denetlenir.

2. Söz konusu eşya gümrük statüleri belirleninceye, serbest dolaşımında olmayan eşya ise 77 nci maddenin 1 inci fıkrası hükmü saklı kalmak üzere, gümrük statüleri değişinceye ya da serbest bölgeye girinceye yahut 163 ve 164 üncü maddeler gereğince yeniden ihracat veya imha edilinceye kadar gümrüğün gözetimi altında kalır.

MADDE 37- 1. Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşya, getiren kişi tarafından gecikmeksizin Müsteşarlıkça belirlenen usul ve esaslara uygun olarak;

a) Belirlenen bir gümrük idaresine veya gümrükçe uygun görülen herhangi bir yere,

b) Deniz veya havayoluyla ya da Türkiye Gümrük Bölgesinden geçmeksizin karayoluyla doğrudan bir serbest bölgeye,

Göürülür.

2. Türkiye Gümrük Bölgesine getirildikten sonra eşyanın aktarılması sonucunda nakliyesinden sorumlu olanlar yukarıda belirtilen hükümlere uymak zorundadır.

3. Gümrük idarelerinin gözetim ve denetimine ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, yolcu, sınır ahali ve posta eşyası ile ekonomik açıdan önem arz etmeyen eşya için özel hükümler getirmeye Müsteşarlık yetkilidir.

4. Yukarıdaki fıkralar ve 38 ila 50 nci madde hükümleri, Türkiye'nin deniz ve hava limanları dışında uğrak yeri olmayan ve düzenli bir hava veya deniz seferiyle doğrudan yapılan taşımacılık nedeniyle Türkiye Gümrük Bölgesini geçici olarak terk eden eşyaya uygulanmaz.

Yabancı ülke limanlarında, hava limanlarında veya serbest limanlarda yüklenmiş eşya bu hükmün dışındadır.

5. Bu maddenin 1 inci fıkrası hükmü, varış yeri bir Türk limanı veya havalimanı olmaksızın, Türkiye karasularını ya da hava sahasını geçen gemilerde veya hava araçlarında yüklü eşyaya uygulanmaz.

MADDE 38- 1. Beklenmeyen haller veya mücbir sebep nedeniyle 33 üncü madde ile 34 üncü maddenin 1 inci ve 3 üncü fıkralarında öngörülen yükümlülüklere uyulmadığı takdirde, söz konusu yükümlülüklerle tabi kişi veya onun yerine hareket eden diğer kişiler, en yakın gümrük idaresini gecikmeksizin bu durumdan ve eşyanın bulunduğu hal ve yerden haberdar ederler.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

2. Beklenmeyen haller veya mücbir sebep nedeniyle, Türkiye karasuları içinde taşıdığı eşyayı denize atan, karaya çıkararak, başka bir taşıta aktaran veya bu eşyayı toplayan gemi kaptanları yahut diğer kişiler, eşyanın gümrük statüsünün belirlenmesi ve gereken diğer önlemlerin alınması amacıyla en yakın gümrük idaresini bu durumdan ve eşyanın bulunduğu hal ve yerden haberdar ederler.

3. 34 üncü maddenin 5 inci fıkrasında belirtilen bir geminin veya hava gemisinin beklenmeyen haller veya mücbir sebep nedeniyle 34 üncü maddenin 1, 3 ve 4 üncü fıkralarında öngörülen yükümlülüklerle uymaksızın geçici olarak Türkiye Gümrük Bölgesi içinde demir atmaya veya konaklamaya mecbur kalması halinde, bu gemiyi veya hava gemisini Gümrük Bölgesine getiren veya onun yerine hareket eden diğer kişiler, gümrük idaresini gecikmeksizin durumdan haberdar ederler.

4. 1 inci fıkrada belirtilen eşya ile 2 nci fıkrada belirtilen gemi veya hava gemisine yüklü eşyanın gümrük denetimine imkan verecek ve gerektiğinde daha sonra belirlenen veya uygun görülen bir gümrük idaresine götürülmelerini sağlayacak önlemler Müsteşarlıkça tespit edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Eşyanın Gümrüğe Sunulması

MADDE 39- Müsteşarlıkça belirlenen esaslara uygun olarak serbest bölgelere konulan eşya hariç olmak üzere, gümrük idaresine veya gümrük idarelerinin belirlediği veya uygun gördüğü diğer bir yere gelen eşya, bunu Türkiye Gümrük Bölgesine getiren kişi veya yerine göre eşyanın gelişinden sonra taşınmasını üstlenen kişi tarafından gümrüğe sunulur.

MADDE 40- Müsteşarlık;

a) Yolcu beraberinde getirilecek,

b) Gümrüğe sunulmaksızın bir gümrük rejimine tabi tutulabilecek,

Eşya hakkında, 39 uncu madde hükümleri dışında özel düzenlemeler yapılabilir.

MADDE 41- Talep üzerine, gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulmasından önce, gümrüğe sunulan eşyanın incelenmesi veya bundan numune alınması yönünden ilgili ve yetkili kişilere izin verilebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Özet Beyan ve Gümrüğe Sunulan Eşyanın Boşaltılması

MADDE 42- 44 üncü madde hükümleri saklı kalmak üzere, 39 uncu madde uyarınca gümrüğe sunulan eşya için, eşyanın gümrüğe sunulmasını takibeden ilk iş günü mesai bitimine kadar ilgili gümrük idaresine bir özet beyan verilir.

MADDE 43- 1. Özet beyan, Müsteşarlıkça belirlenen örneğe uygun bir form ile yapılır. Müsteşarlık, eşyanın teşhisi için gerekli ayrıntıları içeren ve uluslararası kabul gören bir ticari veya resmi belgenin de özet beyan olarak kullanımına izin vermeye yetkilidir.

2. Özet beyan;

a) Eşyayı Türkiye Gümrük Bölgesine getiren veya eşyanın gelişinden sonra taşıma sorumluluğunu üstlenen,

b) (a) bendinde belirtilenlerin adına hareket eden,

Kişi tarafından verilir.

3. Türk ve yabancı ülke donanmasına ait harp gemileri ile Türk Hava Kuvvetlerine ait hava harp gemileri ve Bakanlar Kurulu izni ile gelen yabancı devletlerin hava harp gemileri gümrük gö-

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

zetimine tabi değildir. Ancak, harp gemileri ve hava harp gemileri ile getirilen eşya, gümrük muayenesi ve diğer gümrük işlemlerinin yapılmasını sağlamak amacıyla, gelişlerinden sonra en geç 24 saat içinde gemilerin komutanları tarafından bir liste halinde en yakın gümrük idaresine bildirilir. Söz konusu gemilerin komutan ve diğer mürettebatına ait eşya da bu hükme tabidir.

4. Türkiye Gümrük Bölgesine boş olarak gelen taşıtların bu durumu, bir form ile gümrük idarelerine bildirilir.

MADDE 44- Yolcu beraberinde getirilen eşya ile yolculara ait olmakla birlikte başka taşıtlarla getirilen eşya ve posta yoluyla gönderilen koliler için özet beyan aranmaması hakkında özel hükümler koymaya Müsteşarlık yetkilidir.

Ancak, özet beyan aranmayacak hallerde, 42 nci maddede belirtilen sürenin dolmasından önce, eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması ve gümrük denetiminin tehlikeye düşmemesi şarttır.

MADDE 45- 1. Eşya bulunduğu taşıt araçlarından gümrük idarelerinin belirledikleri veya uygun gördükleri yerlerde söz konusu idarelerin izni ile boşaltılabilir veya aktarılabilir.

Gümrük idaresine özet beyan veya özet beyan olarak kullanılan ticari ya da resmi belge verilmeksizin taşıtlardan eşya boşaltılamaz.

Ancak, eşyanın tamamen veya kısmen acilen boşaltılmasını gerektiren kaçınılmaz bir tehlikenin varlığı durumunda bu izin aranmaz. Bu gibi durumlarda en yakın gümrük idaresi derhal haberdar edilir.

2. Gümrük idareleri, eşyanın ve bulunduğu taşıma araçlarının muayenesi amacıyla gerektiğinde eşyanın boşaltılmasını ve kapların açılmasını isteyebilir.

3. Eşya konulduğu ilk yerden gümrük idarelerinin izni olmaksızın kaldırılamaz.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Gümrüğe Sunulan Eşyaya Gümrükçe Onaylanmış Bir İşlem veya Kullanım Belirlenmesi Zorunluluğu

MADDE 46- 1. Gümrüğe sunulan eşyaya, gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım tayin edilir.

2. Özet beyan kapsamındaki eşyaya, gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım belirlenerek, buna ilişkin işlemler;

a) Denizyolu ile gelen eşya için, özet beyan verildiği tarihten itibaren 45 gün,

b) Diğer bir yolla gelen eşya için, özet beyanın verildiği tarihten itibaren 20 gün,

İçinde tamamlanır.

3. Şartlar gerektirdiği takdirde, Müsteşarlık 2 nci fıkrada belirtilen sürelerden daha kısa bir süre saptayabilir veya bu sürelerin uzatılmasına izin verebilir. Ancak, gerçek ihtiyaçları aşım süre uzatımı yapılamaz.

ALTINCI BÖLÜM

Eşyanın Geçici Depolanması

MADDE 47- Eşya, gümrüğe sunulmasından sonra gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutuluncaya kadar geçici depolanan eşya statüsünde bulunur ve bu şekilde adlandırılır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 48- 1. Geçici depolanan eşya, sadece gümrük idarelerinin uygun gördüğü yerlerde ve bu idarelerin belirttiği koşullarda depolanabilir.

Gümrük idareleri, geçici depolanan eşya için tahakkuk edebilecek gümrük vergilerinin ödenmesini sağlamak üzere eşya sahibinden teminat isteyebilir.

2. Yolcu beraberinde getirilip gümrüğe sunulmasından sonra gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutuluncaya kadar yolcu eşyasına mahsus gümrük ambarlarına konulan eşyanın buralarda kalabileceği süre 3 aydır.

MADDE 49- 41 inci madde hükümleri saklı kalmak üzere, geçici depolanan eşya, görüntü ve teknik özelliklerinin değiştirilmemesi koşuluyla, aynı durumda muhafazalarını sağlamak üzere yönetmelikle belirlenen ölçülemeye tabi tutulabilir.

MADDE 50- 1. 46 ncı maddeye göre belirlenmiş süreler ile 48 inci maddenin 2 nci fıkrasında belirtilen süre içinde kendilerine gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım tayini için gerekli işlemlere başlanmamış eşya, herhangi bir adli veya idari takibata konu olmaması halinde, 177 ile 180 inci madde hükümlerine göre tasfiye edilir.

2. Gümrük idareleri, söz konusu eşyayı durumu belirleninceye kadar, eşya sahibinin risk ve hesabına gümrüğün denetimindeki özel bir yere sevk edebilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Transit Rejimi Altında Taşınan Eşyaya Uygulanacak Hükümler

MADDE 51- 37 nci maddenin 1 inci fıkrasının (a) bendi hariç olmak üzere, 37 ile 50 nci madde hükümleri, daha önce başlamış bir transit rejimi altında Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyaya uygulanmaz.

MADDE 52- Türkiye Gümrük Bölgesindeki bir yerden diğer bir yere transit rejimi hükümleri çerçevesinde nakledilmek üzere gümrüğe sunulan eşyaya 41 ile 50 nci madde hükümleri uygulanır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Diğer Hükümler

MADDE 53- Gümrük idareleri, şartlar gerektirdiği takdirde, gümrüğe sunulan eşyayı imha ettirebilir. Gümrük idareleri bu durumu eşya sahibine bildirir. Eşyanın imhasına ilişkin masraflar eşya sahibinden tahsil edilir.

MADDE 54- Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak, Türkiye Gümrük Bölgesine getirildiği veya gümrük denetimine tabi tutulmadığı saptanan eşyaya, 7.1.1932 tarih ve 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun ile ilgili diğer kanun hükümleri uygulanır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Gümrükçe Onaylanmış İşlem veya Kullanım

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

MADDE 55- 1. Aksine hüküm bulunmadıkça; niteliğine, miktarına, menşesine, yükleme veya varış ülkesine bakılmaksızın, bir eşya, belirlenmiş şartlar altında her zaman gümrükçe onaylanmış işlem veya kullanımlardan birine tabi tutulabilir.

2. Bakanlar Kurulu, kamu ahlakı, kamu düzeni, kamu güvenliği; insan, hayvan ve bitki sağlık ve hayatlarının korunması; sanatsal, tarihi veya arkeolojik değeri olan ulusal hazinelerin korunma-

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

sı; fikri ve sınai mülkiyet haklarının korunması gerekçeleri ile eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulmasına yasaklama veya kısıtlamalar koyabilir.

3. Türkiye ile ticaret, gümrük, taşımacılık anlaşması bulunmayan ve imzalanmış anlaşmaları süresinden önce tek taraflı olarak kısmen veya tamamen hükümsüz bırakan veya Türk kara, hava ve deniz taşıtlarına karşı yasaklama ve kısıtlamalar koyan veya bunlar hakkında farklı işlemler uygulayan yabancı ülkelere ait eşya ve taşıtlara, karşılık olmak üzere, yasaklama veya kısıtlamalar koymaya ve farklı işlemler veya farklı tarifeler uygulamaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

MADDE 56- 1. Gerek üzerlerinde, gerek iç ve dış ambalajlarında üretildiği ülkeden başka bir ülke ürünü olduğunu gösteren veya böyle bir izlenim uyandıran isim ya da simgeler taşıyan eşyanın Türkiye'ye ithaline izin verilmez. Bu gibi eşyanın Türkiye'den transit geçişine veya antrepo ve benzeri yerlere konulmasına ya da yeniden ihracına Müsteşarlıkça izin verilebilir.

2. Türk menşeli eşyada kullanılmak üzere ve bunların başka ülke menşeli olduğunu gösterecek veya böyle bir izlenim uyandıracak nitelikte, üzerleri yabancı dille yazılı veya basılı her türlü boş zarf şerit, etiket, damga ve benzeri eşya ile Türkiye'de düzenlenebilecek bölgeleri başka ülkelerde düzenlenmiş gibi gösterebilecek nitelikte, üzerleri imzalı veya imzasız olsun, Türkiye'de yerleşik olmayan yabancı firmalara ait proforma faturalar hariç boş faturaların Türkiye'ye ithaline izin verilmez.

Türkiye'de yerleşik firmalarla, lisans, royalti veya patent anlaşması imzalamış yabancı firmaların bu tür eşyası bu hükmün dışındadır.

MADDE 57- 1. Fikri ve sınai mülkiyet haklarının korunması mevzuatına göre, marka, coğrafi işaret, endüstriyel tasarım hakları ile Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamına giren haklarla ilgili olarak, hak sahibinin yetkilerine tecavüz eder mahiyetteki eşyanın gümrük işlemleri, hak sahibinin veya temsilcisinin talebi üzerine veya söz konusu eşyanın sahte markalı ya da telif hakkına tabi taklit mal tarifine uyduğuna ilişkin açık deliller olması halinde, re'sen gümrük idareleri tarafından durdurulur. Durdurma kararı ithalatçıya veya hak sahibine veya temsilcisine bildirilir.

2. Gümrük idareleri, olayın özelliğine göre ithalatçının veya kamunun hakkını güvenceye almak ve suistimalleri önlemek amacıyla, başvuru sahibinden eşyanın kıymeti oranında bir teminat isteyebilirler.

3. Başvurunun kabul edildiği tarihte şikayet konusu eşya serbest dolaşıma girmiş ise, başvurunun gümrük idaresince kabul edilmesi, söz konusu eşyanın gereğince muayene edilmeden ithaline izin verildiği gerekçesiyle hak sahibine tazminat hakkı doğurmaz. Sahte markalı veya taklit mallarla mücadele kapsamında, gümrük işlemleri gümrük idaresince re'sen durdurulan eşyadan dolayı, ilgili kişilerin yapılan işlemler sonucunda fayda veya zarara uğraması halinde, gümrük idaresi yetkilileri bu kişilere karşı sorumlu tutulmaz.

4. Gümrük idaresince alınan durdurma kararının hak sahibine tebliğinden itibaren on gün içinde esas hakkında yetkili mahkemede dava açılmaz veya mahkemeden tedbir niteliğinde karar alınmazsa, eşya hakkında beyan sahibinin talepte bulunduğu gümrük rejimi hükümlerine göre işlem yapılır.

5. Gümrük işlemleri durdurulan eşya, yetkili mahkemeye alınan karar doğrultusunda, tasfiye rejimi hükümlerine göre imha veya asli nitelikleri değiştirilerek satış suretiyle tasfiye edilebilir.

6. Yolcu beraberinde getirilen zati ve hediyelik eşya ile posta kolileri ile gönderilen ticari mahiyette olmayan eşya için bu madde hükümleri uygulanmaz.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)
İKİNCİ BÖLÜM
Gümrük Rejimleri
BİRİNCİ AYIRIM

Eşyanın Bir Gümrük Rejimine Tabi Tutulması

MADDE 58- 1. Bir gümrük rejimine tabi tutulmak istenen eşya, bu rejime uygun şekilde yetkili gümrük idaresine beyan edilir.

2. İhracat, hariçte işleme, transit veya antrepo rejimi için beyan edilen serbest dolaşımında bulunan eşya, gümrüğe verilen beyannamenin tescilinden itibaren Türkiye Gümrük Bölgesinde çakıncaya veya imha edilmeye ya da gümrük beyannamesi iptal edilmeye kadar gümrük gözetimi altında kalır.

MADDE 59- 1. Gümrük beyanı;

- Yazılı olarak,
- Bilgisayar veri işleme tekniği yoluyla,
- Sözlü olarak,
- Eşya sahibinin bu eşyayı bir gümrük rejimine tabi tutma isteğini ifade ettiği herhangi bir tasarruf yoluyla.

Yapılabilir.

2. 1 inci fıkranın (b), (c) ve (d) bendlerinde belirtilen şekilde yapılan beyanlara ilişkin usuller 60 ila 71 inci madde hükümlerine aykırı olmayacak şekilde yönetmelikle belirlenir.

A. Yazılı Beyanlar

1. Normal Usul

MADDE 60- 1. Yazılı beyan, 4 üncü fıkrada belirtilen beyanname ile yapılır. Bu beyannamenin eşyanın beyan edildiği gümrük rejimini düzenleyen hükümlerin uygulanması için gerekli bütün bilgileri ihtiva etmesi ve imzalanması gerekir.

2. Eşyanın beyan edildiği gümrük rejimini düzenleyen hükümlerin uygulanması için gerekli bütün belgeler beyannameye eklenir.

3. Kazıntılı ve silintili beyannameler gümrük idarelerince kabul edilmez. Ancak, beyannameler, hatalı yazının üzeri okunacak şekilde çizilerek yanına doğrusu yazılıp beyan sahibi tarafından imzalanarak ve tescil sırasında resmi mühürle mühürlenerek düzeltilir.

4. Gümrük işlemleri, şekil ve içeriği yönetmelikle belirlenen beyanname ve diğer belgelerle yapılmak zorundadır. Bu belgelerin basımı ve dağıtımına ilişkin usul ve esaslar Müsteşarlıkça belirlenir. Bilgisayar ortamında hazırlanan söz konusu belgelerin kabulüne Müsteşarlık yetkilidir.

MADDE 61- 1. 60 ncı maddede belirtilen şartlara uygun beyannameler, ait oldukları eşyanın gümrüğe sunulmuş olması halinde gümrük idareleri tarafından tescil edilir.

Tescil, beyanname veya beyanname hükmündeki belgenin üzerine mühür vurularak, sıra numarası ve tarih konulması ile bu beyannameye ait bilgilerin tescil defterine yazılması veya tescil defteri yerine geçen bilgisayar kaydına alınmasıyla tamamlanır.

2. Aksine hüküm bulunmadıkça, eşyanın beyan edildiği gümrük rejimine ilişkin tüm hükümlerin uygulanmasında esas alınacak tarih, beyannamenin gümrük idareleri tarafından tescil edildiği tarihtir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

3. Gümrük idaresince tescil edilmiş olan beyanname, ait olduğu eşyanın vergileri ve para cezalarından dolayı taahhüt niteliğinde beyan sahibini bağlar ve gümrük vergileri tahakkukuna esas tutulur.

MADDE 62- 1. 5 inci madde hükümleri saklı kalmak üzere; gümrük beyannamesi, ilgili eşya-yı ve eşyanın beyan edildiği gümrük rejimine ilişkin hükümlerin uygulanması için gerekli belgeleri yetkili gümrük idarelerine verme yetkisine sahip olan veya verilmesini sağlayabilen kişiler tarafından verilebilir.

2. Ancak, bir beyannamenin tescilinin belirli bir kişi için özel yükümlülükler getirmesi halinde, bu beyanın söz konusu kişi tarafından ya da bu kişi hesabına yapılması ve beyan sahibinin Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik olması gerekir.

Bununla birlikte, yerleşik olma koşulu, transit ya da geçici ithalat beyanında bulunan veya gümrük idarelerinin uygun bulması koşuluyla arazi olarak beyanda bulunan kişilere uygulanmaz.

MADDE 63- Beyannameler tescilden sonra düzeltilemezler. Ancak, beyan sahibinin talebi üzerine, tescilden sonra eşyanın cins, nevi ve niteliği ile marka ve numaraları dışında beyanname-de yer alan ağırlık, adet, ölçü yahut kıymet yönlerinden bir veya daha fazla bilginin düzeltilmesine gümrük idarelerince izin verilir.

Bu düzeltmeler, idare amirinin izni ile yapılır ve beyanda bulunan ile birlikte imzalanarak resmi mühürle mühürlenir.

Ancak,

- a) Beyan sahibine eşyanın muayene edileceğinin bildirilmesinden,
 - b) Söz konusu bilgilerin yanlış olduğunun tespit edilmesinden,
 - c) 73 üncü madde hükümleri saklı kalmak üzere, eşyanın teslim edilmesinden,
- Sonra beyannameye düzeltme yapılmasına izin verilmez.

MADDE 64- 1. Gümrük idareleri, beyan sahibinin talebi üzerine ve eşyanın yanlışlıkla beyanname konusu gümrük rejimine tabi tutulmasına veya beyan edildiği rejime tabi tutulmasının özel nedenlerle artık mümkün olmadığına ilişkin kanıtlayıcı belgeleri ibraz etmesi halinde, tescil edilmiş bir beyannameyi iptal ederek, gerektiğinde yeni bir rejim beyanında bulunulmasına izin verebilirler.

Ancak, gümrük idarelerince beyan sahibine eşyanın muayene edileceğinin bildirilmiş olduğu hallerde, muayenenin sonucu alınmadan beyannamenin iptaline ilişkin talep kabul edilmez.

2. Hiçbir şekilde kullanılamaz hale gelmiş eşyanın, talep halinde imhasına veya Gümrük Bölgesi dışına çıkarılmasına izin verilir.

3. Beyannamenin tescilinden sonra, eşyanın niteliklerinde meydana gelen değişiklikler veya bozulmalar nedeniyle ithalat vergilerinden indirim yapılmaz.

Ancak;

a) Özellikle ilk madde olarak kullanılması mümkün hale gelen eşyanın ilk madde olarak beyan edilmesine gümrük idarelerince izin verilir. Gerekli görülmesi halinde, gümrük idareleri bu eşyanın ilk madde şeklinden başka bir şekilde kullanılmasını önleyici tedbirleri alır.

b) Kısmen hasara uğrayan eşyanın ayrılması mümkün ise, hasara uğramış kısmı için (a) bendi hükümlerine göre işlem yapılır. Eşyanın hasarsız şekilde ayrılmasının mümkün olmadığı hallerde, beyan sahibinin talebi doğrultusunda (a) bendi hükmü uygulanabileceği gibi, bu eşyanın Gümrük Bölgesi dışına çıkarılmasına veya imhasına da izin verilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

4. Yönetmelikle belirlenen haller dışında, eşyanın tesliminden sonra beyannameler iptal edilemez.

5. Beyannamenin iptali, yürürlükteki cezai hükümlerin uygulanmasına engel oluşturmaz.

MADDE 65- 1. Gümrük idareleri, beyanın doğruluğunu araştırmak üzere;

a) Beyanname ile ilgili ve beyannameye ekli belgeleri kontrol edebilir ve beyannamenin içerdiği bilgilerin doğruluğunu araştırmak amacı ile beyan sahibinden diğer belgeleri de vermesini isteyebilir,

b) Eşyayı muayene edebilir ve ayrıntılı muayene veya tahlil amacıyla numune alabilirler.

2. Beyanname kapsamı eşyanın muayene edilmesi halinde, muayene sonuçları, muayene edilmemesi halinde ise, beyannameye yer alan bilgiler, eşyanın tabi olduğu gümrük rejimi hükümlerinin uygulanmasında esas alınır.

3. Kontrol amacıyla gümrük müfettişleri, gümrük müfettiş yardımcıları, gümrük kontrolörleri ve gümrük idare amirleri muayenesi yapılmış ve işlemleri tamamlanmış eşyanın ikinci muayenesini her zaman yapabilirler. Keza, sözü edilenler gümrük işlemlerini her aşamada denetlemeye yetkilidirler.

4. Beyannameyi kontrol edenler ile muayeneyi ve ikinci muayeneyi yapanlar, yaptıkları kontrolden veya muayeneden, gümrük vergilerinin hesaplanmasından ya da muafiyet hükümlerinin uygulanmasından, duruma göre tek başlarına veya müteselsilen sorumludurlar.

MADDE 66- 1. Eşyanın muayenesi, bunların gümrük idarelerince konulmasına izin verilen yerlerde veya antropolarda yapılır. Bu yerler dışında da eşya muayenesi yapılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Kurye çantalarının gümrük işlemleri, Milli Savunma ve Dışişleri Bakanlıkları ile Gümrük Müsteşarlığı tarafından müştereken belirlenir.

2. Eşyanın muayene edileceği ve numunelerin alınacağı yerlere taşınması ile bu muayene ve numune alma işlemleri için gerekli tüm elleçleme giderleri beyan sahibi tarafından karşılanır.

3. Beyan sahibi eşyanın muayenesi ve numune alınması sırasında hazır bulunabilir. Gümrük idareleri, uygun gördükleri takdirde muayene ve numune alma işlemini kolaylaştırmak için gerekli yardımı sağlamak üzere, beyan sahibinin söz konusu muayenede veya numune alınmasında hazır bulunmasını veya temsil edilmesini zorunlu tutabilirler.

4. Numunelerin yürürlükteki hükümlere uygun olarak alınması şartıyla, gümrük idareleri, numuneler karşılığında herhangi bir tazminat ödemekle yükümlü değildir. Gümrük idareleri, kendi yaptıkları tahlil veya inceleme masraflarını üstlenir. Ancak, gümrük laboratuvarlarının yetersiz kalması nedeniyle, hariçte yapılacak tahlil veya inceleme masrafı beyan sahibi tarafından karşılanır.

5. Tahlilden arta kalan numuneler, tahlil sonuçlarının ilgisine bildirilmesinden sonra 1 ay içinde alınmadığı takdirde gümrüğe terk edilmiş sayılır.

6. Laboratuvar tahlillerine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

MADDE 67- 1. Bir beyanname kapsamı eşyanın tek kalemden oluşması ve kısmen muayene edilmesi halinde, muayene sonuçları söz konusu beyanname kapsamı eşyanın tümüne uygulanır.

Bununla birlikte, beyan sahibi, kısmi muayene sonuçlarının beyan edilen eşyanın kalan kısmı için geçerli olmadığı düşüncesinde ise, eşyanın tamamının muayenesini talep edebilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

2. Bir beyannamenin iki veya daha fazla kalemi kapsamı halinde, her kaleme ilişkin bilgiler ayrı bir beyan sayılır. Bir kalemin eksik veya fazlası, diğer kalemin fazla veya eksikliğine mahsup edilemez.

Türk Gümrük Tarife Cetvelinde aynı tarife pozisyonunun alt açılımında bulunan ve aynı kanuni veya tercihli vergi oranına tabi olan eşya bir kalem sayılır.

MADDE 68- 1. Gümrük idareleri, eşyanın beyan edildiği gümrük rejimi şartlarına uyulmasını sağlamak üzere zorunlu olan hallerde, eşyanın ayniyetini tespiti yönelik önlemleri alırlar.

2. Eşyaya veya taşıtlara ayniyet tespitine yönelik olarak tatbik edilen etiket, mühür ve benzeri araçlar, beklenmeyen hal veya mücbir sebep nedeniyle, eşyanın veya taşıtların korunmasını sağlamak için sökülmeleri veya imhaları zorunlu olmadıkça, yalnız gümrük idareleri tarafından veya bu idarelerin izni ile sökülebilir ya da imha edilebilir.

MADDE 69- 1. Eşyanın ilgili rejime tabi tutulma şartlarının yerine getirilmesi ve eşyanın yasaklayıcı veya kısıtlayıcı önlemlere tabi olmaması kaydıyla, gümrük idareleri, tescilden sonra beyannamedeki bilgileri kontrol ederek veya belli hallerde kontrol etmeksizin, eşyayı teslim ederler. Ancak, beyannamenin incelenmesinin makul bir süre içinde tamamlanamadığı ve bu inceleme sırasında eşyanın hazır bulundurulmasına gerek olmadığı hallerde de eşya teslim edilir.

Yasaklama veya kısıtlamaya tabi olması nedeniyle teslimine imkan bulunmayan eşyanın tabi olacağı işlemlere ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

2. Aynı beyanname kapsamı eşyanın tümünün aynı anda teslimi esastır.

Bu fıkranın uygulamasında, bir beyannamenin iki veya daha fazla kalemi kapsamı halinde, her kaleme ilişkin bilgiler ayrı bir beyanname konusu eşya gibi değerlendirilir.

3. Beyannamenin tescilinin bir yükümlülüğü doğurması halinde, gümrük vergileri ödenmedikçe veya teminata bağlanmadıkça beyanname kapsamı eşya teslim edilemez. Ancak, bu hüküm kısmi muafiyete tabi geçici ithalat rejimine uygulanamaz.

4. Beyan edilen gümrük rejimi hükümlerine göre teminat istenmesi halinde, söz konusu teminat alınmadan eşya teslim edilemez.

MADDE 70- 1. Beyan sahibinden kaynaklanan sebeplerle 46 ncı maddede belirtilen süreler içerisinde, tescil edilmiş beyanname kapsamı eşyanın;

a) Muayenesine başlanamaması veya devam edilememesi,

b) Beyan edildiği gümrük rejimine tabi tutulması için verilmesi gereken belgelerin verilmemiş olması,

c) Ödenmesi veya teminat altına alınması gereken ithalat veya ihracat vergilerinin ödenmemesi veya teminatın verilmemesi,

Hallerinde, eşya muayene edilir. Muayene sonucunda gümrük idarelerince alınacak para cezasını veya diğer takipleri gerektiren veya gerektirmeyen durumlar bir tutanağa bağlanır ve daha sonra eşya 177 ila 180 inci madde hükümlerine göre tasfiye edilir.

2. Gümrük antrepolarında bulunan eşya için, serbest dolaşıma girişi rejimine ilişkin beyanname verilmesi halinde, gümrük işlemlerinin beyannamenin tescil tarihinden itibaren 30 gün içinde bitirilmesi gerekir. Bu süre içinde işlemleri bitirilemeyen eşya ile ilgili olarak 1 inci fıkraya hükümleri uygulanır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

II. Basitleştirilmiş Usul

MADDE 71- 1. Gümrük idareleri, usul ve formalitelerin mümkün olduğunca basitleştirilmesi için ve gümrük işlemlerinin yürürlükteki hükümlere uygun olarak yürütülmesini sağlayacak şekilde, yönetmelikle belirlenen şartlar altında;

a) 60 ıncı maddede sözü edilen beyannameye eklenmesi gereken belgelerden bazılarının eklenmemesine ve kaydedilmesi gereken bazı bilgilerin beyannameye yazılmamasına,

b) Sözü edilen beyanname yerine, eşyanın ilgili gümrük rejimine tabi tutulması talebi ile birlikte, ticari veya idari bir belgenin verilmesine,

c) Eşyanın ilgili rejime geçişinin kayıt yoluyla yapılmasına,
İzin verebilirler.

(c) bendinin uygulanmasında beyan sahibi eşyayı gümrüğe sunma yükümlülüğünden muaf tutulabilir.

Basitleştirilmiş usulle beyan, ticari veya idari belge yahut kayıt, eşyanın teşhisi için gerekli bilgileri kapsamak zorundadır. Kayıt yoluyla işlem yapılan hallerde kayıt tarihinin yazılması şarttır.

2. Beyan sahibi genel, dönemsel veya özet niteliğinde bir tamamlayıcı beyanda bulunur. Tamamlayıcı beyanın aranmayacağı haller yönetmelikle belirlenir.

3. Tamamlayıcı beyanlar ile 1 inci fıkranın (a), (b) ve (c) bentlerinde sözü edilen beyanlar, ayrılmaz bir bütündür ve basitleştirilmiş işleme ilişkin beyannamelerin tescil tarihinden itibaren hüküm ifade ederler. 1 inci fıkranın (c) bendinde belirtilen hallerde kayıt işlemi, 60 ıncı maddede sözü edilen beyannamenin tescili ile aynı hukuki sonucu doğurur.

B. Diğer Beyanlar

MADDE 72- Aşağıda yazılı hallerde yetkili makamlardan gönderilecek resmi yazılar beyanname kabul edilerek eşyanın gümrük işlemleri, bu yazılara dayanılarak yürütülür.

a) Cumhurbaşkanının zat ve ikametgâhına ait eşya hakkında Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliğinden gönderilecek yazılar,

b) Diplomatik muaflik ve ayrıcalıklardan yararlananların ancak kendi adlarına veya çeliklik adına gelecek eşya için karşılıklı olmak şartıyla misyon şeflerinden veya muaflik hakkı tanınmış heyet başkanlarınınca gönderilen yazılar ile kurye çantalarına ait kurye mektupları.

Bu mektupların şokli, kapsayacağı bilgiler ve göreceği işlemler Dışişleri Bakanlığı ve Gümrük Müsteşarlığınca müştereken tespit olunur.

C. Eşyanın Tesliminden Sonra Beyanın Kontrolü

MADDE 73- 1. Gümrük idareleri, eşyanın tesliminden sonra ve beyannamedeki bilgilerin doğruluğunu saptamak amacıyla, eşyanın ithal veya ihraç işlemlerini veya sonraki ticari işlemlere ilişkin ticari belge ve verileri kontrol edebilirler. Bu kontroller beyan sahibine, söz konusu işlemler ile doğrudan ya da dolaylı olarak ticari yönden ilgili diğer kişilere veya belge ve verileri ticari amaçla elinde bulunduran diğer kişilere ait yerlerde yapılabilir. Mümkün olduğu takdirde eşya muayene edilebilir.

2. Gümrük idareleri, kendi yetkileri doğrultusunda veya beyan sahibinin talebi üzerine, yönetmelikle belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde, beyannamenin düzeltilmesini eşyanın tesliminden sonra da yapabilirler.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

3. Beyannamenin incelenmesi veya eşyanın tesliminden sonraki kontrolü sonucunda, ilgili gümrük rejimine ilişkin hükümlerin yanlış veya eksik bilgilere dayanarak uygulandığının saptanması halinde, gümrük idareleri, bu Kanunda yer alan ceza hükümleri saklı kalmak üzere, beyanı yeni bulgulara göre düzeltmek için gerekli işlemleri yaparlar.

İKİNCİ AYIRIM

Serbest Dolaşıma Giriş Rejimi

MADDE 74- Türkiye Gümrük Bölgesine gelen eşyanın serbest dolaşıma girişi; ticaret politikası önlemlerinin uygulanması, eşyanın ithali için öngörülen diğer işlemlerin tamamlanması ve kanunen ödenmesi gereken vergilerin tahsili ile mümkündür.

MADDE 75- 1. Beyan sahibi, tarımsal mali yükler dışında kalan ithalat vergilerinin oranlarının serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescil tarihinden sonra, fakat eşyaya ilişkin gümrük vergilerinin ödenmesinden veya teminata bağlanmasından önce indirilmesi halinde, lehine olan oranın uygulanmasını isteyebilir.

2. Beyan sahibinden kaynaklanan nedenlerle gümrük işlemlerinin tamamlanamaması halinde, 1 inci fıkraya hükmü uygulanmaz.

MADDE 76- Bir konşimento içeriği eşyanın değişik tarife pozisyonlarına girdiği hallerde; her bir eşya için kendi tarife pozisyonuna göre işlem yapılmasının ek bir iş yükü ve masrafa sebep olması halinde, beyan sahibinin talebi üzerine, gümrük idareleri, eşyanın tamamına en yüksek ithalat vergi oranına tabi eşyanın tarife pozisyonuna göre vergi uygulayabilirler.

MADDE 77- 1. Özel amaca yönelik kullanım nedeniyle indirimli veya sıfır vergi oranından yararlanarak serbest dolaşıma girmiş eşyanın gümrük gözetimi, nihai kullanım olarak kabul edilen üretim veya kullanım faaliyetiyle sona erer. Ayrıca, indirimli veya sıfır vergi uygulamasına ilişkin koşulların sona erdiği, eşyanın ihraç veya inha edildiği, eşyanın indirimli veya sıfır vergi uygulaması için belirlenmiş amaçlar dışında kullanılması nedeniyle tahsili gereken vergilerin ödendiği hallerde de gümrük gözetimi sona erer.

2. Nihai kullanım nedeniyle serbest dolaşıma giren eşyaya, duruma göre 81 inci maddenin 2 nci fıkrası veya 83 üncü madde hükümleri uygulanır.

MADDE 78- Serbest dolaşımda bulunan eşya, aşağıda belirtilen hallerde bu statüsünü kaybeder:

a) Serbest dolaşıma giriş beyannamesinin iptal edilmesi,

b) Geri ödeme sisteminin uygulandığı dahilde işleme rejimi çerçevesinde işlendikten sonra ihraç edilen eşyaya ilişkin gümrük vergilerinin geri verilmesi veya kaldırılması,

c) 213 üncü madde hükmü uyarınca, eşyanın kusurlu veya satış sözleşmesi hükümlerine uygun olmaması nedeniyle, gümrük vergilerinin geri verilmesi veya kaldırılması,

d) 214 üncü madde hükmü uyarınca, eşyanın ihracına, geri gönderilmesine veya gümrükçe onaylanmış başka bir işlem veya kullanıma tabi tutulması nedeniyle gümrük vergilerinin geri verilmesi veya kaldırılması.

ÜÇÜNCÜ AYIRIM

Şartlı Muafiyet Düzenlemeleri ve Ekonomik Etkili Gümrük Rejimleri

A. Ortak Hükümler

MADDE 79- 1. Bu Kanunun 80 ila 83 üncü maddelerinde geçen;

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

- a) Rejim deyimini, serbest dolaşımında olmayan eşyaya,
- Transit,
 - Antrepo,
 - Şartlı muafiyet sistemi kapsamında dahilde işleme,
 - Gümrük kontrolü altında işleme,
 - Geçici ithalat;
- b) Ekonomik etkili gümrük rejimi deyimini,
- Antrepo,
 - Dahilde işleme,
 - Gümrük kontrolü altında işleme,
 - Geçici ithalat,
 - Hariçte işleme;

Düzenlemelerinin uygulanması anlamına gelir.

2. İthal eşyası deyimini, şartlı muafiyet düzenlemelerine tabi tutulan eşya ile geri ödeme sisteminin uygulandığı dahilde işleme rejiminde, 118 inci maddede belirtilen işlemlere tabi tutularak serbest dolaşıma giren eşya anlamına gelir.

3. Değişmemiş eşya deyimini, dahilde işleme veya gümrük kontrolü altında işleme rejimleri çerçevesinde hiçbir şekilde işçilik görmemiş ithal eşyası anlamına gelir.

MADDE 80- 1. Dahilde işleme ve hariçte işleme rejimleriyle ilgili usul ve esaslar Bakanlar Kurulunca belirlenir.

2. Yararlanılacak rejime ilişkin özel hükümler saklı kalmak üzere, ekonomik etkili rejimlerin kullanımına ilişkin izinler ile 95 inci maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen antrepo işletme izni;

a) İşlemlerin usulüne uygun olarak yürütülmesi için gerekli taahhütnamelerin ve teminatların verilmesi,

b) Gümrük idarelerinin, rejimi denetim altında tutabilmesi veya izleyebilmesi için yapması gereken idari düzenlemelerin, söz-konusu rejimden hedeflenen ekonomik amaçlarla orantılı olması,

Halinde verilir.

MADDE 81- 1. İlgili rejimin kullanılmasına ilişkin şartlar verilen izinde belirtilir. İzin hak sahibi, iznin verilmesinden sonra ortaya çıkan ve iznin devamını veya içeriğini etkileyebilecek olan her türlü gelişmeleri ilgili mercilere bildirmek zorundadır.

2. Eşyanın bir şartlı muafiyet düzenlemesine tabi tutulması, söz konusu eşya için tahakkuk edebilecek her türlü gümrük vergilerine karşılık teminat verilmesi şartına bağlıdır.

MADDE 82- Ekonomik etkili bir şartlı muafiyet düzenlemesi, bu düzenlemeye tabi tutulmakta olan eşyaya veya eşdeğer eşyaya ya da işlenmiş ürünlere, gümrükçe onaylanmış yeni bir işlem veya kullanım tayin edildiği takdirde sona erer.

Gümrük idareleri, bir rejimin öngörülen şartlar altında sona ermemiş olduğu hallerde, Onbirinci Kısımındaki cezai hükümlere göre işlem yaparlar.

MADDE 83- Ekonomik etkili bir gümrük rejimi hak sahibinin hak ve yükümlülükleri, yönetmelikle belirlenen usul ve esaslara göre, söz konusu rejimden yararlanma koşullarını taşıyan kişilere devredilebilir. Yeni hak sahibi, bu hakkı, aynı koşulları taşıyan diğer kişilere de devredebilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

B. Transit Rejimi

I. Genel Hükümler

MADDE 84- 1. İthalat vergileri ve ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmayan serbest dolaşıma girmemiş eşya ile ihracatla ilgili gümrük işlemleri tamamlanmış eşyanın, gümrük gözetimi altında Türkiye Gümrük Bölgesi içinde bir noktadan diğerine taşınması, transit rejimi hükümlerine tabidir.

2. Gümrük idareleri, transit rejimine tabi tutulan eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesi içinde;

- a) Yabancı bir ülkeden yabancı bir ülkeye,
 - b) Yabancı bir ülkeden Türkiye'ye,
 - c) Türkiye'den yabancı bir ülkeye,
 - d) Bir iç gümrükten diğer bir iç gümrüğe,
- Taşınmasına izin verir.

3. 1 nci fıkrada belirtilen taşıma işlemi;

- a) Transit rejimi hükümleri kapsamında,
- b) Bir TIR karnesi kapsamında,
- c) Transit belgesi olarak kullanılan bir ATA karnesi kapsamında,
- d) 19 Haziran 1951'de Londra'da imzalanan, Kuvvetlerin Statüsü Hakkında Kuzey Atlantik Anlaşmasına Taraf Devletler Arasındaki Sözleşme ile öngörülen form 302 kapsamında,
- e) Posta kolileri dahil olmak üzere posta yoluyla,
- f) Bir Türk limanından başka bir Türk limanına veya Türkiye Gümrük Bölgesi dışındaki bir limana deniz veya hava yoluyla taşınan eşya, özet beyan kapsamında,

g) Antrepolardan veya gümrük idaresince konulmasına izin verilen yerlerden çıkarılarak transit edilecek eşya, 55 ila 70 inci madde hükümlerine göre bir beyanname kapsamında,

Yapılır.

4. Transit rejimi, eşyanın ve belgelerinin bu rejim hükümlerine uygun olarak varış gümrük idaresine sunulması üzerine sona erer.

5. Transit rejimi uygulamasında, ekonomik etkili bir gümrük rejimine tabi eşyanın taşınmasına ilişkin özel hükümler saklıdır. Müsteşarlık, transit eşyanın cinsine, niteliğine ve taşınmanın özelliğine göre veya Türkiye'nin uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan yükümlülükleri çerçevesinde, bu Bölümdeki madde hükümlerine bağlı kalmaksızın transit rejimine ilişkin düzenlemeler yapılması konusunda yetkilidir.

II. Özel Hükümler

MADDE 85- Transit eşyası için tahakkuk edebilecek gümrük vergilerinin ödenmesini sağlamak üzere bir teminat verilmesi zorunludur.

Ancak;

- a) Deniz ve havayolu ile yapılan taşımalarından,
- b) Boru hattı ile yapılan taşımalarından,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul İttiği Metin)

c) Demiryolu ile yapılan taşımaldan,

Yönetmelikle belirlenecek haller dışında teminat aranmaz.

MADDE 86- 1. Transit rejimi hak sahibi olan kişiler; eşyayı öngörülen süre içerisinde ve gümrük idareleri tarafından eşyanın ayniyetinin tespiti amacıyla alınan önlemlere uymak suretiyle, varış yeri gümrük idaresine sağlam ve noksansız olarak sunmak ve transit rejimine ilişkin hükümlere uymakla yükümlüdür.

2. 1 inci fıkrada belirtilen kişilerin yükümlülükleri saklı kalmak üzere, transit rejimine göre taşıdığı eşyayı kabul eden taşıyıcı veya alıcı da, eşyayı öngörülen süre içerisinde ve gümrük idareleri tarafından eşyanın ayniyetinin tespiti amacıyla alınan tedbirlere uymak suretiyle, varış yeri gümrük idaresine sağlam ve noksansız olarak sunmakla yükümlüdür.

MADDE 87- 1. Transit rejiminin işleyişine ilişkin usul ve esaslar ile istisnalar yönetmelikle belirlenir.

2. Transit rejimine konu olan eşyanın, gümrük gözetimi altındaki antrepolarda veya gümrük idarelerince eşya konulmasına izin verilen yerlerde bir süre kılması veya bir taşıttan diğer bir taşıta aktarılması mümkündür.

III. Transite İlişkin Gümrük İşlemleri

MADDE 88-1. Transit rejimine tabi eşya, şüphe veya ihbar durumları hariç olmak üzere, varış veya çıkış gümrük idaresine kadar muayene edilmeksizin ve gerektiğinde mühür altına alınarak veya memur eşliğinde sevk edilir.

2. Antrepolardan veya gümrük idarelerince konulmasına izin verilen diğer yerlerden transit rejimi kapsamında taşınan eşya, gerek görülmesi halinde muayene edilir. Gümrük vergileri teminata bağlanmak suretiyle bu rejim kapsamında taşınacak eşyanın muayenesi 61 ila 70 inci madde hükümlerine göre yapılır. Bu madde uyarınca yapılacak gümrük muayenesinde, rejim hak sahibi, temsilcisi veya eşyanın taşınmasından sorumlu kişiler de bulunabilir.

MADDE 89- Bu Kanunun 55 inci maddesinin 2 nci, 56 ncı maddesinin 1 inci fıkralarında belirtilen hallerde, transit rejimi kapsamında taşınan eşyanın gümrük muayenesine tabi tutulması, teminat alınması, eşyanın memur eşliğinde sevki veya diğer önlemler alınması hususlarında düzenleme yapmaya Müsteşarlık yetkilidir.

MADDE 90- Türkiye karasularından geçen ve hakkında ihbar bulunan veya şüphe edilen transit eşya yüklü gemilerin ambar kapakları veya bu gibi eşya konulan diğer yerleri, gümrük idarelerince mühür altına alınabilir. Bu gemilere memur eşlik ettirilebilir veya gemiler seyir halinde iken dış gözetim altında tutulabilir.

Yukarıda belirtilen önlemler, gemilerin Türkiye karasularından çıkışı üzerine kaldırılır.

MADDE 91- Türkiye Gümrük Bölgesinde karayolu ile transit eşya taşıyan taşıtların transit istisnaları, izleyecekleri yollar, kontrol noktaları ve konaklama yerleri ile ilgili olarak düzenlemeler yapmaya Müsteşarlık yetkilidir.

MADDE 92- 1. Transit eşya taşıyan seyir halindeki bir taşıttan beklenmeyen haller veya mücbir sebeplerle yoluna devam edemediği durumlarda, bu husus gecikmeksizin en yakın gümrük idaresine bildirilir.

Transit eşyanın, söz konusu taşıttan diğer bir taşıta aktarılması gümrük idarelerinin gözetimi altında yapılarak, bu durum bir tutanakla belgelenir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

2. Türkiye Gümrük Bölgesi içindeki transit halindeki eşyanın beklenmeyen haller veya mücbir sebeplerle telef veya kaybı halinde, gümrük vergileri aranmaz. Transit halindeki eşyanın yukarıda belirtilen nedenlerle telef veya kaybı, idarenin de taraf olarak bulunduğu mahkeme kararı ile kanıtlanır.

Ancak;

a) Suçüstü şeklindeki hırsızlıklar, hazırlık tahkikatı üzerine Cumhuriyet Savcılığınca verilen belge ile,

b) Hasar, telef veya kayıp herkesçe bilinen ve duyulan başka olaylar yüzünden olmuşsa, o yerin en büyük mülki idare amiri tarafından verilecek belge ile,

c) Trafik kazaları, trafik kaza raporuna göre ve en yakın gümrük idaresi tarafından yapılan tespit sonucunda gümrük idare amirinin vereceği karar ile,

Kanıtlanır.

C. Gümrük Antrepo Rejimi

MADDE 93- 1. Gümrük antrepo rejimi;

a) İthalat vergilerine ve ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmamış ve serbest dolaşıma girmemiş eşyanın,

b) Gümrük antrepasına alınması halinde ihracata ilişkin önlemlerden yararlanabilecek ihraç eşyasının,

Bir gümrük antrepasına konulmasına ilişkin hükümleri belirler.

2. Antrepo işleticisi, gümrük antreposu işletmesine izin verilen kişidir.

Kullanıcı, eşyanın antrepo rejimi beyanında bulunan kişi veya bu kişinin hak ve yükümlülüklerinin devredildiği kişidir.

3. Gümrük antreposu, gümrük gözetimi altında bulunan eşyanın konulması amacıyla kurulan ve kuruluşunda aranılacak koşulları ve nitelikleri yönetmelikle belirlenen yerdir.

4. 1 inci fıkrada belirtilen eşyanın gümrük antreposu olmayan, ancak gümrük idaresince antrepo addedilen bir yere konularak antrepo rejimi hükümlerine tabi tutulabileceği haller, yönetmelikle belirlenir.

MADDE 94- 1. Gümrük antreposu, genel antrepo veya özel antrepo olabilir.

a) Genel Antrepolar, eşyanın konulması için herkes tarafından kullanılabilen;

b) Özel Antrepolar, yalnız antrepo işleticisine ait eşyanın konulması amacıyla kurulan;

Gümrük antrepolarıdır.

2. Parlayıcı ve patlayıcı veya bir arada buldukları eşya için tehlikeli olan veya korunmaları özel düzenek ve yapılara gerek gösteren eşya, ancak bu niteliklerine uygun genel veya özel antrepolarına konulabilir. Bu tür eşya bir liste halinde yönetmelikle belirlenir.

3. Serbest dolaşımda olmayan eşyanın sergilendiği fuar ve sergiler de özel antrepo sayılır.

MADDE 95- 1. Gümrük idareleri tarafından antrepo işletilmediği veya mevcut işletmelerin yeterli olmadığı hallerde, gümrük antrepoları açılması ve işletilmesi Gümrük Müsteşarlığının izni ile mümkündür. İznin verilmesine ilişkin usul ve esaslar Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

2. Gümrük antrepo su işletmek isteyen kişiler, izin verilmesi için gerekli bilgileri ihtiva eden ve özellikle antrepoculuğa ekonomik yönden ihtiyaç bulunduğunu belirten yazılı bir talepte bulunmak zorundadır. Gümrük antrepusunun işletilmesine ilişkin şartlar verilen izinde gösterilir.

3. İzin, yalnızca Türkiye'de yerleşik kişilere verilir.

4. Antrepo işleticisinin hak ve yükümlülükleri, Gümrük Müsteşarlığının izni ile başka bir kişiye devredilebilir.

MADDE 96- Antrepo işleticisi;

a) Gümrük antrepusunda bulunduğu süre içerisinde eşyanın gümrük gözetimi altında bulunmasını sağlamaktan,

b) Gümrük antrepo rejimi kapsamında eşyanın muhafaza edilmesiyle ilgili yükümlülükleri yerine getirmekten,

c) İzinde belirtilen özel şartlara uymaktan,

Sorumludur.

MADDE 97- 1. Bir genel antrepo işletilmesi için izin verildiğinde, antrepo veya eşyanın özelliklerine göre 96 ncı maddenin bir istisnası olarak, aynı maddenin (a) veya (b) bentlerinde belirtilen yükümlülüklerin doğrudan kullanıma ait olduğu, işletme izninde belirtilebilir.

2. Kullanıcı, eşyanın antrepo rejimine tabi tutulmasına ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmekten her halükarda sorumludur.

MADDE 98- 81 inci maddenin 2 nci fıkrası hükümlü saklı kalmak kaydıyla, gümrük idareleri, antrepo işleticisinden 96 ncı maddede belirtilen sorumluluklarla ilgili olarak yönetmelikle belirlenen esaslar çerçevesinde bir teminat ister.

Ancak, fuar ve sergilere konulan veya ithalat vergilerinden muaf olan yahut ihraç edilmek üzere antrepolara konulan eşya için teminat aranmaz.

Teminat alınmış olsa bile, gümrük işlemlerine başlanmadan ve bu işlemler bitirilip gümrük idaresinin izni alınmadan, antrepolardan kısmen veya tamamen eşya çıkartılamaz.

MADDE 99- Antrepo rejimine tabi tutulan eşya, gümrük antreposuna konuldukları tarihte işletici tarafından kayıtlara geçirilir. Gümrük idareleri tarafından işletilmeyen antrepolardaki tüm eşyanın antrepo kayıtları işletici tarafından tutulur. Bu kayıtlar her zaman gümrüğün denetlemesine hazır halde bulundurulur. Söz konusu antrepo kayıtları ile 100 üncü maddede belirtilen antrepo kayıtlarına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

MADDE 100- Gümrük antrepo rejimine tabi tutulmamakla birlikte, ekonomik yönden bir ihtiyaç bulunması ve gümrük gözetiminin olumsuz etkilenmemesi koşuluyla;

a) İhraç amacı dışında, serbest dolaşımda bulunan eşyanın gümrük antrepo tesislerine konulmasına,

b) Serbest dolaşımda olmayan eşyanın, gümrük antrepo tesislerinde dahilde işleme veya gümrük kontrolü altında işleme rejimlerine ilişkin hükümler çerçevesinde işçiliğe tabi tutulmasına,

Müsteşarlıkça belirlenecek şartlar altında izin verilebilir.

MADDE 101- 1. Eşyanın antrepo rejimi altında kalış süresi sınırsızdır. Ancak, gümrük idarelerince gerek görülen hallerde, eşyaya gümrükçe onaylanmış yeni bir işlem veya kullanım tayin edilmesi için bir süre belirlenebilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

2. İhracata bağlı önlemlerden yararlanabilecek tarım ürünleri için Müsteşarlıkça özel stireler belirlenebilir.

MADDE 102- 1. İthal eşyası, iyi korunmaları, görüntülerinin veya pazarlama kalitelerinin geliştirilmesi ya da dağıtım veya yeniden satışa hazırlanmaları yönünden yönetmelikle belirlenen muhatelleme işlemlerine tabi tutulabilir.

Piyasa düzeninin aksamadan işleyişini sağlamak amacıyla, tarım ürünlerinin antrepolarda tabi tutulacağı elleçleme işlemleri Müsteşarlıkça sınırlandırılabilir.

2. İhracata bağlı önlemlerden yararlanabilecek ve antrepo rejimine tabi tutulmuş tarım ürünlerine uygulanacak elleçleme işlemleri yönetmelikle belirlenir.

3. Bu maddede belirtilen elleçleme işlemleri, gümrük idarelerinin izniyle yapılabilir.

MADDE 103- 1. Antrepo rejimine tabi tutulan eşya, gümrük idarelerinden izin alınmak şartıyla geçici olarak gümrük antreposundan çıkarılabilir.

Eşya gümrük antreposu dışında bulunduğu süre içinde 102 nci maddede belirtilen şartlar altında elleçleme işlemlerine tabi tutulabilir.

2. Antrepo rejimine tabi tutulmuş eşyanın bir gümrük antreposundan diğerine nakli, gümrük idarelerinin iznine bağlıdır.

MADDE 104- 1. İthal eşyası için bir gümrük yükümlülüğü doğduğunda, eşyanın antrepo masrafları ile antrepoda kaldığı sürece muhafazası için yapılan masraflar, fiilen ödenen veya ödenecek fiyattan ayrı olarak gösterilmeleri şartıyla gümrük kıymetine dahil edilmez.

2. Söz konusu eşyanın 102 nci madde çerçevesinde elleçleme işlemlerine tabi tutulması halinde, eşyanın ithalat vergileri tutarının belirlenmesinde dikkate alınacak niteliği, gümrük kıymeti ve miktarı, beyan sahibinin talebi üzerine, 193 üncü maddede belirtilen tarihte, eşya söz konusu elleçleme işlemlerine tabi tutulmamış gibi tespit edilir. Ancak, bu hükümlere Müsteşarlıkça istisnalar getirilebilir.

3. Gümrük antrepo rejimine tabi tutulmuş ithal eşyasının 71 inci maddenin 1 inci fıkrasının (c) bendi hükmüne göre, gümrüğe sunulmaksızın ve beyannamesi verilmeden önce serbest dolaşıma girmek üzere teslim edildiği hallerde, gümrük vergileri, eşyanın antrepo rejimine tabi tutulduğu tarihte yürürlükte bulunan vergi oranları ve diğer vergilendirme unsurlarına dayanarak hesaplanır. Bu hükmün uygulanması, eşyanın nitelik, gümrük kıymeti ve miktarı gibi vergilendirme unsurlarının, eşyanın antrepo rejimine tabi tutulduğu tarihte tespit edilmesi şartına bağlıdır.

Ancak, yükümlünün serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescil tarihinde eşyanın bulunduğu hal ve niteliği ile diğer vergilendirme unsurlarına göre işlem yapılması yönünde talepte bulunması halinde, bu yönde işlem yapılır.

73 üncü maddeye göre eşyanın tesliminden sonra kontrol hükümleri saklıdır.

MADDE 105- 1. Genel ve özel antrepo işleticileri yıl sonunda antrepo mevcutlarına ilişkin bir listeyi gümrük idaresine verir. Her yıl, genel ve özel antrepolardaki eşya gümrük idaresince, işletici tarafından verilen liste göz önünde bulundurulmak suretiyle sayılır. Genel antrepolardaki eşyanın kısa sürede sayılamayacak kadar çok olması halinde, bunların gümrük idareleri tarafından örnekleme yöntemiyle sayılması mümkündür.

2. Antrepolarda yapılan sayım sonucunda noksan çıkan eşyanın gümrük vergileri, duruma göre işletici veya kullanıcıdan tahsil edilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

3. Yapılan sayım sonucunda fazla çıkan eşya kayıtlara alınır. Bu fazlalığın geçerli nedenlerden ileri geldiğine gümrük idaresince kanaat getirilmediği takdirde, söz konusu eşya 177 ila 180 inci madde hükümlerine göre tasfiyeye tabi tutulur.

MADDE 106- 1. İşleticiler ile 97 nci maddenin 1 inci fıkrasına göre kullanıcılar antrepolara konulan eşyanın, gümrük idarelerince miktarı belirlenmiş ise bu miktardan, belirlenmemiş ise belgelerinde yazılı miktarlar üzerinden gümrük idaresine karşı sorumludur.

2. Eşyanın niteliğinden kaynaklanan kayıplar ve fireler ile gümrüğün denetimi altında yapılan işleme faaliyeti sonucunda ortaya çıkan noksanlıklar ve antrepo işleticileri ile kullanıcılarının kusur ve hatalarından ileri gelmediği gümrük idaresine kanıtlanan telef, kayıp ve çalınmalar için gümrük vergileri aranmaz.

Eşya, gümrüklenmiş kıymeti üzerinden sigorta ettirilmiş ise noksan çıkan eşyanın vergileri sigorta ettirenden veya lehine sigorta ettirilenden alınır.

3. 1 inci veya 2 nci fıkralarda yazılı nedenler dışında kalan noksanlıklar kabul edilmez. Bunların vergi ve cezaları toplamından oluşan tutar, yerine göre işletici veya kullanıcıya tazmin ettirilir.

4. Nitelikleri itibariyle antrepolarda ve antrepolar arası taşımalarda fire veren eşya ile antrepolarda yapılmasına izin verilen elleçlemeden dolayı noksanlaşan eşyanın fire oranları ilgili kuruluşların görüşleri alınarak Müsteşarlıkça belirlenir.

MADDE 107- Gümrük antrepo rejimine tabi tutulup ihracata ilişkin önlemlerden yararlanabilen ihraç eşyasının, ihraç edilmesi veya bu Kanunda öngörülen gümrükçe onaylanmış diğer bir işlem ya da kullanıma tabi tutulması zorunludur.

D. Dahilde İşleme Rejimi

I. Genel Hükümler

MADDE 108- 1. Serbest dolaşımında olmayan eşya, işlem görmüş ürünlerin üretiminde kullanılmasından sonra Türkiye Gümrük Bölgesinden yeniden ihraç edilmesi amacıyla, gümrük vergileri ve ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmaksızın ve vergileri teminata bağlanmak suretiyle, dahilde işleme rejimi kapsamında geçici olarak ithal edilebilir. Eşyanın işlem görmüş ürünler şeklinde ihraçı halinde, teminat iade olunur. Eşyanın bu şekilde dahilde işleme rejiminden yararlanmasına na şartlı muafiyet sistemi denir.

2. Serbest dolaşımında bulunan eşyanın işlem görmüş ürünlerin üretiminde kullanılmasından sonra Türkiye Gümrük Bölgesinden ihraç edilmesi halinde, bu eşyanın serbest dolaşıma girişi esnasında tahsil edilmiş olan ithalat vergileri, dahilde işleme rejimi kapsamında geri verilir. Eşyanın bu şekilde dahilde işleme rejiminden yararlanmasına geri ödeme sistemi denir.

3. İşleme faaliyetleri deyimi ;

a) Eşyanın montajı, kurulması ve diğer eşya ile birleştirilmesi dahil olmak üzere işçiliğe tabi tutulması,

b) Eşyanın işlenmesi,

c) Eşyanın yenilenmesi ve düzenli hale getirilmesi dahil olmak üzere tamir edilmesi,

d) İşleme sırasında tamamen veya kısmen tüketilseler dahi, işlem görmüş ürünler içinde bulunmayan ancak, bu ürünlerin üretilmesini sağlayan veya kolaylaştıran önceden belirlenmiş bazı eşyanın kullanılması,

Anlamına gelir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

4. İşlem görmüş ürün deyimi, işleme faaliyetleri sonucunda elde edilen tüm ürünler anlamına gelir.

5. Asıl işlem görmüş ürün deyimi, dahilde işleme rejimi kapsamında elde edilmesi amaçlanan ürün anlamına gelir.

6. İkincil işlem görmüş ürün deyimi, işleme faaliyetleri sonucunda elde edilen asıl işlem görmüş ürün dışındaki ürünler anlamına gelir.

7. Eşdeğer eşya deyimi, işlem görmüş ürünlerin imali için ithal eşyasının yerine kullanılan serbest dolaşımında bulunan eşya anlamına gelir.

8. Verimlilik oranı deyimi, belirli miktardaki ithal eşyasının işlenmesi sonucunda elde edilen işlem görmüş ürünlerin miktarı veya yüzde oranı anlamına gelir.

MADDE 109- İşlem görmüş ürünlerin eşdeğer eşyadan elde edilmesine veya eşdeğer eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünlerin ithal eşyasının serbest dolaşıma girmesinden önce Türkiye Gümrük Bölgesi dışına ihraç edilmesine izin verilebilir. Eşdeğer eşya kullanımına yasaklama veya kısıtlama getirilebilir.

Eşdeğer eşyanın, ithal eşyası ile aynı özellik ve aynı nitelikleri taşıması gerekir. Ancak, belirlenecek özel hallerde eşdeğer eşyanın ithal eşyasından daha kaliteli veya daha ileri bir imalat aşamasında olmasına izin verilebilir.

İşlem görmüş ürünlerin eşdeğer eşyadan elde edilmesi durumunda, gümrük işlemlerinde ithal eşyası eşdeğer eşya, eşdeğer eşya ise ithal eşya olarak değerlendirilir.

Henüz ithal edilmemiş eşyanın yerine ihracat vergilerine tabi eşdeğer eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünlerin ihracı halinde, ithal eşyasının süresi içinde ithal edilmesine karşılık olarak izin hak sahibinden, ihracat vergileri kadar teminat alınır.

II. İzin Verilmesi

MADDE 110- 1. Dahilde işleme izni, 80 inci madde çerçevesinde, işleme faaliyetlerini yapan veya yaptıran kişinin talebi üzerine verilebilir.

2. Dahilde işleme izni sadece;

a) Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik kişilere;

b) 108 inci maddenin 3 üncü fıkrasının (d) bendinde belirtilen eşyanın kullanımı hariç, ithal eşyasının işlem görmüş ürünler içerisinde mevcudiyetinin veya 109 uncu madde kapsamında eşdeğer eşya için konulmuş koşullara uyulduğunun tespit edilebildiği hallerde;

c) Türkiye Gümrük Bölgesindeki üreticilerin temel ekonomik çıkarlarının olumsuz etkilenmemesi şartıyla, dahilde işleme rejiminin işlem görmüş ürünlerin ihracı veya yeniden ihracı için en iyi imkanların yaratılmasına yardımcı olduğu hallerde;

Verilebilir.

3. Ticari nitelikte olmayan dahilde işleme amaçlı ithalat için Türkiye Gümrük Bölgesi dışında yerleşik kişilere de izin verilmesi mümkündür.

III. Rejimin İşleyişi

MADDE 111- 1. İşlem görmüş ürünlerin ihracı veya yeniden ihracı ya da gümrükçe onaylanmış başka bir işleme tabi tutulması için gerekli süreler, işleme faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi ve işlem görmüş ürünlerin elden çıkartılması için yeterli olacak şekilde belirlenir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

2. Süre, serbest dolaşımında bulunmayan eşya için dahilde işleme rejimine ilişkin izin alındığı tarihten itibaren işlemeye başlar ve bitimin rastladığı ayın son günü sona erer. Bu süre ve ek süreler, Bakanlar Kurulu Kararıyla belirlenir.

3. İthal eşyasının ithalinden önce eşdeğer eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünlerin ihracı halinde, ithal eşyasının rejim beyanı için gereken süre Bakanlar Kurulunca belirlenir. Bu süre, ilgili eşdeğer eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünler için ihracat beyannamesinin tescil tarihinden itibaren işlemeye başlar.

MADDE 112- 1. Bir dahilde işleme izni kapsamı eşyanın verimlilik oranı veya gerekli olduğunda bu oranın belirlenme yöntemi, işleme faaliyetinin gerçekleştiği ya da gerçekleşeceği koşullar göz önünde bulundurularak belirlenir.

2. İlgili kuruluşların görüşleri alınarak hesaplanan standart verimlilik oranları, asli nitelikleri itibarıyla aynı özelliklere sahip eşya kullanılmak şartıyla, aynı kalitede işlem görmüş ürünlerin elde edilmesi ile sonuçlanan ve belirli teknik koşullar altında yürütülen işleme faaliyetlerine ilişkin, doğruluğu önceden belirlenmiş verilere göre tespit edilir.

MADDE 113- Değişmemiş eşyanın veya işlem görmüş ürünlerin serbest dolaşıma girmiş sayılacağı durum ve koşullar serbest dolaşıma giriş rejimi hükümleri çerçevesinde belirlenir.

MADDE 114- 1. Dahilde işleme rejimi kapsamında bir gümrük yükümlülüğünün doğması halinde, 115 inci madde hükümleri saklı kalmak kaydıyla, gümrük vergileri, ithal eşyasının dahilde işleme rejimine ilişkin beyannamenin tescil tarihindeki vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurları göz önünde bulundurularak hesaplanır.

2. İthal eşyası, dahilde işleme rejimine ilişkin beyannamenin tescil tarihinde, tarife kotaları ve tarife tavanları çerçevesinde tercihli tarife uygulamasından yararlanabilir durumda ise, söz konusu eşyanın bu tercihli tarifeden yararlanabilmesi, serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescil edildiği tarihte de mevcut tercihli tarifenin yürürlükte olmasına bağlıdır.

MADDE 115- a) İlgili kuruluşların görüşleri alınarak yönetmelikle belirlenen listede yer alan işleme faaliyetleri sonucunda, asıl işlem görmüş ürünlerle birlikte söz konusu listede belirtilen ikincil işlem görmüş ürünlerin elde edilmesi ve bu ikincil ürünlerin serbest dolaşıma sokulması halinde ithalat vergileri; asıl işlem görmüş ürünün ihraç edilen kısmı oranında ikincil işlem görmüş ürünlerin serbest dolaşıma girişine ilişkin beyannamenin tescil tarihindeki vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurları esas alınarak hesaplanır. Ancak, izin hak sahibi, bu ürünlere ilişkin vergilerin 114 üncü maddede belirtilen usule tahakkukunu talep edebilir.

Tarım politikası çerçevesinde bir vergiye konu olan işlem görmüş ürünlerin vergiye tabi tutulmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlar Kurulunca belirlenir.

b) Bir şartlı muafiyet düzenlemesine tabi tutulan ya da serbest bölgeye konulan işlem görmüş ürünlerin ithalat vergileri, söz konusu şartlı muafiyet düzenlemesinin öngördüğü ya da serbest bölgelere ilişkin hükümlerin öngördüğü şekilde hesaplanır.

Ancak, işlem görmüş ürünlerin, gümrük kontrolü altında işleme rejimi dışında, yukarıda düzenlenen gümrükçe onaylanmış işlem veya kullanım şekillerinden birine tabi tutulduğu hallerde, uygulanacak vergi 114 üncü madde uyarınca hesaplanan miktardan az olamaz.

İlgili kişi, verginin 114 üncü maddede belirtilen usule göre hesaplanmasını isteyebilir.

c) İthal eşyasının, gümrük kontrolü altında işleme rejimine tabi tutulduğu hallerde, işlem görmüş ürünler söz konusu rejim çerçevesinde vergiye tabi tutulur.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

d) Söz konusu ithal eşya için özel amaca yönelik nihai kullanım nedeniyle indirimli veya sıfır ithalat vergi oranının uygulanmasının öngörüldüğü hallerde, bu uygulamadan işlem görmüş ürünler de yararlandırılır.

e) Söz konusu ithal eşyasının 167 nci madde uyarınca ithalat vergilerinden muaf olduğu hallerde, işlem görmüş ürünler de bu muafiyetten yararlandırılır.

IV. Türkiye Gümrük Bölgesi Dışında İşleme Faaliyetleri

MADDE 116-1. Gerekli izin alınması koşuluyla, işlem görmüş ürünlerin veya değişmemiş eşyanın tamamı veya bir kısmı, hariçte işleme rejimi hükümleri çerçevesinde, daha ileri düzeyde işlenmek üzere Türkiye Gümrük Bölgesi dışına geçici olarak ihraç edilebilir.

2. Yeniden ithal edilen ürünler için bir gümrük yükümlülüğünün doğması halinde, ithalat vergileri,

a) 1 inci fıkrada belirtilen işlem görmüş ürünler veya değişmemiş eşya için 114 ve 115 inci maddeler uyarınca,

b) Türkiye Gümrük Bölgesi dışında işlendikten sonra yeniden ithal edilen ürünler için hariçte işleme rejimi hükümleri uyarınca,

Hesaplanır.

V. Geri Ödeme Sisteminden Yararlanma

MADDE 117- 1. Geri ödeme sisteminden her eşya yararlanabilir.

Ancak, serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescili sırasında;

a) İthalat miktar kısıtlamalarına tabi olan,

b) 15 inci maddenin 3 üncü fıkrasının (d), (e) ve (f) bentleri kapsamında, tercihli bir tarife veya özel bir şartlı muafiyet düzenlemesinden kotalar dahilinde yararlanabilen,

c) Tarım politikası veya işlenmiş tarım ürünleriyle ilgili özel düzenlemeler çerçevesinde alınan ithalat vergilerine tabi olan,

Eşya geri ödeme sisteminden yararlanamaz.

2. Geri ödeme sistemi, ancak ithal eşyasının serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescili sırasında ve işlem görmüş ürünlerin herhangi bir parasal ihracat iadesinden yararlanmadığı hallerde uygulanabilir.

3. Geri ödeme sistemi uygulama izni ancak, işlem görmüş ürünlerin ihracına ilişkin beyannamenin tescili sırasında;

a) İthal eşyasının 1-inci fıkranın (c) bendinde belirtilen vergi ve diğer mali yüklerden herhangi birine tabi olmadığı,

b) İşlem görmüş ürünlerin herhangi bir parasal ihracat iadesinden yararlanmadığı,

Hallerde verilir.

MADDE 118- Dahilde işleme rejimine tabi tutulacak ithal eşyasına ilişkin serbest dolaşıma giriş beyannamesinde, eşyanın geri ödeme sistemi kapsamında olduğu belirtilir ve izne ilişkin bilgiler beyanname üzerinde gösterilir. Ayrıca, söz konusu izin belgesinin bir örneği beyannameye eklenir.

MADDE 119- Dahilde işleme rejiminde geri ödeme sisteminin uygulandığı hallerde;

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

a) Eşdeğer eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünlerin ithal eşyasının serbest dolaşıma girmesinden önce Türkiye Gümrük Bölgesi dışına ihraç edilmesi hükmü,

b) İşlem görmüş ürünlerin eşdeğer eşyadan elde edildiği durumlarda, gümrük işlemlerinde ithal eşyasının eşdeğer eşya, eşdeğer eşyanın ise ithal eşyası gibi değerlendirilmesi hükmü,

c) Hentz ithal edilmemiş eşyanın yerine ihracat vergilerine tabi eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünlerin ihracı halinde, ithal eşyasının süresi içinde ithal edilmesine karşılık olarak izin hak sahibinden, ihracat vergileri kadar teminat alınması hükmü,

d) 113, 114 ve 122 nci madde ile 115 inci maddenin (a) bendinin ikinci alt bendi ile (c) bendi hükümleri;

Uygulanmaz.

MADDE 120- İşlem görmüş ürünlerin veya değişmemiş eşyanın hariçte işleme rejimi hükümleri çerçevesinde daha ileri düzeyde işlenmek üzere geçici ihracı, söz konusu ürünlerin tespit edilmiş süreler içinde Türkiye Gümrük Bölgesine yeniden ithal edilmemeleri hariç olmak üzere, 121 inci madde çerçevesinde bir ihracat olarak kabul edilmez.

MADDE 121- 1. İzin hak sahibi, geri ödeme sistemi çerçevesinde serbest dolaşıma giren ithal eşyasından elde edilmiş işlem görmüş ürünlerin veya değişmemiş eşyanın;

a) İhraç edildiklerini,

b) Daha sonra yeniden ihraç edilmek üzere transit rejimi, gümrük antrepo rejimi, geçici ithalat rejimi veya şartlı muafiyet sistemine tabi dahilde işleme rejimine tabi tutulduğunu,

c) Serbest bölgeye konulduğunu,

Belgelendirmek ve rejimin uygulanmasına ilişkin diğer tüm şartlara uyulmuş olmak kaydıyla, ithalat vergilerinin geri verilmesini veya kaldırılmasını isteyebilir.

2. İşlem görmüş ürünler veya değişmemiş eşya, 1 inci fıkranın (b) bendinde belirtilen gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulma bakımından, serbest dolaşımda olmayan eşya sayılır.

3. Geri ödeme başvurusunun yapılması için gereken süre **İlgili Bakanlar Kurulu Kararında belirtilir.**

4. 115 inci maddenin (b) fıkrası hükmü saklı kalmak üzere, 1 inci fıkra hükümleri çerçevesinde bir gümrük rejimine tabi tutulan ya da serbest bölgeye konulan işlem görmüş ürünler veya değişmemiş eşya, yönetmelikle belirlenen esaslar dahilinde yeniden serbest dolaşıma girebilir. Bu şekilde serbest dolaşıma sokulacak eşyanın gümrük vergileri tutarı, 1 inci fıkra hükmüne göre geri verilen veya kaldırılan vergi tutarı kadardır.

5. Geri verilecek veya kaldırılacak ithalat vergileri tutarının tespitinde, gerektiğinde 115 inci maddenin (a) bendinin birinci alt bendi hükmü uygulanır.

VI. Diğer Hükümler

MADDE 122- Şartlı muafiyet sisteminin uygulandığı dahilde işleme rejiminde, ihraç olunan işlem görmüş ürünlerin ihracat vergilerine tabi eşdeğer eşyadan elde edilmesi durumunda, söz konusu eşdeğer eşya ihracat vergilerinden muaf tutulur.

E. Gümrük Kontrolü Altında İşleme Rejimi

MADDE 123- 1. Gümrük kontrolü altında işleme rejimi, serbest dolaşıma girmemiş eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesinde, ithalat vergilerine veya ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmak-

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

sızın, niteliğini veya durumunu değiştiren işlemlere tabi tutulmaları ve bu işlemlerden elde edilen ürünlerin gümrük vergileri üzerinden serbest dolaşıma girmelerine ilişkin hükümlerin uygulandığı rejimdir. Elde edilen bu tür ürünler, işlenmiş ürün olarak adlandırılır.

2. Gümrük kontrolü altında işleme rejiminin uygulanabileceği durumların listesi yönetmelikle belirlenir.

MADDE 124- 1. Gümrük kontrolü altında işleme izni, işleme işini yapan veya yaptıran kişinin talebi üzerine gümrük idarelerince verilir.

2. İzin, sadece Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik kişilere;

a) İşlenmiş ürünler içinde ithal eşyasının teşhisinin mümkün olduğu,

b) Eşyanın işlenmesinden sonra, rejime tabi tutulduğu sıradaki niteliğine veya durumuna dönüştürülmesinin ekonomik olarak mümkün olmadığı,

c) Rejimin uygulanmasının, ithal eşyasının tabi olduğu menşe ve miktar kısıtlaması kurallarının etkilerini saptırmayacağı,

d) Türkiye'deki benzer eşyanın üreticilerinin temel ekonomik çıkarlarını olumsuz etkilemeyen, bir işleme faaliyeti yaratma veya devam ettirme yönündeki ekonomik amaçlara uyulduğu,

Hallerde verilir.

MADDE 125- Gümrük kontrolü altında işleme rejimine ilişkin süreler ve verimlilik oranları, 111 ve 112 nci maddelerdeki esaslar çerçevesinde yönetmelikle belirlenir.

MADDE 126- Değişmemiş eşyaya veya izinde öngörülen işlemin ara aşamalarından birinde bulunan ürünlere ilişkin bir gümrük yükümlülüğü doğduğunda, gümrük vergileri tutarı, ithal eşyasının bu rejime ilişkin beyannamenin tescilli sırasında yürürlükte bulunan vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurlarına dayanılarak belirlenir.

MADDE 127- 1. Gümrük kontrolü altında işleme rejimine tabi tutulan ithal eşyasının; tercihli bir tarife uygulanmasından yararlanabildiği ve aynı tercihli tarife uygulamasının serbest dolaşıma giren aynı nitelikteki işlenmiş ürünlere de uygulanabildiği hallerde, işlenmiş ürünlerin tabi olduğu ithalat vergileri, söz konusu tercihli tarife çerçevesinde belirlenmiş vergi oranına göre hesaplanır.

2. Tercihli tarife uygulamasının, tarife kotaları veya tarife tavanlarına tabi olması halinde, işlenmiş ürünler için 1 inci fıkrada belirtilen vergi oranının uygulanması, söz konusu tercihli tarifelin serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescilli sırasında ithal eşyasına uygulanabilmesi koşulu- na bağlıdır. Serbest dolaşıma giren işlenmiş ürünlerin imalatında fiilen kullanılan ithal eşyası miktarı, serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescilli sırasında yürürlükte olan tarife kotaları ve tarife tavanları hesabına katılır. Bu durumda, işlenmiş ürünlerle aynı olan ürünler için açılmış tarife kotaları veya tavanlarının hesabına herhangi bir ilave yapılmaz.

F. Geçici İthalat Rejimi

MADDE 128- Geçici ithalat rejimi, serbest dolaşıma girmemiş eşyanın ithalat vergilerinden tamamen ya da kısmen muaf olarak ve ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmaksızın, Türkiye Gümrük Bölgesi içinde kullanılması ve bu kullanım sırasındaki olağan yıpranma dışında, herhangi bir değişikliğe uğramaksızın yeniden ihracına olanak sağlayan hükümlerin uygulandığı rejimdir.

MADDE 129- 1. Geçici ithalat izni, eşyayı kullanan veya kullandıran kişinin talebi üzerine gümrük idarelerince verilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

2. İthal eşyası ile ilgili ayniyet tespitinin mümkün olmadığı hallerde, geçici ithalat rejiminin kullanılmasına izin verilmez. Ancak, eşyanın veya yapılacak işin niteliği itibarıyla, ayniyet tespiti ile ilgili önlemlerin alınmamasının rejimin kötüye kullanılmasına sebep olmayacağı hallerde, gümrük idareleri vergilerin tütünü teminata bağlamak suretiyle, geçici ithalat rejiminin kullanılmasına izin verebilirler.

MADDE 130- 1. İthal eşyasının yeniden ihraç edilmesi veya gümrükçe onaylanmış yeni bir işlem veya kullanıma tabi tutulması için gerekli süreler, izin verilen kullanımın amacına uygun olacak şekilde Müsteşarlıkça belirlenir.

2. 131 inci madde uyarınca tespit edilecek özel süreler saklı kalmak üzere, eşyanın geçici ithalat rejimi altında kalma süresi azami 24 ay olarak belirlenir. Bununla birlikte, gümrük idareleri ilgili kişinin de kabul etmesiyle daha kısa süreler saptayabilir.

3. Ancak, istisnai hallerde ve ilgilinin talebi üzerine, 1 ve 2 nci fıkralarda belirtilen sürelerin uzatılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

MADDE 131- İthal vergilerinden tam muafiyet suretiyle geçici ithalat rejiminin uygulanabileceği durumlar ve özel şartlar Bakanlar Kurulunca tespit edilir.

MADDE 132- 1. Mülkiyeti, Türkiye Gümrük Bölgesi dışında yerleşik bir kişiye ait olan ve 131 inci madde uyarınca konulmuş hükümlere tabi olmayan veya söz konusu hükümlere tabi olmakla birlikte, tam muafiyet suretiyle geçici ithalat iznine ilişkin hükümlerde öngörülen koşulları taşımayan eşyanın, kısmi muafiyet uygulanması suretiyle geçici ithalat rejiminden yararlanması mümkündür.

2. Kısmi muafiyet suretiyle geçici ithalat rejiminden yararlandırılmayacak eşyaya ilişkin liste Bakanlar Kurulunca belirlenir.

MADDE 133- 1. Kısmi muafiyet suretiyle geçici ithalat rejimine tabi tutulan eşyadan her ay için alınacak ithalat vergileri, geçici ithalat rejimine ilişkin beyannamenin tescil tarihinde, söz konusu eşyanın serbest dolaşıma girmiş olması halinde alınacak vergiler tutarının %3'ü olarak tespit edilir.

Söz konusu vergiler eşyanın bu rejimden yararlandığı her ay için alınır ve bir aydan daha az süreler tam ay olarak değerlendirilir.

2. Alınacak ithalat vergileri tutarı, uygulanacak faizler hariç olmak üzere, söz konusu eşyanın geçici ithalat rejimine tabi tutulduğu tarihte serbest dolaşıma girmesi halinde alınacak vergileri aşmaz.

3. Geçici ithalat rejiminden kaynaklanan hak ve yükümlülüklerin 83 üncü madde uyarınca devri halinde, yeni hak sahibi rejime ilişkin kalan süreyi 130 üncü maddenin 3 üncü fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere kullanabilir.

4. 3 üncü fıkrada belirtilen devir işleminin aynı ay içerisinde, rejimi kısmi muafiyetle kullanılmasına izin verilmiş iki kişi arasında gerçekleştirilmesi halinde, ilk hak sahibi söz konusu ayın tamamı için tahakkuk eden ithalat vergileri tutarını ödemekle yükümlüdür.

MADDE 134- 1. İthal eşyası için gümrük yükümlülüğü doğduğunda, gümrük vergilerinin tutarı, geçici ithalat rejimine ilişkin beyanda bulunulduğu tarihte söz konusu eşyaya ait vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurlarına istinaden tespit edilir. Ancak, tam muafiyet suretiyle geçici ithal edilen eşya ile ilgili olarak gümrük yükümlülüğü doğması halinde, 193 üncü maddede belirtilen tarihte söz konusu eşyaya ilişkin vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurları esas alınır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

2. Kısmi muafiyet suretiyle geçici ithalat hükümleri dışında herhangi bir nedenle ithal eşyası için gümrük yükümlülüğü doğması halinde, 1 inci fıkraya uyarınca hesaplanan vergi tutarından 133 üncü madde hükümlerine göre ödenen vergi miktarı düşülür.

G. Hariçte İşleme Rejimi

I. Genel Hükümler

MADDE 135- 1. Hariçte işleme rejimi, 144 ila 148 inci maddelerde öngörülen standart değişim sistemine ilişkin hükümler ile 116 ncı madde hükmü saklı kalmak üzere, serbest dolaşımdaki eşyanın hariçte işleme faaliyetlerine tabi tutulmak üzere Türkiye Gümrük Bölgesinden geçici olarak ihracı ve bu faaliyetler sonucunda elde edilen ürünlerin ithal vergilerinden tam veya kısmi muafiyet suretiyle yeniden serbest dolaşıma girişine ilişkin hükümlerin uygulandığı rejimdir.

2. Serbest dolaşımdaki eşyanın geçici ihracı halinde, söz konusu eşyaya Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkışı için öngörülen ihracat vergileri, ticaret politikası önlemleri ve diğer işlemler uygulanır.

3. Bu rejimde geçen;

- a) Geçici ihracat eşyası deyimi, hariçte işleme rejimine tabi tutulan eşya,
- b) İşleme faaliyetleri deyimi, 108 inci maddenin 3 üncü fıkrasının (a), (b) ve (c) bendlerinde düzenlenen faaliyetler,
- c) İşlem görmüş ürünler deyimi, işleme faaliyetleri sonucu elde edilen bütün ürünler,
- d) Verimlilik oranı deyimi, belirli miktardaki geçici ihracat eşyasının işlenmesi sonucunda elde edilen işlem görmüş ürünlerin miktarı veya yüzde oranı,

Anlamına gelir.

MADDE 136- Hariçte işleme rejimi;

- a) İhracı, ödenmiş ithalat vergilerinin geri verilmesine veya teminata bağlanmış ithalat vergilerinin kaldırılmasına yol açan,
- b) İhracından önce, nihai kulları nedeniyle tam muafiyet suretiyle serbest dolaşıma giren ve bu muafiyetin tanınması için gerekli koşulları taşımaya devam eden,
- c) İhracı, ihracat vergi iadesini gerektiren veya ihracı nedeniyle tarım politikası çerçevesinde vergi iadesi dışında bir mali avantaj sağlanan,

Serbest dolaşımdaki eşyaya uygulanmaz.

(b) bendinin istisnaları yönetmelikle belirlenir.

II. İzin Verilmesi

MADDE 137- 1. Hariçte işleme izni, talep üzerine, 80 inci madde çerçevesinde işleme faaliyetini yapacak kişiye verilebilir.

2. Ancak, rejimin uygulanmasının, ithal edilen işlem görmüş ürünlerin ayusunu veya benzerini üreten Türkiye'deki üreticilerin temel çıkarlarını olumsuz etkilemeksizin ihraç eşyasının satışını teşvik etmesi ve işleme faaliyetinin Türk menşeli eşya ile Türkiye dışında elde edilen eşyanın birleştirilmesiyle oluşan işlem görmüş ürün olarak ithal edilmesi halinde, hariçte işleme izni işleme faaliyetini yapacak kişi dışında başka bir kişiye de verilebilir.

MADDE 138- Hariçte işleme izni;

- a) Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik kişilere,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

b) İşlem görmüş ürünlerin geçici ihracat eşyasının işlenmesi sonucu elde edildiğinin tespiti mümkün olan hallerde,

c) Talep edilen iznin; Türkiye'deki üreticilerin temel ekonomik çıkarlarına ciddi bir zarar verecek durumda olmadığı hallerde,

Verilir.

(b) bendinde istisna getirilecek haller ve bu istisnaların uygulanmasına ilişkin şartlar ilgili Bakanlar Kurulu Kararında belirtilir.

III. Rejimin İşleyişi

MADDE 139- 1. İşlem görmüş ürünlerin Türkiye Gümrük Bölgesine yeniden ithal edilmeleri için gereken süre verilen izinde belirtilir. İzin hak sahibinin talebinin uygun bulunması halinde, bu süre uzatılabilir.

2. Faaliyetin verimlilik oranı veya bu oranın belirlenmesine ilişkin usul ve esaslar ilgili Bakanlar Kurulu Kararında belirtilir.

MADDE 140- 1. 135 inci maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen ithalat vergilerinden tam veya kısmi muafiyet, yalnızca işlem görmüş ürünlerin serbest dolaşıma giriş beyanının, izin hak sahibi veya izin hak sahibinin onayı alınmış ve izin koşullarına uyulmuş olmak kaydı ile Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik bir başka kişi adına ya da hesabına yapılması halinde tanınabilir.

2. Hariçte işleme rejimine ilişkin şartlar veya yükümlülüklerden birine uyulmadığı takdirde, 135 inci maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen ithalat vergilerinden tam veya kısmi muafiyet uygulanması yapılmaz. Ancak, bu durumun, söz konusu rejimin doğru işleyişine önemli bir etkisinin olmadığı tespit edilmediği takdirde, ithalat vergilerinden tam veya kısmi muafiyet uygulanması yapılır.

MADDE 141- 1. 135 inci maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen ithalat vergileri, işlem görmüş ürünlere ait ithalat vergileri tutarından, geçici ihracat eşyasına en son işleme faaliyetine tabi tutulduğu ülkeden aynı tarihte ithal edilse idi uygulanacak olan ithalat vergileri tutarının indirilmesi suretiyle hesaplanır.

2. 1 inci fıkraya uyarınca indirilecek tutarın hesaplanmasında geçici ihracat eşyasının, hariçte işleme rejimine ilişkin beyannamenin tescili tarihindeki miktar ve niteliği ile işlem görmüş ürünlerin yeniden serbest dolaşıma girişine ilişkin beyannamenin tescili tarihinde uygulanabilir diğer vergilendirme unsurları dikkate alınır.

İşlem görmüş ürünlerin gümrük kıymetinin belirlenmesinde 27 nci maddenin 1 inci fıkrasının (b) bendinin (i) alt bendi dikkate alınır. Kıymetin bu şekilde belirlenememesi durumunda, işlem görmüş ürünlerin gümrük kıymeti ile makul bir yöntemle belirlenen işleme masrafları arasındaki fark, geçici ihracat eşyasının kıymetini oluşturur.

Bununla birlikte;

a) Bakanlar Kurulunca yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenecek giderler, indirilecek tutarın hesaplanmasında dikkate alınmaz.

b) Hariçte işleme rejimine tabi tutulmadan önce geçici ihracat eşyasının nihai kullanımı nedeniyle indirimli bir orandan serbest dolaşıma girdiği ve bu indirimli oranın tanınması için gerekli koşulların yürürlükte kalmaya devam ettiği hallerde indirilecek tutar, eşyanın serbest dolaşıma ilk girişi sırasında hesaplanan gerçek ithalat vergileri tutarıdır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

3. Geçici ihracat eşyasının, nihai kullanım amacıyla serbest dolaşıma girişi sırasında indirimli veya sıfır vergi oranından yararlanabildiği hallerde, bu eşyaya en son işleme faaliyetinin gerçekleştiği ülkede de nihai kullanıma uygun işçilik görmesi koşuluyla, söz konusu indirimli veya sıfır vergi oranı uygulanır.

4. İşlem görmüş ürünlerin 15 inci maddenin 3 üncü fıkrasının (d) veya (e) bentleri çerçevesinde tercihli bir tarife uygulamasından yararlanması ve bu tarifenin geçici ihracat eşyası ile aynı tarife pozisyonundaki eşya için de geçerli olması halinde, 1 inci fıkra uyarınca indirilecek tutarın hesaplanmasında dikkate alınacak vergi oranı, söz konusu tercihli tarifenin uygulanabilmesi için gerekli koşullara uygun geçici ihracat eşyasına uygulanması gereken orandır.

5. İki veya çok taraflı ticaret anlaşmaları çerçevesinde bazı işlem görmüş ürünler için konulmuş veya konulacak olan ithalat vergi muafiyeti içeren hükümler saklıdır.

MADDE 142- Tamir amacıyla geçici ihraç edilen eşya, tamiratın garanti nedeniyle sözleşmeye bağlı olarak veya kanuni bir yükümlülüğe dayanarak ya da bir imalat hatası nedeniyle, bedelsiz yapıldığının kanıtlanması halinde, serbest dolaşıma ithalat vergilerinden tam muaf olarak girer. Ancak, söz konusu eşyanın serbest dolaşıma ilk girişi sırasında kusurlu olduğunun dikkate alınarak işlem yapılmış olması halinde, bu hüküm uygulanmaz.

MADDE 143- Eşyanın tamir amacıyla geçici ihraç edildiği ve tamiratın bedel karşılığında yapıldığı hallerde, 135 inci maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen ithalat vergileri, gümrük kıymeti olarak tamir masraflarına eşit bir tutar dikkate alınarak, işlem görmüş ürünlerin serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescil edildiği tarihte, bu ürünlere uygulanacak vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurlarına istinaden belirlenir. Ancak, izin hak sahibinin tamir masrafları dışında başka bir ödeme yapmamış olması ve bu ödemenin izin hak sahibi ile faaliyeti yapan kişi arasındaki ilişkiden etkilenmemesi gerekir.

IV. Standart Değişim Sistemine Dayalı Hariçte İşleme

MADDE 144- 1. Hariçte işleme rejimine ilişkin önceki hükümlerin yanı sıra, bu madde ve 145 ila 148 inci madde hükümlerine göre ikame ürün olarak adlandırılan ithal eşyasının bir işlem görmüş ürün ile değiştirilmesi, standart değişim sistemi kapsamında mümkündür.

2. Tarım politikasına veya tarım ürünlerinin işlenmesi sonucu elde edilen ve özel düzenlemelere tabi eşya dışında kalan serbest dolaşımdaki eşyanın tamirinin söz konusu olduğu hallerde, gümrük idareleri standart değişim sisteminin uygulanmasına izin verirler.

3. 148 inci madde hükmü saklı kalmak üzere, işlem görmüş ürünlere uygulanan hükümler ikame ürünlere de uygulanır.

4. Gümrük Müsteşarlığınca, tespit edilen koşullar altında ve ithalat vergileri tutarını karşılayan bir teminat verilmesi halinde, ikame ürünlerin geçici ihracat eşyasının ihracatından önce ithal edilmelelerine izin verilir.

MADDE 145- 1. İkame ürünlerin, tamirata konu olan geçici ihracat eşyası ile aynı tarife pozisyonuna girmesi, aynı ticari nitelikte ve aynı teknik özelliklere sahip olması gerekir.

2. Geçici ihracat eşyasının ihracattan önce kullanılmış olması halinde, ikame ürünlerin de yeni olmamaları ve kullanılmış olmaları gerekir.

Ancak, ikame ürünün satış sözleşmesindeki garanti hükümleri uyarınca veya kanuni bir yükümlülük ya da bir imalat hatası nedeniyle bedelsiz olarak verilmesi halinde, kullanılmış eşya yerine yeni eşya getirilebilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 146- İthalatın önceden yapıldığı durumda, ikame ürünlerin serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescili tarihinden itibaren iki aylık süre içinde geçici ihracat eşyasının ihraç edilmesi gerekir.

Ancak, istisnai hallerde, söz konusu süre dolmadan ilgili kişinin talebi üzerine gümrük idareleri bu süreyi makul ölçüde uzatabilirler.

MADDE 147- İthalatın önceden yapıldığı durumda ve 141 inci maddenin uygulanması halinde, indirilecek tutar, geçici ihracat rejimine ilişkin beyannamenin tescili tarihinde geçici ihracat eşyasına uygulanabilir vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurlarına istinaden belirlenir.

MADDE 148- Standart değişim çerçevesinde yürütülen işlemler, 137 nci maddenin 2 nci fıkrası ile 138 inci maddenin (b) bendi hükümlerine tabi değildir.

V. Diğer Hükümler

MADDE 149- Hariçte işleme rejimi çerçevesinde öngörülen usuller, tarife dışı ticaret politikası önlemlerinin yürütülmesi amacıyla da uygulanabilirler.

DÖRDÜNCÜ AYIRIM

İhracat Rejimi

MADDE 150- 1. İhracat rejimi, serbest dolaşımda bulunan eşyanın ihraç amacıyla Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkışına ilişkin hükümlerin uygulandığı rejimdir.

İhracat, ticaret politikası önlemleri ve gerektiği takdirde ihracat vergileri de dahil olmak üzere çıkış işlemlerine ilişkin hükümlerin uygulanmasıyla gerçekleştirilir.

2. Türkiye Gümrük Bölgesinden ihraç edilecek eşya, ihracata ilişkin gümrük beyannamesi ile yetkili gümrük idaresine beyan edilir.

3. Türkiye Gümrük Bölgesinden çıkacak eşyanın gümrük beyannamesine tabi olmayacağı hal ve şartlar yönetmelikle belirlenir.

4. Müsteşarlık, gerektiğinde ihraç eşyasının cinsine, niteliklerine ve ihracatın özelliğine göre ihracatın daha kolay yapılmasını sağlayacak usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

MADDE 151- İhraç eşyası, buna ilişkin gümrük beyannamesinin tescili sırasında bulunduğu durum ve niteliğini gümrük denetiminden çıktığı sırada da aynen muhafaza etmesi ve bu haliyle Türkiye Gümrük Bölgesini terk etmesi koşuluyla fiilen ihraç edilmiş sayılır. Bu durumda, ihraç eşyası üzerindeki gümrük denetimi sona erer.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Gümrükçe Onaylanmış Diğer İşlem veya Kullanım Şekilleri

BİRİNCİ AYIRIM

Serbest Bölgeler

A. Genel Hükümler

MADDE 152- Serbest bölgeler, Türkiye Gümrük Bölgesinin parçaları olmakla beraber;

a) Serbest dolaşımda olmayan eşyanın herhangi bir gümrük rejimine tabi tutulmaksızın ve serbest dolaşıma sokulmaksızın, gümrük mevzuatında öngörülen haller dışında kullanılmamak ya da tüketilmemek kaydıyla konulduğu, ithalat vergileri ile ticaret politikası önlemlerinin ve kambiyo mevzuatının uygulanması bakımından, Türkiye Gümrük Bölgesi dışında olduğu kabul edilen;

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

b) Serbest dolaşımdaki eşyanın, bir serbest bölgeye konulması nedeniyle normal olarak eşyanın ihracına bağlı olanaklardan yararlandığı;

Yerlerdir.

MADDE 153- 1. Serbest bölgelerin sınırları ile giriş ve çıkış noktaları gümrük idarelerinin denetimine tabidir.

2. Bir serbest bölgeye giriş veya çıkış yapan kişiler ve nakil araçları gümrük muayenesine tabi tutulur.

3. Gümrük idareleri, serbest bölgeye giren, burada kalan veya çıkan eşyayı muayene edebilirler. Muayenenin yapılmasını sağlamak üzere eşyaya giriş veya çıkışlarda eşlik etmesi gereken taşıma belgesinin bir nüshasının gümrük idaresine verilmesi veya tekkike hazır tutulması gerekir. Muayene gerektiği takdirde, eşya gümrük idarelerine sunulur.

B. Serbest Bölgelere Eşya Konulması

MADDE 154- Serbest dolaşımda olan veya olmayan her türlü eşya serbest bölgelere konulabilir. Ancak, parlayıcı ve pallyıcı veya bir arada buldukları eşya için tehlikeli olan veya korunmaları özel düzenek veya yapılara gerek gösteren eşya serbest bölgelerdeki bu niteliklere uygun yerlere konulur.

MADDE 155- 1. 153 üncü maddenin 3 üncü fıkrası hükümü saklı kalmak üzere, serbest bölgeye giren eşyanın gümrük idarelerine sunulmasına ve beyanname verilmesine gerek yoktur.

2. a) Serbest bölgeye girişle sona erecek olan bir gümrük rejimine tabi tutulan,

b) Bir serbest bölgeye ithalat vergilerinin geri verilmesi veya kaldırılmasına ilişkin bir karardan sonra konulan,

c) Bir serbest bölgeye ihracat kaydıyla konulan,

Eşyanın gümrük idarelerine sunulması ve gerekli gümrük işlemine tabi tutulması şarttır.

Ancak, (a) bendinde belirtilen gümrük rejimi hükümlerinin böyle bir zorunluluğu aramadığı hallerde, eşyanın gümrüğe sunulması gerekmez.

3. İhracat vergilerine veya ihracata ilgili diğer hükümlere tabi olan eşyanın gümrük idarelerine bildirilmesi gerekir.

4. İlgilinin talebi üzerine, gümrük idareleri serbest bölgeye konulmuş eşyanın gümrük statüsünü onaylayan bir belge verebilirler.

C. Serbest Bölgelerin İşleyişi

MADDE 156- Eşyanın serbest bölgelerde kalabileceği süre sınırsızdır.

MADDE 157- 1. Bir serbest bölgeye konulmuş serbest dolaşımda olmayan eşya;

a) Serbest dolaşıma giriş rejimi kapsamında ve 161 inci maddede belirtilen koşullar altında, serbest dolaşıma girebilir.

b) İzne gerek olmaksızın mutad elleçleme işlemlerine tabi tutulabilir.

c) Dahilde işleme rejimine tabi tutulabilir.

d) Gümrük kontrolü altında işleme rejimine tabi tutulabilir.

e) Geçici ithalat rejimine tabi tutulabilir.

f) 164 üncü maddeye göre gümrüğe terk edilebilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

g) İlgili kişinin, gümrük idarelerince gerekli görülen tüm bilgileri vermesi şartıyla imha edilebilir.

Eşyanın (c), (d) ve (e) bentlerinde belirtilen rejimlerden birine tabi tutulması halinde, serbest bölgelerin işletilmesine ve gümrük gözetimine ilişkin koşullar da gözönünde bulundurularak, ilgili rejimin gerektirdiği düzenlemeler yönetmelikle belirlenir.

2. Normal olarak ihracata bağlı olanaklardan yararlanan tarım politikası kapsamındaki eşya, yalnızca mutad elleçleme işlemine tabi tutulabilir. Bu işlemler izin alınmaksızın da yapılabilir.

MADDE 158- 1. 160 nci madde hükümleri uygulanmaksızın, serbest dolaşımda olmayan eşya ile 152 nci maddenin (b) bendinde belirtilen serbest dolaşımda olan eşya, serbest bölgelerde tüketilemez veya kullanılamazlar.

2. Yönetmelikle belirlenen teçhizat ve tedarik ürünlerine ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla ve ilgili rejimde öngörülen hallerde 1 inci fıkra uygulaması, eşyanın serbest dolaşıma girişi veya geçici ithalata tabi tutulmasına ilişkin ithalat vergileri veya tarım politikası ya da ticaret politikası önlemlerinin uygulanmasını gerektirmemesi halinde, bu eşyanın kullanılmasına veya tüketilmesine engel oluşturmaz. Ancak, söz konusu eşyanın bir kota veya tarife tavanına tabi olması halinde, bu eşya ile ilgili olarak gümrük beyannamesi verilmesi zorunludur.

MADDE 159- 1. Serbest bölgelerde depolama, işçilik, işleme veya alım ve satım faaliyetlerinde bulunan kişiler tarafından, gümrük idarelerince kabul edilen forma uygun olarak envanter kayıtları tutulur. Eşya, söz konusu kişiye ait yere konulmasından sonra 48 saat içinde envanter kayıtlarına geçirilir. Söz konusu envanter kayıtları, gümrük idarelerine eşyayı teşhis ve eşya hareketlerini izleme olanağını verecek şekilde tutulmak zorundadır.

2. Eşyanın serbest bölge içinde bir yerden bir yere aktarılması ile ilgili belgeler yetkili gümrük idaresinin incelemesine hazır bulundurulur. Bu uygulamada, eşyanın kısa süreli depolanması, aktarma işleminin bir parçası olarak kabul edilir.

D. Eşyanın Serbest Bölgelerden Çıkışı

MADDE 160- Yürürlükteki hükümlerin aksini öngörmediği hallerde, bir serbest bölgeden çıkan eşya, Türkiye Gümrük Bölgesi dışına ihraç veya yeniden ihraç edilebilir veya Türkiye Gümrük Bölgesine getirilebilir.

Bir serbest bölgeden, transit veya başka bir gümrük rejimine tabi tutulmaksızın, deniz ya da hava yoluyla çıkan eşya hariç olmak üzere, Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşya, Üçüncü Kısım hükümlerine tabidir. Ancak, söz konusu eşyanın serbest dolaşımda bulunan eşya olması halinde, 46 ila 50 nci madde hükümleri uygulanmaz.

Eşyanın bir serbest bölgeden ihracı veya yeniden ihracı halinde, bu işlemlere ilişkin hükümlere uyulması zorunludur.

MADDE 161- 1. Serbest dolaşımda olmayan eşya için bir gümrük yükümlülüğü doğduğunda, bu eşyanın gümrük kıymetinin serbest bölgede kalış süreleri içinde depolanma ve muhafaza edilme masraflarını da içeren fiilen ödenmiş veya ödenecek fiyata dayandığı hallerde ve söz konusu masraflar bu fiyattan ayrı olarak gösterildiği takdirde, gümrük kıymetine dahil edilmez.

2. Serbest bölgede mutad elleçlemelere tabi tutulan eşyanın gümrük vergilerinin hesaplanmasında, söz konusu eşyanın dikkate alınacak niteliği, gümrük kıymeti ve miktarı; beyan sahibinin talebi ve söz konusu elleçlemelerin yapılmasına izin verilmiş olması kaydıyla, bu eşyanın 193 üncü maddede belirtilen tarihte söz konusu elleçlemelere tabi tutulmamış gibi dikkate alınacak niteliği, gümrük kıymeti ve miktarıdır. Bu hükme Bakanlar Kurulunca istisna getirilebilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 162- 1. Eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesine getirilmesi veya geri gelmesi ya da bir gümrük rejimine tabi tutulması halinde, 155 inci maddenin 4 üncü fıkrasında belirtilen onay belgesi, eşyanın gümrük statüsünün tespitinde kanıt olarak kullanılır.

2. Onay belgesi ile veya başka yoldan eşyanın gümrük statüsünün kanıtlanamaması halinde, söz konusu eşya;

a) İhracat vergilerinin, ihracat lisanslarının veya ticaret politikası önlemlerinin uygulanması bakımından, serbest dolaşımda bulunan eşya;

b) Diğer tüm hallerde serbest dolaşımda olmayan eşya;

Olarak kabul edilir.

İKİNCİ AYIRIM

Yeniden İhracat, İmha ve Terk

MADDE 163- 1. Serbest dolaşımda olmayan eşyanın, Türkiye Gümrük Bölgesinden yeniden ihracı mümkündür.

2. Ticaret politikası önlemleri dahil olmak üzere, eşyanın ihracı için öngörülen işlemler, gerektiğinde yeniden ihraç edilecek eşyaya da uygulanır.

Serbest dolaşımda olmayan eşyanın, Türkiye Gümrük Bölgesinde ihracata ilişkin ticaret politikası önlemlerinin uygulanmayacağına öngören şartlı muafiyet içeren bir gümrük rejimine tabi tutulabileceği haller, yönetmelikle belirlenir.

MADDE 164- 1. Serbest dolaşımda olmayan eşyanın hazineye hiçbir masraf getirmeyecek şekilde, gümrük idaresinin gözetiminde imhası veya gümrüğe terk edilmesi mümkündür.

2. İmha sonucunda çıkan artık ve atıklar, serbest dolaşımda olmayan eşya için öngörülen bir işlem veya kullanıma tabi tutulur. Söz konusu artık ve atıklar, 36 ncı maddenin 2 nci fıkrasında belirlenen işlemler tamamlanmaya kadar gümrük gözetimi altında kalır.

MADDE 165- Müsteşarlıkça belirlenen haller saklı kalmak üzere, yeniden ihracat veya imha, gümrük idarelerine önceden bildirilir. Gümrük Müsteşarlığı, ticaret politikası önlemleri dahil olmak üzere eşyanın ihracı veya yeniden ihracına ilişkin işlemlerin veya önlemlerin gerektirdiği hallerde, yeniden ihracatı yasaklar. Türkiye Gümrük Bölgesinde buldukları sırada ekonomik etkili bir gümrük rejimine tabi tutulan eşyanın yeniden ihraç edilmek istenmesi halinde, 58 ilâ 71 inci maddeler çerçevesinde bir gümrük beyannamesinin verilmesi gerekir. Bu gibi hallerde, 150 nci maddenin 2 nci ve 4 üncü fıkraları uygulanır.

BEŞİNCİ KISIM

Türkiye Gümrük Bölgesinden Çıkan Eşya

MADDE 166- Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkan eşya, yürürlükteki hükümlere göre gümrük idareleri tarafından yapılan denetimlere tabi olup, bunlar önceden belirlenen yollardan ve gümrüğün gözetimi altında yurtdışı edilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ALTINCI KISIM

Özellik Gösteren Faaliyetler

BİRİNCİ BÖLÜM

Gümrük Vergilerinden Muafiyet ve İstisna

MADDE 167 - Aşağıda sayılan hallerde, serbest dolaşıma sokulacak eşya gümrük vergilerinden muafır.

1. Cumhurbaşkanının zat ve ikametgahı için gelen eşya;
2. Mütakabiliyet esasına göre ithal edilen diplomatik eşya;
3. a) Milli Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı ihtiyaçları için gümrük beyannamesi bu kuruluşlar adına düzenlenmiş olmak kaydıyla, yurt dışından tedarik olunan her türlü harp silah, araç, gereç, teçhizat, makine, cihaz ve sistemleri ile bunların yapım, bakım ve onarımlarında kullanılacak yedek parçalar, akaryakıt ve yağlar, hammadde, malzeme ve harp ganimetleri;
b) Milli Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı ihtiyacı için bedelsiz olarak dış kaynaklardan alınan her türlü yardım malzemesi;
c) Emniyet Genel Müdürlüğü ile Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü tarafından emniyet ve gümrük muhafaza hizmetleri ihtiyacı için dış memleketlerden mübaya ve ithal olunacak (a) bendinde yazılı araç, gereç ve silahlar ile bunların teferruatı,
4. Değeri 100 EURO'yu geçmeyen eşya;
5. Gerçek kişiler tarafından ithal edilen kullanılmış şahsi eşyadan;
a) Kanuni ikametgahlarını Türkiye Gümrük Bölgesine nakleden gerçek kişilere ait alındığı tarihte üç yaşından büyük olmayan kullanılmış motorlu veya motorsuz özel kara nakil vasıtaları,
b) Kanuni ikametgahlarını Türkiye Gümrük Bölgesine nakleden gerçek kişilere ait her türlü kullanılmış ev eşyası,
c) İkametgahı Türkiye'de olan bir Türk ile evlenerek veya evlenmek üzere Türkiye gelen kişilere ait çeyiz eşyası,
d) Miras yoluyla intikal eden kişisel eşya,
e) Türkiye 'ye öğrenim görmek amacıyla gelen öğrencilere ilişkin eğitimle ilgili malzemeler ve eğitimle ilgili diğer ev eşyaları,
f) Türkiye Gümrük Bölgesinden geçici olarak çıkan gerçek kişilerin geri getirdiği kullanılmış ev eşyası,
6. Gerçek kişilerce ithal edilen diğer eşyadan;
a) Değeri 300 EURO'yu geçmemek üzere gerçek bir kişiden diğerine gönderilen veya yolcular tarafından ithal edilen hediyecek eşya,
b) Şeref nişanları veya ödülleri,
c) Uluslar arası ilişkiler çerçevesinde alınan hediyeler,
7. Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu yararı çalışan dernekler ve Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar tarafından ticari gaye güdülmemek ve kuruluş amaçları doğrultusunda kullanılmak üzere ithal edilen eşyadan;

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

- a) Eğitim, bilim ve kültürel amaçlı eşya ile bilimsel alet ve cihazlar,
- b) Tıbbi teşhis, tedavi ve araştırma yapılmasına mahsus alet ve cihazlar,
- c) Bilimsel araştırma amacına yönelik hayvanlar ile biyolojik veya kimyasal maddeler,
- d) İnsan kaynaklı tedavi edici maddeler ile kan gruplama ve doku tipi ayırma belirteçleri,
- e) İlaç özelliği olan ürünlerin kalite kontrolü amacına yönelik maddeler,

8. Bir ticari faaliyetin yürütülmesi ile bağlantılı ithalat;

- a) İşyeri nakli suretiyle ithal edilen sermaye malları ve diğer malzemeler,

b) Türkiye Gümrük Bölgesinde faaliyette bulunan çiftçilerin, komşu ülkedeki mülklerinden elde ettikleri ürünler,

c) Komşu ülkelerdeki çiftçiler tarafından Türkiye Gümrük Bölgesindeki mülklerinde kullanılmak üzere getirilen, toprak ve ekinlerin işlenmesi amacına yönelik tohum, gübre ve diğer ürünler,

- d) Ticari mahiyet arz etmeyen numuneler,

i- Önemli değeri olmayan numunelik eşya ve modeller,

ii- Basılı reklamcılık dökümanları ve reklamcılık amacına yönelik malzemeler,

iii- Bir ticari fuarda veya benzeri bir faaliyette kullanılan veya tüketilen ürünler,

- c) İnceleme, analiz veya test amaçlı olarak ithal edilen eşya,

9. Ulaştırımcılıkta kullanılan eşya;

- a) Taşıma sırasında eşyanın istifi ve korunması için yardımcı maddeler,

b) Canlı hayvanların nakli sırasında kullanılan kuru ot, yem ve yiyecek maddeleri ile ilaçları,

c) Ulaşım araçları ile özel konteynerlerde mevcut bulunan akaryakıt ve madeni yağları,

- d) Deniz ve hava ulaşım araçlarına ait donatım ve işletme malzemesi.

10. Bilgi materyali ithalatı;

- a) Yayın hakları veya endüstriyel ve ticari patent haklarını koruyan örgütlere gönderilen eşya,

b) Turistik reklamcılık malzemeleri,

- c) Ticari değeri olmayan çeşitli belge ve eşya,

11. Cenaze ve cenaze ile ilgili eşyanın ithali;

- a) Savaş kurbanları anıtları ile mezarlıkların yapımı, bakımı ve süslenmesi amacına yönelik eşya,

b) Tabutlar, cenaze kül kapları ve süsleme niteliği olan cenaze levazımatı,

12. Diğer eşya;

- a) Malûl ve sakatların kullanımına mahsus eşya,

b) Doğal afetlerden zarar görenlere gönderilen eşya,

c) Türkiye'de düzenlenen uluslararası spor müsabakalarında kullanılmak üzere getirilen eczacılık ürünleri,

Bu maddenin 4 ila 12 inci fıkralarında yer alan eşyayı tanımlamaya, bunların cins, nevi ve miktarları ile, muafiyet ve istisna uygulanacak tutarları belirlemeye, maktu hadleri sıfıra kadar indir-

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

meye veya iki katına kadar çıkartmaya ve sùrelerle ilgili alt ve üst sınırları belirlemeye ve bu muafiyet ve istisnayı farklı eşyalar itibariyle birlikte veya ayrı ayrı uygulamaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

İKİNCİ BÖLÜM

Gerı Gelen Eşya

MADDE 168- 1. Serbest dolaşımında bulunan eşya, Türkiye Gümrük Bölgesinden ihraç edildikten sonra üç yıl içinde yeniden serbest dolaşıma girmesi halinde ve beyan sahibinin talebi üzerine, ithalat vergilerinden muaf tutulur. Üç yıllık süre, beklenmeyen haller veya mücbir sebeplerle uzatılabilir.

Gerı gelen eşyanın, Türkiye Gümrük Bölgesinden ihraç edilmeden önce, nihai kullanımı nedeniyle indirimli veya sıfır vergi oranından yararlanarak serbest dolaşıma girmiş olduğu hallerde, eşyanın aynı amaca yönelik olarak tekrar serbest dolaşıma sokulmak istenmesi durumunda, bu eşyaya indirimli veya sıfır vergi oranı uygulanır. İthal amacının aynı olmaması halinde, söz konusu eşyaya uygulanacak ithalat vergileri tutarı, serbest dolaşıma ilk girişı sırasında alınmış tutar kadar indirilir. Ancak, serbest dolaşıma ilk girişı sırasında alınmış tutarın geri gelen eşyanın yeniden serbest dolaşıma girişı sırasında alınacak tutardan daha fazla olması halinde hiçbir iade yapılmaz.

2. 1 inci fıkrada belirtilen ithalat vergilerinden muafiyet;

a) Aynen ihraç edildiği durumda olması hali hariç, hariçte işleme rejimi çerçevesinde Türkiye Gümrük Bölgesinden ihraç edilen eşyaya,

b) İhracı, bir dış ticaret önlemine konu olan eşyaya,

Tanınmaz.

(b) fıkrasına istisna getirilmesine ilişkin hal ve şartlar Bakanlar Kurulunca belirlenir.

MADDE 169- 168 inci maddede belirtilen ithalat vergilerinden muafiyet, geri gelen eşyanın ihracı sırasındaki ayniyeti değişmeden yeniden ithali halinde tanınır. Bu koşula istisna getirilmesine ilişkin hal ve şartlar Bakanlar Kurulunca belirlenir.

MADDE 170- 168 ve 169 uncu madde hükümleri, dahilde işleme rejiminin uygulanmasından sonra ihraç edilen ve daha sonra geri gelen işlem görmüş ürünlere de uygulanır. Aynı hüküm yeniden ihraç edilen işlem görmüş ürünler için de geçerlidir.

Bu gibi hallerde, eşyanın yeniden ihraç tarihi, serbest dolaşıma giriş tarihi olarak kabul edilir ve kanunen alınması gereken ithalat vergileri tutarı, dahilde işleme rejimi hükümlerine göre belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Deniz Balıkçılığı Ürünleri ve Denizden Çıkartılan Diğer Ürünler

MADDE 171-18 inci maddenin 2 nci fıkrasının (f) bendi saklı kalmak kaydıyla, serbest dolaşıma giren;

a) Türkiye'de kayıtlı veya jescilli ve Türk bandırasını taşıyan gemilerin başka ülkelerin karasularından çıkarttığı deniz balıkçılığı ürünleri ve diğer deniz ürünleri,

b) (a) fıkrasında öngörülen koşulları taşıyan fabrika gemilerde, aynı fıkrada belirtilen ürünlerden elde edilen ürünler,

İthalat vergilerinden muafır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

YEDİNCİ KISIM

Sınır Ticareti

MADDE 172- Türkiye ile komşu ülkeler arasında coğrafi durum ve bölge ihtiyaçları göz önünde bulundurularak yapılacak sınır ticaretinin kapsamı Bakanlar Kurulunca belirlenir.

Sınır ticaretine ilişkin gümrük işlemleri yönetmelikle belirlenir.

SEKİZİNCİ KISIM

Diğer Gümrük İşlemleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Posta Gümrük İşlemleri

MADDE 173-1. Posta yoluyla Türkiye Gümrük Bölgesine gelen, Türkiye'den gönderilen veya Türkiye'ye iade edilen eşya, posta çantaları ve koliler gümrük idaresinin denetimine ve muayenesine tabidir.

İçinde eşya bulunmadığı anlaşılan mektuplar bu hükmün dışındadır.

2. Türkiye Gümrük Bölgesine gelen bütün posta çantaları ve koliler ilk giriş kapısından itibaren gümrük gözetimi altında posta idarelerine sevk edilir ve buralarda gümrük muayenesine tabi tutulur.

3. Türkiye Gümrük Bölgesinden gönderilecek posta çantaları ve koliler de gümrük denetlemesine tabi olup, bunların daha önce gümrükçe kontrol edildiğine ilişkin gümrük idarelerinin mühür veya diğer işaretlerinin bulunup bulunmadığı ve kapların sağlamlığı tespit edildikten sonra çıkış gümrüğünden, ihracına izin verilir.

4. Posta gönderilerine ait gümrük denetlemelerinin kapsamı ve yöntemi, Ulaştırma Bakanlığı ve Gümrük Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlıkça müştereken hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir.

MADDE 174- Posta yoluyla Türkiye Gümrük Bölgesine gelen veya Gümrük Bölgesinden giden eşya, 93 ila 107 nci maddelerde belirtilen hükümlere tabi genel antrepo sayılan yerlere, posta idaresinin sorumluluğu ve gümrük idaresinin gözetimi altında konulur. Eşyanın buralarda bekleme süresi, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası posta anlaşmaları hükümlerine tabidir.

MADDE 175- 1. Posta yoluyla Türkiye Gümrük Bölgesine gelen veya Türkiye'den gönderilecek olan ticari mahiyetteki eşya, 58 ilâ 71 inci madde hükümleri uyarınca gümrük idarelerine beyan edilir.

2. Ticari mahiyette olmayan eşyanın gümrük idaresine sunulması sırasında, ibraz edilen uluslararası kabul görmüş belgeler beyanname hükmünde olup, ayrıca beyanname aranmaz.

İKİNCİ BÖLÜM

Akaryakıt ve Kumanya ile İlgili Hükümler

MADDE 176- 1. Gemilerin, botların, diğer deniz taşıtlarının ve hava gemilerinin dış seferlerde kullanacakları yakıt ve yağları ile karaya çıkarılmamak şartıyla yurtdışından getirdikleri kumanyaları ithalat vergilerinden muafır.

2. Antrepolarda bulunan ve henüz serbest dolaşıma girmemiş olan yakıt ve yağlar ile kumanyalar, transit hükümlerine göre 1 inci fıkrada belirtilen taşıtlara verilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Serbest dolaşımında bulunan yakıt ve yağlar ile kumanyaların dış sefere çıkan gemi, bot ve diğer deniz taşıtları ile hava gemilerinin verilmesi ihracat hükmündedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Tasfiye Edilecek Eşyaya İlişkin İşlemler

MADDE 177- Bu Kanunun;

1. a) 48 inci maddesinin 2 nci fıkrasına göre yolcu eşyasına mahsus gümrük ambarlarına konulan ve buralarda bekleme süresi dolan yolculara ait eşya;

b) 50 nci maddesine göre verilen süre içinde kendilerine gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım tayini için gerekli işlemlere başlanmamış eşya;

c) 66 ncı maddesinin 5 inci fıkrasına göre tahlilden arta kalan ve ilgilisi tarafından 1 ay içerisinde alınmayan numunelik eşya;

d) 70 inci maddesinin 1 inci fıkrasına göre beyannamesi tescil edilen ve süresi içinde işlemleri tamamlanmayan eşya;

e) 70 inci maddesinin 2 nci fıkrasına göre antrepoda bulunan eşya için gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım tayin edilmesine ilişkin beyannamenin tescilinden sonra 30 gün içinde işlemleri bitirilmeyen eşya;

f) 101 inci maddesine göre belirlenen süreleri dolan eşya;

g) 105 inci maddesinin 3 üncü fıkrasına göre antrepolarda yapılan sayım sonucunda fazla çıkan eşya;

h) 164 üncü maddesine göre gümrükçe terk edilen eşya;

ı) 174 üncü maddesine göre posta gönderileri ile gelen ve süresi içinde alıcısı veya göndericisi tarafından kabul edilmeyen eşya;

j) İlgili maddelerinde yazılı süreleri dolduktan sonra beyan hak sahibine ya da Türkiye'deki temsilcisine yapılacak yazılı tebligata karşın, 60 gün içinde bulunduğu yerden kaldırılmayan gümrük gözetimi altında bulunan yerlere konulmuş transit eşyası ;

k) İlgili maddelerine göre kanuni bekleme süreleri bulunup bulunmadığına bakılmaksızın, çabuk bozulma ve telef olma tehlikesine maruz bulunan veya saklanması masraflı ve kılıfletli olan eşya;

l) 237 ncı maddesinin 3 üncü fıkrasına göre el konulan eşya;

2. 7.1.1932 tarih ve 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun ile 20.1.1993 tarih ve 3864 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun'a Göre Kaçak ve Kaçak Zammı ile Tutulan Her Çeşit Eşya, Alet ve Taşıma Vasıtalarının Tasfiyesi Hakkındaki Kanun hükümleri uyarınca tasfiye edilebilecek duruma gelen eşya;

178 inci madde hükümlerine göre tasfiye edilir.

Bu maddeye göre tasfiyelik hale gelen eşyanın tespit ve tahakkuk belgeleri otuz gün içinde Tasfiye İdaresine intikal ettirilir. Tasfiye İdaresi de, tasfiyeye konu eşyayı otuz gün içinde teslim almakla milkelleftir.

MADDE 178-177 nci maddede belirtilen eşya;

a) İhale yoluyla satış suretiyle,

b) Yeniden ihraç amaçlı satış suretiyle,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

- c) Perakende satılmak suretiyle,
 - d) Kamu kuruluşları ile özel kanunla kurulmuş vakıf ve derneklere tahsis edilmek suretiyle,
 - e) İmha suretiyle,
- Tasfiyeye tabi tutulur.

Tasfiyeye ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı ile Gümrük Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlıkça müştereken hazırlanacak bir tüzükle belirlenir.

MADDE 179- 1.178 inci maddenin (a) bendine göre ihaleye çıkarılan eşyanın beyan sahibi, ihale ilanının yayımlandığı tarihe kadar, gümrük idaresine başvurarak söz konusu eşyanın serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutulmasını isteyebilir.

Ancak, bu talebin kabulü, söz konusu eşyaya ait tüm ithalat vergileri, cezalar ile ambarlama ve elleçleme giderleri ve diğer giderlerin beyan sahibi tarafından üstlenilmesine bağlıdır.

2. 178 inci maddenin (c) bendine göre tasfiyeye tabi eşya perakende satışına karar verildikten sonra, beyan sahibi bu maddenin 1 inci fıkrasına göre talepte bulunamaz.

3. 177 nci maddenin 1 numaralı bendinin (h) ve (ı) alt bentleri ile 2 numaralı bendinde belirtilen eşya için, 1 inci fıkra hükümleri uygulanmaz.

MADDE 180- 1.177 nci maddenin 1 numaralı bendinin (b), (d), (e), (f), (j) ve (k) alt bentlerinde belirtilen eşyanın satış bedelinden:

- a) Hizmet karşılığı alacaklar ve yapılmış masraflar,
- b) İthalat vergileri,
- c) Satış için yapılmış masraflar,
- d) Para cezaları,

Ayrılarak, hak sahiplerine dağıtılır:

Satış bedeli alacakların tamamını karşılamazsa garameten paylaşırma yapılır.

Bu bedellerin dağıtımından sonra artan para olursa, eşya sahipleri adına emanet hesabına alınır. Emanete alındığı tarihten itibaren bir yıl içinde alınmayan para hazineye irat kaydedilir.

2. 177 nci maddenin 2 numaralı bendine göre satılan eşyanın satış bedelinden, bu maddenin 1 inci fıkrası hükümlerine göre yapılan dağıtımdan sonra artan ve emanete alınan para olduğunda, bu miktar, eşya ile ilgili dava sonucuna göre hazineye irat kaydedilir veya sahibine ödenir.

3. 177 nci maddenin 1 numaralı bendinin (a), (c), (g), (h), (ı) ve (l) alt bentlerinde belirtilen eşyanın satış bedelinin 1 inci fıkra ile 16.5.1984 tarihli ve 3007 sayılı Gümrük Mevzuatına Göre Tasfiye Edilecek Eşya Hakkında Döner Sermaye Kanunu hükümlerine göre dağıtımından sonra artan para, doğrudan hazineye irat kaydedilir.

DOKUZUNCU KISIM

Gümrük Yükümlülüğü

BİRİNCİ BÖLÜM

Gümrük Yükümlülüğünün Doğması

MADDE 181- 1. İthalatta gümrük yükümlülüğü;

- a) İthalat vergilerine tabi eşyanın serbest dolaşıma girmesi,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

b) İthalat vergilerine tabi eşyanın ithalat vergilerinden kısmi muafiyet suretiyle geçici ithali halinde,

Doğar.

2. Gümrük yükümlülüğü, söz konusu gümrük beyannamesinin tescil tarihinde başlar.

3. İthalatta gümrük yükümlülüğünde yükümlü, beyan sahibidir. Dolaylı temsil durumunda, hesabına gümrük beyanında bulunulan kişi de yükümlüdür.

1 inci fıkrada belirtilen rejimlerden biri için bulunulan beyanda kullanılan veriler, kanunen alınması gereken vergilerin tamamen veya kısmen tahsil edilememesine sebep olduğu takdirde, beyanın yapılabilmesi için bu verileri veren ve bu verilerin yanlış olduğunu bilen veya normal olarak bilmesi gereken kişiler de gümrük vergilerinden sorumludur.

MADDE 182- 1. İthalat vergilerine tabi eşyanın, bu Kanuna aykırı şekilde Türkiye Gümrük Bölgesine girmesi ya da bir serbest bölgede bulunan ithalat vergilerine tabi eşyanın, bu Kanuna aykırı olarak Gümrük Bölgesinin başka bir yerine gitmesi hallerinde, gümrük yükümlülüğü doğar.

2. Gümrük yükümlülüğü, eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesine bu Kanuna aykırı olarak girişi tarihinde başlar.

3. Bu Kanun hükümlerine göre;

a) Eşyanın kanuna aykırı olarak girişini gerçekleştiren kişiler,

b) Eşyanın kanuna aykırı girişine iştirak eden ve girişin kanuna aykırı olduğunu bilen veya normal olarak bilmesi gereken kişiler,

c) Söz konusu eşyayı elde eden veya elinde bulunduran ve bu eşyayı elde ettiği veya aldığı sırada eşyanın kanuna aykırı olarak girdiğini bilen veya normal olarak bilmesi gereken kişiler,

Gümrük vergilerinden sorumludurlar.

MADDE 183- 1. Gümrük gözetimi altındaki ithalat vergilerine tabi eşyanın, kanuna aykırı olarak gümrük gözetimi dışına çıkarılması halinde gümrük yükümlülüğü doğar.

2. Gümrük yükümlülüğü, eşyanın gümrük gözetiminden çıkarıldığı tarihte doğar.

3. Bu Kanun hükümlerine göre;

a) Eşyayı gümrük gözetiminden çıkaran kişiler,

b) Bu çıkarma işine iştirak eden ve eşyanın gümrük gözetiminden çıkarıldığını bilen veya normal olarak bilmesi gereken kişiler,

c) Söz konusu eşyayı elde eden veya elinde bulunduran ve bu eşyayı elde ettiği veya aldığı sırada gümrük gözetiminden çıkarıldığını bilen veya normal olarak bilmesi gereken kişiler,

d) Eşyanın geçici depolanmasında veya tabi tutulmuş olduğu gümrük rejiminin kullanılmasından doğan yükümlülükleri yerine getirmesi gereken kişiler,

Gümrük vergilerinden sorumludurlar.

MADDE 184- 1. 183 üncü maddede belirtilen haller dışında;

a) İthalat vergilerine tabi eşyanın geçici depolanmasından veya tabi tutulmuş olduğu gümrük rejiminin uygulanmasından doğan yükümlülüklerden birinin yerine getirilmemesi,

b) Eşyanın söz konusu gümrük rejimine tabi tutulmasına veya nihai kullanımı nedeniyle indirimli yahut sıfır ithalat vergi oranı uygulanmasına ilişkin koşullardan birine uyulmaması hallerinde

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ve bu fiillerin geçici depolanmanın veya ilgili gümrük rejiminin yanlış uygulanması sonucunu yaratmasının tespit edilmesi durumunda, ithalat nedeniyle gümrük yükümlülüğü başlar.

2. Gümrük yükümlülüğü;

a) 1 inci fıkranın (a) bendinde belirtilen hükmün yerine getirilememesinin bir gümrük yükümlülüğü doğurması halinde, bu tarihte;

b) Eşyanın söz konusu gümrük rejimine tabi tutulmasına veya özel amaçlı kullanımı nedeniyle indirimli ya da sıfır ithalat vergi oranı uygulanmasına ilişkin bir koşula uyulmadığının sonradan tespiti halinde, ilgili rejime tabi tutulduğu tarihte;

Başlar.

3. Yükümlü, ithalat vergilerine tabi eşyanın geçici depolanmasından veya tabi tutulduğu gümrük rejiminin uygulanmasından doğan yükümlülükleri yerine getirmesi gereken kişi ya da söz konusu rejime tabi tutulması için konulmuş koşullara uyması gereken kişidir.

MADDE 185-1. Serbest bölgelerde bulunan ithalat vergilerine tabi eşyanın, bu Kanuna aykırı olarak tüketilmesi veya kullanılması halinde gümrük yükümlülüğü doğar.

Eşyanın kaybolması ve bu kaybın kanıtlanamaması halinde, eşya serbest bölgede tüketilmiş veya kullanılmış sayılır.

2. Gümrük yükümlülüğü, serbest bölgede bulunan eşyanın bu Kanuna aykırı olarak tüketildiği veya ilk kez kullanıldığı tarihte başlar.

3. Yükümlü, eşyayı tüketen veya kullanan, buna iştirak eden ve tüketime veya kullanımın, bu Kanuna aykırı olduğunu bilen veya normal olarak bilmesi gereken kişilerdir.

Gümrük idarelerinin kaybolan eşyayı serbest bölgede tüketilmiş veya kullanılmış saydığı ve bu fıkranın uygulanmasına imkan bulunmadığı hallerde, eşyanın gümrük idarelerince bilinen en son kullanıcısı, gümrük vergilerini ödemekle yükümlü kişidir.

MADDE 186-1. 182 nci madde ile 184 üncü maddenin 1 inci fıkrasının (a) bendi hükümleri saklı kalmak kaydıyla, yükümlünün;

a) 37 ila 40 ıncı madde hükümlerinden,

b) Bir serbest bölgeden Türkiye'ye eşya sokulmasından,

c) Eşyanın geçici depolanmasından,

d) Eşyanın tabi tutulduğu gümrük rejiminin kullanılmasından,

Doğan yükümlülüklerini yerine getirememesinin eşyanın tahrip olmasının veya tekrar yerine konulamaması şeklinde kaybının, eşyanın özelliklerine bağlı bir nedenden veya beklenmeyen hal veya mücbir sebepten ya da gümrük idarelerinin izninden kaynaklandığını kanıtlanması halinde, ithalat nedeniyle gümrük yükümlülüğü doğmuş sayılmaz.

Eşyanın tekrar yerine konulamaz şekilde kaybı, bunun kullanılamaz hale gelmiş olmasını ifade eder. Gümrük idarelerinin izninden kaynaklanmayan hallerde, eşyanın telif olması veya kaybı, idarenin taraf olduğu mahkeme kararı ile kanıtlanır.

Ancak;

a) Suçüstü şeklindeki hırsızlıklar, hazırlık tahkikatı üzerine Cumhuriyet Savcılığınca verilen belge ile,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

b) Hasar, telef veya kayıp herkeşçe bilinen ve duyulan başka olaylar yüzünden olmuşsa o yerin en büyük mülki idare amiri tarafından verilecek belge ile,

Kanıtlanır.

2. Nihai kullanımı nedeniyle indirimli veya sıfır ithalat vergi oranından yararlanarak serbest dolaşıma giren eşyanın, gümrük idarelerinin izni ile ihraç veya yeniden ihraç edilmesi halinde de ithalat nedeni ile bir gümrük yükümlülüğü doğmuş sayılmaz.

MADDE 187- 1. Özel amaçlı kullanım nedeni ile indirimli veya sıfır ithalat vergi oranından yararlanarak ithal edilen eşya için 186 nci maddenin 1 inci fıkrası uyarınca, bir gümrük yükümlülüğünün doğmadığının kabulü halinde, söz konusu fıkrafta belirtilen tahrifattan kaynaklanan atık ve artıklar serbest dolaşımda olmayan eşya sayılır.

2. Özel amaçlı nihai kullanım nedeniyle indirimli veya sıfır ithalat vergi oranından yararlanarak serbest dolaşıma giren eşya için 183 ve 184 üncü madde uyarınca, gümrük vergileri tahakkuk ettiğinde, serbest dolaşıma giriş sırasında ödenen gümrük vergileri tutarı, tahakkuk eden gümrük vergileri tutarından indirilir. Bu hüküm, gerektiğinde bu tür eşyanın tahrifi sonucu kalan atık ve artıklar için bir gümrük yükümlülüğü doğduğunda da uygulanır.

MADDE 188-1. İhracat vergilerine tabi eşyanın bir gümrük beyannamesi kapsamında Türkiye Gümrük Bölgesi dışına ihraç edilmesi halinde, gümrük yükümlülüğü doğar.

2. Gümrük yükümlülüğü, söz konusu gümrük beyannamesinin tescili tarihinde başlar.

3. Yükümlü, beyan sahibidir. Dolaylı temsil durumunda, hesabına beyanda bulunulan kişi de yükümlüdür.

MADDE 189-1. İhracat vergilerine tabi eşyanın gümrük beyanında bulunulmaksızın Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkartılması halinde, gümrük yükümlülüğü doğar.

2. Gümrük yükümlülüğü, söz konusu eşyanın fiilen Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıktığı tarihte başlar.

3. Söz konusu eşyayı Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkaran, bu fiile iştirak eden, beyanda bulunulması gerektiğini bildiği veya bilmesi gerektiği halde bulunmayan kişiler, gümrük vergilerinden sorumludur.

MADDE 190- 1. Eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesi dışına ihracat vergilerinden tam veya kısmi muafiyete tabi tutularak çıkmasına ilişkin hükümlere uyulmaması halinde, gümrük yükümlülüğü doğar.

2. a) İhracat vergilerinin tam veya kısmi muafiyete tabi tutularak, Türkiye Gümrük Bölgesi dışına gönderilmesine izin verilen eşyanın gümrük yükümlülüğü, izin verilen yerden başka bir varış yerine ulaştığı tarihte başlar.

b) Gümrük idarelerinin (a) bendinde belirtilen tarihi tespit edememesi halinde, eşyanın söz konusu muafiyete hak kazanmasına ilişkin hükümlere uyulduğunu kanıtlayan bir belgenin ibrazı için rejim hak sahibine süre verilir. Söz konusu belgenin ibraz edilememesi halinde, verilen sürenin bittiği tarihte gümrük yükümlülüğü doğar.

3. Yükümlü, beyan sahibidir. Dolaylı temsil durumunda, hesabına beyanda bulunulan kişi de yükümlüdür.

MADDE 191- İthal ve ihracı yasaklama veya kısıtlamaya tabi eşya için de 181 ilâ 185 ve 188 ilâ 190 nci maddelerde belirtilen gümrük yükümlülüğü doğar. Ancak, sahte paralar ile tıbbi ve bi-

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

himsel amaçlı kullanımları nedeniyle yetkili idareler tarafından sıkı bir şekilde denetlenen ekonomik dolaşıma girmeyen narkotik uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin Türkiye Gümrük Bölgesine kanuna aykırı olarak girmesi halinde, kaçakçılık ve diğer ceza koyan kanun hükümlerine göre işlem yapılacağından, gümrük yükümlülüğü doğmaz. Bununla birlikte, cezai hükümler koyan kanunlar gereğince, gümrük vergilerinin ceza tespitine esas olması veya cezai kovuşturmalarda gümrük yükümlülüğünün varlığına bağlı olması hallerinde, gümrük yükümlülüğü doğmuş sayılır.

MADDE 192- Aynı gümrük vergilerinin ödenmesinden birden çok yükümlünün sorumlu olduğu hallerde, bunlar söz konusu vergilerin ödenmesinden müştereken ve müteselsilen sorumludurlar.

MADDE 193- I. Bu Kanunla konulmuş aksine hükümler ve 2 nci fıkraya hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bir eşyaya uygulanacak ithalat veya ihracat vergileri tutarı, bu eşyaya ilişkin gümrük yükümlülüğünün doğduğu tarihteki vergi oranları ve diğer vergilendirme unsurlarına göre belirlenir.

2. Gümrük yükümlülüğünün doğduğu tarihi kesin olarak tespit etmenin mümkün olmadığı hallerde, ilgili eşyaya ilişkin vergi oranları ve diğer vergilendirme unsurlarının uygulanması için dikkate alınacak tarih, gümrük idarelerinin bu eşya için bir gümrük yükümlülüğü doğduğu sonucuna vardıkları tarihtir.

Ancak, gümrük idarelerinin elde ettikleri bilgilerin gümrük yükümlülüğünün daha önceki bir tarihte doğduğunu tespit etmelerine imkân vermesi halinde, eşyanın ithalat veya ihracat vergileri tutarı, elde edilen bilgilere göre söz konusu yükümlülüğün doğduğunun anlaşıldığı en eski tarihteki vergi oranları ve diğer vergilendirme unsurlarına dayanılarak tespit edilir.

3. Gümrük yükümlülüğünün doğmasından sonra yükümlü tarafından gümrük vergileri için ihtilaf yaratılarak idari yargı mercilerine başvurulması ve yargı kararlarının kısmen veya tamamen idare lehine kesinleşmesi durumunda, itiraz edilerek ihtilaf yaratılan tarih ile amme alacağının kesinleştiği tarih arasındaki süre için kesinleşen kısma 21.7.1953 tarih ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre belirlenen gecikme zammı oranında gecikme faizi uygulanır.

MADDE 194-1. Türkiye'nin taraf olduğu anlaşma hükümlerine göre dahilde işleme rejimi altında elde edilen Türk menşeli eşyanın anlaşmalara taraf ülkelere ithalinde, tercihi tarife uygulamasından yararlanmasının, bunların bitenlerine giren serbest dolaşımında olmayan eşyanın ithalat vergilerinin ödenmesi ve buna ilişkin belgelerin onaylanması koşuluna bağlı olması halinde, ithalata ilişkin bir gümrük yükümlülüğü doğar.

2. Bu halde gümrük yükümlülüğü, söz konusu eşyanın ihracına ilişkin gümrük beyannamesinin gümrük idaresi tarafından tescil edildiği tarihte başlar.

3. Yükümlü, beyan sahibidir. Dolaylı temsil durumunda, hesabına beyanda bulunulan kişi de yükümlüdür.

4. Dahilde işleme rejimine tabi tutulan serbest dolaşımında bulunmayan eşyaya ilişkin ithalat vergileri, ihracata ilişkin beyannamenin tescili tarihindeki vergi oranı ve diğer vergilendirme unsurlarına göre hesaplanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Gümrük Vergilerinin Tahakkuku, Tebliği ve Ödenmesi

MADDE 195-1. Gümrük idaresi tarafından gerekli bilgiler kullanılarak tahakkuk ettirilen gümrük vergileri, Gümrük Vergileri Tahakkukunu İzleme Defterine veya bilgisayara kaydedilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bilgisayara kayıt halinde, bilgisayar çıktıları Gümrük Vergileri Tahakkukunu İzleme Defteri yerine geçer.

Ancak;

a) Geçici bir anti-damping vergisi veya fark giderici vergi uygulandığı,

b) Kanunen alınması gereken vergi tutarının, bir bağlayıcı tarife ve menşee bilgisine istinaden belirlenen tutarlardan yüksek olduğu,

c) Vergi tutarının Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen seviyenin altında kaldığı,

Hallerde, hesaplanan vergiler Gümrük Vergileri Tahakkukunu İzleme Defterine kaydedilmekle birlikte, bunların özel durumu defterde belirtilir.

2. Gümrük Vergilerinin Tahakkukunu İzleme Defterinin şekli ile bu defterin tutulmasına ilişkin usul ve esaslar Müsteşarlıkça belirlenir.

MADDE 196- Gerekli teminatın sağlanması şartıyla, belirli aralıklarla ve aynı kişiye teslim edilen aynı cins eşyanın gümrük vergileri 30 günü geçmeyecek şekilde belirlenecek bir süre içinde tahakkuk ettirilerek Gümrük Vergilerinin Tahakkukunu İzleme Defterine kaydedilebilir.

MADDE 197- 1. Gümrük vergileri, tahakkukundan hemen sonra beyanname veya beyanname yerine geçen belge üzerinde yükümlüye tebliğ edilir.

2. Yapılan denetlemeler sonucunda hiç alınmadığı veya noksan alındığı belirlenen veya 1 inci fıkrada belirtilen şekilde tebliğ edilemeyen gümrük vergilerine ilişkin tebligat, gümrük yükümlülüğünün doğduğu tarihten itibaren üç yıl içinde yapılır. Şu kadar ki, gümrük yükümlülüğünün doğduğu olayla ilgili olarak dava açılması zaman aşımını durdurur.

3. Yükümlü tarafından gümrük beyannamesinde gösterilen vergi tutarı ile gümrük idaresince hesaplanan vergi tutarının eşit olması halinde, gümrük idarelerinin eşyayı teslim etmesi, gümrük vergilerinin yükümlüye tebliği yerine geçer.

4. Gümrük vergileri alacakları, ceza uygulamasını gerektiren bir fiile ilişkin olması ve suçun zaman aşımının daha uzun bulunması halinde, bu alacaklar Türk Ceza Kanunundaki dava ve ceza zaman aşımı süreleri içerisinde kovuşturulup tahsil edilir.

MADDE 198- 1. 69 uncu madde hükümleri saklı kalmak kaydıyla, yapılan kontrol ve denetlemeler sonucunda hiç alınmadığı veya noksan alındığı belirlenen gümrük vergileri ile işlemleri daha sonra yapılmak üzere teslim edilen eşyaya ilişkin gümrük vergilerinin, yükümlüye tebliğ edildiği tarihten itibaren on gün içinde ödenmesi zorunludur.

Bununla birlikte, bu sürelerin bittiği tarihten itibaren ilgilinin yazılı istemde bulunması ve teminat alınması koşuluyla bu süre 30 gün daha uzatılabilir. Bu süre uzatımı bir beyanname kapsamı eşyanın her bir kalemi için ayrı ayrı da yapılabilir. Uzatılan süre için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı oranında faiz alınır.

2. İdarenin yürüttüğü işlemlerin gecikmesi nedeniyle veya adli mercilerce ya da eşyanın ithaline veya ihracına ilişkin olarak resmi mercilerce yürütülen herhangi bir işlem nedeniyle geçecek süreler ödeme süresini durdurur.

3. Yükümlü, vergi tutarının tamamını veya bir kısmını verilen sürenin bitimini beklemeksizin ödeyebilir.

MADDE 199- Basitleştirilmiş usule göre tescil edilen bir beyannameye eksik bulunan bilgi veya belgenin tamamlanması için gümrük idaresi tarafından verilen süre içinde bu eksikliklerin ta-

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

mamlanmaması halinde, söz konusu beyanname kapsamı eşyanın ödenmesi gereken vergileri ertelenmez.

MADDE 200- 1. Gümrük vergileri Türk Lirası olarak ödenir. Bu ödeme 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda öngörülen usullere göre yapılır.

2. Gümrük vergileri, yetki verilen bankalar aracılığıyla da tahsil edilebilir.

MADDE 201- Süresi içinde ödenmeyen kesinleşmiş gümrük vergileri hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Teminat

MADDE 202- 1. Gümrük mevzuatı uyarınca, gümrük idarelerinin gümrük vergilerinin ödenmesini sağlamak üzere bir teminat verilmesini gerekli görmeleri halinde, bu teminat yükümlü veya yükümlü olması muhtemel kişi tarafından verilir.

2. Gümrük idareleri, teminat vermesi istenen kişinin yerine başka bir kişinin de teminat vermesini kabul edebilir.

3. Genel ve katma bütçeye dahil kamu kuruluşlarının, belediyelerin, sermayesinin tamamı devlete ait olan kamu iktisadi kuruluşlarının ve Türkiye'deki yabancı misyon şeflerinin verecekleri garanti mektuplarını teminat olarak kabule Müsteşarlık yetkilidir.

4. Teminat aranmayacak ve kısmi teminat uygulanacak halleri belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

MADDE 203- 202 nci maddenin 1 inci veya 3 üncü fıkrasında belirtilen kişilerin talebi üzerine, gümrük idareleri, bir gümrük yükümlülüğünü gerektiren veya gerektirebilecek iki veya daha fazla işlemi kapsamak üzere toplu teminat verilmesine izin verirler.

MADDE 204- 1. Teminat tutarı, teminata konu gümrük vergileri tutarının kesin olarak tespiti halinde bu miktar, diğer hallerde ise tahakkuk edilen veya edilebilecek gümrük vergilerinin en yüksek tutarına eşit düzeyde saptanır.

Zaman içinde değişkenlik gösteren gümrük vergileri için verilen toplu teminat tutarları, söz konusu gümrük vergilerini her zaman karşılayabilecek biçimde belirlenir.

2. Götürü teminat alınmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

MADDE 205- Gümrük vergileri için kabul edilecek teminatlar ile bunların değerlendirilmesi 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine tabidir. Yabancı paraların T.C. Merkez Bankası efektif alış kuru üzerinden hesaplanan değeri üzerinden teminat olarak kabulüne Müsteşarlık yetkilidir.

MADDE 206- 1. Teminatın zaman içinde değerini yitirmesi veya yetersiz kalması halinde, ilgili gümrük idaresi ek teminat verilmesini veya ilk teminatın yeni bir teminat ile değiştirilmesini isteyebilir.

2. Teminatın alınmasını gerektiren gümrük yükümlülüğü sona erdiğinde teminat çözülür.

3. Gümrük yükümlülüğü kısmen sona erdiğinde, ilgilinin talebi üzerine verilmiş teminat kısmen çözülür. Ancak, söz konusu teminatın kısmen çözülmeye uygun olması gerekir.

MADDE 207- Nakdi teminat dışında, bu Kanuna göre;

a) Tahakkuk ettirilip tahsili gereken gümrük vergileri için verilen teminatın kabulü tarihinden itibaren;

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

b) Bir şartlı muafiyet düzenlemesine ve ekonomik etkili gümrük rejimine tabi tutulan eşyanın ilgili rejimin öngördüğü hükümlere uyulmaması nedeniyle bir gümrük yükümlülüğü doğması halinde, buna ilişkin teminatın kabulü tarihinden itibaren;

Başlamak üzere, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre belirlenen gecikme zammı oranında faiz tahsil edilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Gümrük Yükümlülüğünün Sona Ermesi

MADDE 208- 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanun hükümleri saklı kalmak üzere, gümrük yükümlülüğü;

- a) Vergilerin ödenmesi,
- b) Vergilerin kaldırılmasına karar verilmesi,
- c) Gümrük beyannamesinin iptal edilmesi,

d) Eşyanın bir gümrük rejimi kapsamında tesliminden önce zapt ve mtsadrece edilmesi veya imha edilmesi; 164 üncü madde uyarınca imha veya terk edilmesi; doğal özellikleri veya beklenmeyen haller yahut mücbir sebep nedeniyle telef veya kaybı,

e) 182 nci madde uyarınca gümrük yükümlülüğü doğan eşyanın kanuna aykırı girişi nedeniyle mtsadrece edilmesi,

Hallerinde sona erer.

MADDE 209- 194 üncü maddenin 1 inci fıkrası uyarınca doğan gümrük yükümlülüğü, bu işlemlerin iptal edilmesiyle ortadan kalkar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Vergilerin Geri Verilmesi veya Kaldırılması

MADDE 210- Bu Kanunda geçen;

a) Geri verme deyimi, ödenmiş olan gümrük vergilerinin tamamen veya kısmen geri ödenmesi,

b) Kaldırma deyimi, henüz ödenmemiş olan gümrük vergilerinin tamamen veya kısmen alınmamasına karar verilmesi,

Anlamına gelir.

MADDE 211- 1. Kanunen ödenmemeleri gerektiği halde ödenmiş olduğu belirlenen gümrük vergileri geri verilir. Kanunen tahakkuk ettirilmemeleri gerektiği halde tahakkuk ettirilen gümrük vergileri kaldırılır.

Ancak, kanunen ödenmemesi veya tahakkuk ettirilmemesi gereken gümrük vergileri ilgili kişinin kasten yaptığı bir talrifat sonucunda ödenmiş veya tahakkuk ettirilmişse, bu vergilerin geri verilmesine veya kaldırılmasına ilişkin talepler kabul edilmez.

2. Kanunen ödenmemeleri gereken gümrük vergileri, söz konusu vergilerin yükümlüye tebliğ edilmesi ve ilgilinin 3 yıl içinde gümrük idaresine mtracaatı üzerine geri verilir veya kaldırılır.

Kontrol ve denetleme sonucunda, geri verme veya kaldırma hallerinden birinin tespiti durumunda, aynı süre içinde geri verme veya kaldırma işlemi doğrudan yapılır.

Bu süre mücbir sebep veya beklenmeyen hallerde uzatılabilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 212- Bir gümrük beyannamesine dayanılarak ödenmiş olan gümrük vergileri bu beyannamenin iptal edilmesi üzerine ilgilinin talebiyle geri verilir. Bu istemin, gümrük beyannamesinin iptal edilmesi amacıyla müracaatta bulunulması için öngörülen süreler içerisinde yapılması gerekir.

MADDE 213-1. Beyannamenin tescili tarihi itibarıyla, kusurlu veya ithallerine esas teşkil eden sözleşme hükümlerine aykırı olduklarından bahisle, ithalatçı tarafından kabul edilmeyen eşyaya ilişkin ithalat vergileri geri verilir veya kaldırılır. Kusurlu eşyaya, teslimden önce hasar gören eşya da dahildir.

2. Bu tür eşyaya ilişkin ithalat vergilerinin geri verilmesi veya kaldırılması, kusurlu veya sözleşme hükümlerine aykırı olduklarının tespiti için gerekli olan ilk kullanım dışında eşyanın kullanılmamış olması ve eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesi dışına ihraç edilmesi, koşullarına bağlıdır.

Gümrük idareleri, ilgilinin talebi üzerine, eşyanın ihracı yerine; imhasına, yeniden ihraç amacıyla transit veya gümrük antrepo rejimine tabi tutulmasına veya serbest bölgeye konulmasına izin verirler. Söz konusu işlem veya kullanımlardan birine tabi tutulan eşya, serbest dolaşımda olmayan eşya olarak değerlendirilir.

3. Gümrük beyanından önce denenmek üzere geçici olarak teslim edilen eşyanın vergileri, eşyanın kusurlu veya sözleşme hükümlerine aykırı olduğu hususlarının deneme sırasında anlaşılamadığı kanıtlanmadıkça geri verilmez veya kaldırılmaz.

4. Bu madde uyarınca geri verilecek veya kaldırılacak gümrük vergileri için vergilerin yükümlüye tebliği tarihinden itibaren 1 yıl içerisinde gümrük idaresine müracaat edilmesi gerekir. Mücbir sebebin tespiti halinde bu süre Müsteşarlığa uzatılır.

MADDE 214- Gümrük vergileri 211, 212 ve 213 üncü maddelerde belirtilen haller dışında, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşma hükümleri çerçevesinde, Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecek hallerde geri verilir veya kaldırılır.

Bu maddede belirlenen geri verme ve kaldırma işlemleri, gümrük vergilerinin yükümlüye tebliği tarihinden itibaren 1 yıl içinde ilgili gümrük idaresine başvurulması üzerine yapılır.

Ancak, mücbir sebebin tespiti halinde, bu sürenin aşılmasına Müsteşarlığa izin verilir.

MADDE 215- Geri verme veya kaldırma işlemine tabi olmayacak gümrük vergileri miktarı Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenir.

MADDE 216- Yetkili idareler tarafından, gümrük vergileri ile bunların ödenmelerine bağlı olarak tahsil edilmiş gecikme faizinin veya gecikme zammının geri verilmesinde idarece faiz ödenmez. Ancak, geri verme kararının alındığı tarihten itibaren 3 ay içerisinde idarece söz konusu kararın uygulanmaması halinde, ilgilinin talebi üzerine, 3 aylık sürenin bitiminden itibaren faiz ödenir. Bu faiz, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun tecil faizine ilişkin hükümlerine göre hesaplanır.

MADDE 217- Gümrük vergilerinin hatalı olarak kaldırılması veya geri verilmesi halinde, başlangıçta tahakkuk eden vergiler ile 216 ncı madde uyarınca ödenmiş faizler yeniden tahsil edilir. Tahsil edilmeyen miktarlar tebliğ tarihinden itibaren 10 gün içinde ödenir. Bu süre içinde ödenmeyenler için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ONUNCU KISIM

Diğer Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Liman ve Antrepo İşletmelerinin Yükümlülükleri

MADDE 218- 1. Türkiye ile diğer ülkeler arasında demiryolu dahil kara, deniz ve hava yoluyla yapılan eşya ve yolcu taşımalarında yararlanılan istasyon, deniz ve hava limanlarını işleten kuruluşlar ile posta idareleri, bu Kanun hükümlerine göre gerekli gümrük gözetim ve denetim işlemlerinin yapılmasını sağlamak üzere; yolcu salonları, geçici depolama yerleri, antrepolar ile görevli gümrük ve gümrük muhafaza idarelerinin çalışmalarına elverişli ve yeterli bürolar ve gözetleme kulçeleri tesis etmek; buraların aydınlatma, ısıtma ve temizlik ihtiyaçlarını karşılamak; demirbaş eşya ile telefon ve diğer teknik donanımlarını bedelsiz olarak sağlamak; limanlarda ve gümrük kapılarında gümrük gözetimine tabi eşya ve kişiler ile diğerlerinin birbirine karışmasını önlemeye yönelik her türlü fiziki yapıların sağlanması konusunda Gümrük Müsteşarlığının isteklerini yerine getirmek zorundadırlar.

2. Posta idareleri, 1 inci fıkrada sayılanların yanı sıra posta kolilerinin muayene ve tahlili için gerekli ölçü aletleri ve diğer donanımları sağlamakla yükümlüdür.

MADDE 219- 1. Antrepo işleticileri buralardaki eşyanın güvenliği ve hizmetlerin çabuk görülmesi bakımından, zaman içerisinde Müsteşarlıkça gerekli görülecek ek donanımları ve değişiklikleri yapmak ve ileri teknolojinin gerektirdiği araçları sağlamak zorundadırlar.

2. a) Özel antrepo işleticileri, buralarda görevlendirilmesini istedikleri gümrük veya gümrük muhafaza memurlarına ödenecek olan ve miktarı Müsteşarlıkça belirlenecek fazla çalışma ücretlerini ve yolluklarını peşin olarak gümrük veznesine ödemekle yükümlüdürler.

b) Doğrudan doğruya belirli bir özel veya genel antrepo ile ilgili gümrük işlemlerini yerine getirmek üzere kurulan gümrük ve gümrük muhafaza idarelerinde görevli memurların devlet tarafından belirlenen maaş, fazla çalışma ücreti ve diğer tahsisat tutarları, antrepo işleticileri tarafından her ay peşin olarak gümrük veznesine yatırılmak zorundadır.

c) Posta idarelerinde yapılacak gümrük denetimleri ve gümrük işlemleri nedeniyle gümrük memurlarına ödenecek olan ve Müsteşarlıkça belirlenen fazla çalışma ücretleri, posta idareleri tarafından gümrük veznesine yatırılır.

İKİNCİ BÖLÜM

Çalışma Zamanları, Gümrük Personelinin Kıyafeti ve Gümrük Bayrağı

BİRİNCİ AYIRIM

Çalışma Zamanı ve Fazla Çalışma Ücreti

MADDE 220- Gümrük idarelerinde normal çalışma saatleri; iklim, mevsim ve bölgenin ekonomik durumu ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak Müsteşarlıkça belirlenir.

35 inci madde hükümleri saklı kalmak üzere, gece ve gündüzün her saatinde yolcu ve yük alıp verme işleri yapılan veya taşıtların geliş ve gidişleri normal çalışma saatlerine uymayan kara hudut kapıları, demiryolu istasyonları ile deniz ve hava limanlarındaki gümrük idareleri devamlı surette açık bulundurulur. Buralarda görevli memurların çalışma saatleri, aralarında nöbet esasına göre düzenlenir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 221- 1. Yolcuların ve taşıt araçlarının giriş ve çıkışlarına ait işlem dışında, yükleme ve boşaltma ve her türlü gümrük işlemlerinin normal çalışma saatleri içinde yapılması gerekir.

Ancak, bu saatler dışında veya tatil zamanlarında hizmet talebinde bulunulduğunda, yazılı olarak yapılacak bu talep, işin yapılacağı gümrük idare amirince yerinde görültürse, gerekli önlemler alınmak ve çalışacak personelin fazla çalışma ücretleri ve varsa kanuni yollukları talep sahipleri tarafından ödenmek koşuluyla kabul edilir. **Memurlar (gümrüklerdeki sorumlu saymanlık ve TASİŞ personeli dahil) bu suretle kendilerine verilecek işleri yapmakla görevlidirler.** Başmüdürlük, müdürlük veya vekilleri normal çalışma saatleri dışında verilecek hizmetleri düzenler ve kontrol ederler. Bunlar ve normal çalışma saatlerine bağlı olmaksızın hizmet görenler 222 nci maddenin 3 üncü fıkrası hükmünden yararlanırlar.

2. Normal çalışma saatleri içinde veya dışında olduğuna bakılmaksızın, çalışma ücretinin yatırılması halinde, özel kurye taşımacılığı gümrük hizmeti ile özel yolcu servisi taleplerinin yetkili gümrük idarelerince karşılanması mümkündür.

MADDE 222- 1. 221 inci maddeye göre çalışacak personele ödenecek çalışma ücretinin miktarı ile bunun tahsil ve dağıtım şekli **Gümrük Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir. Merkez personeline yapılacak ödemelerin aylık miktarı, en yüksek devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) % 200'ünü geçemez.**

2. Bu şekilde tahsil edilen çalışma ücretlerinin % 50'si hak sahibi olan personele ödenir. Geri kalan miktarın %40'ı gümrük idaresinin ihtiyaçlarında kullanılmak üzere Merkezdeki hesaba aktarılır.

3. 2 nci fıkra hükmüne göre kullanılan miktar dışında kalan mablağın diğer personele dağıtılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Bu fıkraya göre yapılacak ödemelerde, damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesinti yapılmaz.

İKİNCİ AYIRIM

Gümrük Personelinin Kıyafeti ve Gümrük Bayrağı

MADDE 223- 1. Gümrük muhafaza bölge ve kısım amirleri, memurları; yolcu veya iş sahipleriyle doğrudan temas halinde olan gümrük memurları resmi kıyafet giymek zorundadır.

Resmi kıyafetlerin ve bunlara takılacak kokart, isim plaketleri ve diğer işaretlerin şekli Müsteşarlıkça belirlenir.

2. Başmüdürlük ve Başmüdürlük Yardımcıları ile Müsteşarlık merkez teşkilatında çalışan personel 1 inci fıkra hükmünün dışındadır.

MADDE 224- Günü her saatinde hizmet veren gümrük kapılarında gümrük bayrağı sürekli olarak çekili kalır. Diğer gümrük binalarında ise yalnız kanuni çalışma saatlerinde gümrük bayrağı çekilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Gümrüklerde İş Takibi ve Gümrük Müşavirleri

MADDE 225- 1. Eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulmasına ilişkin faaliyetler, 5 inci madde hükümleri çerçevesinde, sahipleri ile bunların adına hareket edenler tarafından doğrudan temsil yoluyla veya gümrük müşavirleri tarafından dolaylı temsil yoluyla takip edilir ve sonuçlandırılır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

2. Devlet, belediye, il özel idareleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin amir ve memurları, özel hukuk tüzel kişilerinin kendilerini temsile yetkili personeli, tüm gümrük işlemlerini doğrudan temsil yoluyla takip edebilirler.

Kara, deniz ve havayolu işletmeleri ile nakliyeciler kuruluş temsilcileri, taşıdıkları eşyanın sadece transit işlemlerini doğrudan temsil yoluyla takip edebilirler.

MADDE 226- 1. Gümrük müşavirleri her türlü gümrük işlemini takip ederek sonuçlandırabilirler.

2. Gümrük müşavir yardımcılarını bir gümrük müşavirinin yanında çalışır ve onun adına gümrük idarelerinde iş takip edebilirler. Gümrük müşavir yardımcılarının gümrüklerde iş takibine ilişkin sınırlandırmalar yapmaya Gümrük Müsteşarlığı yetkilidir.

MADDE 227- 1. Gümrük müşavir yardımcısı olabilecek kişilerin aşağıda belirtilen koşullara sahip olmaları gerekir.

- a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak,
- b) Medeni hakları kullanma ehliyetine sahip bulunmak,
- c) Kamu haklarından mahrum bulunmamak,

d) Taksirli suçlar hariç olmak üzere; affa uğramış olsalar dahi, ağır hapis veya 5 yıldan fazla hapis ya da kaçakçılık, zimmet, ihtilal, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas, yalan yere şahadet, suç tasnii, iftira gibi yitiz kızartıcı suçlar ile resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma veya devlet sırlarını açığa vurma, vergi kaçakçılığı veya vergi kaçakçılığına teşebbüs suçlarından dolayı hüküm giymiş bulunmamak,

e) Ceza veya disiplin soruşturması sonucunda memuriyetten çıkarılmış olmamak,

f) i) Hukuk, iktisat, maliye, işletme, muhasebe, bankacılık, kamu yönetimi, siyasi bilgiler ve endüstri mühendisliği dallarında eğitim veren fakülte ve yüksek okullardan veya denkliği Yüksek Öğretim Kurumunca tasdik edilmiş yabancı yüksek öğretim kurumlarından en az lisans seviyesinde mezun olmak,

ii) Diğer öğretim kurumlarından lisans seviyesinde mezun olduktan sonra (i) alt bendinde belirtilen bilim dallarından lisans üstü seviyede diploma almış olmak ya da ön lisans eğitimi veren gümrük, dış ticaret ve Avrupa Topluluğu konularında uzmanlık programı olan meslek yüksek okullarından mezun olmak,

g) Staj amacıyla bir gümrük müşavirinin yanında üç yıl çalışmış olmak,

h) Yapılan gümrük mevzuatı ve gümrüğe ilişkin iktisadi, ticari ve mali konuları kapsayan sınavda başarılı olmak,

2. a) Gümrük idaresinde en az 15 yıl çalışıp da görevlerinden istifa ederek veya emekli olarak ayrılan memurlardan 1 inci fıkradaki koşulları taşıyanlar, staj koşulu aranmaksızın gümrük müşavir yardımcısı sınavına girebilirler.

b) Gümrük idaresinde en az 15 yıl çalışıp da bunun 3 yılını gümrük muayene memuru, gümrük başmemuru ve gümrük müdür yardımcısı görevlerinde geçirenlerden, görevlerinden istifa eden veya emekliye ayrılan ve 1 inci fıkradaki koşulları taşıyanlar sınav ve staj koşulu aranmaksızın gümrük müşavir yardımcısı olabilirler.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

3. Yukarıda belirtilen koşulları yerine getirenlere gerekli müracaat belgelerinin tamamlanmasından itibaren 60 gün içinde Gümrük Müsteşarlığı tarafından Gümrük Müşavir Yardımcılığı İzin Belgesi verilir. Gümrük müşavir yardımcılarını ancak bu izin belgesini aldıktan sonra mesleki faaliyette bulunabilirler.

MADDE 228- 1. 227 nci maddenin 1 inci fıkrasının (f) bendinin (ii) alt bendi hariç olmak üzere, aynı fıkrada belirtilen koşulları taşıyan ve 3 yıl süre ile gümrük müşavir yardımcılığı yaparak, gümrük mevzuatı ve gümrüğe ilişkin iktisadi, ticari ve mali konuları kapsayan sınavda başarılı olan kişiler, gümrük müşavirliği yapmaya hak kazanır.

2. a) Gümrük idaresinde 10 yıl çalışmış olup, bunun 3 yılını şube müdürü, gümrük müdürü, gümrük muhafaza müdürü, gümrük başmüdür yardımcısı ve gümrük muhafaza başmüdür yardımcısı görevlerinde geçirenlerden, görevlerinden istifa eden veya emekliye ayrılanlar 227 nci maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen koşulları taşımaları halinde, staj koşuluna tabi tutulmaksızın gümrük müşavirliği sınavına girebilirler. Bu kişilere, talep halinde sınav ve staj koşulu aranmaksızın Gümrük Müşavir Yardımcısı İzin Belgesi verilir.

b) Gümrük idaresinde gümrük başmüdürü, gümrük muhafaza başmüdürü, gümrük uzmanı, kontrolör, gümrük müfettişi, daire başkanı ve daha üst görevlerde en az 10 yıl çalışmış olanlardan, görevlerinden istifa eden veya emekliye ayrılanlar, 227 nci maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen koşulları taşımaları halinde, sınav ve staj koşuluna bağlı olmaksızın gümrük müşaviri olmaya hak kazanırlar.

3. 1 inci ve 2 nci fıkralarda belirtilen koşulları yerine getirenlere, gerekli müracaat belgelerinin tamamlanmasından itibaren 60 gün içinde Müsteşarlıkça Gümrük Müşavirliği İzin Belgesi verilir. Gümrük müşavirleri ancak bu izin belgesini aldıktan sonra mesleki faaliyette bulunabilirler.

MADDE 229- 1. Gümrük müşavirleri tebligat adreslerinde kullanılacak çalışma yerlerini, bu yerin bağlı bulunduğu Gümrük Başmüdürlüğüne yazı ile bildirirler.

2. Gümrük müşavirliğinin bir tüzel kişilik oluşturularak yürütülmesi halinde, tüzel kişilik ortaklarının gümrük müşaviri olması zorunludur. Bu durumda, gümrük beyannamesi veya beyanname kabul edilen diğer belgeler üzerine imzasını atmış olanların vergi kaybına neden olan durumu bildiği veya bilmesi gerektiği hallerde, bunlar, gümrük idaresine karşı bağlı oldukları tüzel kişilikle birlikte müteselsilen sorumlu olurlar. Bu hallerde, ilgili gümrük müşavirinin kişisel cezai sorumluluğu saklı kalmak kaydıyla, işlemi yapan kişi ile birlikte şirket de gümrük idaresince alınan vergiler ve para cezaları yönünden müteselsilen sorumludur.

MADDE 230- Gümrük müşavirleri, kanunlara göre tutmaya mecbur oldukları ticari veya kanuni defterlerini, vekaletname ve sözleşmelerini; işlerine dair yazdıkları ve aldıkları mektup, faks, telgraf ve benzeri belgeler ile düzenledikleri fatura, makbuz ve masraflarına ilişkin belgelerin asıllarını ve örneklerini özel kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla 5 yıl muhafaza etmeye; bunları gümrük müfettişi, gümrük müfettiş yardımcısı, kontrolör, yetkili gümrük amir ve memurlarına göstermeye; bunların incelenmesine, denetlenmesine izin vermeye ve gerektiğinde yazılı istek üzerine bunları yukarıda belirtilen görevlilere ibraz etmeye mecburdurlar.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ONBİRİNCİ KISIM

Cezalar

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

MADDE 231- 1. Bu Kanun hükümlerine aykırı hareket edenlere bu Kanunda yazılı ceza hükümleri uygulanır.

2. Bu Kanun hükümlerine göre para cezası verilmesinde ve bu cezaların idari itiraz mercilerinin ce hükmüne bağlanmasında, para cezasını gerektiren eylemde bulunanların kasıtlı olup olmadıkları aranmaz.

3. Bu Kısım hükümlerine göre ceza tayin edilen eylemler hakkında kaçakçılık ve diğer ceza koyan kanunlara göre takibat yapıp, bu Kısımda tayin edilen cezalardan daha ağır bir ceza ile kesin olarak mahkûm edilenler hakkında, ayrıca bu Kısımdaki maddelere göre ceza verilmez.

4. Aynı eylemin bu Kısımda yer alan maddelerdeki cezalardan birden fazlasına temas eder mahiyette olduğu hallerde, daha ağır ceza içeren madde hükmü uygulanır.

5. Bu Kısım hükümlerine göre ceza verilmesi, bu eylemleri yapanlar hakkında diğer idari yaptırımların uygulanmasına engel teşkil etmez.

MADDE 232- 1. 234 üncü madde hükümlerine göre alınacak para cezaları, itiraz olmaksızın vergi tahakkukunun kesinleşmesinden veya idari itirazın red kararı ile sonuçlanmasından sonra karara bağlanır. İdari yargı mercilerine başvurulması, gümrük idaresinin ceza uygulamalarını engellemez. Bu fıkraya göre karara bağlanacak para cezalarının zaman aşımı süresi vergi tahakkukunun kesinleştiği tarihi takibeden günden itibaren işlemeye başlar.

2. 1 inci fıkrada dışında kalan bu Kısımdaki madde hükümlerine göre karara bağlanacak para cezalarının zaman aşımı süresi, söz konusu maddelerde belirtilen usulsüzlüklerin gümrük idarelerine ce tespit edildiği tarihi takibeden günden itibaren işlemeye başlar.

3. 1 inci ve 2 nci fıkralarda belirtilen para cezaları 3 yıl içinde karara bağlanıp, tebliğ edilmediği takdirde zaman aşımına uğrar.

4. İlgilisine tebliğ edilerek kesinleşen para cezaları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine tabidir.

MADDE 233- Bu Kanunun 234 üncü maddesine göre alınan para cezalarının:

a) Muayene ve tahlilden önce cezayı gerektiren durumun meydana çıkarılmasına hizmet veren muhbirlere % 30'u;

b) Cezayı gerektiren durumu muayene, tahlil, denetleme veya inceleme ile meydana çıkaranlara % 30'u;

dağılır. Arta kalanı, Müsteğarlıkça belirtenecek usul ve esaslar çerçevesinde, idarenin eğitim, geliştirme ve otomasyon hizmetlerinde kullanılır. Muhbir olmaması durumunda muhbire ayrılan pay da bu hüküm doğrultusunda kullanılır.

İKİNCİ BÖLÜM

Vergi Kaybına Neden Olan İşlemlere Uygulanacak Cezalar

MADDE 234- 1. Serbest dolaşıma giriş rejimine veya bir geçici muafiyet düzenlemesine tabi tutulan eşyaya ilişkin olarak, yapılan beyan ile muayene ve denetleme veya teslimden sonra kontrol sonucunda;

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

a) Eşyanın tarife uygulamasını etkileyen cins, tür ve niteliklerinde veya vergilendirmeye esas olan sayı, baş, ağırlık gibi ölçülerinde aykırılık görüldüğü ve beyana göre hesaplanan gümrük vergisi ile muayene sonuçlarına göre alınması gereken gümrük vergisi arasındaki fark %5'i aştığı takdirde, gümrük vergisinden ayrı olarak bu farkın 3 katı para cezası alınır.

b) Kıymeti üzerinden gümrük vergisine tabi eşyanın beyan edilen kıymeti, muayene ve denetleme sonucunda bu Kanunun 23 ila 31 inci maddelerinde yeralan hükümler çerçevesinde belirlenen kıymete göre noksan bulunduğu takdirde, bu noksanlığa ait gümrük vergisinden başka bu vergi farkının 3 katı para cezası alınır.

2. Ancak, satış birimine göre miktar itibarıyla %5'i geçmeyen bir fark ile maddi hesap hatasından doğan noksan kıymet beyanlarında, bu farklıklara ait gümrük vergisinden başka bu verginin bir katı da para cezası alınır.

3. Genel ve katma bütçeye dahil kamu kuruluşları ile özel idareler ve belediyeler için 1 inci ve 2 nci fıkraya hükümleri uygulanmaz. Bu gibi hallerde, 243 üncü maddenin 1 inci fıkraya hükümüne göre işlem yapılır.

4. Bu maddeye göre verilen ceza hiçbir şekilde 243 üncü maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen miktardan az olamaz.

MADDE 235- Teminat alınmış olsa bile, gümrük işlemlerine başlanmadan veya bu işlemler bitirilip gümrük idaresinin izni alınmadan antrepolardan veya gümrük idaresince eşya konulmasına izin verilen yerlerden kısmen veya tamamen eşya çıkarılması halinde, çıkarılan eşyanın ithalat veya ihracat vergilerinin yanı sıra, bu vergilerin 3 katı para cezası alınır.

MADDE 236- 1. Gümrük antrepolarında veya gümrük idaresince eşya konulmasına izin verilen yerlerde yapılan sayımlarda kayıtlara göre eşyanın bir kısmının noksan olduğunun anlaşılması halinde, noksan çıkan eşyanın ithalat veya ihracat vergilerinin yanı sıra, bu vergilerin 3 katı para cezası alınır.

2. Gümrük antrepolarında veya gümrük idaresince eşya konulmasına izin verilen yerlerde yapılan sayımlarda kayıtlara göre fazla eşya çıkması halinde, bu eşyanın 177 ila 180 inci madde hükümlerine göre tasfiyeye tabi tutulmasının yanı sıra, fazla çıkan eşyaya ait ithalat veya ihracat vergileri tutarı kadar para cezası alınır.

3. Bu maddede belirtilen para cezaları, antrepo işleticilerinin veya kullanıcılarının sorumlulukları göz önünde bulundurularak, yapılan tespite göre bunlardan müteselsilen alınır.

MADDE 237- 1. 42 ila 45 inci madde hükümlerine göre taşıt araçlarının sahipleri, kaptanları veya acentaları tarafından gümrük idaresine verilen özet beyan veya özet beyan olarak kullanılan ticari veya resmi belgelerdeki kayıtlı miktara göre noksan çıkan kapların mahrecinden yüklenmemiş veya yanlışlıkla başka yere çıkartılmış veya kaza ve avara sonucunda yok olmuş veya çalınmış bulunduğu gümrük idaresince belirlenecek süre içinde kanıtlanamadığı takdirde, bu noksan kaplara ait eşyadan tarife pozisyonuna veya tarife pozisyonu tespit edilemiyor ise cinsine ve türüne göre tarifede dahil olduğu faslın en yüksek vergiye tabi pozisyonuna göre hesaplanacak gümrük vergisi kadar para cezası alınır.

2. 1 inci fıkraya göre ceza belirlenmesi mümkün olamıyorsa, noksan her kap için 243 üncü maddenin 1 inci fıkrasında belirlenen miktarda para cezası alınır.

3. 42 ila 45 inci madde hükümlerine göre taşıt araçlarının sahipleri, kaptanları veya acentaları tarafından gümrük idaresine verilen özet beyan veya özet beyan olarak kullanılan ticari veya resmi

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

belgelerdeki kayıtlı miktara göre fazla çıkan kapların yanlışlıkla mahrecinden fazla olarak yüklenmiş olduğu gümrük idaresince belirlenecek süre içinde kanıtlanmadığı takdirde, söz konusu eşyaya el konularak mütadere olunur ve eşyanın CIF kıymeti kadar para cezası alınır.

4. Dökme gelen eşyadaki % 3'ü aşmayan eksiklik ve fazlalıklar için takibat yapılmaz.

5. Bu maddede belirtilen para cezaları, yapılan tespitte göre taşıt araçlarının sahipleri, kaptanları veya acentalardan alınır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Usulsüzlüklere İlişkin Cezalar

MADDE 238- İthalat veya ihracat vergilerinden muaf eşyayı 33 üncü madde hükümleri gereğince belirlenen gümrük kapıları dışında başka yerlerden izinsiz olarak ithal veya ihraç veya bunlara teşebbüs edenlerle, bu tür eşyayı gümrük işlemlerini yaptırmaksızın yurda sokanlar veya çıkarıcılar ile buna teşebbüs edenlerden, söz konusu eşyanın ithalata konu olması halinde, CIF değerinin, ihracata konu olması halinde ise FOB değerinin onda biri oranında para cezası alınır.

MADDE 239-179 uncu maddenin 1 inci fıkrası hükmüne göre, beyan sahibinin söz konusu eşyayı serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutmak istemesi halinde, eşyanın döviz cinsinden CIF değerinin % 1'i oranında para cezası Türk Lirası olarak alınır.

MADDE 240- 1. Bu kanunda ayrı bir ceza tayin edilmiş haller saklı kalmak üzere, bu Kanuna ve bu Kanunda tanınan yetkilere dayanılarak çıkarılan tüzük, yönetmelik tebliğ ve talimatlarla getirilen şekil ve usullere aykırı hareket edenlere 100.000.000 TL usulsüzlük cezası uygulanır.

2. 1 inci fıkrada belirtilen miktar, her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılır, bu hesaplamada 1.000.000 TL'sına kadar olan tutarlar dikkate alınmaz.

3. Usulsüzlük cezası aşağıdaki hallerde 1 inci fıkrada belirtilen miktarın iki katı olarak uygulanır:

a) 6 ve 7 nci maddelere göre, gümrük idarelerince verilen kararlara dayanak oluşturan belge ve bilgilerin, ilgili kişiler tarafından yanlış olarak verilmesi;

b) Vergi kaybı doğurmamasına karşın, 24 üncü maddeye göre birbirleriyle ilişkisi bulunan kişiler arasında bir satış işlemi olması ve bu ilişkinin beyan edilmemesi;

c) Yabancı limanlardan gelen veya Türkiye Gümrük Bölgesinden yabancı limanlara giden gemilerin geliş ve gidişlerinden en az 3 saat önce sahip veya acentası tarafından gümrük idaresine bilgi verilmemesi;

d) 42 nci maddeye göre özet beyan veya özet beyan olarak kullanılan ticari veya resmi belgenin süresi içinde verilmemesi;

e) Türkiye Gümrük Bölgesinde karayoluyla transit eşya taşıyan taşıt araçlarının 91 inci maddeye göre verilen süreleri 24 saate kadar aşması;

f) Gümrük antrepolarının 93 üncü maddenin 3 üncü fıkrasında belirtilen teknik donanımlarında noksanlık bulunması;

g) Gümrük antrepo rejimine tabi tutulan eşyanın, antrepolara konuldukları tarihte işleticiler tarafından kayıtlara geçirilmemesi;

h) Dahilde işleme rejimi altında Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyanın süresi içinde yurtdışı edilmemesi;

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

i) Gümrük kontrolü altında işleme rejimi çerçevesinde Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyanın, süresi içinde rejimin gerektirdiği işlemlerinin bitirilmemesi;

j) Geçici olarak Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkan eşyanın verilen süreyi aştıktan sonra geri getirilmesi;

k) Herhangi bir ihracat iadesinden yararlanmayan veya ihracat vergisine ve ticaret politikası önlemlerine tabi olmayan ihracata konu eşyanın cins, tür, miktar veya kıymetinin yanlış beyan edilmesi;

l) Serbest bölgelerde çalışan veya buralara giren ve çıkan kişilerin bu Kanunla konulmuş kurallara uymaması.

m) Kanunun 13 üncü maddesinde belirtilen belgelerin 5 yıl süreyle saklanmaması.

4. Usulsüzlük cezası aşağıdaki hallerde 1 inci fıkrada belirtilen miktarın dört katı olarak uygulanır:

a) Bir kişinin 5 inci madde hükümlerine göre geçerli bir temsil yetkisi olmadığı halde başka bir kişi adına veya hesabına gümrük idarelerinde iş takip etmesi;

b) 34 üncü maddenin 2 nci fıkrası hükümlerinin aksine, karayolu taşıtlarının gümrük idaresinin izni olmadan yük veya yolcu olarak yoluna devam etmesi;

c) 45 inci maddenin 1 inci fıkrası hükümlerine aykırı olarak, gümrük idaresine özet beyan veya özet beyan olarak kullanılan ticari veya resmi belge verilmeksizin taşıtlardan eşya boşaltılması, bu belgelerde kayıtlı eşyanın cinsinin yanlış beyan edilmesi veya kapların türleri ile üzerlerinde kayıtlı numara ve işaretlerin özet beyan kayıtlarına uygun olmaması;

d) Türkiye Gümrük Bölgesinde karayoluyla transit eşya taşıyan taşıt araçlarının 91 inci maddede göre verilen süreleri 48 saate kadar aşması;

e) Genel antrepo ve serbest bölgelere getirilen, parlayıcı, patlayıcı veya bir arada buldukları eşya için tehlikeli olan ya da korunmaları özel düzenek ve yapılara gerek gösteren eşyanın 94 ve 154 üncü madde hükümlerine aykırı olarak genel amaçlı eşya konulan yerlerde depolanması;

f) Gümrük antrepolarında bulunan eşyanın gümrük idarelerinin izni olmaksızın 102 nci maddede belirtilen elleçlemelere tabi tutulması;

g) Geçici ithalat rejimi kapsamında Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyanın, verilen süre içinde yeniden ihraç edilmemesi veya gümrükçe onaylanmış yeni bir işlem veya kullanıma tabi tutulmaması.

5. Usulsüzlük cezası aşağıdaki hallerde 1 inci fıkrada belirtilen miktarın altı katı olarak uygulanır:

a) Türkiye Gümrük Bölgesinde karayoluyla transit eşya taşıyan taşıt araçlarının 91 inci maddede göre verilen süreleri 72 saate kadar aşması;

b) Herhangi bir ithalat veya ihracat vergi kaybına neden olunmaması koşuluyla, dahilde işleme rejimi altında yurda getirilen eşyanın amacı dışında kullanılması;

c) Geçici ithalat rejimi kapsamında, ithalat vergilerinden tam veya kısmi muafiyet suretiyle ithal olunan eşyanın gümrük idarelerinin izni olmaksızın hak sahibi olmayan kişilere kullandırılması.

6. Usulsüzlük cezası aşağıdaki hallerde 1 inci fıkrada belirtilen miktarın sekiz katı olarak uygulanır:

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

a) 34 üncü maddenin 3 üncü fıkrası hükümlerinin aksine, Türkiye Gümrük Bölgesine giren gemilerin rota değiştirmesi, yolda durması, başka gemilerle temas etmesi, gümrük gözetimi yapılması için yol kesmemesi veya gümrük idaresi bulunmayan yerlere yanaşması;

b) Taşıt araçlarının 33 üncü ve 91 inci maddede belirtilen önceden belirlenmiş yollar dışında seyretmesi;

c) Türkiye Gümrük Bölgesinde karayoluyla transit eşya taşıyan taşıt araçlarının 91 inci maddede göre verilen süreleri 72 saatten daha fazla bir süre ile aşması.

ONİKİNCİ KISIM

İtirazlar

MADDE 241-1. Yükümlüler, kendilerine tebliğ edilen gümrük vergileri için tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde ilgili gümrük idaresine verecekleri bir dilekçe ile düzeltme talebinde bulunabilirler.

2. Düzeltme talepleri ilgili gümrük müdürlüğü tarafından 30 gün içinde karara bağlanarak yükümlüye tebliğ edilir.

3. Kişiler, düzeltme taleplerine ilişkin kararlara, idari kararlara, gümrük vergilerine ve cezalara karşı 7 gün içinde kararın alan gümrük idaresinin bağlı bulunduğu gümrük başmüdürlüğü nezdinde itirazda bulunabilirler.

4. Gümrük başmüdürlüklerine intikal eden itirazlar 30 gün içinde karara bağlanarak ilgili kişiye tebliğ edilir.

5. İlk kararın alındığı idarenin gümrük başmüdürlüğü olduğu hallerde, bu karara karşı 15 gün içinde Gümrük Müsteşarlığına itiraz edilebilir.

6. Gümrük Müsteşarlığına intikal eden itirazlar 45 gün içinde karara bağlanarak ilgili kişiye tebliğ edilir.

7. Gümrük başmüdürlükleri ile Gümrük Müsteşarlığı kararlarına karşı işlemin yapıldığı gümrük müdürlüğünün veya gümrük başmüdürlüğünün bulunduğu yerdeki idari yargı mercilerine başvurulabilir.

MADDE 242-1. İlgili kişilere 197 nci maddeye göre tebliğ edilen gümrük vergilerinin hesaplanmasında esas alınan kimyevi tahlil sonuçlarına karşı tebliğden itibaren 15 gün içinde gümrük başmüdürlüğüne yazılı olarak itiraz edilebilir.

2. İtiraz üzerine, birinci tahlilin yapıldığı gümrük laboratuvarında görevli olan ve ilk tahlili yapan kimyager dışındaki iki kimyager tarafından ikinci tahlil yapılır. Yükümlünün talebi halinde, gümrük idareleri, gümrük kimyageri olmayan bir gözlemci kimyagerin de ikinci tahlilde hazır bulunmasına izin verirler.

Üç kimyagerden fazla kimyager bulunmayan gümrük laboratuvarında yapılan tahlile itiraz edilmesi halinde, ikinci tahlil en az iki kimyager bulunan en yakın gümrük idaresine ait laboratuvarda yapılır.

İkinci tahlil isteyenlerden, haklı çıktıkları takdirde geri verilmek üzere, tahlil masrafı alınır. Tahlil tarifeleri ilgili kuruluşların görüşleri alınmak suretiyle Müsteşarlığın bağlı olduğu Bakanlıkça belirlenir.

3. İkinci tahlil sonucu, eşyanın teknik özelliklerinin ve niteliklerinin belirlenmesi yönünden kesindir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 243- Bu Kanuna göre verilen para cezalarına karşı idari yargı mercilerine itiraz yoluna gidilmeden ve ceza kararlarının tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içerisinde söz konusu cezanın ilgili kişi tarafından ödendiği veya ödeneceği yazılı olarak gümrük idaresine bildirildiği ve bu miktarın ceza kararlarının tebliği tarihinden itibaren 2 ay içinde ödendiği hallerde, ilgili kişilerin itirazı düşer. Bu durumda, kesilen para cezası üçte bir noksanı ile tahsil edilir.

MADDE 244- 1. Yükümlüler, gümrük idaresine verdikleri beyanname ve bu beyanname eki bilgi ve belgeler esas alınmak suretiyle kendileri tarafından hesaplanan gümrük vergilerine itirazda bulunamazlar.

2. İdari yargı mercilerine yapılan itirazda, gümrük idaresine itiraz sırasında kullanılan bilgi ve belgeler dışında herhangi bir bilgi ve belge kullanılamaz.

3. Alınan kararlara karşı idari yargı merciine başvurulması, bu kararın idare tarafından uygulanmasına engel oluşturmaz.

ONÜÇÜNCÜ KISIM

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler, Geçici Maddeler ve Yürürlük

BİRİNCİ BÖLÜM

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

MADDE 245- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibariyle;

a) Nisan 1334 tarihli Gümrük Kanununun 113, 117 ve 118 inci maddeleri ile aynı Kanunun 07.06.1926 tarihli 906 sayılı Kanunla değiştirilen 112 ve 116 ncı maddeleri;

b) 30.11.1960 tarihli 146 sayılı Kanun;

c) 19.07.1972 tarihli 1615 sayılı Gümrük Kanunu ile bu Kanunda değişiklik yapan 25.02.1981 tarihli 2419 sayılı, 18.04.1983 tarihli 2817 sayılı, 22.05.1987 tarihli 3375 sayılı, 10.02.1994 tarihli 3968 sayılı, 03.04.1997 tarihli 4236 sayılı kanunlar ile 07.02.1990 tarihli 3612 sayılı Kanunun 55 inci maddesi;

d) 30.06.1995 tarihli 564 sayılı Kanun Hükümünde Kararname;

e) 7.1.1932 tarihli 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun 15 ve 16 ncı maddeleri;

Yürürlükten kaldırılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

Geçici Maddeler

GEÇİCİ MADDE 1-1. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Türkiye Gümrük Bölgesindeki gümrük sundurmalarında veya gümrükçe eşya konulmasına izin verilen yerlerde bulunan eşyanın buralardaki bekleme süreleri ile bunlara ilişkin süre uzatım talepleri hakkında yürürlükten kaldırılan Gümrük Kanunu hükümleri uygulanır.

2. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte genel, özel veya fiktif antrepolarda bulunan eşyanın, buralardaki bekleme süreleri bu Kanun hükümlerine tabidir.

GEÇİCİ MADDE 2- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte bir eşya hakkında rejim beyanında bulunulmuş olmakla birlikte, henüz sonuçlandırılmamış gümrük işlemlerinin yürütülmesinde beyan hak sahibi olarak adlandırılan mükellefin lehine olan hükümler uygulanır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Beyanamesi tescil edilmiş eşya ile ilgili olarak, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlamak üzere 45 gün içinde beyan hak sahiplerinin rejim değişikliği talepleri kabul olunur. Ancak, bu taleplerin kabulü, alınmış veya alınacak ceza kararlarının uygulanmasını ortadan kaldırmaz.

GEÇİCİ MADDE 3-1. Başka kanunlarda Gümrük ve Tekel Bakanlığı'na; Gümrük Müsteşarlığının görev ve yetki alanına giren konularda Maliye ve Gümrük Bakanlığı'na yapılan atıflar Gümrük Müsteşarlığı'na yapılmış sayılır.

2. Halen yürürlükte bulunan kanunlarda 1615 sayılı Gümrük Kanunu ile söz konusu Kanunda değişiklik yapan kanunlara yapılmış olan atıflar bu Kanuna yapılmış kabul edilir.

GEÇİCİ MADDE 4- Yürürlükten kaldırılan Gümrük Kanunu hükümlerine göre tasfiyelik hale gelmiş eşyanın, ihale ilanının henüz yayınlanmamış veya perakende satışına karar verilmemiş olması ve beyan sahibinin bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren 30 gün içinde gümrük idaresine başvurması halinde, bu Kanunun 179 uncu maddesi hükümleri uygulanır. Dış ticaret tahdidine giren eşyalar için bu madde hükmü uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE 5- 1. Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce gümrük komisyoncu yardımcısı karnesine sahip olanlar, Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren 2 yıl içinde Gümrük Müsteşarlığına müracaat etmeleri halinde, öğrenim şartı hariç olmak üzere 227 nci maddede belirtilen koşulları taşımaya devam ettiklerinin anlaşılması durumunda, kendilerine Gümrük Müşavir Yardımcısı İzin Belgesi verilir. Bu şekilde gümrük müşavir yardımcısı olanlar en az lise mezun olmaları halinde, gümrük müşavirliği için açılacak ilk üç sınava girebilirler.

2. Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce gümrük komisyoncusu karnesine sahip olanlar, Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren 2 yıl içinde Gümrük Müsteşarlığına müracaat etmeleri halinde, öğrenim şartı hariç olmak üzere 227 nci maddede belirtilen koşulları taşımaya devam ettiklerinin anlaşılması durumunda, kendilerine Gümrük Müşavirliği İzin Belgesi verilir.

3. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, yürürlükten kaldırılan 1615 sayılı Gümrük Kanununun 167 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrası ile 168 inci maddesinin üçüncü fıkrasına göre gümrük komisyoncusu veya gümrük komisyoncu yardımcısı olmaya hak kazananların görevlerinden istifa etmelerini veya emekli olmalarını müteakip, kendilerine bu Kanun hükümlerine göre gümrük müşavirliği veya gümrük müşavir yardımcılığı izin belgesi verilir.

4. 227 nci maddenin 1 inci fıkrasının (d) bendinde belirtilen suçlarla ilgili olarak devam eden davalar bulunduğu takdirde, 1 inci ve 2 nci fıkralarda yer alan 2 yıllık müracaat süresine bakılmaksızın, her halükarda davanın lehte sonuçlanmasından itibaren bir yıl içinde Müsteşarlığa müracaat edilmesi gerekir.

GEÇİCİ MADDE 6- Gümrük müşavirleri ve gümrük müşavir yardımcıları çıkarılacak bir kanunla bağlı buldukları gümrük başmüdürlüğü görev alanı itibarıyla kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu şeklinde örgütleninceye kadar aşağıdaki hükümler uygulanır;

1. 1615 sayılı Gümrük Kanunu hükümlerine göre kurulan Gümrük Komisyoncuları Dernekleri faaliyetlerine devam eder ve sınav açılması ile izin belgeleri verilmesi işlemleri Gümrük Müsteşarlığınca yürütülür.

a) Gümrük müşavirliği ve gümrük müşavir yardımcılığı sınavları Müsteşarlıkça belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde her yıl bir kez yapılır.

b) 227 ve 228 inci maddelerde belirtilen koşulları sınavın açıldığı yıl başında sağlamış olanlar, o yıl açılan gümrük müşavirliği veya gümrük müşavir yardımcılığı sınavlarına müracaat edebilirler.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

c) Gümrük müşavirliği ve gümrük müşavir yardımcılığı sınavlarına en fazla üçer kez girilebilir.

2. Gümrük müşavirliği veya gümrük müşavir yardımcılığı mesleğinin vakar ve onuruna aykırı fiil ve hareketlerde bulunanlarla, görevlerini yapmayan veya kusurlu olarak yapan ya da görevinin gerektirdiği güveni sarsıcı hareketlerde bulunan meslek mensupları hakkında, gümrük müşavirliği hizmetlerinin gereği gibi yürütülmesi amacıyla, durumun niteliğine ve ağırlık derecesine göre aşağıda tanımlanan disiplin cezaları verilir.

a) Uyarma: Meslek mensubuna mesleğinin icrasında daha dikkatli davranması gerektiğinin yazı ile bildirilmesidir.

b) Kınama: Meslek mensubuna görevinde ve davranışında kusurlu sayıldığıının yazı ile bildirilmesidir.

c) Geçici olarak mesleki faaliyetten alıkoyma: Mesleki sıfatı saklı kalmak şartıyla altı aydan az, bir yıldan çok olmamak üzere mesleki faaliyetten alıkoymadır.

d) Meslekten çıkarma: Meslek mensubunun izin belgesinin geri alınarak, bir daha bu mesleği icra etmesine izin verilmemesidir.

3. Mesleki kurallara, mesleğin vakar ve onuruna aykırı fiil ve harekette bulunanlarla, görevin gerektirdiği güveni sarsıcı harekette bulunan meslek mensupları hakkında, ilk defasında uyarma, tekrarında ise kınama cezası uygulanır.

Görevini bağımsızlık, tarafsızlık ve dürüstlikle yapmayan veya kusurlu olarak yapan ya da bu Kanunda yer alan mesleğin genel prensiplerine aykırı harekette bulunan meslek mensupları için geçici olarak mesleki faaliyetten alıkoyma cezası uygulanır.

Sahte belgelere dayanılarak yanlış beyanda bulunulduğunun, ancak bu durumun gümrük müşavirinin bilgisi dışında olduğunun, bununla birlikte, bir araştırma sonucunda gerçek durumun öğrenilebileceğinin Gümrük Müsteşarlığı merkez denetim elemanlarınınca rapora bağlandığı durumlarda, ilgili gümrük müşavirine ilk defasında kınama cezası verilir. Bu hususun tekrerrütmesi halinde geçici olarak mesleki faaliyetten alıkoyma cezası uygulanır.

7.1.1932 tarih ve 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun hükümlerine göre kaçakçılık suçundan mahkumiyet kararı kesinleşen meslek mensuplarına, meslekten çıkarma cezası verilir.

4. Üç yıllık bir dönem içinde iki veya daha fazla disiplin cezasını gerektiren davranışta bulunan meslek mensubuna, her yeni suçu için bir öncekinden daha ağır ceza uygulanabilir. Beş yıllık dönem içinde iki defa mesleki faaliyetten alıkoyma cezası ile cezalandırılmasından sonra bu cezayı gerektiren fiili yeniden işleyen meslek mensupları hakkında meslekten çıkarma cezası uygulanır.

Disiplin kurulları bir derece ağır veya bir derece hafif disiplin cezasının uygulanmasına karar verebilirler. Takibat ve hüküm tesisi, disiplin soruşturması yapılmasına ve disiplin cezası uygulanmasına engel değildir.

5. Meslek mensubu hakkında savunması alınmadan disiplin cezası verilemez. Yetkili disiplin kurulunun on günden az olmamak üzere verdiği süre içinde savunma yapmayanlar, savunma hakkından vazgeçmiş sayılırlar.

Disiplin cezaları kesinleşme tarihinden itibaren uygulanır.

6. Gümrük müşavirleri ve gümrük müşavir yardımcıları, görevleri sırasında veya görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı fiillerinin niteliğine göre Türk Ceza Kanununun devlet memurlarına ait hükümleri uyarınca cezalandırılır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

7. Disiplin cezaları bir dava sonucuna bağlı olmaksızın mevzuat hükümlerine aykırılığı gümrük idarelerince tespit edildiği tarihten itibaren 3 yıl süreyle uygulanmadığı takdirde zaman aşımına uğrar. Mevzuata aykırı işlem ve eylemlerin aynı zamanda bir adli kovuşturma konusu olması halinde, bu aykırılık için Türk Ceza Kanununda öngörülen zamanaşımı hükümlerine göre disiplin cezası verilebilir.

8. 2 numaralı bentte belirtilen uyarma ve kınama cezası yetkili gümrük başmüdürlüğü geçici olarak mesleki faaliyetten alıkoyma cezası Müsteşarlık Merkez Disiplin Kurulu, meslekten çıkarma cezaları Müsteşarlık Yüksek Disiplin Kurulu tarafından verilir.

9. Bu Kanuna ve gümrüklerde uygulanan mevzuat hükümlerine aykırı hareketleri görülen gümrük müşavirleri ve gümrük müşavir yardımcılarının izin belgeleri gümrük müfettişleri, müfettiş yardımcıları, kontrolörler ve gümrük başmüdürleri tarafından gerek görülmesi halinde tedbir mahiyetinde geçici olarak alınır ve gümrüklerde iş takip etmelerine izin verilmez. Bu durum, gerekçesiyle birlikte izin belgesinin alınmasını izleyen günde Müsteşarlığa bildirilir. Bu şekilde izin belgeleri alınanlar hakkında geçici mesleki faaliyetten alıkoyma cezası verilmesi halinde, tedbir mahiyetinde izin belgelerinin alındığı süre verilen cezadan mahsup edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yürürlük ve Yürütme

MADDE 246- Bu Kanun yayımını izleyen tarihten itibaren 3 ay sonra yürürlüğe girer.

MADDE 247- Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

